

EASTERN ARMENIAN
FOR THE ENGLISH-SPEAKING WORLD

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԴՈՐԱ ՍԱՔԱՅԱՆ

ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅԵՐԵՆԸ

ԱՆԳԼԻԱԽՈՍ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՄԱՐ

ՋՈՒԳԱԴՐԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՄԱՄԲ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ - 2007

YEREVAN STATE UNIVERSITY

DORA SAKAYAN

EASTERN ARMENIAN

FOR THE ENGLISH-SPEAKING WORLD

A CONTRASTIVE APPROACH

YEREVAN STATE UNIVERSITY PRESS

YEREVAN - 2007

ՀՏԴ 809.198.1

ԳՄԴ 81.2Հ

U 294

Հրատարակության է երաշխավորվել հայ բանասիրության ֆակուլտետի գիտական խորհրդի 2007թ. հոկտեմբերի 17-ի նիստում:

Recommended for publication by the Senate of the Armenian Philology Faculty at Yerevan State University on October 17, 2007.

Sakayan, Dora 1931 -

© 2007 Dora Sakayan

1. Armenian language (Eastern version).
2. Contrastive linguistics (Armenian-English contrasts)

ISBN 978-5-8084-08 90-6

Artwork inside the textbook by ARTO

All rights reserved.

No part of this book may be reproduced in any form.

Printed in Armenia

Yerevan State University Press, 2007

ACKNOWLEDGMENTS

I would like to express my deepest gratitude to all those, friends and colleagues, who offered encouragement and advice during the preparation of this textbook. I especially appreciated the feedback I received in the final stage of this project from my colleagues at Yerevan State University. I wish to thank in particular

- the distinguished Orientalist Arman Akopian, who, on a diplomatic mission in Canada, kindly volunteered to read the manuscript and responded with valuable suggestions;
- Professor Hrachik Mirzoyan who carried out the initial copy-editing of the Armenian text;
- Professor Sergey Galstyan who examined, edited and evaluated the linguistic corpus of the book with utmost care;
- Professor Samvel Muradyan for reading and approving the appended literary material;
- Associate Professor Svetlana Vardanian for the final copy-editing of the entire textbook.

I am also indebted to the Armenologist Davit Gyulzadyan for the proofreading of the Armenian sections, Hasmik Gulakyan and Zareh Tjeknavorian for their assistance during the production of the attached CD, as well as Maro Manavian for professional help with the layout of this textbook.

Dora Sakayan
Yerevan, 2007

TABLE OF CONTENTS

Unit Contents.....	ix
Foreword	xiii
Preface	xv
The Armenian Alphabet.....	xxii
Introductory Unit	xxv
Unit 1	1
Unit 2	23
Unit 3	45
Unit 4	67
Unit 5	89
Unit 6	115
Unit 7	143
Unit 8	169
Unit 9	197
Unit 10	219
Unit 11	247
Unit 12	275
Appendix	299
Gambits.....	301
Grammar Tables	325
Readings	
About Armenia	363
Articles from Newspapers	373
Armenian Fables.....	383
Armenian Fairy Tales	391
Armenian Humor	398
Excerpts from Armenian Prose.....	403
Armenian Poems in Translation	433
Armenian-English Glossary	461
English-Armenian Glossary	501
Bibliography.....	527
Index.....	529
Short Biography	536

UNIT CONTENTS

UNIT 1

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Requesting and receiving personal information	2
<i>Vocabulary:</i>	1. Countries, their people and languages	6
	2. Cardinal numerals	8
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. The Armenian infinitive	10
	2. The indicative mood	10
	a) the present tense of regular verbs	11
	b) the present tense of some irregular verbs	12
	3. Uses of the present tense	13
	NOUNS: 1. The definite article	13
	2. The indefinite article	14
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Armenian equivalents of the English <i>you</i>	15
<i>Word Formation:</i>	Derivations from country names	16
<i>Pronunciation:</i>	Armenian word accentuation	17
<i>Orthography:</i>	Punctuation marks	18
<i>Writing:</i>	Ա ա, Ս ս, Ո ո, Ու ու, Ռ ռ, Մ մ, Ն ն, Շ շ, Յ չ, Հ չ, Ժ ժ, Օ օ, (°) . . .	19

UNIT 2

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	1. Identifying things and persons	24
	2. Affirming and denying states and actions	25
<i>Vocabulary:</i>	1. Rooms and furniture	28
	2. Classroom items	29
<i>Grammar:</i>	VERBS: Formation of the negative forms of verbs	
	1. Irregular verbs	30
	2. Regular verbs	30
	NOUNS: Formation of the plural	32
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Word order in Armenian sentences (inversion)	34
<i>Word Formation:</i>	Formation of compound nouns	36
<i>Pronunciation:</i>	The letters Բ բ, Պ պ, and Փ փ	37
<i>Orthography:</i>	Exclamation marks	38
<i>Writing:</i>	Բ բ, Գ գ, Դ դ, Ե ե, Զ չ, Է է, Ը ը, Թ թ, Ի ի, Լ լ, Ծ (°)	39

UNIT 3

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Making requests and responding to them	46
<i>Vocabulary:</i>	Food	50
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. Armenian equivalents of the English <i>to be</i>	52
	2. The indicative imperfect tense	52
	POSSESSION: Possessive adjectives, possessive articles, and possessive pronouns.	54
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Gender in Armenian	57
<i>Word Formation:</i>	1. Derivation of abstract nouns	58
	2. Derivation of nouns denoting locations	59
<i>Pronunciation:</i>	The letters զ, Է, Կ Կ, and Ք ք	60
<i>Orthography:</i>	Ե Է or Է Է	61
<i>Writing:</i>	Խ Խ, Վ Վ, Կ Կ, Զ Զ, Ղ Ղ, Թ Թ, Ծ Ծ, Ծ Ծ, Ծ Ծ, Ծ Ծ, Ծ Ծ	62

UNIT 4

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Introducing family and friends	68
<i>Vocabulary:</i>	Family and relatives	72
<i>Grammar:</i>	VERBS: The aorist (simple past)	74
	NOUNS: 1. The declension paradigm	77
	2. The nominative and accusative cases	78
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Some Armenian expressions of politeness	80
<i>Word Formation:</i>	Diminutives	82
<i>Pronunciation:</i>	The letters Դ Դ, Տ տ, and Թ Թ	83
<i>Orthography:</i>	Ո ո or Օ օ ?	84
<i>Writing:</i>	Ջ Ջ, Վ Վ, Տ տ, Ր ր, Փ փ, Ք ք, Ֆ ֆ, Ճ ճ, Ե Է, Լ Լ	85

UNIT 5

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Asking for opinion and expressing one	90
<i>Vocabulary:</i>	Clothing, colors	94
<i>Grammar:</i>	VERBS: The perfect and pluperfect tenses	96
	NOUNS: 1. Declension types	100
	2. The genitive and dative cases	102
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	1. Impersonal sentences	105
	2. Expressions of like and dislike	106
<i>Word Formation:</i>	Vowel alterations and mutations	107
<i>Pronunciation:</i>	The letters Ղ Ղ and Խ Խ	109
<i>Orthography:</i>	Ե Է, Է Է or Լ Լ ?	110

UNIT 6

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Asking about and telling time	116
<i>Vocabulary:</i>	Time expressions	120
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. The future and the future imperfect.	124
	2. The imperative mood	126
	NOUNS: The ablative case.	128
	NUMERALS: 1. Ordinal numerals	131
	2. Distributive numerals	132
	3. Fractional numerals	133
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Interrogative sentences	134
<i>Word Formation:</i>	Formation of nouns denoting persons	135
<i>Pronunciation:</i>	The letters զ ձ, Ծ ծ, and Յ յ	136
<i>Orthography:</i>	Armenian syllabification and the transitory vowel [ə]	137

UNIT 7

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Discussing health and well-being	144
<i>Vocabulary:</i>	Body parts	148
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. The subjunctive mood	150
	2. The passive voice	154
	NOUNS: The instrumental case	156
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Prepositions and postpositions	158
<i>Word Formation:</i>	Derivation of verbs.	160
<i>Pronunciation:</i>	The letters զ զ, ճ ճ, and Ջ յ	163
<i>Orthography:</i>	Ի ռ or Ր ր ?	164

UNIT 8

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Describing and comparing people and things	170
<i>Vocabulary:</i>	1. Profession.	174
	2. Adjectives, antonyms	176
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. The mandative mood	177
	2. The nominalized infinitive	182
	ADJECTIVES: 1. Functions of adjectives	184
	2. Comparison	184
	PRONOUNS: Declension of personal pronouns	186
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	The Armenian deictic system	187
<i>Word Formation:</i>	Formation of adjectives	188
<i>Pronunciation:</i>	Armenian ‘diphthongs’	190
<i>Orthography:</i>	The spelling of Armenian ‘diphthongs’	191

UNIT 9

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Discussing weather	198
<i>Vocabulary:</i>	Nature, flowers, trees, animals	202
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. Resultative constructions	205
	2. Phrasal or two-part verbs	207
	NOUNS: The locative case	209
	PRONOUNS: Interrogative and relative pronouns	210
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	The relative pronoun <i>որ(ը)</i>	211
<i>Word formation:</i>	Formation of adverbials	212
<i>Pronunciation:</i>	Connecting words that belong together (liaison)	213
<i>Orthography:</i>	Hyphenation in Armenian	215

UNIT 10

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Extending and accepting invitations	220
<i>Vocabulary:</i>	Holidays and recreation	223
<i>Grammar:</i>	VERBS: The hypothetical mood	224
	PRONOUNS: Reciprocal, possessive, definite pronouns	230
	SYNTAX: Simple sentences in Armenian	232
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Negation in Armenian	234
<i>Word Formation:</i>	Formation of participles	236
<i>Pronunciation:</i>	The vowel <i>-ը</i> [ə]	240
<i>Orthography:</i>	Punctuation marks	241

UNIT 11

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Planning leisure time and vacations	248
<i>Vocabulary:</i>	City and country	252
<i>Grammar:</i>	SYNTAX: The structure of sentences	255
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Government of verbs and adjectives	260
<i>Word Formation:</i>	Two-word compounds	266
<i>Pronunciation:</i>	Interjections	267
<i>Orthography:</i>	Capitalizing words	268

UNIT 12

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Discussing news.	276
<i>Vocabulary:</i>	Media and news	280
<i>Grammar:</i>	Syntax: Direct and indirect speech	282
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Nominalizations in Armenian	285
<i>Word formation:</i>	Reduplication in Armenian	288
<i>Pronunciation:</i>	Double consonants	291
<i>Orthography:</i>	Rendering English words into Armenian	293

FOREWORD

For Armenologists in and outside Armenia, Dora Sakayan does not need introduction. She is the author of several Armenological studies, and the present textbook, *Eastern Armenian for the English-speaking World*, is the sister edition of an earlier textbook of hers, *Modern Western Armenian for the English-speaking World*. Published in Montreal, Canada, in 2000, this manual was very well received all over the world.

The present textbook aims at teaching Eastern Armenian, the official language of the Republic of Armenia, to adult beginners. Though the manual is not written specifically with students of Armenian descent in mind, its importance for the younger generations of Diaspora Armenians cannot be stressed enough. It allows them to improve their own linguistic skills and discover the language of their faraway homeland, especially if their parents and family friends spoke West Armenian. Since Armenian outside Armenia could rightly be considered an endangered language, Sakayan's twin textbooks not only fill a vast gap, but also contribute to the preservation outside its tiny political borders of a language so important for Indo-European research and patristic studies.

Each line of this textbook reveals both the skilled educator and the learned scholar, but it is not just a matter of having an in-depth knowledge of the language, extensive classroom experience and thorough training in modern teaching methods. Sakayan also displays a rare and much-coveted talent for knowing how to properly organize her teaching material, how to select the best-suited approach for a given topic and, last but not least, where to find the texts that provide each chapter with a culturally-enriching supplement.

Sakayan has found the most productive way of promoting communication skills for both oral and written performances. She has succeeded in incorporating a vast amount of linguistic material into a single textbook by distributing that material methodically among the 12 proportionally structured units. Each of these units deals with a special topic and usually consists of 12 sections of its own in which linguistic phenomena of various levels are discussed in a consistent order. All units start with a dialogue that is followed by an easy-to-comprehend narrative text. After the dialogue come sections of a thematically organized vocabulary, pertinent grammatical explanations, pronunciation, calligraphy, orthography, and word formation. Though each unit includes a specific section on Armenian-English contrasts, the similarities and differences between the two languages are continuously pointed out and, whenever possible, principles of contrastive linguistics are invoked

FOREWORD

to provide explanations. The units end with the listing of a few topic-related proverbs, which present ethnographic snapshots of the Armenian nation.

As the dialogues expand and the linguistic material becomes richer and more versatile, learners, before they realize it, have acquired an appreciable degree of communicative competence. Reading skills are also progressively developed through a special Romanization method that makes the Armenian script easy to master. At first, texts are read and understood with the help of the section “New Words and Expressions” provided after each text, but this becomes less and less necessary as learners expand their lexicons. The teaching of reading skills gets in addition a cultural overtone through the selection of texts that give a glimpse at Armenian history, folklore, and civilization.

Another positive feature of this textbook — a ground-breaking one to my knowledge for foreign language textbooks published in Armenia — is the accompanying CD, produced by the author for self-study. Since the texts are read by native speakers of East Armenian, this CD will prove indispensable for mastering East Armenian pronunciation.

The appendix is rich in reference material. The first chapter contains a host of pragmatically organized conversational expressions, and the second chapter features useful grammar tables. The final items of the appendix are the two glossaries, Armenian-English and English-Armenian. The most remarkable part of the appendix, however, is the central part, which consists of an anthology of carefully collected samples of East Armenian prose narratives and poetry. Students have the opportunity not only to familiarize themselves with masterpieces of Armenian literature, but also to read them in the original language. A selected number of poems are provided with an English translation, either reproduced from existing publications or penned by Sakayan. In addition to the literary texts, newspaper articles, medieval fables, and fairy tales have been introduced to give an idea of the gamut of styles in which the Armenian language can appear.

Time now to bring these “Few Words” to a close and express to Professor Sakayan my envious admiration for her vigor and unflagging energy, wish her textbook a successful journey, and hope to have the opportunity of welcoming from her more such high quality publications in the near future.

Professor Sergey Galstyan
Doctor of Philology
Department of Armenian Language
Yerevan State University

PREFACE

ABOUT THIS TEXTBOOK

Eastern Armenian for the English-speaking World is an introductory, yet complete first-year course for adults in the English-speaking world. It is a handbook for both the prospective teacher and the student of Armenian. However, the full guidance given in this textbook will allow motivated learners to use it for self-instruction as well.

Of the two existing versions of standard Armenian, Eastern (EA) and Western (WA), this textbook deals with Eastern Armenian, the official language of the Republic of Armenia (see pp. xix-xx).

This book incorporates the recent achievements of applied linguistics into the instruction of EA. While many modern foreign-language textbooks have drawn on these insights, textbooks on Armenian have not kept pace with the new trends. This textbook differs from other Armenian manuals in many ways.

1. Although grammar is treated as an important aspect in mastering the language, other linguistic areas also receive attention. The main body of the book includes 12 units, each of which contains the following sections:

- I DIALOGUES
- II TEXT
- III NEW WORDS AND EXPRESSIONS
- IV THEMATIC GROUPS OF WORDS
- V GRAMMAR (MORPHOLOGY AND SYNTAX)
- VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS
- VII WORD FORMATION
- VIII PRONUNCIATION
- IX ORTHOGRAPHY
- X WRITING
- XI EXERCISES
- XII PROVERBS

This structure is maintained in all units, guaranteeing a smooth progression in the mastering of EA. GRAMMAR (morphology and syntax) in this book is not a goal in itself, but a means of achieving “communicative competence.” Grammatical categories are selected and carefully introduced in each unit in accordance with their functionality. Furthermore, an organ-

PREFACE

ized section of grammatical tables is appended to the book for reference. Cross-references in each unit reinforce the students' cognitive knowledge of Armenian grammar.

2. The textbook is conceptualized pragmatically, aiming at active rather than passive knowledge. Its main goal is to enable students to interact in Armenian by carrying out fundamental speech acts, such as making a request and responding to it, expressing agreement or disagreement, conveying information and reacting to it, seeking an opinion and expressing one, asking for advice and giving it, etc. Students will learn how to engage in small talk about health, weather, and so on. Each unit opens with **DIALOGUES**, a short exchange of utterances used in a given situation. **DIALOGUES** focus on a particular speech act that evokes normally anticipated responses. The idea is to promote oral skills for recurring everyday situations. Learning to apply linguistic material to innumerable universal life-settings is the main goal of **DIALOGUES**. This section is supported by a special division in the **APPENDIX** under the heading **GAMBITS** (see p. 301). These are conventionally accepted expressions to be used as tools for communication. **GAMBITS** are arranged according to the speech acts they carry out, and are provided as useful material for memorization. Students are presented with **GAMBITS** as lexical units, regardless of their grammatical complexity. Familiarity with complex **GAMBITS** will help students to internalize grammatical forms.

3. **TEXTS** are short reading passages of various origins. Some are selected and adapted from existing Armenian textbooks. Others are written by the author of this textbook. **TEXTS** enrich the vocabulary of students and develop their narrative and descriptive skills. They can be reinforced through a systematic analysis and thorough discussion in class. To acquaint students with Armenian folklore, each unit includes a few Armenian proverbs with their English translation. Proverbs are thematically and structurally related to the main topic of each unit. Vocabulary drawn from each **TEXT** appears in translation in **NEW WORDS AND EXPRESSIONS**. The section **THEMATIC GROUPS OF WORDS** will expand students' active and passive vocabulary.

4. This book places special emphasis on Armenian-English contrasts. All discussions in the book's various sections are based on such a contrastive approach. A special section, **ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS**, explains Armenian idiosyncrasies at various linguistic levels that might otherwise escape the students' — and in some cases even the teacher's — attention. Translations from and into English also play a role in revealing linguistic contrasts. Explanations are given throughout the book in English.

5. **WORD FORMATION**, an essential but often overlooked area in language instruction, is given proper treatment. Each unit discusses derivation, composition or inversion patterns that are productive in certain word classes in Armenian. The advantage of this approach is

PREFACE

enormous: Students learn to recognize and analyze the basic elements of words. As they progress, students also learn to create new words by analogy with models they have already learned. A special table in the GRAMMAR APPENDIX gives an overview of affixes (prefixes and suffixes) that are productive in the formation of various word classes.

6. Armenian is by no means a common language. For the majority of students who undertake the study of Armenian, it can be a great challenge, especially in view of its unique alphabet. In order to overcome difficulties with spelling and pronunciation, a special system of transcription-romanization has been created. To ease both the spelling and the pronunciation of Eastern Armenian words, this transcription system takes into account not only graphic correspondences, but also phonetic subtleties of Armenian. A special trait of this romanization system is that it inserts the vowel [ə] (schwa) not only in all positions where it is spelled by the letter *ը*, but also where it is not written but pronounced as a transitory sound, which is indicated by [ə]. This approach facilitates the reading of certain Armenian words with consonant clusters. For example, the Armenian male name *Մկրտիչ* [M^ək^ərtiç^h] consists of five consonants and only one vowel, but constitutes three syllables. This is due to the transitory vowel [ə] that is not written but pronounced between consonants.

In the first half of the 12 units, almost all newly introduced words and texts are transcribed. In the second half, however, transcription is used more sparingly, disappearing gradually towards the end of the book. At this point, students are expected to have mastered the skill of reading Armenian. One could argue that the transcription should have been eliminated at a much earlier stage. However, it was maintained for two reasons: First, to facilitate cross-referencing throughout the book; second, to provide additional direction to students working without the guidance of a teacher.

7. Along with square brackets [...] used for transcription, parentheses (...) are often used as structural (morpho-syntactic) glosses in English. The glosses (see 3. below) explain those Armenian phrase and sentence structures that are fundamentally different from the free English translation (see 4. below), presented in italics. The structural glosses illustrate differences in word order, case, number, etc. As a result, a phrase or a sentence may appear in four lines:

1. Armenian text:	<i>Ամռան արևը կիզիչ է:</i>
2. Transcription:	[Amṙan arevə kizitç ^h e]
3. Structural gloss:	(Summer _{gen} sun-the _{nom} scorching is)
4. Free English translation:	<i>Summer sun is scorching.</i>

8. The section WRITING introduces the 38 letters of the Armenian alphabet throughout the first four units. Letters are presented as calligraphic samples with their printed and translit-

PREFACE

erated counterparts. However, this should not prevent students from practicing writing at a much earlier stage, using the samples provided with the Armenian alphabet (see pp. xxii-xiii). Writing skills need to be developed throughout the entire learning progress.

9. Each unit has a section of EXERCISES which draws on newly acquired knowledge or reviews linguistic material from previous units. All EXERCISES, both traditional and innovative, aim at the development of communicative competence. To ensure the crucial shift from traditional third-person narrative sentences — which are often isolated and unrelated — to interactions containing “I” and “you,” communicative exercises have been introduced. These are exercises based on *micro-dialogues*, patterns of two or more interlocking utterances that consist of a *stimulus* by speaker A and a *response* by speaker B, and vice versa. The *micro-dialogues* contain recurring routine expressions, i.e. GAMBITS (see p. 301), and a variable lexical-grammatical content, i.e. vocabulary and grammatical forms, that have already been learned. The student is asked to modify the variable content using the pattern given for each communicative exercise. In a more creative type of communicative exercise, students are instructed to produce certain speech acts and to react to them in simulated real-life settings. For instance, they are asked to initiate polite requests and to react with adequate responses in Armenian. This type of communicative exercise ensures the meaningful practice of forms and structures necessary for successful interaction. Most of these communicative exercises are designed for oral work in class and should be supervised by the teacher. Only selected exercises could be assigned as homework after careful preparation by the instructor in class. This applies especially to the initial stages of instruction.

10. The purpose of the introductory unit (p. xxv) is to acquaint students with a new world of sounds and to lay the foundation for instruction in East Armenian.

11. The APPENDIX, which follows the 12 units, constitutes the next half of this textbook. It contains a collection of passages from masterpieces of East Armenian literature, prose, poetry, and folklore, as well as newspaper articles that offer an insight into Armenian culture and civilization. Most of the poems appear in English translation. The GAMBITS section represents an important part of East Armenian routine expressions, some useful tools for every-day communication. TABLES give an overview of East Armenian grammar, and an ARMENIAN-ENGLISH and ENGLISH-ARMENIAN GLOSSARY with each entry romanized aids in independent study. A vast BIBLIOGRAPHY of academic books on East Armenian grammar used in this textbook is also annexed. The textbook ends with a subject INDEX.

12. The textbook is accompanied by a CD in which the sections DIALOGUES (I), TEXTS (II), and PRONUNCIATION (VIII) are systematically recorded. Some additional texts from the APPENDIX, both prose and poetry, are also read by native speakers of Armenia.

**ON THE ARMENIAN LANGUAGE,
THE ARMENIAN ALPHABET AND THE SUBTLETIES OF THE TWO VARIETIES,
EAST AND WEST ARMENIAN**

1. Armenian is an ancient yet vibrant language that represents its own independent branch in the Indo-European family of languages. The six million people who speak Armenian around the world have been divided geographically and linguistically into two communities, the Eastern and the Western. Accordingly, as a literary language, Armenian exists in two versions: East Armenian (EA) and West Armenian (WA). EA is based on the dialect of the Ararat valley and the city of Yerevan; WA originates from the Armenian dialect of Istanbul. EA is the official language of the Republic of Armenia, as well as the language of Armenians living in the former Soviet Union, Iran, and India. WA is the language of the greater Armenian diaspora throughout the Middle East, Asia Minor, Europe, Australia, and the Americas. Since 1991, however, the year when the independent Republic of Armenia was established, many Armenians have left their country and settled in the West. It is thus difficult to draw a strict distinction between East and West Armenian communities, since the diaspora increasingly uses both varieties of Armenian. Differences between the two versions manifest themselves in both grammar and vocabulary, but most significantly in pronunciation. Orthography also differs: While in the early years of Soviet Armenia a simplifying spelling reform was adopted for EA, rules of traditional orthography as found in Grabar, the Classical Armenian, were preserved in WA. All these differences do not, however, greatly hinder communication between Armenians of different backgrounds.

2. The Armenian alphabet is a set of 38 characters unique to Armenian, used in all three of its manifestations: Classical Armenian or Grabar, EA and WA. This alphabet was developed in A.D. 405 by the cleric of the Armenian royal court, prominent scholar Saint Mesrop Mashtots. The order of the letters in the Armenian alphabet suggests that it was modeled after the Greek alphabet. Originally, the Armenian alphabet had 36 characters. However, two letters, **Օ** **օ** and **Ֆ** **ֆ**, were added in the middle ages to meet the need of writing foreign names and borrowed words. In 1922, along with revisions to the traditional orthography, the Soviet reform implemented certain changes to the Armenian alphabet. The most significant change was the outmoding of the 34th letter of the original alphabet, **Խ** **ւ**, and the addition of the combined graphic sign **ու** for [u] in its place. The reform also supplemented the alphabet with the ligature **ւ** to replace the combination **Խ+ւ**. Today, the extensively used ligature **ւ** is officially recognized as a complementation rather than an integral part of the Armenian alphabet for EA use.

PREFACE

This alphabet thirty consonants and eight vowels. Most of the letters also have numerical values (see p. xxii-xxiii).

3. Differences between the pronunciation of the Armenian alphabet in the two versions of Armenian, Eastern and Western, involve mainly the consonant system, and particularly the stops. As a result of a consonant shift, WA has deviated considerably from its phonetic origins and has shifted from a three-part to a two-part consonant system that consists of one voiced and one voiceless stop:

- (1) ա [b] Է [g] տ [d] ծ [dʒ] ճ [j]
- (2) փ, ք [p] ք, զ [k] Թ, ղ [t] ճ, ց [tʃ] ջ, չ [ç]

A similar two-part system can be found in other Indo-European languages. Compare the one in English: b / p g / k d / t

The EA pronunciation of the Armenian alphabet corresponds phonetically to that of Classical Armenian. Each character has a distinct phonetic value, which explains the number of letters in the Armenian alphabet created by Mesrop Mashtots in A.D. 405. The EA three-part consonant system consists of one voiced stop (line 1) and two types of voiceless stops, one unaspirated (line 2) and one aspirated (line 3):

- (1) voiced stops ք [b] ղ [g] ղ [d] ճ [dʒ] ջ [j]
- (2) unaspirated stops ա [p] Է [k] տ [t] ծ [tʃ] ճ [ç]
- (3) aspirated stops փ [pʰ] ք [kʰ] Թ [tʰ] ց [tʃʰ] չ [çʰ]

Many linguists attribute this three-part consonant system, unusual for Indo-European languages, to the influence of other Caucasian languages in the region.

SAMPLE OF A TEXT (Universal Declaration of Human Rights, Article 1):

PRINTED

Բոլոր մարդիկ ծնվում են ազատ և իրենց արժանապատվությամբ ու իրավունքներով՝ հավասար: Նրանք օժտված են բանականությամբ ու խղճով և իրար հետ պետք է վարվեն եղբայրաբար:

WRITTEN

Բոլոր մարդիկ ծնվում են ազատ և իրենց արժանապատվությամբ ու իրավունքներով հավասար: Նրանք օժտված են բանականությամբ ու խղճով և իրար հետ պետք է վարվեն եղբայրաբար:

TRANSLATED

All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.

THE ARMENIAN ALPHABET
(East Armenian Reading)

THE ARMENIAN ALPHABET

PRINTED	WRITTEN	NAME	ROMANIZATION	PRONUNCIATION	NUMERIC VALUE
Ա ա	Ա ա	ayb	[a]	as in car	1
Բ բ	Բ բ	ben	[b]	as in bar	2
Գ գ	Գ գ	gim	[g]	as in good	3
Դ զ	Դ զ	da	[d]	as in door	4
Ե է	Ե է	yech ^h	[ye] or [e] ¹	as in yes or there	5
Զ զ	Զ զ	za	[z]	as in zest	6
Է է	Է է	e	[e]	as in there	7
Ը ը	Ը ը	ət ^h	[ə]	as in about	8
Թ թ	Թ թ	t ^h o	[t ^h]	as in team	9
Ճ ճ	Ճ ճ	zhe	[zh]	as in pleasure	10
Ի ի	Ի ի	ini	[i]	as in bee	20
Լ լ	Լ լ	lyun	[l]	as in light	30
Խ խ	Խ խ	khe	[kh]	as in Bach or Jose	40
Տ տ	Տ տ	t̥sa	[t̥s]	a plosive t̥s	50
Կ կ	Կ կ	ken	[k]	as in stock	60
Հ հ	Հ հ	ho	[h]	as in hot	70
Ձ ձ	Ձ ձ	dza	[d͡z]	as in odds	80
Ղ ղ	Ղ ղ	ghat	[gh]	as the French r	90
Ճ ճ	Ճ ճ	che	[t͡ʃ]	a plosive t͡ʃ	100
Մ մ	Մ մ	men	[m]	as in me	200
Թ թ	Թ թ	he	[y]	as in yard	300
Ն ն	Ն ն	nu	[n]	as in nine	400
Շ շ	Շ շ	sha	[ʃh]	as in shine	500

THE ARMENIAN ALPHABET (cont'ed)

PRINTED	WRITTEN	NAME	ROMANIZATION	PRONUNCIATION	NUMERIC VALUE
Ո ո	<i>Ո ո</i>	vo	[vo] or [o] ²	as in vocal or for	600
Չ չ	<i>Չ չ</i>	ch ^h a	[ch ^h]	as in chair	700
Պ պ	<i>Պ պ</i>	pe	[p]	as in copper	800
Ջ ջ	<i>Ջ ջ</i>	je	[j]	as in journal	900
Ր ռ	<i>Ր ռ</i>	ra	[r̥]	trilled 'r'	1000
Ս ս	<i>Ս ս</i>	se	[s]	as in say	2000
Վ վ	<i>Վ վ</i>	vev	[v]	as in vase	3000
Տ տ	<i>Տ տ</i>	tyun	[t]	as in rotten	4000
Ր ը	<i>Ր ը</i>	re	[r]	liquid 'r'	5000
Ծ ծ	<i>Ծ ծ</i>	ts ^h o	[ts ^h]	as in lots	6000
Ու ու	<i>Ու ու</i>	u	[u]	as in tool	7000
Փ փ	<i>Փ փ</i>	p ^h yur	[p ^h]	as in paper	8000
Բ բ	<i>Բ բ</i>	k ^h e	[k ^h]	as in kind	9000
Օ օ	<i>Օ օ</i>	o	[o] ³	as in all	
Ֆ ֆ	<i>Ֆ ֆ</i>	fe	[f]	as in file ⁴	

NOTES

1. On the pronunciation of **Ե ե** see p. 61.
2. On the pronunciation of **Ո ո** see p. 84.
3. The last two letters, **Օ օ** and **Ֆ ֆ**, do not have a numeric value, since they are later additions to the alphabet.
4. There is an additional letter, the ligament **և** which, although widely used in East Armenian, does not constitute an integral part of the alphabet (see pp. xix and 110). The ligament **և** has no capital counterpart. It is pronounced:
 - a) [yev] in initial position and after vowels (cf. **և** [yev] *and*, **հասև** [nayev] *also*).
 - b) [ev] in medial and final position of words after consonants (cf. **արևև** [arev] *sun*).
 In initial position of words, it is replaced by **Եվ** or **եվ**: **Եվրոպա** [Yevropa] *Europe*, **եվրոպական** [yevropakan] *European*. In word formation, this **եվ** may also appear in medial position of words: **Համաեվրոպական** [hamaevropakan] *All-European*, **Հնդեվրոպական** [h^ondevropakan] *Indo-European*, etc.

INTRODUCTORY UNIT

<p>1. Ներեցե՛ք, պարոն ...
[Neretʂ^hek^h, paron]   Ներեցե՛ք, տիկին ...
[Neretʂ^hek^h, tikin]   Կարե՞լի՞ է Ձեզ մի բան հարցնել:
[Kareli e dzez mi ban hartʂ^hnelʔ]   Անշու՛շտ:
[Anʂuʂt]   Խնդրե՛մ:
[Kħ^ənt^hrem]</p>	Excuse me, Sir ... Excuse me, Madam ... May I ask you something? Of course. Please, go ahead.
<p>2. Բարև, Մարի:
[Barev, Mari]   Բարի լույս, տիկին Ազարյան:
[Bari luyʂ, tikin Azaryan]   Բարի երեկո, օրիորդ:
[Bari yereko, oriort^h]</p>	Hello, Mary. Good morning, Mrs. Azarian. Good evening, Miss.
<p>3. Անունդ ի՞նչ է:
[Anun^ət inç^h eʔ]   Ձեր անունը ի՞նչ է:
[Dzer anunə inç^h eʔ]   Անունս Անի է:
[Anun^əs Ani e]   Ազգանունս Սարյան է:
[Azganun^əs Saryan e]   (Շատ) ուրախ եմ:
[(ʂhat) urakħ em]</p>	What’s your name? (informal) What’s your name? (formal) My name is Ani. My last name is Saryan. I am (very) pleased (to meet you).

INTRODUCTORY UNIT

4. **Դու հայ ես?/Դուք հայ եք:**
[Du hay es?/Duk^h hay ek^h?]
- Այո՛, հայ եմ:**
[Ayo, hay em]
- Ո՛չ, ես հայ չեմ:**
[Voch^h, yes hay ch^hem]
- Դուք ամերիկացի՞ եք:**
[Duk^h amerikats^hi ek^h?]
- Դուք ամերիկուհի՞ եք:**
[Duk^h amerikuhi ek ?]
- Այո՛, ամերիկացի/ամերիկուհի եմ:**
[Ayo, amerikats^hi /amerikuhi em]
- Իսկ Աննան ազգությամբ ի՞նչ է:**
[Isk Annan azgut^hyamb inch^h e?]
- Անգլուհի/Ֆրանսուհի է:**
[Angluhi /fransuhi e]
- Սամվելն է՞լ ֆրանսիացի է:**
[Samveln el fransiats^hi e?]
- Ո՛չ, ամերիկացի է:**
[Voch^h, amerikats^hi e]
- Իսկ դո՞ւ:**
[Isk du?]
- Ես կանադացի/կանադուհի եմ:**
[Yes kanadats^hi/kanaduhi em]
5. **Ինչպե՞ս ես, Լիլիթ:**
[Inch^hpes es, Lilit^h?]
- Ինչպե՞ս եք, պարոն Սարյան:**
[Inch^hpes ek^h, paron Saryan?]
- Լավ եմ, շնորհակալություն:**
[Lav em, sh^onorhakalut^hyun]
- Իսկ դո՞ւք ինչպե՞ս եք:**
[Isk duk^h inch^hpes ek^h?]
- Are you Armenian?
(informal/formal)
- Yes, I am.
- No, I am not.
- Are you (formal) American? (male)
- Are you (formal) American? (female)
- Yes, I am American (male/female).
- And what (nationality) is Anna?
- She is English / French (female).
- Is Samuel also French (male)?
- No, he is American (male).
- And you?
- I am Canadian (male/female).
- How are you, Lilith?
- How are you, Mr. Saryan?
- I am fine, thanks.
- And how are you? (formal)

INTRODUCTORY UNIT

- Ես էլ լավ եմ, շնորհակալ եմ:**
[Yes eł lav em, ʃh^ənorhakal em] I am also well, thank you.
6. **Ներս արի, խնդրեմ:**
[Ners ari, kh^ənt^hrem] Come in, please. (informal)
- Ներս եկեք, խնդրեմ:**
[Ners yekek^h, kh^ənt^hrem] Come in, please. (formal)
- Բարով եկար/եկաք:**
[Barov yekar/yekak^h] You are welcome!
(informal/formal)
7. **Սա ի՞նչ է:**
[Sa inch^h e?] What is this?
- Սա գիրք է:**
[Sa girk^h e] This is a book.
- Իսկ սա՞:**
[Isk sa?] And this?
- Սա տետր է:**
[Sa tet^ər e] This is a notebook.
- Մատիտ ունե՞ս/ունե՞ք:**
[Matit unes/unek^h?] Do you have a pencil?
(informal/formal)
- Այո՛, ունեմ, ահա՛:**
[Ayo, unem, aha] Yes, I do. Here it is.
- Կտա՞ս / կտա՞ք:**
[K^ətas / k^ətak^h?] Would you (informal/formal)
give X to me?
- Խնդրեմ:**
[Kh^ənt^hrem] Here you are!
- Շնորհակալ եմ:**
[ʃh^ənorhakal em] Thank you!
- Չարժե:**
[Ch^harzhe] Don't mention it!
8. **Ո՞վ է այս պարոնը/տիկինը:**
[Ov e ays paronə/tikinə?] Who is this gentleman/lady?
- Պարոն/տիկին Սարյանն է:**
[Paron/tikin Saryann e] This is Mr./Mrs. Sarian.

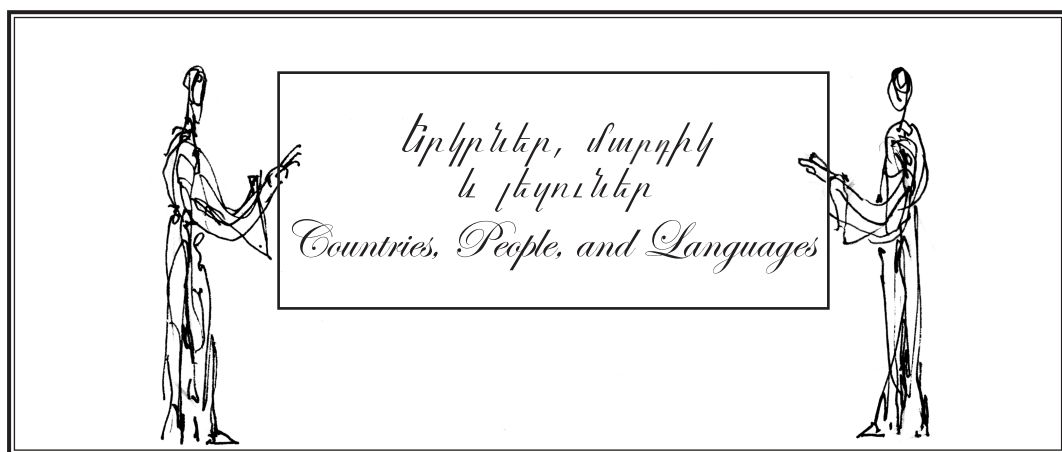
INTRODUCTORY UNIT

Իսկ այս տղա՞ն / աղջի՞կը: [Isk ays t ^ə ghan / akhch ^h ikəʔ]	And this boy/girl?
Սա Արմենն է/Արմենուհին է: [Sa Armenn e/Armenuhin e]	This is Armen / Armenuhi.
Արմենն ուսանո՞ղ է: Այո՞: [Armenn usanogh e? Ayo!]	Is Armen a student? Yes, he is.
Իսկ տիկին Սարյա՞նը: [Isk tikin Saryanəʔ]	And Mrs. Saryan?
Նա ուսուցչուհի է: [Na usutsh ^h ch ^h uhi e]	She is a (female) teacher.
9. Ներեցե՛ք: / Ներիր՛! [Nerets ^h ek / Nerir!]	Excuse me. (formal / informal)
Ներողություն: [Neroghut ^h yun]	Excuse me. / Sorry.
Ոչի՛նչ: [Voch ^h nch ^h]	No problem.
Խնդրեմ, կարևոր չէ: [Kh ^ə nt ^h rem, karevor ch ^h e]	It's O.K., don't mention it.
10. Ձտեսու՛թյուն: [Tsh ^ə tesut ^h yun]	See you later!
Մնաք/մնաս բարով: [M ^ə nak ^h /m ^ə nas barov]	Goodbye! (formal/informal)
Գնաք/գնաս բարով: [G ^ə nak ^h /g ^ə nas barov]	Take care!* (formal/informal)
Բարի գիշեր: [Bari gisher]	Good night!**
Լույս բարի: [Luys bari]	Good night!**

* A conventional exchange of salutations when guests depart: **Մնաս/Մնաք բարով** *Goodbye!* [literally: Stay well!] and **Գնաս/Գնաք բարով** *Goodbye!* (literally: Leave well!)

** A conventional exchange of expressions for *Good night*: **Բարի գիշեր** *Good night!* and **Լույս բարի** lit.: *Good light!*, i.e. expression extending the good wishes to the next day.

Unit 1

On the agenda...

Speech Acts in Dialogues:	Requesting and receiving personal information	2
Vocabulary:	1. Countries, their people and languages	6
	2. Cardinal numerals	8
Grammar:	VERBS: 1. The Armenian infinitive	10
	2. The indicative mood	10
	a) the present tense of regular verbs	11
	b) the present tense of some irregular verbs	12
	3. Uses of the present tense indicative	13
	NOUNS: 1. The definite article	13
	2. The indefinite article	14
Armenian-English Contrasts:	Armenian equivalents of the English <i>you</i>	15
Word Formation:	Derivations from country names	16
Pronunciation:	Armenian word accentuation	17
Orthography:	Punctuation marks	18
Writing:	Ա ա, Ս ս, Ո ո, ՈԼ ու, Ռ ռ, Մ մ, Ն ն, Հ հ, Չ չ, Տ տ, Օ օ, (°)	19

I DIALOGUES

1. *B, an Armenian-speaking officer in the Canadian Embassy in Yerevan, is filling out a questionnaire for A, an Armenian citizen who does not speak English. They address each other formally.*

A.	Բարև ձեզ:
[Barev ɖez]	Hello!
B.	Բարև, ի՞նչ է ձեր անունը:
[Barev, inch ^h e ɖer anunə [?]]	Hello! What's your name?
A.	Անունս Արմեն է:
[Anun ^s Armen e]	My name is Armen.
B.	Իսկ ձեր ազգանունը:
[Isk ɖer azganunə [?]]	And your family name?
A.	Ազգանունս Սարյան է:
[Azganun ^s Saryan e]	My family name is Saryan.
B.	Քանի՞ տարեկան եք:
[K ^h ani tarekan ek ^h ?]	How old are you?
A.	Քսան տարեկան:
[K ^h san tarekan]	Twenty years old.
B.	Ձեր քաղաքացիությունը:
[ɖer k ^h aghak ^h ats ^h iuth yunə [?]]	Your citizenship?
A.	Հայաստանի քաղաքացի եմ:
[Hayastani k ^h aghak ^h ats ^h i em]	I am a citizen of Armenia.
B.	Ի՞նչ լեզուներ գիտեք:
[Inch ^h lezuner gitek ^h ?]	What languages do you know?
A.	Հայերեն և ռուսերեն:
[Hayeren yev ruseren]	Armenian and Russian.
B.	Այդ լեզուներով նաև գրում
[ayt lezunerov naye v g ^o rum]	Do you also read and write
	ու կարդում եք:
[u kart ^h um ek ^h]	in those languages?

* In the flow of speech some Armenian words are drawn together and pronounced as one word. This feature, also called liaison (see Unit 9, pp. 213-214), is designated by the sign ◡ in the transcription of the first four units.

UNIT 1

- A. **Այո՞:**
[Ayo] Yes!
- B. **Ո՞րն է Ձեր հասցեն:**
[Vorn e dzer hastsh en?] What is your address?
- A. **Երևան, Պարոնյան փողոց տասը:**
[Yerevan, Paronyan p^hoghots^h tasə] Ten Paronyan Street, Yerevan.
- B. **Ո՞րն է Ձեր հեռախոսի համարը:**
[Vorn e dzer herakhosi hamarə?] What is your telephone number?
- A. **Չորս հարյուր, հիսունութ, տասներկու:**
[Ch^hors haryur, hisunut^h, tasnerku] Four-zero-zero, five-eight, one-two.
- B. **Ինչո՞վ եք զբաղվում:**
[Inch^hov ek^h zbaghvum?] What is your occupation?
- A. **Ուսանող եմ:**
[Usanogh em] I am a student.
- B. **Ի՞նչ եք ուսումնասիրում:**
[Inch^h ek^h usumnasirum?] What are you studying?
- A. **Գրականություն:**
[G^orakanut^h yun] Literature.
- B. **Շնորհակալ եմ: Ազատ եք:**
[Sh^onorhakal em. Azat ek^h.] Thank you. You are free to go.
- A. **Շնորհակալություն: Ցտեսություն:**
[Sh^onorhakalut^h yun. Tsh^htesut^h yun.] Thanks. Good bye.

2. A is an adult, B is a five-year old child who is lost. The adult addresses the child informally.

- A. **Անունդ ի՞նչ է:**
[Anun^ot inch^h e?] What is your name?
- B. **Անունս Անի է:**
[Anun^os Ani e] My name is Ani.
- A. **Իսկ ազգանունդ:**
[Isk azganun^ot?] And your family name?
- B. **Մալյան:**
[Malyan] Malyan.

UNIT 1

- A. **Քանի՞ տարեկան ես:** How old are you?
[K^hani tarekan es?]
- B. **Հինգ տարեկան:** Five years old.
[Hing tarekan]
- A. **Ձեր հասցեն գիտե՞ս:** Do you know your (plur.) address?
[Dzer hastʂ^hen gites?]
- B. **Կոմիտաս փողոց, երեսուն:** Thirty Komitas Street.
[Komitas p^hoghots^h yeresun]
- A. **Իսկ ձեր հեռախոսի համարը:** And your (plur.) telephone number?
[Isk dzer herak^hosi hamarə?]
- B. **Քսանութ, հիսունմեկ, տասներկու:** Two-eight, five-one, one-two.
[K^h sanut^h, hisunmek, tasnerku]
- A. **Ապրե՛ս: Հիմա կգնանք և** Good for you! Now we'll go and
[Apres. Hima k^gənank^h yev]
կզանգահարենք ձեր տուն: phone your home.
[k^əzangaharenk^h dzer tun]

II TEXT

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
[Hayastan]

Հայաստանը փոքր երկիր է: Այն ունի երեք ու կես միլիոն բնակիչ: Հայերը
[Hayastanə p^hok^hə^r yerkir e. Ayn uni yerek^h u kes milyon b^ənakich^h. Hayerə

**խոսում են հայերեն: Հայերենը հին լեզու է: Ինչպես ֆրանսերենը, անգլերենը, գեր-
կիսում են հայերեն. Hayerenə hin lezu ye. Inč^h pes franserenə, anglerenə, ger-**

**մաներենը և այլ լեզուներ, հայերենը հնդեվրոպական լեզու է: Հայկական այբուբենը
manerenə yev ayl lezuner, hayerenə h^əndevropakan lezu ye. Haykakan aybubenə**

**հին է: Այն ստեղծել է Մեսրոպ Մաշտոցը 405 (չորս հարյուր հինգ) թվականին: Հայ-
hin e. Ayn steghtsəl e Mesrop Mashtots^h ə 405 (č^h ors haryur hing) t^h əvakanin. Hay-**

**կական այբուբենն ունի 38 (երեսունութ) տառ: Հայաստանը ամենահին քրիստոնյա
kakan aybubenn uni 38 (yeresunut^h) ta^r. Hayastanə amenahin k^hristonya**

**երկիրն է: Այն ընդունել է քրիստոնեությունը 301 (երեք հարյուր մեկ) թվականին:
yerkirin e. Ayn ənt^h unel e k^hristoneyut^h yunə 301 (yerek^h haryur mek) t^h əvakanin]**

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

Հայաստանը	[Hayastan]	Armenia
փոքր	[p ^h ok ^h ɔr]	small
երկիր	[yerkir]	country
է	[e]	is
ունենալ, ունի	[unenal, uni]	to have, has
երեք ու կես	[yere ^h u kes]	three and* a half
միլիոն	[milyon]	million
բնակիչ	[b ^o nakic ^h]	inhabitant
հայերը	[hayerə]	the Armenians
խոսել	[k ^h osel]	to speak
հայերեն	[hayeren]	Armenian (language)
հին	[hin]	old
լեզու	[lezu]	language
ինչպես	[in ^h pes]	as, how
անգլերեն	[angleren]	English (language)
ֆրանսերեն	[franseren]	French (language)
գերմաներեն	[germaneren]	German (language)
և	[yev]	and*
այլ	[ayl]	other
հնդեվրոպական	[h ^o ndevropakan]	Indo-European
հայկական	[haykakan]	Armenian (adjective)
այբուբեն	[aybuben]	alphabet
այն	[ayn]	it
ստեղծել	[steg ^h t ^h sel]	to create
ստեղծել է	[steg ^h t ^h sel e]	has created
թվական	[t ^h ɔvakan]	date, year
տառ	[tar]	letter (graphic sign)
ամենահին	[amenahin]	(the) oldest
քրիստոնյա	[k ^h ristonya]	Christian
երկիր	[yerkir]	country
ընդունել	[ənt ^h unel]	to adopt
ընդունել է	[ənt ^h unel e]	has adopted
քրիստոնեություն	[k ^h ristoneyut ^h yun]	Christianity

* The coordinating conjunctions **և** [yev] and **ու** [u] correspond to the English *and*. Most of the time, they are interchangeable: **հաց ու պանիր** [hats^h u panir] or **հաց և պանիր** [hats^h yev panir] *bread and cheese*. There are, however, some contexts where the language norm requires the use of **և** or **ու** (see also the note in Unit 11, p. 255).

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

1. COUNTRIES, THEIR PEOPLE AND LANGUAGES				
<i>Country</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Language</i>	<i>Adjective</i>
Հայաստան [Hayastan] Armenia	Հայ [hay] Armenian	Հայուհի [hayuhi] Armenian	Հայերեն [hayeren] Armenian	Հայկական/Հայ [haykakan/hay] Armenian
Ամերիկա [Amerika] America	ամերիկացի [amerikatʰi] American	ամերիկուհի [amerikuhi] American	անգլերեն [angleren] English	ամերիկյան [amerikyan] American
Կանադա [Kanada] Canada	կանադացի [kanadatʰi] Canadian	կանադուհի [kanaduhi] Canadian	անգլերեն/Ֆրանսերեն [angleren/franseren] English/French	կանադական [kanadakan] Canadian
Անգլիա [Anglia] England	անգլիացի [angliatʰi] English	անգլուհի [angluhi] English	անգլերեն [angleren] English	անգլիական [angliakan] English
Ռուսաստան [Rusastan] Russia	ռուս [rus] Russian	ռուս [rus] Russian	ռուսերեն [ruseren] Russian	ռուսական [rusakan] Russian
Ֆրանսիա [Fransia] France	ֆրանսիացի [fransiatsʰi] French	ֆրանսուհի [fransuhi] French	ֆրանսերեն [franseren] French	ֆրանսիական [fransiakan] French
Գերմանիա [Germania] Germany	գերմանացի [germanatsʰi] German	գերմանուհի [germanuhi] German	գերմաներեն [germaneren] German	գերմանական [germanakan] German
Իտալիա [Italia] Italy	իտալացի [italatsʰi] Italian	իտալուհի [italuhi] Italian	իտալերեն [italeren] Italian	իտալական [italakan] Italian
Իսպանիա [Ispania] Spain	իսպանացի [ispanatsʰi] Spaniard	իսպանուհի [ispanuhi] Spaniard	իսպաներեն [ispaneren] Spanish	իսպանական [ispanakan] Spanish
Չինաստան [Chʰinastan] China	չինացի [chʰinatʰi] Chinese	չինուհի [chʰinuhi] Chinese	չինարեն [chʰinaren] Chinese	չինական [chʰinakan] Chinese
Ճապոնիա [Chaponia] Japan	ճապոնացի [chaponatsʰi] Japanese	ճապոնուհի [chaponuhi] Japanese	ճապոներեն [chaponeren] Japanese	ճապոնական [chaponakan] Japanese

UNIT 1

Հունաստան [Hunastan] Greece	Հույն [huyn] Greek	Հույն [huyn] Greek	Հունարեն [hunaren] Greek	Հունական/Հույն [hunakan/huyn] Greek
Եգիպտոս [Yegiptos] Egypt	եգիպտացի [yegiptats ^h i] Egyptian	եգիպտուհի [yegiptuhi] Egyptian	արաբերեն [araberen] Arabic	եգիպտական [yegiptakan] Egyptian
Վրաստան [Vrastan] Georgia	վրացի [vrats ^h i] Georgian	վրացուհի [vrats ^h uhi] Georgian	վրացերեն [vrats ^h eren] Georgian	վրացական/վրաց [vrats ^h akan/vrats ^h] Georgian
Թուրքիա [T ^h urk ^h ya] Turkey	թուրք [t ^h urk ^h] Turk	թրքուհի [t ^h ʔrk ^h uhi] Turk	թուրքերեն [t ^h urk ^h eren] Turkish	թուրքական/թուրք [t ^h urk ^h akan/t ^h urk ^h] Turkish
Պարսկաստան [Parskastan] Iran	պարսիկ [parsik] Iranian	պարսկուհի [parskuhi] Iranian	պարսկերեն [parskeren] Persian	պարսկական [parskakan] Iranian/Persian
Լեհաստան [Lehastan] Poland	լեհ [leh] Pole	լեհուհի [lehuhi] Pole	լեհերեն [leheren] Polish	լեհական [lehakan] Polish
Լիբանան [Libanan] Lebanon	լիբանանցի [libanants ^h i] Lebanese	լիբանանցի [libanants ^h i] Lebanese	արաբերեն [araberen] Arabic	լիբանանյան [libananyan] Lebanese
Ռումինիա [Ruminia] Roumania	ռումինացի [ruminats ^h i] Roumanian	ռումինուհի [ruminuhi] Roumanian	ռումիներեն [rumineren] Roumanian	ռումինական [ruminakan] Roumanian
Հունգարիա [Hungaria] Hungary	հունգարացի [hungarats ^h i] Hungarian	հունգարուհի [hungaruhi] Hungarian	հունգարերեն [hungareren] Hungarian	հունգարական [hungarakan] Hungarian
Հնդկաստան [H ^ʔ ndkastan] India	հնդիկ [h ^ʔ ndik] Indian	հնդկուհի [h ^ʔ ndkuhi] Indian	հնդկերեն [h ^ʔ ndkeren] Hindi	հնդկական [h ^ʔ ndkakan] Indian
Հոլանդիա [Holandia] Holland	հոլանդացի [holandats ^h i] Dutch	հոլանդուհի [holanduhi] Dutch	հոլանդերեն [holanderen] Dutch	հոլանդական [holandakan] Dutch
Իսրայել [Israyel] Israel	իսրայելցի/հրեա [israyelts ^h i/h ^ʔ rya] Israeli/Jewish	հրեուհի [hreuhi] Jewish	եբրայերեն [yebraayeren] Hebrew	իսրայելական/հրեական [israyelakan/hreakan] Israeli/Jewish
Բուլղարիա [Bulgharia] Bulgaria	բուլղարացի [bulgharats ^h i] Bulgarian	բուլղարուհի [bulgharuhi] Bulgarian	բուլղարերեն [bulghareren] Bulgarian	բուլղարական [bulgharakan] Bulgarian

2. CARDINAL NUMERALS

Like other languages, Armenian uses Arabic numbers, 1, 2, 3, etc., for cardinal numerals. Cardinal numerals denote quantity, size, measurement, etc., and in Armenian answer the question *քանի՞* [k^h ani?] *how many?* The Armenian wording for these symbols is presented below. Note that the word for *zero* (0) is spelled *զրո* [z^oro] or *զերո* [zero].

2. CARDINAL NUMERALS					
1	<i>մեկ</i>	[mek]	31	<i>երեսունմեկ</i>	[yeresunmek]
2	<i>երկու</i>	[yerku]	32	<i>երեսուներկու</i>	[yeresunerku]
3	<i>երեք</i>	[yerek ^h]	33	<i>երեսուներեք</i>	[yeresunerek ^h]
4	<i>չորս</i>	[ch ^h ors]	34	<i>երեսունչորս</i>	[yeresunch ^h ors]
5	<i>հինգ</i>	[hing]	35	<i>երեսունհինգ</i>	[yeresunhing]
6	<i>վեց</i>	[vets ^h]	36	<i>երեսունվեց</i>	[yeresunvets ^h]
7	<i>յոթ</i>	[yot ^h]	37	<i>երեսունյոթ</i>	[yeresunyot ^h]
8	<i>ութ</i>	[ut ^h]	38	<i>երեսունութ</i>	[yeresunut ^h]
9	<i>ինն</i> (or <i>ինը</i>)	[in ^o n] (or [inə])	39	<i>երեսունինն</i> (- <i>ինը</i>)	[yeresunin ^o n (-inə)]
10	<i>տասն</i> (or <i>տասը</i>)	[tas ^o n] (or [tasə])	40	<i>քառասուն</i>	[k ^h a ^h asun]
11	<i>տասնմեկ</i>	[tasn ^o mek]	50	<i>հիսուն</i>	[hisun]
12	<i>տասներկու</i>	[tasnerku]	60	<i>վաթսուն</i>	[vat ^h sun]
13	<i>տասներեք</i>	[tasnerek ^h]	70	<i>յոթանասուն</i>	[yot ^h anasun]
14	<i>տասնչորս</i>	[tasn ^o ch ^h ors]	80	<i>ութսուն</i>	[ut ^h sun]
15	<i>տասնհինգ</i>	[tasn ^o hing]	90	<i>իննսուն</i>	[inn ^o sun]
16	<i>տասնվեց</i>	[tasn ^o vets ^h]	100	<i>հարյուր</i>	[haryur]
17	<i>տասնյոթ</i>	[tasn ^o yot ^h]	200	<i>երկու հարյուր</i>	[yerku haryur]
18	<i>տասնութ</i>	[tasn ^o ut ^h]	300	<i>երեք հարյուր</i>	[yerek ^h haryur]
19	<i>տասնինն</i>	[tasn ^o in ^o n]	400	<i>չորս հարյուր</i>	[ch ^h ors haryur]
20	<i>քսան</i>	[k ^h san]	500	<i>հինգ հարյուր</i>	[hing haryur]
21	<i>քսանմեկ</i>	[k ^h sanmek]	600	<i>վեց հարյուր</i>	[vets ^h haryur]
22	<i>քսաներկու</i>	[k ^h sanerku]	700	<i>յոթ հարյուր</i>	[yot ^h haryur]
23	<i>քսաներեք</i>	[k ^h sanerek ^h]	800	<i>ութ հարյուր</i>	[ut ^h haryur]
24	<i>քսանչորս</i>	[k ^h sanch ^h ors]	900	<i>ինն հարյուր</i>	[in ^o n haryur]
25	<i>քսանհինգ</i>	[k ^h sanhing]	1 000	<i>հազար</i>	[hazar]
26	<i>քսանվեց</i>	[k ^h sanvets ^h]	1 001	<i>հազար մեկ</i>	[hazar mek]
27	<i>քսանյոթ</i>	[k ^h sanyot ^h]	1 002	<i>հազար երկու</i>	[hazar yerku]
28	<i>քսանութ</i>	[k ^h sanut ^h]	2 000	<i>երկու հազար</i>	[yerku hazar]
29	<i>քսանինն</i> or <i>-ինը</i>	[k ^h sanin ^o n] or [-inə]	3 000	<i>երեք հազար</i>	[yerek ^h hazar]
30	<i>երեսուն</i>	[yeresun]	10 000	<i>տասը հազար</i>	[tasə hazar]

UNIT 1

41	քառասունմեկ	[k ^h arasunmek]	72	յոթանասուներկու	[yot ^h anasunerku]
42	քառասուներկու	[k ^h arasunerku]	73	յոթանասուներեք	[yot ^h anasunerek ^h]
43	քառասուներեք	[k ^h arasunerek ^h]	84	ութսունչորս	[ut ^h sunch ^h ors]
54	հիսունչորս	[hisunch ^h ors]	85	ութսունհինգ	[ut ^h sunhing]
55	հիսունհինգ	[hisunhing]	86	ութսունվեց	[ut ^h sunvet ^h]
56	հիսունվեց	[hisunvet ^h]	97	իննսունյոթ	[in ^ə sunyot ^h]
67	վաթսունյոթ	[vat ^h sunyot ^h]	98	իննսունութ	[in ^ə sunut ^h]
68	վաթսունութ	[vat ^h sunut ^h]	99	իննսունինն	[in ^ə sunin]
69	վաթսունինն	[vat ^h sunin]	101	հարյուր մեկ	[haryur mek]
71	յոթանասունմեկ	[yot ^h anasunmek]	111	հարյուր տասնմեկ	[haryur tasn ^ə mek]
1896	հազար ութ հարյուր իննսունվեց	[hazar ut ^h haryur in ^ə sunvet ^h]			
1915	հազար ինն հարյուր տասնհին	[hazar in haryur tasn ^ə hing]			
1922	հազար ինն հարյուր քսաներկու	[hazar in haryur k ^h sanerku]			
1983	հազար ինն հարյուր ութսուներեք	[hazar in haryur ut ^h sunerek ^h]			
2007	երկու հազար յոթ	[yerku hazar yot ^h]			
23 027	քսաներեք հազար քսանյոթ	[k ^h sanerek ^h hazar k ^h sanyot ^h]			
154 002	հարյուր հիսունչորս հազար երկու	[haryur hisunch ^h ors hazar yerku]			
1 000 000	մեկ միլիոն	[mek milyon]			
1 500 000	մեկուկես միլիոն or մեկ միլիոն հինգ հարյուր հազար	[mekukes milyon] or [mek milyon hing haryur hazar]			
34 687 200	երեսունչորս միլիոն վեց հարյուր ութսունյոթ հազար երկու հարյուր	[yeresunch ^h ors milyon vet ^h haryur ut ^h sunyot ^h hazar yerku haryur]			
ԹՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		[T ^h əvabanut ^h yun]	ARITHMETIC		
գումարում [gumarum] <i>addition:</i>					
5 + 6 = 11 Հինգին գումարած վեց հավասար է տասնմեկի:					
[Hingin gumarat ^s vet ^h havasar e tasn ^ə meki]					
հանում [hanum] <i>subtraction:</i>					
10 - 9 = 1 Տասից հանած ինը հավասար է մեկի:					
[Tasit ^s hanat ^s inə havasar e meki]					
բազմապատկում [bazmapatkum] <i>multiplication:</i>					
4 x 5 = 20 Չորս անգամ հինգ հավասար է քսանի:					
[C ^h ors ank ^h am hing havasar e k ^h sani]					
բաժանում [bazhanum] <i>division:</i>					
30 ÷ 6 = 5 Երեսունը բաժանած վեցի հավասար է հինգի:					
[Yeresunə bazhanat ^s vet ^h i havasar e hingi]					

V GRAMMAR

A. VERBS

I. THE ARMENIAN INFINITIVE

To conjugate an Armenian verb, it is important to know its uninflected form, i.e. the infinitive, which is the basic form of verbs as found in dictionaries. The Armenian infinitive consists of two elements: the verb stem and the infinitive ending. The infinitive of the verbs *գրել* [g^ərel] *to write* and *կարդալ* [kart^hal] *to read*, for instance, can be broken down into two components: the verb stems *գր-* [g^ər-] and *կարդ-* [kart^h-] and their infinitive endings *-ել* [-el] and *-ալ* [-al].

There are two infinitive endings and, correspondingly, two conjugation types in Armenian:

1. **The first conjugation:** verb stem + *-ել* [-el]
2. **The second conjugation:** verb stem + *-ալ* [-al]

EXAMPLES OF THE FIRST-CONJUGATION VERBS:

ուտ-ել [ut-el] *to eat*, *երգ-ել* [yerk^h-el] *to sing*, *խոս-ել* [k^hos-el] *to speak*, *պար-ել* [par-el] *to dance*, *ան-ել* [an-el] *to do*, *խմ-ել* [k^hm-el] *to drink*, *ստեղծ-ել* [stegh-t^sel] *to create*, *զանգահար-ել* [zangahar-el] *to phone*, etc.

EXAMPLES OF THE SECOND-CONJUGATION VERBS:

խաղ-ալ [k^hagh-al] *to play*, *գն-ալ* [g^ən-al] *to go*, *կարդ-ալ* [kart^h-al] *to read*, *գոռ-ալ* [gor-al] *to scream*, *հազ-ալ* [haz-al] *to cough*, *ուշ-ան-ալ* [ush-an-al] *to be late*, *հուս-ալ* [hus-al] *to hope*, *որոտ-ալ* [vorot-al] *to thunder*, etc.

II. THE INDICATIVE MOOD

1. The present tense of regular verbs

In languages, the indicative is known as the most common mood, since most statements and questions are expressed in this mood. As opposed to English, which has two types of present tense, namely the present indefinite [*I go*] and the present continuous [*I am going*], Eastern Armenian has only one present tense equivalent to both English present tenses. The Armenian present tense is a complex formation which combines the auxiliary verb *եմ* [em] *I am* (see p. 12) and the present participle, which is built from the infinitive stem of the verb and the ending *-ում* [-um] (see p. 236):

UNIT 1

<i>Infinitive</i>	→ <i>Present participle</i>	→ <i>Indicative present tense</i>
գր-ել [g ^ə rel]	→ գր-ում [g ^ə r-um]	→ (ես)* գրում եմ [g ^ə rum em] I write or I am writing
կարդ-ալ [kart ^h al]	→ կարդ-ում [kart ^h -um]	→ (ես) կարդում եմ [kart ^h um em] I read or I am reading

All regular verbs follow the pattern below:

SINGULAR		
1st pers. (ես)	infinitive stem + ում եմ	[-um em]
2nd pers. (դու)	infinitive stem + ում ես	[-um es]
3rd pers. (նա)	infinitive stem + ում է	[-um e]
PLURAL		
1st pers. (մենք)	infinitive stem + ում ենք	[-um enk ^h]
2nd pers. (դուք)	infinitive stem + ում եք	[-um ek ^h]
3rd pers. (նրանք)	infinitive stem + ում են	[-um en]

INDICATIVE MOOD
Present tense (affirmative)

գրել [g^ərel] *to write*

կարդալ [kart^h al] *to read*

(ես) գրում եմ
(դու) գրում ես
(նա) գրում է
(մենք) գրում ենք
(դուք) գրում եք
(նրանք) գրում են

կարդում եմ
կարդում ես
կարդում է
կարդում ենք
կարդում եք
կարդում են

Example:

Ջոնը սովորում է հայերեն: Նա արդեն կարդում է:
[Jonə sovorum e hayeren. Na art^hen kart^hum e.]
John is learning Armenian. He is already reading.

* Normally, Armenian finite forms do not necessarily require personal pronouns (ես, դու, etc.) as the expressive personal forms of the conjugated verb (եմ, ես, է, etc.) make them redundant.

2. The present tense of some irregular verbs

a) Three monosyllabic verbs, տալ [tal] *to give*, գալ [gal] *to come*, and լալ [lal] *to cry* deviate from the regular pattern: they form their indicative present tense with a participle ending in *-իս* [-is], rather than the regular present participle ending in *-ում* [-um]. Here is the indicative present tense of տալ [tal] *to give*, գալ [gal] *to come*, and լալ [lal] *to cry*:

տալ [tal] <i>to give</i>		գալ [gal] <i>to come</i>		լալ [lal] <i>to cry</i>	
(ես)	տալիս եմ	գալիս եմ	լալիս եմ		
(դու)	տալիս ես	գալիս ես	լալիս ես		
(նա)	տալիս է	գալիս է	լալիս է		
(մենք)	տալիս ենք	գալիս ենք	լալիս ենք		
(դուք)	տալիս եք	գալիս եք	լալիս եք		
(նրանք)	տալիս են	գալիս են	լալիս են		

b) There are irregular and defective verbs (see pp. 334-336) that do not follow the conventional pattern of forming just one present tense. Some frequently used Armenian verbs have two parallel sets of present tense, one irregular pattern and one regular. For instance, the verbs լինել [line] *to be* and ունենալ [unenal] *to have*:

լինել * [line] <i>to be</i>			ունենալ [unenal] <i>to have</i>		
(ես)	եմ	լինում եմ	ունեմ	ունենում եմ	
(դու)	ես	լինում ես	ունես	ունենում ես	
(նա)	է	լինում է	ունի	ունենում է	
(մենք)	ենք	լինում ենք	ունենք	ունենում ենք	
(դուք)	եք	լինում եք	ունեք	ունենում եք	
(նրանք)	են	լինում են	ունեն	ունենում են	

Note that each entry in the first set conjugates as a single word (*եմ, ես, etc.*) while each entry in the second one is regular (*լինում եմ, լինում ես, etc.*). The difference between the sets is aspectual: While the single forms *եմ* [em] *I am (now)* and *ունեմ* [unem] *I have (now)* express a current state, the regular forms *լինում եմ* [linum em] *I (usually) am* and *ունենում եմ* [unenum em] *I (usually) have* indicate continuity:

Այստեղ եմ: [Aystegh em] <i>I am (now) here.</i>	vs.	Այստեղ լինում եմ: [Aystegh linum em] <i>I am (usually) here.</i>
Ժամանակ ունեմ: [Zhamanak unem] <i>I (now) have time.</i>	vs.	Ժամանակ ունենում եմ: [Zhamanak unenum em] <i>I (usually) have time.</i>

* See all forms of the irregular verb լինել on pp. 334-335 and the defective auxiliary եմ on p. 336.

3. Uses of the present tense

In Armenian, the primary function of the indicative present tense is to express events, actions, and states that are in effect in the present. It can also indicate an action in progress at the time of speaking:

–Ի՞նչ ես անում: –Նամակ եմ գրում:*

[Inch^h es anum? Namak em g^orum]

What are you doing? I am writing a letter.

This tense also expresses habitual actions:

Դուք հայերեն կարդո՞ւմ եք:

[Duk^h hayeren kart^h um ek^h?]

Do you read Armenian?

It is used to indicate recurrent events and universal truths:

Երկիրը պտտվում է արևի շուրջը:

[Yerkirə p^ot^otvum e arevi şhurjə]

The earth rotates around the sun.

It can indicate an action in the future, implying that events have been arranged:

Այս ամառ գնում ենք Հայաստան:

[Ays amar g^onum enk^h Hayastan]

This summer we are going to Armenia.

In certain narratives, the indicative present expresses past events more dynamically:

Մտնում են քաղաք և ամեն ինչ ավերում:

[M^otnum en k^h aghak^h yev amen inch^h averum]

They enter the city and destroy everything.

B. NOUNS

1. The definite article -ը [-ə] / -ն [-n]

When referring to particular persons or things, English uses the definite article *the*, which precedes the common noun. Armenian expresses such determination by affixing the definite article -ը [-ə] or -ն [-n] to the noun. The selection of -ը or -ն depends on the phonetic environment of the noun in question. As a rule, the subject is affixed by the definite article.

* In reference to complex verbal tenses appearing in inverted word order, i.e. եմ գրում rather than գրում եմ, see Unit 2, pp. 34-35.

UNIT 1

-ը [-ə] appears after nouns ending in a consonant, and **-ն** [-n] after nouns ending in a vowel:

չուն → **չուն-ը**
 [ʃhun] → [ʃhunə]
 (dog) → (dog_{the})
dog → *the dog*

կատու → **կատուն**
 [katu] → [katun]
 (cat) → (cat_{the})
cat → *the cat*

-ն [-n] may also be attached to a noun that ends in a consonant if it is followed by a word that begins with a vowel:

չուն-ն ու կատուն
 [ʃhun n̩ u katun]
 (dog_{the} and cat_{the})
the dog and the cat

Սա մեր փողոց-ն է:
 [Sa mer pʰoɣotsʰ n̩ e]
 (This our street_{the} is)
This is our street.

Unlike in English and other major European languages, proper nouns in East Armenian require definite articles. This applies to geographic names:

Չինաստանը մեծ երկիր է:
 [tʃʰɪnastanə metsʰ yerkir e]
 (China_{the} great country is)
China is a great country.

Երևանը մայրաքաղաք է:
 [Yerevanə mayrakʰ aɣhakʰ e]
 (Yerevan_{the} capital is)
Yerevan is a capital.

Names of persons also appear with the definite article:

Արամը նկարում է:
 [Aramə nʰkarum e]
 (Aram_{the} painting is)
Aram is painting.

Անին կարդում է:
 [Anin kartʰ um e]
 (Ani_{the} reading is)
Ani is reading.

Արամն ու Լևոնը հայ են:
 [Aram n̩ u Levonə hay en]
 (Aram_{the} and Levon_{the} Armenians are)
Aram and Levon are Armenians.

2. The indefinite article **մի** [mi]

Unlike the definite article **-ը** [-ə]/**-ն** [-n], the Armenian indefinite article **մի** [mi] is placed before the noun, and is not attached to it in writing:

մի տուն
 [mi tun]
 (a house)
a house

մի տղա
 [mi tʰɣha]
 (a boy)
a boy

մի վարդ
 [mi vartʰ]
 (a rose)
a rose

However, the indefinite article **մի** [mi] can be optional. In many cases it can be omitted altogether. This applies particularly to non-countable nouns:

Սա (մի) վարդ է:
 [Sa (mi) vartʰ e]
 (This [a] rose is)
This is a rose.

Նամակ գրեցի:
 [Namak ɡʰretsʰ i]
 (Letter I-wrote)
I wrote a letter.

Լավ գինի է:
 [Lav gini e]
 (Good wine is)
It is a good wine.

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

Armenian equivalents of the English personal pronoun *you*

When addressing people, Armenian features two pronouns that correspond in usage to the personal pronoun *you* in English: the informal *դու* [du] and the formal *դուք* [duk^h] for *you*, which are comparable to *tu* and *vous* in French. *Դու* [du] is a singular form used to address close friends and relatives, as well as members of the same social group such as classmates, students, co-workers, etc. It is also the way in which an adult addresses a child.

EXAMPLES:

Անի, (դու) քանի՞ տարեկան ես:
[Ani, (du) k^h ani tarekan es?]
Ani, how old are you? (informal)

Մայրիկ, (դու) գալի՞ս ես:
[Mayrik, (du) galis es?]
Mother, are you coming? (informal)

Like the French *vous*, the personal pronoun *դուք* [duk^h] has two applications:

- 1) it is the formal or polite way to address a stranger or a person of higher status;
- 2) it is the plural form of the personal pronoun used to address two or more people.

EXAMPLES:

Տիկին, դուք հայ՞ էք:
[Tikin, duk^h hay ek^h?]
Madam, are you Armenian? (formal)

Երեխաներ, (դուք) գնո՞ւմ եք:
[Yerekhaner, (duk^h) g^onum ek^h?]
Children, are you leaving? (plural)

When the two versions of the personal pronoun *you*, *դու* [du] and *դուք* [duk^h], are declined, conventional distinctions are maintained (see Unit 8, p. 186):

informal

դու [du] *you*
քո [k^ho] *your*
քեզ [k^hez] *(to) you*
քեզ(ա)նից [k^hez(a)nit^h] *from you*
քեզ(ա)նով [k^hez(a)nov] *with you*

formal / plural

դուք [duk^h] *you*
ձեր [dzer] *your*
ձեզ [dzez] *(to) you*
ձեզ(ա)նից [dzez(a)nit^h] *from you*
ձեզ(ա)նով [dzez(a)nov] *with you*

EXAMPLES:

Քեզ լավ հասկանում եմ:
[K^hez lav haskanum em]
I understand you well. (informal)

Ձեզ լավ չեմ լսում:
[Dzez lav ch^hem l^osum]
I don't hear you well. (formal/plural)

Note that the English *you* does not make case distinctions either, invariably applying *you* for the informal *քեզ* [k^hez] (to) *you* and the formal or plural *ձեզ* [dzez] (to) *you*.

VII WORD FORMATION

Derivations from country names

To form new words from names of countries, Armenian uses the following nominal and adjectival suffixes:

1. **-(ա)ցի** [-(a)t͡sʰi] is used to form nouns indicating provenance or nationality:

Գերմանիա [Germania] <i>Germany</i>	→ գերմանացի [germanat͡si] <i>German</i> (male)
Ճապոնիա [C̣haponia] <i>Japan</i>	→ ճապոնացի [c̣haponat͡sʰi] <i>Japanese</i> (male)
Կանադա [Kanada] <i>Canada</i>	→ կանադացի [kanadat͡sʰi] <i>Canadian</i> (male)

2. Provenance and nationality are also expressed by reduced forms corresponding to the root of the country name:

Հայաստան [Hayastan] <i>Armenia</i>	→ հայ [hay] <i>Armenian</i>
Ռուսաստան [Rusastan] <i>Russia</i>	→ ռուս [rus] <i>Russian</i>
Լեհաստան [Lehastan] <i>Poland</i>	→ լեհ [leh] <i>Pole</i>

3. Less common is the suffix **-իկ** [-ik] added to the root of the proper noun designating the country:

Պարսկաստան [Parskastan] <i>Persia</i>	→ պարսիկ [parsik] <i>Persian</i> (male)
Հնդկաստան [H ^ə ndkastan] <i>India</i>	→ հնդիկ [h ^ə ndik] <i>Indian</i> (male)

4. **-ուհի** [-uhi] creates feminine counterparts from masculine nouns:

իտալացի [italat͡sʰi] <i>Italian</i> (male)	→ իտալուհի [italuhi] <i>Italian</i> (female)
հայ [hay] <i>Armenian</i> (male)	→ հայուհի [hayuhi] <i>Armenian</i> (female)
հնդիկ [h ^ə ndik] <i>Indian</i> (male)	→ հնդկուհի [h ^ə ndkuhi] <i>Indian</i> (female)

5. **-երեն** [-eren] and **-արեն** [-aren] serve to build words denoting languages. They are added to the root of the country name:

ռուս [rus] <i>Russian</i> (person)	→ ռուսերեն [ruseren] <i>Russian</i> (language)
հայ [hay] <i>Armenian</i> (person)	→ հայերեն [hayeren] <i>Armenian</i> (language)
հույն [huyn] <i>Greek</i>	→ հունարեն [hunaren] <i>Greek</i> (language)
չինացի [c̣h ^h inat͡sʰi] <i>Chinese</i> (male)	→ չինարեն [c̣h ^h inaren] <i>Italian</i> (language)

6. **-ական** [-akan] is the most productive adjectival suffix. Adjectives are formed by adding this suffix to the root of the noun:

իտալիա [Italia] <i>Italy</i>	→ իտալական [italakan] <i>Italian</i> (adjective)
Թուրքիա [T ^h urk ^h ya] <i>Turkey</i>	→ թուրքական [t ^h urk ^h akan] <i>Turkish</i> (adjective)
Ռուսաստան [Rusastan] <i>Russia</i>	→ ռուսական [rusakan] <i>Russian</i> (adjective)

VIII PRONUNCIATION

Armenian word accentuation

As a rule, Armenian stresses the final syllable of words. This implies that the stress is mobile and shifts to the final syllable when more complex forms of words are created from less complex ones:

- Հայ [háy] *Armenian* (person)
- Հայեր [hayér] *Armenians*
- Հայերեն [hayerén] *Armenian* (language)
- Հայերենից [hayereníʃh] *from the Armenian* (language)
- Հայագիտություն [hayagitut^h yún] *Armenology*, etc.

There are exceptions to this rule:

1. Since the vowel **-ը** [ə] is always unstressed, it is the syllable before the definite article **-ը** [-ə] where the stress is placed:

- Հայը [háyə] *the Armenian*
- Հայերը [hayéřə] *the Armenians*
- Հայերենը [hayerénə] *the Armenian* (language)
- Հայագիտությունը [hayagitutyúnə] *the Armenology*, etc.

2. Some two-syllable words do not necessarily consist of two vowels in writing. The last syllable contains an unwritten [ə] which is not pronounced:

- բարձր [bartʃ^h ər] *high*
- վագր [vag^ə r] *tiger*
- մեղր [megh^ə r] *honey*, etc.

3. When words of any length ending in a consonant assume the possessive articles **-ս** [-s] and **-դ** [-t] (see p. 55), the final syllable containing the unwritten [ə] is not stressed: *անունս* [anún^əs] *my name*, *ազգանունդ* [azganún^ət] *your surname*, *մայրս* [máyr^əs] *my mother*, *գրքերդ* [g^ərk^h er^ət] *your books*, etc.

4. Ordinal numbers and other words ending in **-երորդ** [-erort^h] do not stress the final syllable. They retain the stress of the main component: *հինգերորդ* [híngrert^h] *fifth*, *քսաներորդ* [k^h sánert^h] *twentieth*, *իննսուներորդ* [inn^ə súnert^h] *ninetieth*, *քանի՞երորդ* [k^h aníert^h] *which one in the series?* etc. (see p. 131).

5. Some common words do not stress the final syllable and must be memorized: *որևէ* [vóreve] *any*, *գոնե* [góne] *at least*, *միմիայն* [mímíayn] *only*, *գուցե* [gútʃ^h e] *perhaps*, *գրեթե* [grét^h e] *almost*, *նույնպես* [núynpes] *also*, *անպայման* [ánpayman] *definitely*, *իհարկե* [ihárke] *of course*, *մանավանդ* [mánavand] *especially*, *above all*, *մի՞թե* [mit^h e?] *Is it possible?* etc.

IX ORTHOGRAPHY

Punctuation marks in Armenian

Punctuation marks in Armenian (see Unit 10, p. 241) differs somewhat from those in English. Here is some information on the most commonly used marks.

In its graphic representation, the Armenian comma [,] coincides with its English counterpart. Its usage, however, varies (see p. 241). In contrast, the Armenian period [.] graphically differs from the English full-stop [.] while its usage is very similar to English.

In Armenian, the most distinct punctuation mark, in both representation and usage, is the question mark [°]. Rather than concluding the interrogative sentence with an [?], the Armenian [°] is always placed on the stressed syllable of the word emphasized in the interrogative sentence.

EXAMPLES:

Քանի° լեզու գիտեք:

[Kani lezu gitek^h?]

How many languages do you know?

Անգլերեն խոսում եք:

[Angleren khosum ek^h?]

Do you speak English?

Դուք եք խոսում անգլերեն:

[Duk^h ek^h khosum angleren?]

Do you speak English?

Անգլերեն չեք խոսում:

[Angleren ch^h ek^h khosum?]

Do you not speak English?

Անգլերեն եք խոսում:

[Angleren ek^h khosum?]

Do you speak English?

Չինարեն ես սովորում, չե՞:

[Ch^h inaren es sovorum, ch^h e?]

You study Chinese, don't you?

Մի՞թե չինարեն ես սովորում:

[Mit^h e ch^h inaren es sovorum]

How is it possible that you study Chinese?

X WRITING

u, u, uu, ū, uū, uuu, d, duu, h, uhū

h, H, Hu, ū, ūū, huū, U, Uuu, h, hhu

<i>u,</i>	<i>u,</i>	<i>uu,</i>	<i>ū,</i>	<i>ūū,</i>	<i>uuu,</i>	<i>d,</i>	<i>duu,</i>	<i>h,</i>	<i>uhū</i>
U,	U,	Uu,	Ū,	Ūū,	Uuu,	U,	Uuu,	h,	Uhu
[a]	[s]	[sa]	[n]	[na]	[asa]	[m]	[mas]	[h]	[aha]

Blank handwriting practice lines consisting of four horizontal lines.

n, nū, nd, ni, nī, nū, n, nuu d, duū, ni d, o

H, Hū, Hnd, H, Hī, Hū, H, Hnu d, duū, Hd, O

<i>n,</i>	<i>nū,</i>	<i>nd,</i>	<i>n,</i>	<i>nī,</i>	<i>nū,</i>	<i>n,</i>	<i>nuu,</i>	<i>d,</i>	<i>duū,</i>	<i>nd,</i>	<i>o,</i>
N,	Nū,	Nnd,	N,	Nī,	Nū,	N,	Nuu,	d,	duū,	Nd,	O,
[vo]	[vom ^ə n]	[mom]	[u]	[us]	[i]	[rus]	[zh]	[zham]	[uzh]	[o]	

Blank handwriting practice lines consisting of four horizontal lines.

XI EXERCISES

1. Combine words from the left column with appropriate words from the right column.

a. Ես	գրում ենք:
b. Անին ու Արմենը	կարդում եմ:
c. Մարիամը	այստեղ է սովորում:
d. Դու	լավ աղջիկ է:
e. Մենք	ի՞նչ են անում:
f. Նա	ու՞ր էք:
g. Դուք	հեռաձայն ունե՞ս:

2. Form mini-dialogues according to the patterns in a, b, c, and d. Replace անգլերեն with Ֆրանսերեն, ռուսերեն and հայերեն.

- a. A. Դու անգլերեն խոսո՞ւմ ես:
 B. Այո՛, անգլիացի եմ:
- b. A. Նա անգլերեն խոսո՞ւմ է:
 B. Անշուշտ խոսում է, անգլիացի է:
- c. A. Անգլերեն խոսել գիտե՞ք:
 B. Իհարկե գիտենք, բոլորս անգլիացի ենք:
- d. A. Ուսանողները խոսո՞ւմ են անգլերեն:
 B. Անգլիացի չեն, բայց խոսում են:

3. Complete the sentences.

- a. Այստեղ քանի՞ ուսանող է հայ: Այստեղ (2, 3, 4) երկու ուսանող է հայ:
 b. Այստեղ քանի՞ ուսանող կա: Այստեղ (10, 12, 15) ...
 c. Այստեղ քանի՞ ուսանող է կանադացի: Այստեղ (3, 5, 14) ...
 d. Ամերիկյան քանի՞ բնակիչ ունի: ...
 e. Հայաստանը քանի՞ բնակիչ ունի: ...
 f. Ֆրանսիան քանի՞ բնակիչ ունի: ...

4. Complete the sentences.

- a. Ես հայ եմ: Հայերեն լավ գիտեմ:
 b. Դու ռուս ես: Ռուսերեն ... :
 c. Նա հույն է: Նա խոսում է ... :

UNIT 1

- d. Մենք կանադացի ենք: Մենք խոսում ենք ... և ... :
- e. Դուք ամերիկացի եք: Խոսում :
- f. Նրանք ֆրանսիացի են: Խոսում :
- g. Ալին թուրք է: Նա խոսում :

5. Fill in the corresponding words.

- a. Պարոնը ամերիկացի է, իսկ օրիորդը՝ գերմանուհի:
- b. Հանսը գերմանացի է, իսկ Ալիսը՝ ... (Ֆրանսիա):
- c. Իվանը ռուս է, իսկ Նանսին՝ ... (Ամերիկա) է:
- d. Միտոն ճապոնուհի է, իսկ Քրիստոֆերը՝ ... (Անգլիա):
- e. Մերին ... (Կանադա) է, իսկ Ջոնը՝ ... (Ամերիկա):
- f. Ուսանողը ... (Եգիպտոս) է, իսկ ուսանողուհին՝ ... (Իսպանիա):
- g. Օրիորդը ... (Չինաստան) է, իսկ պարոնը ... (Անգլիա):

6. Fill in the corresponding words.

- a. Այս ալբուբենը հայկական է: (Հայաստան)
- b. Իզաբելլան ... քաղաքացիություն ունի: (Իսպանիա)
- c. Հանսը ... քաղաքացի է: (Գերմանիա)
- d. Միքին ... քաղաքացիություն ունի: (Հունաստան)
- e. Իվանը ... անուն է: (Ռուսաստան)
- f. Այս ազգանունը ... է: (Իտալիա)
- g. Անահիտ անունը ... է: (Հայաստան)
- h. Ջոնսոն ազգանունը ... է: (Անգլիա)

7. Use the appropriate forms of the verbs.

- a. Դու հայերեն գրո՞ւմ ես: (գրել [gʰrel] to write)
- b. Դուք ուսուցչուհի ... , իսկ ես աշակերտ ... : (եմ [em] to be)
- c. Աննան ... : (գրել [gʰrel] to write)
- d. Մենք ... (կարդալ [kartʰ al] to read) անգլերեն:
- e. Այս ուսանողները ... հայերեն: (խոսել [kʰosel] to speak)
- f. Մարիամը ֆրանսիական քաղաքացիություն ... : (ունենալ [unenal] to have)
- g. Արամը ... (ապրել [aprel] to live) այստեղ:

8. Translate the following questions, using the appropriate forms to address people.

- a. What is your name, Sir?
- b. How old are you, Ani?

UNIT 1

- c. How many languages do you speak, Miss?
- d. What is your address, Armen?
- e. What is your telephone number, Mr. Smith?
- f. What do you study, Anna?
- g. What are you doing here, children?

9. Answer the following questions.

- a. *Ձեր անունը և ազգանունն ի՞նչ է:*
- b. *Քանի՞ տարեկան եք:*
- c. *Ձեր քաղաքացիությունը ո՞րն է:*
- d. *Անգլերեն խոսո՞ւմ եք:*
- e. *Հայերեն գիտե՞ք:*
- f. *Ձեր հասցեն ո՞րն է:*

10. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. *Հայաստանը մե՞ծ երկիր է:*
- b. *Հայաստանը քանի՞ բնակիչ ունի:*
- c. *Հայերենը ի՞նչ լեզու է:*
- d. *Ո՞վ է ստեղծել հայկական այբուբենը:*
- e. *Քանի՞ տառ ունի հայկական այբուբենը:*
- f. *Քանի՞ տառ ունի լատինական այբուբենը:*

XII PROVERBS

Քանի լեզու գիտես, այնքան մարդ ես:

[K^hani lezu gites, aynk^h an mart^h-es]

You are as many (people) as the languages you know.

Աշխարհի շինողն ու քանդողը լեզուն է:

[Ashkharhi shinogh^h u k^h andogh^h lezun^h e]

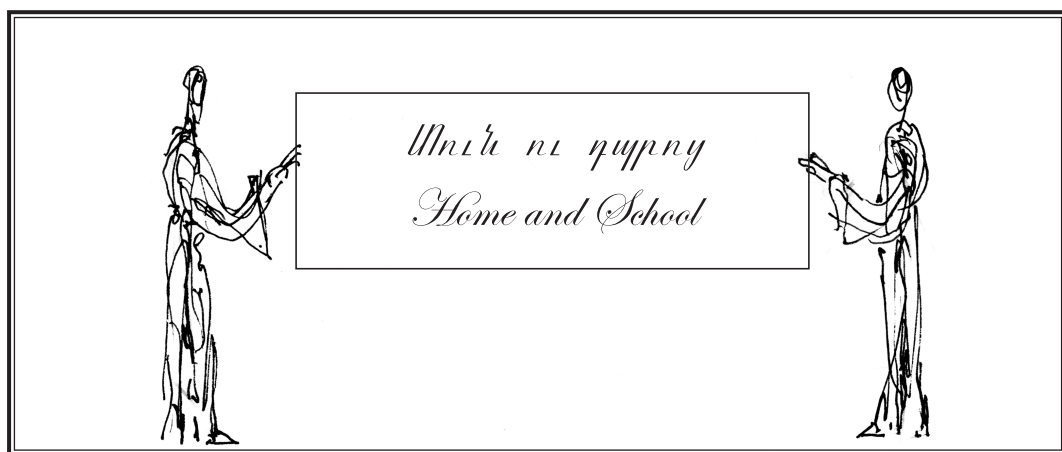
The world's builder or destroyer is the tongue.

Երկար լեզուն կարճացնում է կյանքը:

[Yerkar lezun karchats^h ʔnum^h e kyank^h ʔ]

A long tongue shortens life.

Unit 2

On the agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	1. Identifying things and persons	24
	2. Affirming and denying states and actions	25
<i>Vocabulary:</i>	1. Rooms and furniture	28
	2. Classroom items	29
<i>Grammar:</i>	VERBS: Formation of the negative forms of verbs	
	1. Irregular verbs	30
	2. Regular verbs	30
	NOUNS: Formation of the plural	32
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Word order in Armenian sentences (inversion)	34
<i>Word Formation:</i>	Formation of compound nouns	36
<i>Pronunciation:</i>	The letters Բ ք, Պ պ, and Փ փ	37
<i>Orthography:</i>	Exclamation marks in Armenian	38
<i>Writing:</i>	Բ ք, Գ գ, Դ դ, Ե է, Զ զ, Է է, Ը ը, Թ թ, Ի ի, Լ լ (Ը)	39

I DIALOGUES

Two friends, A and B, meet in the university hallway.

- A. **Բարև, Մերի:** Hello, Mary!
[Barev, Meri]
- B. **Բարև, Լիլիթ: Այստեղ ի՞նչ ես անում.** Hello, Lilith! What are you doing here?
[Barev, Lilit^h. Aystegh inch^h es anum?]
- աշխատո՞ւմ ես:** Do you work (here)?
[aşhkhatum es?]
- A. **Ո՛չ, հայերեն եմ սովորում:** No, I'm studying Armenian.
[Voçh, hayeren em sovorum]
- B. **Մ՛հ, գիտեմ, դու շատ** Oh, I know, you have many
[Ah, gitem, du şhat]
- հայ ընկերներ ունես:** Armenian friends.
[hay ənkerer unes]
- A. **Այո՛, և հայերենը շատ եմ սիրում:** Yes, and I like Armenian very much...
[Ayo, yev hayerenə şhat em sirum]
- B. **Բայց դու հայերեն գիտես, չէ՞:** But you know Armenian, don't you? .
[Bayts^h du hayeren gites, çh^h e?]
- A. **Հասկանում եմ, մի քիչ էլ խոսում եմ,** I understand [Armenian], I also speak
[Haskanum em, mi k^hich^h el khosum em,] a little,
- բայց գրել և կարդալ չգիտեմ:** but I don't write or read it.
[bayts^h grel yev kartal çh^h gitem]
- B. **Հայկական այբուբենը դժվար է:** Is the Armenian alphabet difficult?
[Haykakan aybubenə d^əzıvar e?]
- A. **Երկար է, բայց բնավ դժվար չէ:** It's long, but not difficult at all.
[Yerkar e, bayts^h b^ənav d^əzıvar çh^h e]
- B. **Իսկ հայերեն քերականությունը:** And Armenian grammar?
[Isk hayeren k^herakanut^h yunə?]
- A. **Շատ լավ դասագիրք ունենք:** We have a very good textbook.
[Şhat lav dasagirk^h unenk^h]
- Դրանով ամեն ինչ խաղ ու պար է:** With it, everything is child's play.
[Dranov amen inch^h khagh u par e]
- B. **Բոլոր տառերը կարո՞ղ ես գրել:** Can you write all the letters?
[Bolor taıerə karogh es g^ərel?]

UNIT 2

- A. *Ո՛չ, բոլորը դեռ չգիտեմ:*
[Voçh^h, bolorə deɪ çh^həgitem]
- No, I don't know them all yet.
- B. *Ամեն օր հայերենի դաս ունե՞ք:*
[Amen or hayereni das unek^h?]
- Do you have Armenian classes every day?
- A. *Ո՛չ, շաբաթը երկու անգամ:*
[Voçh^h, şhap^hat^hə yerku ank^ham]
- No, twice a week.
- B. *Ուզո՞ւմ ես քեզ քննեմ:*
[Uzum es k^hez k^hənnem?]
- Do you want me to examine you?
- A. *Ինչո՞ւ չէ, սկսե՛նք:*
[Inçh^hu çh^he? Sk^əsenk^h!]
- Why not? Let's start!
- B. *Սա ի՞նչ է:*
[Sa inçh^he?]
- What's this?
- A. *Սա դասարան է:*
[Sa dasaran e]
- This is a classroom.
- B. *Դասարանը փո՞քր է:*
[Dasaranə p^hok^hr e?]
- Is the classroom small?
- A. *Ո՛չ, փոքր չէ: Մեծ է:*
[Voçh^h, p^hok^hə r çh^he. Mets e]
- No, it's not small. It's big.
- B. *Այստեղ ի՞նչ ես տեսնում:*
[Aystegh inçh^hes tesnum?]
- What do you see here?
- A. *Մի սեղան, գրասեղաններ և աթոռներ:*
[Mi seghan, g^ərasedghanner yev at^hoiner]
- A table, desks, and chairs.
- B. *Ի՞նչ կա սեղանի վրա:*
[Inçh^hka seghani v^əra ?]
- What's on the table?
- A. *Գրքեր ու տետրեր:*
[G^ərk^her u tetrer]
- Books and notebooks.
- B. *Ուրիշ ի՞նչ կա:*
[Urişh inçh^hka?]
- What else is there?
- A. *Մատիտներ, գրիչներ և մի ուետին:*
[Matitner, g^əriçh^hner yev mi retin]
- Pencils, two pens, and an eraser.
- B. *Այստեղ ո՞վ է նստում:*
[Aystegh ov e n^əstum?]
- Who sits here?
- A. *Ուսուցիչը:*
[Usuts^hich^hə]
- The teacher does.

UNIT 2

- B *Իսկ այնտեղ:*
[Isk ayntegh?]
And over there?
- A. *Այնտեղ ուսանողներն են նստում:*
[Ayntegh usanoghñern en n^ostum]
The students sit there.
- B. *Պատին ի՞նչ կա:*
[Patin inçh^h ka?]
What's on the wall?
- A. *Գրատախտակ ու նկարներ:*
[G^oratakhtak u n^okarner]
A blackboard and pictures.
- B. *Ուրի՞շ:*
[Urisçh?]
What else?
- A. *Մի ժամացույց:*
[Mi çhamatç^h uytç^h]
A clock.
- B. *Ապրե՛ս, լավ աշակերտուհի ես:*
[Apres, lav ašhakertuhi es]
Good for you! You are a good pupil (female).

II TEXT

ԼԱՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

[Lav pataskhan]

Այս խումբը հայերեն է սովորում: Աշակերտները արդեն մի քիչ խոսում են, գրում
[Ays khumbə hayeren e sovorum. Ašhakertnerə art^hen mi kich^h khosum en, g^orum

ու կարդում հայերեն: Այսօր էլ հաշվել են սովորում: Ուսուցչուհին հարցնում է.
u kart^hum hayeren. Aysor el hašhvel en sovorum. Usutç^hçh^huhin hartç^hənum e:

–Եթե այս կավիճը կիսեմ, քանի՞ կտոր կավիճ կունենամ:
–Yete ays kavichə kiseum, k^hani k^otor kavich kunenam?

Մի աշակերտ պատասխանում է. –Երկու կտոր: Ուսուցչուհին նորից է հարցնում.
Mi ašhakert pataskhanum e: –Yerku k^otor. Usutç^hçh^huhin noritç^h e hartç^hənum:

–Եթե նորից կիսեմ ամեն մի կտորը: –Չորս կտոր, –ասում է աշակերտը:
–Yet^he noritç^h kiseum amen mi k^otorə? –Çh^hors k^otor, –asum e ašhakertə.

–Իսկ եթե նորից կիսեմ, ի՞նչ կունենանք:
–Isk yete noritç^h kiseum, inçh^h kunenank^h?

–Կավիճ չի մնա. փռչի կդառնա, – պատասխանում է աշակերտը:
–Kavich çh^hi m^ona; p^hošhi k^odařna, – pataskhanum e ašhakertə.]

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

լավ	[lav]	good
պատասխան	[pataskʰan]	answer
այս	[ays]	this
խումբ	[kʰumb]	group
սովորել	[sovorel]	to learn
աշակերտ	[aʃhakert]	pupil (male)
աշակերտուհի	[aʃhakertuhi]	pupil (female)
արդեն	[artʰen]	already
մի քիչ	[mi kʰichʰ]	a little
այսօր	[aysor]	today
էլ	[el]	too, also
հաշվել	[haʃhvel]	to count
ուսուցչուհի	[usutsʰchʰuhi]	teacher (female)
հարցնել	[hartʃʰanel]	to ask
եթե	[yetʰe]	if
կավիճ	[kavich]	chalk
կիսել	[kisel]	to cut in half
եթե կիսեմ	[yetʰe kistem]	if I cut it in half
քանի՞	[kʰani]	how many?
կտոր	[kʰtor]	piece
ունենալ	[unenal]	to have
պատասխանել	[pataskʰanel]	to answer
նորից	[noritʃʰ]	again
ամեն	[amen]	every, each
ասել	[asel]	to say
իսկ	[isk]	and, but
փոշի	[pʰoʃhi]	dust
մնալ	[mʰnal]	to remain, stay
չի մնա	[chʰi mʰna]	won't remain
դառնալ	[dairnal]	to become, to turn
կդառնա	[kʰdairna]	will become, will turn into

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ՍԵՆՅԱԿՆԵՐ ԵՎ ԿԱՀՈՒՅՔ [Senyakner yev kahuyk ^h]		ROOMS AND FURNITURE
բազկաթոռ	[bazkat ^h or]	<i>armchair</i>
պատշգամբ	[pat ^ə ʃhgamb]	<i>balcony</i>
լողարան	[logharan]	<i>bathroom</i>
մահճակալ	[mahçhakal]	<i>bed</i> (piece of furniture)
անկողին	[ankoghin]	<i>bed</i> (mattress+bedding)
ննջասենյակ	[n ^ə njasenyak]	<i>bedroom</i>
գորգ	[gorg]	<i>carpet</i>
առաստաղ	[arastagh]	<i>ceiling</i>
աթոռ	[at ^h or]	<i>chair</i>
ժամացույց	[zhamats ^h uyt ^s ^h]	<i>clock</i>
միջանցք	[mijants ^h k ^h]	<i>corridor, hallway</i>
բազմոց	[bazmots ^h]	<i>couch</i>
վարագույր	[varak ^h uyr]	<i>curtain</i>
ճաշասենյակ	[çhasçhasenyak]	<i>dining room</i>
դուռ	[dur]	<i>door</i>
մուտք	[mutk ^h]	<i>entrance</i>
հատակ	[hatak]	<i>floor</i>
տուն	[tun]	<i>house, home</i>
խոհանոց	[khohanots ^h]	<i>kitchen</i>
լուսամփոփ	[lusamp ^h op ^h]	<i>lampshade</i>
Հյուրասենյակ	[hyurasenyak]	<i>living room</i>
հայելի	[hayeli]	<i>mirror</i>
դաշնամուր	[dashnamur]	<i>piano</i>
ռադիո	[radio]	<i>radio</i>
աշխատասենյակ	[ashkçhatasenyak]	<i>study room</i>
սեղան	[seghan]	<i>table</i>
հեռախոս	[herakçhos]	<i>telephone</i>
հեռուստացույց	[herustats ^h uyt ^s ^h]	<i>television set</i>
զուգարան	[zuk ^h aran]	<i>toilet</i>
ծաղկաման	[çsaghkaman]	<i>vase</i>
պատուհան	[patuhan]	<i>window</i>

UNIT 2

ԳՆԱՍԱՐԱՆ	[Dasaran]	CLASSROOM
լսարան	[l ^o saran]	<i>auditorium</i>
պայուսակ	[payusak]	<i>bag</i>
նստարան	[n ^o staran]	<i>bench</i>
գիրք	[girk ^h]	<i>book</i>
գրադարան	[g ^o radaran]	<i>bookcase, library</i>
գրապահարան	[g ^o rapaharan]	<i>bookcase</i>
գրատախտակ	[g ^o ratakhtak]	<i>blackboard</i>
հաշիվիչ	[hashvich ^h]	<i>calculator</i>
կավիճ	[kavich]	<i>chalk</i>
համակարգիչ	[hamakark ^h ich ^h]	<i>computer</i>
գրասեղան	[g ^o raseghan]	<i>desk</i>
բառարան	[bararan]	<i>dictionary</i>
ուետին	[retin]	<i>eraser</i>
քննություն	[k ^o nnut ^h yun]	<i>exam</i>
թղթապանակ	[t ^h ogh ^h apanak]	<i>file</i>
դասախոսություն	[dasakhosut ^h yun]	<i>lecture</i>
դաս	[das]	<i>lesson</i>
քարտեզ	[k ^h artez]	<i>map</i>
նկար	[n ^o kar]	<i>picture</i>
ցուցափայտ	[ts ^h utzap ^h ayt]	<i>pointer</i>
տետր	[tet ^o r]	<i>notebook</i>
գրասենյակ	[g ^o rasenyak]	<i>office</i>
էջ	[ej]	<i>page</i>
թուղթ	[t ^h ught ^h]	<i>paper</i>
գրիչ	[g ^o rich ^h]	<i>pen</i>
մատիտ	[matit]	<i>pencil</i>
գրչատուփ	[g ^o rch ^h atup ^h]	<i>pen tray</i>
բեմահարթակ	[bemahart ^h ak]	<i>podium</i>
ամբիոն	[ambion]	<i>pulpit</i>
քանոն	[k ^h anon]	<i>ruler</i>
դասագիրք	[dasagirk ^h]	<i>textbook</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

1. Formation of the negative forms of verbs

To create negative counterparts of affirmative forms, Armenian uses the negative particle չ- [çh^h-] by prefixing it to the verb. This is, for instance, how the negative forms of the infinitive are formed:

գրել [g ^ə rel] <i>to write</i>	→ չգրել [çh ^h g ^ə rel] <i>not to write</i>
կարդալ [kart ^h al] <i>to have</i>	→ չկարդալ [çh ^h ˚kart ^h al] <i>not to read</i>
լինել [lineɫ] <i>to be</i>	→ չլինել [çh ^h ˚lineɫ] <i>not to be</i>
ունենալ [unenal] <i>to have</i>	→ չունենալ [çh ^h unenal] <i>not to have, etc.</i>

EXAMPLE: Լինել թե՞ չլինել
[lineɫ t^he çh^h˚lineɫ?]
To be or not to be?

The negative counterparts of some common irregular verbs are similarly constructed:

եմ [em] <i>I am</i>	→ չեմ [çh ^h em] <i>I am not</i>
ունեմ [unem] <i>I have</i>	→ չունեմ [çh ^h unem] <i>I don't have</i>
գիտեմ [gitem] <i>I know</i>	→ չգիտեմ [çh ^h ˚gitem] <i>I don't know, etc.</i>

Compare the full paradigm:

(ես)	եմ	→	չեմ	ունեմ	→	չունեմ	գիտեմ	→	չգիտեմ
(դու)	ես	→	չես	ունես	→	չունես	գիտես	→	չգիտես
(նա)	է	→	չի/չէ*	ունի	→	չունի	գիտի	→	չգիտի
(մենք)	ենք	→	չենք	ունենք	→	չունենք	գիտենք	→	չգիտենք
(դուք)	եք	→	չեք	ունեք	→	չունեք	գիտեք	→	չգիտեք
(նրանք)	են	→	չեն	ունեն	→	չունեն	գիտեն	→	չգիտեն

2. The negative paradigm of present tense indicative (regular verbs)

Regular verbs form the negative paradigm of the present tense indicative by combining the negated auxiliary չեմ [çh^hem] (see above) with the present participle ending in *-ում*:

Affirmative: (ես) գրում եմ [(yes) g^ərum em] *I write/I am writing*

Negative: (ես) չեմ գրում [çh^hem g^ərum] *I do not write/I am not writing*

Note here the difference in word order: rather than following the present participle գրում [g^ərum], the negated auxiliary չեմ [çh^hem] precedes it.

*Note that in the conjugation paradigm of regular verbs (see p. 31) for the third person singular չի [çh^hi] is used rather than the regular negative form չէ [çh^he]. **EXAMPLES:** (Նա) չի գրում: [(Na) çh^hi g^ərum] *He/she is not writing*. But: (Նա) չայ չէ: [(Na) hay çh^he.] *He/she is not an Armenian*.

UNIT 2

All regular verbs follow the pattern below:

SINGULAR			
1. pers. (ես)	չեմ՝	+ verb stem + ում՝	[çh ^h em + verb stem + um]
2. pers. (դու)	չես	+ verb stem + ում՝	[çh ^h es + verb stem + um]
3. pers. (նա)	չի՝*	+ verb stem + ում՝	[çh ^h i + verb stem + um]
PLURAL			
1. pers. (մենք)	չենք	+ verb stem + ում՝	[çh ^h enk ^h + verb stem + um]
2. pers. (դուք)	չեք	+ verb stem + ում՝	[çh ^h ek ^h + verb stem + um]
3. pers. (նրանք)	չեն	+ verb stem + ում՝	[çh ^h en + verb stem + um]

Present tense indicative (negative)

գրել [gʁel] to write		խոսել [kχosel] to speak		կարդալ [kart ^h al] to read	
չեմ՝	գրում	չեմ՝	խոսում	չեմ՝	կարդում
չես	գրում	չես	խոսում	չես	կարդում
չի	գրում	չի՝*	խոսում	չի	կարդում
չենք	գրում	չենք	խոսում	չենք	կարդում
չեք	գրում	չեք	խոսում	չեք	կարդում
չեն	գրում	չեն	խոսում	չեն	կարդում

The three monosyllabic verbs, գալ [gal] to come, տալ [tal] to give, and լալ [lal] to cry (see Unit 1, p. 11) follow the same pattern, but take the participle ending in -իս [-is]: գալիս [galis], տալիս [talis], and լալիս [lalis].

Affirmative: (ես) գալիս եմ [(yes) galis em] I come/I am coming

Negative: (ես) չեմ գալիս [(yes) çh^hem galis] I do not come/I am not coming

գալ [gal] to come		տալ [tal] to give		լալ [lal] to cry	
չեմ՝	գալիս	չեմ՝	տալիս	չեմ՝	լալիս
չես	գալիս	չես	տալիս	չես	լալիս
չի	գալիս	չի	տալիս	չի	լալիս
չենք	գալիս	չենք	տալիս	չենք	լալիս
չեք	գալիս	չեք	տալիս	չեք	լալիս
չեն	գալիս	չեն	տալիս	չեն	լալիս

* See the note on p. 30.

A common East Armenian complex construction that corresponds to the English *I can* is *կարող եմ* [karogh em] (literally: *I am able*). Here is its conjugation paradigm:

(ես)	կարող եմ <i>I can</i>	→ չեմ կարող <i>I cannot</i>
(դու)	կարող ես <i>you can</i>	→ չես կարող <i>you cannot</i>
(նա)	կարող է <i>he/she/it can</i>	→ չի կարող <i>he/she/it cannot</i>
(մենք)	կարող ենք <i>we can</i>	→ չենք կարող <i>we cannot</i>
(դուք)	կարող եք <i>you can</i>	→ չեք կարող <i>you cannot</i>
(նրանք)	կարող են <i>they can</i>	→ չեն կարող <i>they cannot</i>

The parallel regular verb *կարողանալ* [karoghantal] has a slightly different aspectual meaning: *to be usually/normally/in general able*.

Affirmative: (ես) կարողանում եմ [karoghantal em] *I am (usually) able*, etc.

Negative: (ես) չեմ կարողանում [tʰem karoghantal] *I am (usually) not able*, etc.

B. NOUNS

Formation of the plural forms

Most Armenian countable nouns form the plural by adding one of the two plural suffixes to the stem: **-եր** [-er] for monosyllabic nouns and **-ներ** [-ner] for nouns consisting of more than one syllable:

լույս [luys] <i>light</i>	→ լույսեր [luyser] <i>lights</i>
գորգ [gorg] <i>carpet</i>	→ գորգեր [gorger] <i>carpets</i>
մատիտ [matit] <i>pencil</i>	→ մատիտներ [matitner] <i>pencils</i>
պատուհան [patuhan] <i>window</i>	→ պատուհաններ [patuhanner] <i>windows</i>

Only a certain group of monosyllabic nouns form the plural with **-ներ**.*

լեռ [leɾ] <i>mountain</i>	→ լեռներ [leɾner] <i>mountains</i>
թոռ [tʰoɾ] <i>grandchild</i>	→ թոռներ [tʰoɾner] <i>grandchildren</i>
գառ [gɑɾ] <i>lamb</i>	→ գառներ [gɑɾner] <i>lambs</i>
դուռ [duɾ] <i>door</i>	→ դուռներ [duɾner] <i>doors</i>

The suffix **-ներ** is also added to nouns that have only one written vowel, but are pronounced as having more than one syllable because of the transitory [ə] before or between consonants (see Unit 6, p. 137):

նկար [nʰkar] <i>picture</i>	→ նկարներ, etc. [nʰkarner] <i>pictures</i>
զգեստ [zgest] <i>dress</i>	→ զգեստներ [zgestner] <i>dresses</i>

But: վագր [vagɾ] <i>tiger</i>	→ վագրեր [vagrer] <i>tigers</i> **
աստղ [astʰgʰ] <i>star</i>	→ աստղեր [astgʰer] <i>stars</i> **

* Originally, this **-ն** belonged to the stem of these monosyllabic nouns. Compare *դուռն*, *լեռն*, etc., in Classical Armenian. Modern Armenian has dropped the final **-ն** in the singular, retaining it in the plural form.

** Note that in the plural [ə] is reduced; these nouns form their plural like regular monosyllabic nouns.

Compound nouns take the ending **-եր** if their second component is a monosyllabic noun:

<i>դասագիրք</i> [dasagirk ^h] <i>textbook</i>	→ <i>դասագրքեր</i> [dasag ^o rk ^h er] <i>textbooks</i>
<i>չոզենավ</i> [ʃhok ^h enav] <i>steamboat</i>	→ <i>չոզենավեր</i> [ʃhok ^h enaver] <i>steamboats</i>
<i>սոնածառ</i> [tonatʃar] <i>Christmas tree</i>	→ <i>սոնածառեր</i> [tonatʃar ^{er}] <i>Christmas trees</i>

However, if the second component is a verbal derivation that is not used as an independent noun, the compound noun takes the plural ending **-ներ**:

<i>ստախոս</i> [s ^o takhos] <i>liar</i>	→ <i>ստախոսներ</i> [s ^o takhosner] <i>liars</i>
<i>ձկնորս</i> [dʒ ^o knors] <i>fisherman</i>	→ <i>ձկնորսներ</i> [dʒ ^o knorsner] <i>fishermen</i>
<i>ազգասեր</i> [azgaser] <i>patriot</i>	→ <i>ազգասերներ</i> [azgaserner] <i>patriots</i>

Some nouns may have additional plural forms. Nouns ending in **-ցի**, **-ացի**, and **-եցի** take also the archaic plural suffix **-ք**:

<i>երևանցի</i> [yerevants ^h i] <i>native of Yerevan</i>	→ <i>երևանցիք</i> or <i>երևանցիներ</i> <i>native of Yerevan</i>
<i>գյուղացի</i> [gyughats ^h i] <i>peasant</i>	→ <i>գյուղացիք</i> or <i>գյուղացիներ</i> <i>peasants</i>
<i>լոռեցի</i> [loretʃ ^h i] <i>a local from Lori</i>	→ <i>լոռեցիք</i> or <i>լոռեցիներ</i> <i>locals from Lori</i>

Other irregular plural formations include:

<i>կին</i> [kin] <i>woman</i>	→ <i>կանայք</i> [kanayk ^h] <i>women</i>
<i>տիկին</i> [tikin] <i>madam, Mrs.</i>	→ <i>տիկնայք</i> [tiknayk ^h] or <i>տիկիներ</i> <i>ladies</i>
<i>պարոն</i> [paron] <i>Sir, gentleman</i>	→ <i>պարոնայք</i> [paronayk ^h] <i>Sirs, gentlemen</i>
<i>մարդ</i> [mart ^h] <i>human being, man</i>	→ <i>մարդիկ</i> [mart ^h ik ^h] <i>human beings, men</i>
<i>սղամարդ</i> [t ^o ghamart ^h] <i>man</i>	→ <i>սղամարդիկ</i> [t ^o ghamart ^h ik ^h] <i>men</i>

Note that after numerals, nouns are generally used in the singular:

Հինգ մարդ [hing mart^h] *five men*, *ութ օր* [ut^h or] *eight days*, *20 էջ* [k^h san ej] *20 pages*.

Correspondingly, with such quantifiers as *քանի՞* [k^h ani?] *how many?*, *մի քանի* [mi k^h ani] *a few*, nouns are often used in the singular:

- Քանի՞ կտոր* [k^h ani k^otor?] *how many pieces?* (literally: *how many piece?*)
- Չորս կտոր* [ch^h ors k^otor] *four pieces* (literally: *four piece*)

However, after *բոլոր* [bolor] *all*, *որոշ* [vorosh] *certain*, *բազմաթիվ* [bazmat^h iv] *numerous*, the plural form of the noun is used:

- բոլոր հարցերը* [bolor hartʃ^h erə] *all (the) questions*
- որոշ ուսանողներ* [vorosh usanoghner] *certain students*
- բազմաթիվ գույներ* [bazmat^h iv guyn^{er}] *numerous colors*

After *չատ* [ʃhat] *many* and *քիչ* [k^h ich^h] *few*, both singular and plural can follow:

- չատ բան* [ʃhat ban] or *չատ բաներ* [ʃhat baner] *many things*
- քիչ մարդ* [k^h ich^h mart^h] or *քիչ մարդիկ* [k^h ich^h mart^h ik] *few people*

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

Word order in Armenian sentences (inversion)

The normal word order of an English simple clause is SVO (Subject - Verb - Object): *Maria wrote a letter*. In Armenian, although word order is relatively free, a SOV (Subject - Object - Verb) order predominates. Thus, in a simple Armenian clause, be it a statement, question, or command, the conjugated verb tends to occupy the final position:

(Ես) Ժամանակ ունեմ:	(Դու) դրամ չունե՞ս:
[(Yes) zhamanak unem]	[(Du) dram ch ^h unes?]
(I time have)	(You money not-have?)
<i>I have time.</i>	<i>Don't you have money?</i>

When the auxiliary *եմ* [em] *I am* fulfills the function of a copula, i.e. a verb that joins a subject to its complement, it generally assumes the typical final position:

Արամը հայ է:	Ջոնը հայ չէ:
[Aramə hay e]	[Jonə hay ch ^h e]
(Aram Armenian is)	(John Armenian not-is)
<i>Aram is an Armenian.</i>	<i>John is not an Armenian.</i>

However, when the auxiliary *եմ* [em] *I am* is part of a compound tense (auxiliary verb *եմ* + participle), the auxiliary enforces its own rules. It then positions itself in a sentence depending on the sentence type.

1. In an affirmative sentence, where the action itself is emphasized, the regular SOV word order (participle + auxiliary verb *եմ* [em] *I am*) with the auxiliary in final position prevails (see pp. 11-12). However, as was seen on p. 30, in the negative counterpart of the same sentence the word order is inverted: the auxiliary precedes the participle.*

(Մենք) խոսում ենք:	(Դուք) չեք լսում:
[(Menk ^h) khosum enk ^h]	[(Duk ^h) ch ^h ek ^h l ^o sum]
(We talking are)	(You not-are listening)
<i>We are talking.</i>	<i>You are not listening.**</i>

2. In special questions initiated by an interrogative pronoun, typically an inversion occurs whereby the normal word order is changed. For East Armenian this means:

* Note that rules of reversed word order apply not only to the present tense but to all compound tenses that are formed by the auxiliary verb “*եմ*.” This also includes the following tenses: the indicative imperfect (see Unit 3, pp. 52-53), indicative perfect and pluperfect (Unit 5, pp. 96-100), and indicative future (Unit 6, pp. 124-126).

**Compare here the word order in English and Armenian: While it differs in affirmation, it coincides in negation.

- a) placing the emphasized word, i.e. the interrogative pronoun, in initial position;
- b) placing the respective response to the question in initial position;
- c) placing the auxiliary verb, with or without negation, immediately after the emphasized word.

Ո՛ւր ես գնում:

[Ur es g^ənum?]

Where are you going?

→ **Տուն եմ գնում:**

[Tun em g^ənum]

I am going home.

Ո՞վ չի հարցնում:

[Ov ch^hi hart^s^hənum?]

Who is not asking?

→ **Աննան չի հարցնում:**

[Annan ch^hi hart^s^hənum]

Anna is not asking.

As illustrated, the inverted word order applies to special questions, both affirmative and negative, and their respective responses. Here, the word order between Armenian and English is obvious.

3. Thus, inversion serves to mark priorities that can be tested by a simple question:

Ես եմ գրում:

[Yes em g^ərum]

I am writing.

(Question) **Ո՞վ է գրում:**

[Ov e g^ərum?]

Who is writing?

(Ես) նամակ եմ գրում:

[(Yes) namak em g^ərum]

I am writing a letter.

(Question) **Ի՞նչ ես գրում:**

[Inch^h es g^ərum?]

What are you writing?

(Ես) քեզ եմ գրում:

[(Yes) k^hez em g^ərum]

I am writing to you.

(Question) **Ո՞ւմ ես գրում:**

[Um es g^ərum?]

To whom are you writing?

4. Unstressed complements of the verb appear between the auxiliary and the participle:

Նա է նամակ գրում:

[Na e namak g^ərum]

He is writing a letter.

(Question) **Ո՞վ է նամակ գրում:**

[Ov e namak g^ərum?]

Who is writing a letter?

Նա քեզ է նամակ գրում:

[Na k^hez e namak g^ərum]

He is writing a letter to you.

(Question) **Ո՞ւմ է նա նամակ գրում:**

[Um e na namak g^ərum?]

To whom is he writing a letter?

Նա այսօր է նամակ գրում:

[Na aysor e namak g^ərum]

He is writing a letter today.

(Question) **Ե՞րբ է նա նամակ գրում:**

[Yer^h e na namak g^ərum?]

When is he writing a letter?

VII WORD FORMATION

Formation of compound nouns

Armenian compound nouns typically consist of two basic elements that are joined to each other either directly or by the connecting vowel *-ա-*.

The following compound nouns are joined directly, without a connecting vowel:

<i>կեսօր</i> [kesor] <i>midday, noon</i>	← (<i>կես</i> + <i>օր</i> <i>half</i> + <i>day</i>)
<i>ծովափ</i> [tsovap ^h] <i>seashore</i>	← (<i>ծով</i> + <i>ափ</i> <i>sea</i> + <i>shore</i>)

More commonly, however, the two components are joined by the connecting vowel *-ա-*:

<i>Հյուրասենյակ</i> [hyurasenyak] <i>living room</i>	← (<i>Հյուր</i> + <i>ա</i> + <i>սենյակ</i>) (<i>guest</i> + conn. + <i>room</i>)
<i>Հարցազրույց</i> [harts ^h az ^o ruyt ^h] <i>interview</i>	← (<i>Հարց</i> + <i>ա</i> + <i>զրույց</i>) (<i>question</i> + conn. + <i>talk</i>)

The components can originate from various parts of speech:

- a) noun + noun: *գետափ* [getap^h] *riverbank* ← (*գետ* + *ափ*) *river* + *shore*
- b) noun + verb: *մարդասպան* [mart^h aspan] *murderer* ← (*մարդ* + *սպան*[ել] *human* + *kill*)
- c) verb + noun: *գրասեղան* [g^oraseghan] *desk* ← (*գր*[ել] + *սեղան* *write* + *table*)
- d) adjective + noun: *լիալուսին* [lialusin] *full moon* ← (*լի* + *լուսին* *full* + *moon*)
- e) pronoun + verb: *ինքնաթիռ* [ink^h nat^h ir] *airplane* ← (*ինքն* + *թռ*[չել] *self* + *fly*)

When the first element ends in *-ի*, this vowel contracts with the connecting *ա* to an *ե*:

<i>գինետուն</i> [ginetun] <i>wine cellar</i>	← (<i>գինի</i> + <i>ա</i> + <i>տուն</i> <i>wine</i> + conn. + <i>house</i>)
<i>չոգենավ</i> [shok ^h enav] <i>steamboat</i>	← (<i>չոգի</i> + <i>ա</i> + <i>նավ</i> <i>steam</i> + conn. + <i>boat</i>)

Elements of compound nouns may also be joined by the particles *-ու-* [u] and *-և-* [yev] *and*:

<i>այբուբեն</i> [aybuben] <i>alphabet</i>	← (<i>այբ</i> + <i>ու</i> + <i>բեն</i> <i>a</i> + <i>and</i> + <i>b</i>)
<i>կերուխում</i> [kerukhum] <i>feast</i>	← (<i>կեր</i> + <i>ու</i> + <i>խում</i> <i>eat</i> + <i>and</i> + <i>drink</i>)
<i>առևտուր</i> [arevtur] <i>commerce</i>	← (<i>առ</i> + <i>և</i> + <i>տուր</i> <i>take</i> + <i>and</i> + <i>give</i>)

In Armenian word formation it is common for some vowels to alternate. For instance, *ի* [i] and *ու* [u] shift to a transitory [ə], *ույ* [uy] to *ու* [u], *յա* [ya] to *ե* [u], etc.*

<i>գին</i> [gin] <i>price</i>	→ <i>գնացուցակ</i> [g ^o nat ^h ut ^h ak] <i>price list</i>
<i>սուտ</i> [sut] <i>lie</i>	→ <i>ստախոս</i> [s ^o takhos] <i>liar</i>
<i>լույս</i> [luys] <i>light</i>	→ <i>լուսամփոփ</i> [lusamp ^h op ^h] <i>lampshade</i>
<i>մատյան</i> [matyan] <i>book</i>	→ <i>մատենագիր</i> [matenagir] <i>bibliographer</i> *

*These alterations are discussed in Unit 5, pp. 107-108.

VIII PRONUNCIATION

The letters **բ**, **բ**, **ղ** **պ**, and **փ** **փ**

The consonant system of Eastern Armenian differs from that of other Indo-European languages (see p. xx). Rather than a dual system of stop consonants, such as the voiced **b** and the voiceless **p**, East Armenian has a triple system with one voiced **բ** [b] and two voiceless stops, the non-aspirated **պ** [p] and the aspirated **փ** [p^h]. The non-aspirated **պ** [p] may seem unusual to the English-speaking student in that it is pronounced with stronger plosion, occupying an intermediate position between the **բ** [b] and the **փ** [p^h]. The triple system of the related stop consonants **բ**, **պ**, and **փ** can be presented in the following table:

voiced	բ բ	[b]
voiceless non-aspirated	պ պ	[p]
voiceless aspirated	փ փ	[p ^h]

Each of these stops represents an independent phoneme, i.e. the smallest phonetic unit in a language that distinguishes one word from another. The following three words differ in meaning in the contrast of the phonemic consonants **բ**, **պ**, and **փ**:

բուժ [but^h] *blunt*

պուտ [put] *dot*

փուտ [p^hut^h] Russian weight unit (16,3 kg)

East Armenian is, on the whole, a phonetic language in that words are pronounced as written: **Բենիամին** [Benyamin] *Benjamin*, **Աբել** [Abel] *Abel*, **Պետրոս** [Petros] *Peter*, **պանիր** [panir] *cheese*, **փիլիսոփա** [p^hilisop^ha] *philosopher*, **ափ** [ap^h] *palm*, etc.

There are, however, some exceptions. After vowels, after **մ** [m] and **ր** [r], the voiced **բ** [b] is pronounced as the voiceless aspirated **փ** [p^h]: **խաբել** [kʰap^hel] *to deceive*, **շաբաթ** [ʃhap^hat^h] *Saturday*, **Հակոբ** [Hakop^h] *Jacob*, **երբ** [yerp^h] *when*, **նուրբ** [nurp^h] *tender*, **ուրբաթ** [urp^hat^h] *Friday*, **սուրբ** [surp^h] *sacred*, **համբույր** [hamp^huyr] *kiss*, **համբերել** [hamp^herel] *to be patient*, etc. Also, after the consonant **ղ** the voiced **բ** [b] is pronounced like the voiceless, non-aspirated **պ** [p]: **եղբայր** [yekʰpayr] *brother*, **ողբ** [vokʰp] *lamentation*, **աղբ** [akʰp] *trash*, etc. These phonetic deviations apply also to derivations of the above-mentioned words: **նուրբ** [nurp^h] *tender* → **նրբություն** [n^hrp^hut^hyun] *tenderness*, **համբերել** [hamp^herel] *to be patient* → **համբերություն** [hamp^herut^hyun] *patience*, **երբ** [yerp^h] *when* → **երբեմն** [yerp^hem^hn] *sometimes*, etc.

IX ORTHOGRAPHY

Exclamation marks in Armenian

There are two exclamation marks in Armenian, the stress or acute mark (´) and the extension mark (ˆ). On the whole, they correspond to the English exclamation mark (!). Like the question mark (°) (see p. 18), they are superscripts. Both signs are placed on the stressed syllable of the emphasized word. The stress or acute mark (´) is placed:

1. Over words stressed in an imperative sentence:

Գիրքս տո՛ւր: [Girk ^h əs tur!] <i>Give me my book!</i>	Մի՛ գնա: [Mi g ^ə na!] <i>Don't go!</i>
---	--

2. Over names of persons or words addressed to people:

Արամ, ես այստեղ եմ: [Aram, yes aystegh em] <i>Aram, I am here!</i>	Պարո՛ն, այս տեղը ազատ է: [Paron, ays teghə azat e?] <i>Sir, is this seat free?</i>
---	---

3. Over one-word replies used as strong assertions:

–Թերթս բերե՞լ ես: –Այո՛: or: Ո՛չ: or: Իհարկե՛:
[T^hert^həs berel es? Ayo! or: Voch^h! or: Iharke!]
Did you bring my newspaper? Yes! or: No! or: Of course!

4. Over more prominent words singled out in a sentence:

Ձեմ տեսնում ի՛մ մատիտը : or: Իմ մատիտը չեմ տեսնում: [Im matitə çh ^h em tesnum] or: [Im matitə çh ^h em tesnum] <i>I don't see my pencil. or: I don't see my pencil!</i>
--

The extension mark (ˆ) appears in passionate speech where stressed vowels are prolonged to express emotion. It is placed:

1. Over greetings, welcoming expressions, congratulations, wishes, etc.:

–Ողջո՛ւյն: or: Շնորհավո՛ր: or: Բարո՛վ եկար:
[Voghjuyn! or Sh^hənorhavor! Barov yekar!]
Greetings! or: Congratulations! or: Welcome!

2. Over interrogative pronouns that initiate sentences expressing feelings such as admiration, regret, astonishment, etc.:

Ի՛նչ մարդ է: or: Ո՛վ էր սպասում: or: Որտե՛ղ են այն օրերը:
[Inç^h mart^h e! or: Ov er spasum! or: Vortegh'en ayn orerə!]
What a person! or: Who would expect it! or: Where are those days!

3. Over the majority of interjections:

Վա՛խ: or: Ափսո՛ս: or: Վայ՛:
[Vakh! or: Ap^hsos! or: Vay!]
Woe! or: Alas! or: Ouch!

X WRITING

p, pash, q, qash, r, rash, t, tu, y, yash

բ, բաշ, գ, գաշ, ղ, ղաշ, է, էա, զ, զոհ

<i>p</i>	<i>pash</i>	<i>q</i>	<i>qash</i>	<i>r</i>	<i>rash</i>	<i>t</i>	<i>tu</i>	<i>y</i>	<i>yash</i>
բ	բաշ	գ	գաշ	ղ	ղաշ	է	էա	զ	զոհ
[b]	[ban]	[g]	[gar]	[d]	[dur]	[ye]	[yes]	[z]	[zoh]

Blank handwriting practice lines consisting of four horizontal lines.

t, tsh, h, hsh, p, ph, l, lah, r, rash

է, էշ, հ, հիմ, թ, թե, լ, լալ, ը, ընթրել

<i>t</i>	<i>tsh</i>	<i>h</i>	<i>hsh</i>	<i>p</i>	<i>ph</i>	<i>l</i>	<i>lah</i>	<i>r</i>	<i>rash</i>
է	էշ	հ	հիմ	թ	թե	լ	լալ	ը	ընթրել
[e]	[eh!]	[i]	[im!]	[t]	[t ^h e?]	[l]	[lal]	[ə]	[ənt ^h rel]

Blank handwriting practice lines consisting of four horizontal lines.

XI EXERCISES

1. Combine words from the left column with appropriate words from the right column.

a. Այս խումբը հայերեն	գիտենք:
b. Քանի՞ կտոր կավիճ	է սովորում:
c. Մենք չորս լեզու	կարդո՞ւմ ես:
d. Մարի՛, հայերեն լավ	գիտես:
e. Ես հայերենը շատ	է:
f. Դու քանի՞ լեզու	կա այստեղ:
g. Սա լավ պատասխան	եմ սիրում:

2. Combine words from each of the three columns to create a complete sentence.

a. Կարինեն	անգլերեն	չեն խոսում:
b. Դուք	ճապոներեն	չի գրում:
c. Մերին և Ջոնը	հայերեն	չեն կարդում:
d. Արմենը	չինարեն	չի ուզում խոսել:
e. Դու	իսպաներեն	չեմ կարող սովորել:
f. Ես	գերմաներեն	չգիտես:
g. Նրանք	հունարեն	լավ չեք խոսում:

3. Form mini-dialogues according to the patterns in a, b, c, d, and e. Replace the verb կարդալ by խոսել and գրել.

- a. A. Դու անգլերեն կարդո՞ւմ ես:
B. Այո՛, շատ լավ եմ կարդում:
- b. A. Դուք հայերեն կարդալ գիտե՞ք:
B. Այո՛, մի քիչ կարդում ենք:
- c. A. Մարին հայերեն լավ է կարդում:
B. Բայց անգլերեն կարդալ չգիտի:
- d. A. Հայերեն կարդալ սիրո՞ւմ ես:
B. Սիրում եմ, բայց լավ կարդալ չգիտեմ:
- e. A. Աշակերտները լավ՞ են կարդում:
B. Ո՛չ, լավ չեն կարդում:

4. Answer the questions using the appropriate plural forms.

- a. Այս բառը գիտե՞ս: Ես բոլոր բառերը գիտեմ:
b. Դասագիրք ունե՞ք: Մենք մի քանի դասագիրք ունենք:

- c. Տետր ունե՞ս: Ես չատ ...
- d. Նա սխալ անո՞ւմ է: Նա որոչ ...
- e. Մի օտար լեզու գիտե՞ս: Ես երեք ...
- f. Այստեղ անգլիացի կա՞: Այստեղ հինգ ...
- g. Մի հայ ուսանող գիտե՞ք: Մենք մի քանի ...

5. Answer the questions with a negative response following the pattern.

- a. Դու հայերեն կարդո՞ւմ ես: Ո՛չ, չեմ կարդում:
- b. Չինարեն գիտե՞ս: Ո՛չ, ...
- c. Ջոնը ֆրանսերեն գիտի՞: Ո՛չ, նա ...
- d. Մարին այստե՞ղ է ուսանում: Ո՛չ, նա ...
- e. Ամեն օր հայերենի դաս ունե՞ք: Ո՛չ, մենք ...
- f. Դու սուրճ խմո՞ւմ ես: Ո՛չ, ես ...
- g. Ամեն օր գալի՞ս եք: Ո՛չ, մենք ...
- h. Արփին ուտել ուզո՞ւմ է: Ո՛չ, նա ...

6. Complete the sentences.

- a. Նա քանի՞ մատիտ ունի: Նա երկու մատիտ ունի (2):
- b. Քանի՞ նկար ունես: Ես (10) ... ունեմ:
- c. Մարին քանի՞ բառ գիտի: Մարին շատ ... գիտի:
- d. Գրադարանը շատ գրքեր ունի՞: Գրադարանը տասը հազար ... :
- e. Հայկական այբուբենը քանի՞ տառ ունի: (39) ... :
- f. Այստեղ քանի՞ ուսանող է հայերեն սովորում: Բոլոր ... :
- g. Շաբաթը քանի՞ անգամ հայերեն ունեք: Մենք ... (3) ...:

7. Complete the sentences with an appropriate form of the verb գիտենալ.

- a. Նա գերմաներեն շատ լավ գիտի:
- b. Ես մի քիչ ֆրանսերեն ... :
- c. Դու անգլերեն լավ ... :
- d. Դուք հայերեն ... :
- e. Մենք մի քիչ ռուսերեն ... :
- f. Նրանք իտալերեն ... :

8. Complete the sentences with an appropriate form of the phrasal verb կարող լինել.

- a. Նա կարող է իտալերեն խոսել:
- b. Դու հայերեն կարդալ:
- c. Ես գերմաներեն խոսել:

- d. Նրանք կորեացի են: Անգլերեն և ֆրանսերեն չեն կարող խոսել:
- e. Մերին խպաներեն չ... .. կարդալ:
- f. Մենք իտալերեն չ... .. գրել:

9. Form sentences using the verb *ուզել*.

- a. Նա/այստեղ/նստել: Example: Նա ուզում է այստեղ նստել:
- b. Դու/հայերեն/սովորել:
- c. Սիրվա/այս գիրքը/կարդալ:
- d. Մենք/այս տունը/տեսնել:
- e. Մերի/տուն/գնալ: Example: Մերին չի ուզում տուն գնալ:
- f. Նրանք/չինարեն/խոսել:
- g. Ես/չատ/աշխատել:
- h. Մարիա/այստեղ/մնալ:

10. Use appropriate forms of *եմ* and *ունենալ*.

- a. Ես ամերիկացի եմ, իսկ նա հայ է:
- b. Մատիտները ո՞ւր ... :
- c. Մարին քանի՞ գիրք ... :
- d. Անունդ ի՞նչ ... :
- e. Հայկական այբուբենը 38 տառ ... :
- f. Մենք հայերենի շատ լավ գիրք ... :
- g. Ո՞րտեղ ... աշակերտները:

11. Answer the questions in a correct word order:

- a. Ո՞վ է հարցնում: Ուսուցիչն է հարցնում:
- b. Ո՞վ է պատասխանում: Աշակերտն ... :
- c. Ի՞նչ ես գրում: Նամակ եմ ... :
- d. Այստեղ ի՞նչ ես սովորում: Հայերեն ... :
- e. Ո՞վ է լավ կարդում: Մարիան ... :
- f. Ի՞նչ եք սովորում: Զինարեն ... :
- g. Ո՞վ է այստեղ աշխատում: Մենք ... :

12. Translate the following sentences.

- a. The room has three windows.
- b. Can you write all the letters?
- c. How many pictures do you have?
- d. I know a few words.

- e. You have many books.
- f. All students learn Armenian.
- g. I have all the notebooks.

13. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Այս խումբը ո՞ր լեզուն է սովորում:
- b. Աշակերտները հայերեն մի քիչ խոսո՞ւմ են:
- c. Ուսանողները հայերեն գրել գիտե՞ն:
- d. Կարգա՞լ էլ գիտեն:
- e. Այսօր ի՞նչ են սովորում:
- f. Ուսանողը լա՞վ է պատասխանում:

XII PROVERBS

Ով կարգա, նա մարդ ա:

[Ov kart^h a, na mart^h a]

He who studies is a person.

Գիտությունը հարստություն է:

[Gitut^h yunə har^ostut^h yun e]

Knowledge is wealth.

Ուսում ստացածը սոված չի մնա:

[Usum stat^h a t^h sə sovats ç^h i m^ona]

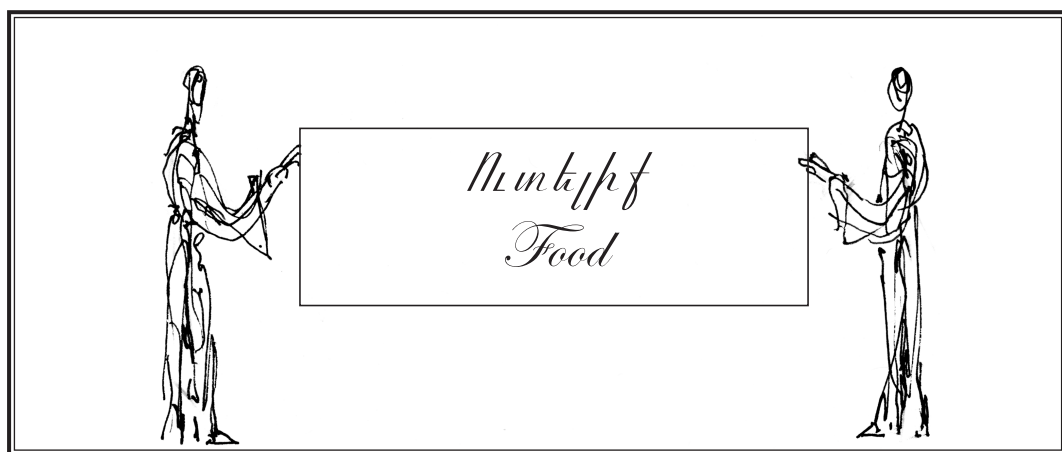
The educated won't remain hungry.

Կարգալը ոսկի ապարանջան է:

[Kart^h alə voski aparanjan e]

Education is a golden bracelet.

Unit 3

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Making requests and responding to them	46
<i>Vocabulary:</i>	Food	50
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. Armenian equivalents of the English <i>to be</i>	52
	2. The indicative imperfect tense	52
	POSSESSION: 1. Possessive adjectives	54
	2. Possessive articles	55
	3. Possessive pronouns	56
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Gender in Armenian	57
<i>Word Formation:</i>	1. Derivation of abstract nouns	58
	2. Derivations of nouns denoting locations	59
<i>Pronunciation:</i>	The letters զ z, Կ k, and Ք p	60
<i>Orthography:</i>	Ե e or է ɛ ?	61
<i>Writing:</i>	Խ kh, Մ m, Կ k, Զ z, Դ d, Դ ղ, Թ th, Ծ ch, Ծ ջ, Ծ չ, Պ p ..	62

I DIALOGUES

1. In class: A and B are classmates. They address each other informally.

- A. *Մի բան եմ խնդրելու:*
[Mi ban em kh^ənt^hrelu:
Կարմիր մատիտ ունե՞ս:
[Karmir matit unes?]
- I have something to ask you:
Do you have a red pencil?
- B. *Ունեմ, ահա՛:*
[Unem, aha]
- I do, here you are!
- Բայց վերադարձրու, խնդրեմ:*
[Bayts^h veradarts^hru kh^ənt^hrem]
- But please return it to me!
- A. *Իհարկե, մի րոպեով է ինձ պետք:*
[Iharke, mi ropeyov e indz petk^h]
- Of course, I just need it for a minute.

2. In the office: A and B are colleagues. A addresses B formally

- A. *Պարոն Պալյան, սա ձեր հաշվիչն է:*
[Paron Palyan, sa dzer hash^hvich^hn e?]
- Mr. Palyan, is this your calculator?
- B. *Այո՛, ինչո՞ւ եք հարցնում:*
[Ayo, inch^hu ek^h hart^sh^ənum?]
- Yes, why do you ask?
- A. *Մի րոպեով ինձ կտա՞ք:*
[Mi ropeyov indz k^ətak^h?]
- May I have it for a moment?
- B. *Անշուշտ, համեցե՛ք:*
[Anshusht, hamets^hek^h!]
- Of course, here you are!

3. In the students' residence: A and B live together. A has just returned from shopping.

- A. *Օ՛հ, շատ ծարավ եմ:*
[Oh, shat tsarav em]
- Oh, I'm very thirsty!
- Մինաս, ինձ մի բաժակ*
[Minas, indz mi baz^hhak]
- Minas, would you bring me
- ջուր կբերե՞ս:*
[jur k^əberes?]
- a glass of water?
- B. *Սիրով: Սա՞նք ջուր ես ուզում:*
[Sirov. Sa^ə jur es uzum?]
- Gladly. Do you want cold water?
- A. *Այո՛, եթե կարելի է:*
[Ayo, yet^h e kareli^h e]
- Yes, if it's possible.
- B. *Սառույցով:*
[Saruyts^hov?]
- With ice?

- A. Այո՛, երկու կտոր, խնդրեմ: [Ayo, yerku k^ətor, k^hnt^hrem] Yes, two pieces, please.
- Ծնորհակալ եմ: [S^hnorhakal em] Thank you!
- B. Չարժե: [Ch^harzhe] Don't mention it.
- A. Իսկ ես մի բան եմ բերել: [Isk yes mi ban em berel] I brought something.
- Կարո՞ղ ես կռահել, թե ինչ է: [Karogh es k^ərahel t^he inch^he:] Can you guess what it is?
- սառն է բայց սառույց չէ, քաղցր է [sain e bayts^h saruyts^h ch^he, k^haghts^hr e] It's cold but it isn't ice, it's sweet
- բայց կարկանդակ չէ: Ի՞նչ է: [bayts^h karkandak ch^he. Inch^he?] but it isn't cake. What is it?
- B. Պաղպաղակ է: [Paghpaghak e!] It's ice-cream!
- 4. At the dinner table: Siblings A and B are having lunch together.**
- A. Բարի ախորժակ: [Bari akhorzhak!] Bon appetit!
- B. Քե՛զ էլ: [K^hez el] The same to you!
- Արմեն, աղը կփոխանցե՞ս: [Armen, aghə k^əp^hokhants^hes?] Armen, would you pass me the salt?
- A. Խնդրեմ, հաց է՞լ ես ուզում: [Kh^hnt^hrem, hats^hel es uzum?] Here you are! Would you like some bread, too?
- B. Այո՛, եթե կարելի է, լավաշ: [Ayo, yet^he kareli e, lavash] Yes, *lavash* if possible.
- Ծնորհակալ եմ: Ի՞նչ համով ճաշ է: [S^hnorhakal em. Inch^h hamov chash e!] Thank you. What a delicious meal!
- A. Ճաշերը միշտ համով են, [Chasherə misht hamov en] Meals are always tasty
- երբ մայրիկն է պատրաստում: [yerp^h mayrikn e patrastum] when Mother prepares them.
- B. Մի քիչ էլ թան կլցնե՞ս: [Mi k^hich^hel t^han k^əl^əts^hnes?] Would you also pour me some *tan*?

- A *Սիրով, խնդրեմ:*
[Sirov, kh^ont^hrem] Certainly, here you are!
- B. *Իսկ ի՞նչ ենք խմում:*
[Isk inch^h enk^h kh^omum?] And what shall we drink?
- Գինի կամ ուրիշ խմիչք ունե՞նք:*
[Gini kam urish^h kh^omich^hk^h unenk^h?] Do we have some wine or any other drink?
- A. *Գինի չունենք, բայց ահա՛ սառը*
[Gini ch^hunenkh^h, bayts^h aha sarə] We don't have wine, but here is some cold
- «Կոտայք»՝ մեր հայկական գարեջուրը:*
[Kotayk^h, mer haykakan garejura] “Kotayk,” our Armenian beer.
- B *Կենանցր:*
[Kenats^hat!] Cheers!

II TEXT

PRUNUS ARMENIACA

Ամեն տարի Ամերիկայից շատ զբոսաշրջիկներ են գալիս Հայաստան: Այս ամառ էլ
[Amen tari Amerikayits^h shat zbosash^orj^hikner en galis Hayastan. Ays amar el

տիկին Սմիթն է այստեղ: Նրան ուղեկցում է Կարինեն՝ Երևանցի մի ուսանողուհի:
tikin Smit^hn e aystegh. N^oran ugh^hektst^hum e Karinen, yerevants^hi mi usanogh^huhi.

Ամեն օր նրանք նոր վայրեր են այցելում: Այսօր Կարինեն նրան տանում է Երևանի
Amen or n^or^hank^h nor vayrer en aytst^helum. Aysor Karinen n^oran tanum e Yerevani

կենտրոնական շուկա: Ի՞նչ հիանալի շենք է Երևանի կենտրոնական շուկան, –
kentronakan shuka. Inch^h hianali shenk^h e Yerevani kentronakan shukan,

ասում է տիկին Սմիթը: – Ի՞նչ գեղեցիկ ու թարմ են ձեր միրգն ու բանջարեղենը,
asum e tikin Smit^hə. Inch^h geghets^hik u t^harm en dzer mirk^hn u bandjareghenə,

մանավանդ դեղձն ու թուզը, սեխն ու ձմերուկը: Հապա ծիրա՞նք: Քանի՛ տեսակներ,
manavand deghtst^hn u t^huzə, sekhn u dz^omerukə. Hapa tsiranə? K^hani tesakner,

ինչպիսի՛ գույներ, ի՞նչ առատութուն, ինչպիսի՛ գեղեցկութուն:
inch^hpisi guyner, inch^h aratu^hyun, inch^hpisi geghets^hku^hyun!

– Գիտե՞ք, որ Հայաստանը ծիրանի հայրենիքն է: prunus armeniaca է նրա լատիներեն
Gitek^h vor Hayastanə tsirani hayrenik^hn e? prunus armeniaca e n^ora latineren

անունը, – ասում է Կարինեն, – այսինքն՝ հայկական սալոր: – Հիմա հասկանում եմ,
anunə, asum e Karinen, aysink^hən, haykakan salor. Hima haskanum em,

թե ինչու է ծիրանն այստեղ այսքան համով, – ասում է տիկին Սմիթը:
t^he inch^hu e tsirann aystegh aysk^han hamov, asum e tikin Smit^hə.]

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

ամեն	[amen]	<i>every, each</i>	միրգ	[mirk ^h]	<i>fruit</i>
տարի	[tari]	<i>year</i>	բանջարեղեն	[banjareghen]	<i>vegetables</i>
Ամերիկայից	[amerikayits ^h]	<i>from America</i>	մանավանդ	[manavand]	<i>especially</i>
զբոսաշրջիկ	[zbosash ^h erjik]	<i>tourist</i>	դեղձ	[deghts ^h]	<i>peach</i>
գալ	[gal]	<i>to come</i>	թուզ	[t ^h uz]	<i>fig</i>
այս	[ays]	<i>this</i>	սեխ	[sekh]	<i>cantaloup</i>
ամառ	[amar]	<i>summer</i>	ձմերուկ	[dz ^h meruk]	<i>watermelon</i>
էլ	[el]	<i>also, too</i>	հապա ...	[hapa ...]	<i>what about ...</i>
տիկին	[tikin]	<i>Mrs., madam</i>	ծիրան	[tsiran]	<i>apricot</i>
այստեղ	[aystegh]	<i>here</i>	քանի	[k ^h ani?]	<i>how many?</i>
նրան	[n ^h ran]	<i>him/her</i>	տեսակ	[tesak]	<i>variety, sort</i>
ուղեկցել	[ughekt ^h el]	<i>to accompany</i>	ինչպիսի	[inch ^h pisi]	<i>what a ...!</i>
երևանցի	[yerevant ^h i]	<i>native of</i>	գույն	[guyn]	<i>color</i>
		<i>Yerevan</i>	առատություն	[aratut ^h yun]	<i>abundance</i>
ուսանողուհի	[usanogh ^h uhi]	<i>female student</i>	գեղեցիկություն	[geghets ^h ku ^h yun]	<i>beauty</i>
օր	[or]	<i>day</i>	գիտե՞ք	[gitek ^h ?]	<i>do you know?</i>
նոր	[nor]	<i>new</i>	որ	[vor]	<i>that</i>
վայր	[vayr]	<i>place</i>	հայրենիք	[hayrenik ^h]	<i>fatherland</i>
այցելել	[ayts ^h elel]	<i>to visit</i>			<i>prunus armeniaca (lat.) - Armenian plum</i>
այսօր	[aysor]	<i>today</i>	նրա	[n ^h ra]	<i>his/her/its</i>
նրան	[n ^h ran]	<i>him/her</i>	լատիներեն	[latineren]	<i>Latin</i>
տանել	[tanel]	<i>to take</i>	անուն	[anun]	<i>name</i>
տանում է	[tanum e]	<i>he/she is taking</i>	այսինքն	[aysink ^h an]	<i>i.e., namely</i>
կենտրոնական	[kentronakan]	<i>central</i>	սալոր	[salor]	<i>plum</i>
շուկա	[shuka]	<i>market</i>	հիմա	[hima]	<i>now</i>
ասել	[asel]	<i>to say</i>	հասկանալ	[haskanal]	<i>understand</i>
ասում է	[asum e]	<i>says</i>	հասկանում եմ	[haskanum em]	<i>I understand</i>
ինչ	[inch ^h]	<i>what</i>	ինչու	[inch ^h u]	<i>why</i>
հիանալի	[hianali]	<i>wonderful</i>	թե ինչու	[t ^h e inch ^h u]	<i>as to why</i>
շենք	[shenk ^h]	<i>building</i>	այստեղ	[aystegh]	<i>here</i>
գեղեցիկ	[geghets ^h ik]	<i>beautiful</i>	այսքան	[aysk ^h an]	<i>so (much)</i>
թարմ	[t ^h arm]	<i>fresh</i>	համով	[hamov]	<i>tasty, delicious</i>

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ՈՒՏԵԼԻՔ	[Utelik ^h]	FOOD
լավաշ	[lavash]	Armenian flatbread
գաթա	[gat ^h a]	Armenian sweet bread
խմորեղեն	[kh ^ə moreghen]	baked goods
խորոված	[khorovats]	barbecue
հաց	[hats ^h]	bread
կարագ	[karak ^h]	butter
կարկանդակ	[karkandak]	cake, pastry
պանիր	[panir]	cheese
հավ	[hav]	chicken
թխվածք	[t ^h əkhvatsk ^h]	cookies, baked goods
կաթնաչոռ	[kat ^h naschor]	cottage cheese, cream cheese
ապուխտ	[apukht]	cured meat
ձու	[dzu]	egg
ձուկ	[dzuk]	fish
պաղպաղակ	[paghpaghak]	ice-cream
սունկ	[sunk]	mushroom
միս	[mis]	meat
ձվածեղ	[dʒ ^ə vatsəgh]	omelette
ձիթապտուղ	[dʒit ^h ap ^ə tugh]	olive
բրինձ	[b ^ə rindʒ]	rice
շաքար	[shak ^h ar]	sugar
աղցան, սալաթ	[aghts ^h an, salat ^h]	salad
երշիկ	[yershik]	sausage
սուր	[apur]	soup
տոլմա	[tolma]	stuffed vine (cabbage) leaves
մածուն	[matʃun]	yogurt
ԸՄՊԵԼԻՔ	[Əmpelik ^h]	BEVERAGES
գարեջուր	[garejur]	beer
սուրճ	[surch]	coffee
մրգահյութ	[m ^ə rk ^h ahyut ^h]	fruit juice
կաթ	[kat ^h]	milk
թան	[t ^h an]	tan (Arm. yogurt beverage)
թեյ	[t ^h ey]	tea
(հանքային) ջուր	[(hank ^h ayin) jur]	(mineral) water
գինի	[gini]	wine
օղի	[oghi]	vodka

UNIT 3

ՄՐԳԵՂԵՆ	[M ^ə rk ^h egħen]	FRUITS
խնձոր	[kħ ^ə ndzɔr]	<i>apple</i>
ծիրան	[tʃsiran]	<i>apricot</i>
բանան	[banan]	<i>banana</i>
բալ	[bal]	<i>cherry (sour)</i>
կեռաս	[keʀas]	<i>cherry (sweet)</i>
արմավ	[armav]	<i>date</i>
խաղող	[kħaghogh]	<i>grape(s)</i>
լիմոն/կիտրոն	[limon/kitron]	<i>lemon</i>
սեխ	[sekħ]	<i>melon</i>
նարինջ	[narinj]	<i>orange</i>
դեղձ	[degh ^{tʃ}]	<i>peach</i>
տանձ	[tandz]	<i>pear</i>
սալոր	[salor]	<i>plum</i>
նուռ	[nuʀ]	<i>pomegranate</i>
սերկևիլ	[serkevil]	<i>quince</i>
ելակ	[yelak]	<i>strawberry</i>
ձմերուկ	[dʒ ^ə meruk]	<i>watermelon</i>
ԲԱՆՋԱՐԵՂԵՆ	[Banjaregħen]	VEGETABLES
ռեհան	[rehan]	<i>basil</i>
բազուկ	[bazuk]	<i>beet, beet root</i>
կաղամբ	[kaghamb]	<i>cabbage</i>
գազար, ստեպղին	[gazar, stepgħin]	<i>carrot</i>
ծաղկակաղամբ	[tʃaghkakaghamb]	<i>cauliflower</i>
համեմ	[hamem]	<i>coreander, cilantro</i>
վարունգ	[varung]	<i>cucumber</i>
սամիթ	[samit ^h]	<i>dill</i>
ամբուկ, բադրիջան	[s ^ə mbuk, badrijan]	<i>eggplant</i>
սխտոր	[s ^ə kħtor]	<i>garlic</i>
սոխ	[sokħ]	<i>onion</i>
մաղադանոս, ազատքեղ	[magħadanos, azatk ^h egħ]	<i>parsley</i>
պղպեղ	[p ^ə għpegħ]	<i>pepper</i>
կարտոֆիլ	[kartofil]	<i>potato</i>
դդում	[d ^ə t ^h um]	<i>pumpkin, squash</i>
բողկ	[bogħk]	<i>radish</i>
թարխուն	[t ^h arkħun]	<i>tarragon</i>
լոլիկ	[lolik]	<i>tomato</i>
դդմիկ	[d ^ə t ^h mik]	<i>zucchini</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

1. Armenian equivalents of the English auxiliary verb *to be*

Armenian has three verbs that are equivalent to the English verb *to be*. They appear in three irregular conjugations and differ in form, meaning, and function.

1) The auxiliary verb *եմ* (*եմ, ես, է, ենք, եք, են*) has a largely copular function, i.e. it links the subject to its complement. It is used to indicate a current state, status, or presence:

Անին հիվանդ է:
Ani is sick.

Նրանք հայ են:
They are Armenians.

2) The verb *լինել* (*լինում եմ, լինում ես, լինում է, լինում ենք, լինում եք, լինում են*) is also used as a copula. It differs, however, from the verb *եմ* in aspect. Rather than indicating a current state or presence, *լինել* refers to a habitual state or presence:

Նա ժամը չորսին այստեղ է լինում:
At four o'clock, he/she is (usually) here. Or:

3) The defective verb *կամ* (*կամ, կաս, կա, կանք, կաք, կան*) means *to exist*:

Մտածում եմ՝ ուրեմն կամ:
I think, therefore I am (I exist).

Third-person forms of the verb *կամ* (singular *կա*, plural *կան*) correspond to the English constructions *there is ...* and *there are*.

Սեղանի վրա շատ գրքեր կան:
There are many books on the table.

The negative counterparts of the affirmative forms are:

- 1) *Չեմ, չես, չէ/չի* (see note on p. 30), *չենք, չեք, չեն*: *I am not, you are not*, etc.
- 2) *Չեմ լինում, չես լինում, չի լինում, չենք լինում, չեք լինում, չեն լինում*: *I am (usually) not or I won't be, You are (usually) not or you won't be*, etc.
- 3) *Չկամ, չկաս, չկա, չկանք, չկաք, չկան*: *I am not here or I do not exist, You are not there or You do not exist, There is no ..., etc.*

2. The imperfect tense (regular verbs)

The Armenian imperfect tense indicative places an action or an event in the past indicating that it is in progress, habitual or repeated. It consists of the conjugated imperfect forms of the auxiliary verb *եմ* [em] *I am* and the present participle of the main verb (ending in *-ում*).

UNIT 3

All regular verbs follow the pattern below:

SINGULAR			
1st pers.	(ես)	verb stem + ում էի	[-um eyi]
2nd pers.	(դու)	verb stem + ում էիր	[-um eyir]
3rd pers.	(նա)	verb stem + ում էր	[-um er]
PLURAL			
1st pers.	(մենք)	verb stem + ում էինք	[-um eyink ^h]
2nd pers.	(դուք)	verb stem + ում էիք	[-um eyik ^h]
3rd pers.	(նրանք)	verb stem + ում էին	[-um eyin]

IMPERFECT

գրել [g^orel] *to write*

	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(ես)	գրում էի	չէի գրում
(դու)	գրում էիր	չէիր գրում
(նա)	գրում էր	չէր գրում
(մենք)	գրում էինք	չէինք գրում
(դուք)	գրում էիք	չէիք գրում
(նրանք)	գրում էին	չէին գրում

3. The imperfect tense (irregular verbs)

In the imperfect tense, the most common irregular verbs **գիտենալ** [gitenal] *to know* and **ունենալ** [unenal] *to have* are conjugated as follows:

IMPERFECT

	գիտենալ [gitenal] <i>to know</i>		ունենալ [unenal] <i>to have</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(ես)	գիտեի	չգիտեի	ունեի	չունեի
(դու)	գիտեիր	չգիտեիր	ունեիր	չունեիր
(նա)	գիտեր	չգիտեր	ուներ	չուներ
(մենք)	գիտեինք	չգիտեինք	ունեինք	չունեինք
(դուք)	գիտեիք	չգիտեիք	ունեիք	չունեիք
(նրանք)	գիտեին	չգիտեին	ունեին	չունեին

կամ [kam] <i>I exist</i>			գալ [gal] <i>to come</i>	
(ես)	կայի	չկայի	գալիս էի	չէի գալիս
(դու)	կայիր	չկայիր	գալիս էիր	չէիր գալիս
(նա)	կար	չկար	գալիս էր	չէր գալիս
(մենք)	կայինք	չկայինք	գալիս էինք	չէինք գալիս
(դուք)	կայիք	չկայիք	գալիս էիք	չէիք գալիս
(նրանք)	կային	չկային	գալիս էին	չէին գալիս

3. Uses of the imperfect tense

The Armenian imperfect tense has several equivalents in English translation. When it is used to indicate a continuous action carried out at a certain point in the past, it corresponds to the English past progressive:

Անցնում էի փողոցով, երբ քեզ տեսա:
 [Ants^hnum eyi p^hoghots^hov, yerp k^hez tesa]
I was walking down the street when I saw you.

When the imperfect tense refers to a habitual action in the past without being tied to a particular time or situation, it is translated into English with the *used to* construction:

Նախկինում նա քիչ էր ուտում, քիչ քնում, շատ աշխատում:
 [Nakh^hkinum na k^hich^h er utum, k^hich^h k^hnum, shat ashkhatum]
In the past, he used to eat a little, sleep a little, work a lot.

In colloquial speech the imperfect tense indicates a future in the past:

Իսկ մենք արդեն գնում էինք:
 [Isk menk^h art^hen gnum eyink^h]
And we were already about to leave.

B. POSSESSION

In Armenian, possession is mainly expressed by 1) possessive determiners or possessive adjectives, 2) possessive articles, or 3) possessive pronouns.

1. Possessive adjectives

The possessive adjectives (also called possessive determiners) are:

1. իմ [im] <i>my</i>	մեր [mer] <i>our</i>
2. քո [k ^h o] <i>your (informal)</i>	ձեր [dzer] <i>your (plural and formal)</i>
3. իր [ir] or նրա [n ^o ra] <i>his/her/its*</i>	իրենց [irents ^h] or նրանց [n ^o rant ^h] <i>their**</i>

* Armenian has no grammatical gender (see p. 57 in this unit).

**Regarding the distinction Armenian makes for personal pronouns in the third person, see p. 57 in this unit.

Like their English counterparts, Armenian possessive adjectives precede nouns:

մեր լեզուն	նրանց երկիրը
[mer lezun]	[nʰrantʂ ^h yerkirə]
(our language-the)	(their country-the)
<i>our language</i>	<i>their country</i>

Note that in addition to the possessive adjective preceding the noun, the definite article **-ը** is affixed to the noun.

2. Possessive articles

In addition to possessive adjectives, Armenian also uses possessive articles to express possession. Like the definite article, they are affixed to nouns, expressing both possession and determination. The possessive articles are:

1. -ս [-ʰs] <i>my</i>	-ներս ** [-nerʰs] <i>our</i>
2. -դ [-ʰt] <i>your</i> (informal)	-ներդ [-nerʰt] <i>your</i> (plural / formal)
3. -ը [-ə] / -ն * [-n] <i>his/her/its</i>	-ները [-nerə] <i>their</i>

EXAMPLES: սուսնս [tunʰs] <i>my house</i>	սներս [tʰners] <i>my houses, our house</i>
սսնդ [tunʰt] <i>your house</i>	սներդ [tʰnerʰt] <i>your houses, your house</i>
սսնը [tunə] <i>his/her house</i>	սները [tʰnerə] <i>their houses, his/her house</i>

In Eastern Armenian, redundant forms like **իմ սուսնս** [im tunʰs] *my house* (literally: my house-mine), **քո շունդ** [kʰ o ʂhunʰt] *your dog* (lit.: your dog-yours), involving both possessive adjective and possessive articles, are not correct. Instead, only one possessive marker is used: **իմ սսնը** [im tunə] or **սսնս** [tunʰs] *my house*, **քո շսնը** [kʰ o ʂhunə] or **շսնդ** [ʂhunʰt] *your dog*, etc.

The possessive article for the third person and the definite article are homonymous. Thus, **շսնը** can have two meanings, depending on the context:

1. **շսնը** [ʂhunə] *the dog*
2. **շսնը** [ʂhunə] *his/her dog*

To further elucidate, the following redundant form (possessive adjective **իր** or **նրա** + **-ը/-ն**) is acceptable in the third person singular:

3. **նրա** or **իր շսնը** [nʰra/ir ʂhunə] *his/her dog*

* Compare the use of the definite articles **-ը** and **-ն** (Unit 1, pp. 13-14).

** The plural forms have two meanings. Thus, **սներս** means both *my houses* and *our house*, the latter usage being restricted to colloquial speech. For *our house*, in standard Armenian the analytical form **մեր սսնը** is the norm. The same applies to **սներդ** *your houses* and *your (plur.) house*. As for **սները**, it means *their houses* and less commonly *his/her house*, for which **նրա սները** is the standard form.

3. Possessive pronouns

In Armenian, possessive pronouns are nominalized possessive adjectives (see pp. 54-55). Like nouns, they take the definite article *-ը /-ն*:

<i>իմը</i>	[imə]		<i>mine</i>
<i>քոնը</i>	[kʰonə]		<i>yours (informal)</i>
(1) <i>իրենը</i>	[irenə] or	(2) <i>նրանը</i> [nʰranə]	<i>his/hers/its (see p. 57, section 2)</i>
<i>մերը</i>	[merə]		<i>ours</i>
<i>ձերը</i>	[dʒerə]		<i>yours (formal and plural)</i>
(1) <i>իրենցը</i>	[irentsʰə] or	(2) <i>նրանցը</i> [nʰrantsʰə]	<i>theirs</i>

Thus, possession is expressed by the following variety of forms:

<i>իմ գիրքը</i> [im girkʰə] or <i>գիրքս</i> [girʰs]	<i>my book</i>	→	<i>իմը</i> [imə]	<i>mine</i>	
<i>քո գիրքը</i> [kʰo girkʰə] or <i>գիրքդ</i> [girʰd]	<i>your book</i>	→	<i>քոնը</i> [kʰonə]	<i>yours</i>	
<i>իր գիրքը</i> (1) [ir girkʰə] or <i>գիրքը</i> [girʰə]	<i>his/her book</i>	→	<i>իրենը</i> [irenə]	<i>his/hers</i>	
<i>նրա գիրքը</i> (2) [nʰra girkʰə] or <i>գիրքը</i> [girʰə]	<i>his/her book</i>	→	<i>նրանը</i> [nʰranə]	<i>his/hers</i>	
<i>մեր գիրքը</i> [mer girkʰə] or <i>գրքներս</i> [gʰrkʰnerʰs]	<i>our book</i>	→	<i>մերը</i> [merə]	<i>ours</i>	
<i>ձեր գիրքը</i> [dʒer girkʰə] or <i>գրքներդ</i> [gʰrkʰnerʰd]	<i>your book</i>	→	<i>ձերը</i> [dʒerə]	<i>ours</i>	
<i>իրենց գիրքը</i> (1) [irentsʰ girkʰə] or <i>գրքները</i> [gʰrkʰnerə]	<i>their book</i>				
			→	<i>իրենցը</i> [irentsʰə]	<i>theirs</i>
<i>նրանց գիրքը</i> (2) [nʰrantsʰ girkʰə] or <i>գրքները</i> [gʰrkʰnerə]	<i>their book</i>				
			→	<i>նրանցը</i> [nʰrantsʰə]	<i>theirs</i>

EXAMPLE: *Ձեր տունն ավելի մեծ է, քան մերը: Բայց նրանցը փոքր է:*
 [Dʒer tunn aveli mets e kʰan merə. Baytsʰ nʰrantsʰ ə pʰokʰr e]
Your house is bigger than ours. But theirs is small.

In colloquial speech there are two other common forms that express possession:

<i>մերոնք</i> [meronkʰ]	(those that are)	<i>mine</i> or <i>ours (my/our folks)</i>
<i>ձերոնք</i> [dʒeronkʰ]	(those that are)	<i>yours (your folks - formal and plural)</i>

EXAMPLE: *Ձերոնք որտե՞ղ են:*
 [Dʒeronkʰ vortegh en?]
Where are your folks?

Մերոնք միշտ տանն են:
 [Meronkʰ miʃt tann en]
My folks are always at home.

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

1. Gender in Armenian

Gender in Armenian grammar is unmarked, i.e. there is no expressed grammatical distinction for masculine, feminine or even neuter gender as is the case in some European languages (cf. German: *der, die, das*). Therefore, in Armenian gender can be discerned from the linguistic context or situation. The only way to express gender in Armenian is with the nominal suffix *-ուհի* [-uhi], which forms feminine counterparts from masculine nouns indicating persons:

<i>աշակերտ</i>	vs. <i>աշակերտուհի</i>	<i>male pupil</i>	vs. <i>female pupil</i>
<i>ուսանող</i>	vs. <i>ուսանողուհի</i>	<i>male student</i>	vs. <i>female student</i> etc.

Gender distinctions are normally conveyed by distinct words:

<i>աղջիկ</i>	vs. <i>տղա</i>	<i>girl</i>	vs. <i>boy</i>
<i>հայր</i>	vs. <i>մայր</i>	<i>father</i>	vs. <i>mother, etc.</i>

The Armenian personal pronoun in the third person singular does not express gender as does English with *he/she/it* and derivations.

2. Distinct third-person pronouns

Armenian makes a particular third-person distinction. It has two sets of generic third-person pronouns: *ինք(ը)* and *նա* for the singular and *իրենք* and *նրանք* for the plural. These two sets of third-person pronouns prevent ambiguity when two persons are referred to in the same context. The pronoun *ինք(ը)* with its declined forms *իր* *his/her* and *իրեն* *him/her* refers to the subject of the sentence or to a word to which prominence is given in a context. However, the pronoun *նա* and its declined form *նրան* *him/her, his/her* hark back to a person who is secondary to the person designated by *ինք(ը)/իր/իրեն*. **EXAMPLE:**

Արամը սիրում է իր ընկերոջը և նրա շանը:
 [Aramə sirum e ir ənkerocʰə yev n^əra şhanə]
Aram likes his₁ friend and his₂ dog.

In this example, *իր* *his₁* refers to Aram, while *նրա* *his₂* to Aram's friend.

The same distinction is also made in the plural. Here *իրենք* *they₁* and *նրանք* *they₂* alternate with their declined forms *իրենց* *their/them* and *նրանց* *their/them*. The pronoun *իրենք* *they₁* refers to a number of initially mentioned persons, while *նրանք* *they₂* refers to those that are secondary to *իրենք* *they₁*.

Հայերը հարգում են իրենց հյուրերին և պատվում նրանց:
 [Hayerə hargum en irentş^h hyurerin yev patvum n^ərantş^h]
Armenians respect their₁ guests and honor them₂.

In this sentence, *իրենց* *their₁* refers to *Armenians*, *նրանց* *them₂* to *their guests*.

VII WORD FORMATION

1. Derivation of abstract nouns

Nouns in grammar are either concrete (*house, man*) or abstract (*joy, growth*). Most abstract nouns are derived from other parts of speech. The most productive suffixes that build abstract nouns in Armenian are: *-ություն* [-ut^hyun], *-ում* [-um], and *-անք* [-ank^h].

1. The suffix *-ություն* is widely applied to form abstract nouns:

a) from adjectives

<i>առատ</i> [arāt] <i>plenty, abundant</i>	→ <i>առատություն</i> [arātut ^h yun] <i>abundance</i>
<i>ուրախ</i> [urakh] <i>happy, joyful</i>	→ <i>ուրախություն</i> [urakhut ^h yun] <i>joy</i>
<i>ծանր</i> [tsan ^ə r] <i>heavy</i>	→ <i>ծանրություն</i> [tsanrut ^h yun] <i>weight</i>
<i>մեծ</i> [metʃ] <i>big, great</i>	→ <i>մեծություն</i> [metʃut ^h yun] <i>size, greatness</i>
<i>խաղաղ</i> [kħaghagh] <i>peaceful</i>	→ <i>խաղաղություն</i> [kħaghaghut ^h yun] <i>peace</i>

b) from verbs

<i>քննել</i> [k ^ə nnel] <i>to examine</i>	→ <i>քննություն</i> [k ^ə nnut ^h yun] <i>examination</i>
<i>օգնել</i> [ok ^h nel] <i>to help</i>	→ <i>օգնություն</i> [ok ^h nut ^h yun] <i>help</i>
<i>պաշտպանել</i> [paʃhtpanel] <i>to defend</i>	→ <i>պաշտպանություն</i> [paʃhtpanut ^h yun] <i>defense</i>
<i>շարունակել</i> [ʃharunakel] <i>to continue</i>	→ <i>շարունակություն</i> [ʃharunakut ^h yun] <i>con- tinuation</i>

c) from nouns

<i>մայր</i> [mayr] <i>mother</i>	→ <i>մայրություն</i> [mayrut ^h yun] <i>motherhood</i>
<i>Թշնամի</i> [t ^h əʃhnami] <i>enemy</i>	→ <i>Թշնամություն</i> [t ^h əʃhnamut ^h yun] <i>enmity</i>
<i>ընկեր</i> [ənker] <i>friend</i>	→ <i>ընկերություն</i> [ənkerut ^h yun] <i>friendship</i>

2. The suffix *-ում* [-um] creates abstract nouns from verbs:

<i>պաշարել</i> [paʃharel] <i>to besiege</i>	→ <i>պաշարում</i> [paʃharum] <i>siege</i>
<i>շարժել</i> [ʃharzħel] <i>to move</i>	→ <i>շարժում</i> [ʃharzħum] <i>movement</i>
<i>ներել</i> [nerel] <i>to forgive</i>	→ <i>ներում</i> [nerum] <i>forgiveness</i>
<i>ստուգել</i> [stugel] <i>to check</i>	→ <i>ստուգում</i> [stugum] <i>check-up</i>

3. The suffix *-անք* [-ank^h] forms abstract nouns from verbs:

<i>աշխատել</i> [aʃkħatel] <i>to work</i>	→ <i>աշխատանք</i> [aʃkħatank ^h] <i>work</i>
<i>հալածել</i> [halatʃel] <i>to persecute</i>	→ <i>հալածանք</i> [halatʃank ^h] <i>persecution</i>
<i>մարզել</i> [marzel] <i>to train, to drill</i>	→ <i>մարզանք</i> [marzank ^h] <i>exercise, gymnastics</i>
<i>տանջել</i> [tanjel] <i>to torture</i>	→ <i>տանջանք</i> [tanjank ^h] <i>torture, suffering</i>

2. Derivation of nouns denoting locations and places

There are a few suffixes in Armenian that indicate nouns of location. These suffixes are: **-անոց** [anotʂ^h], **-աստան** [-astan], and **-արան** [-aran].

1. The suffix **-անոց** [-anotʂ^h] indicates institutional locations. Such nouns are derived from adjectives and nouns:

ծեր [tʂer] <i>old</i>	→ ծերանոց [tʂeranotʂ ^h] <i>old age home</i>
հիվանդ [hivand] <i>sick</i>	→ հիվանդանոց [hivandanotʂ ^h] <i>hospital</i>
հյուր [hyur] <i>guest</i>	→ հյուրանոց [hyuranotʂ ^h] <i>hotel, guesthouse</i>
արվեստ [arvest] <i>art</i>	→ արվեստանոց [arvestanotʂ ^h] <i>art studio, etc.</i>

Only a few nouns ending in **-անոց** [-anotʂ] denote a piece of paper money with a specified amount:

հինգ [hing] <i>five</i>	→ հինգանոց [hinganotʂ ^h] <i>a five-dram-bill (dram=Arm. currency)</i>
տասը [tasə] <i>ten</i>	→ տասանոց [tasanotʂ ^h] <i>a ten-dram-bill</i>
հարյուր [haryur] <i>hundred</i>	→ հարյուրանոց [haryuranotʂ ^h] <i>a hundred-dram-bill</i>

2. The suffix **-(ա)ստան** [-(a)stan] indicates names of countries:

Հայաստան [Hayastan] <i>Armenia</i> ,	Հունաստան [Hunastan] <i>Greece</i>
Չինաստան [Çh ^h inastan] <i>China</i> ,	Ռուսաստան [Rusastan] <i>Russia</i>
Վրաստան [Vrastan] <i>Georgia</i> ,	Պարսկաստան [Parskastan] <i>Persia, etc.</i>

3. Nouns ending in **-արան** [-aran] denote various places, rooms, and localities.

դասարան [dasaran] <i>classroom</i>
բնակարան [b ^ə nakaran] <i>apartment</i>
ճաշարան [çhasʃaran] <i>restaurant</i>
համալսարան [hamalsaran] <i>university</i>
լողարան [logharan] <i>bathroom, etc.</i>

Some nouns ending in **-արան** can also denote furniture, appliances, vessels, etc.:

պահարան [paharan] <i>closet</i>
սառնարան [sainaran] <i>refrigerator</i>
վառարան [vararan] <i>oven, etc.</i>

A number of nouns in **-արան** can denote various books:

այբբենարան [aypbenaran] <i>primer</i>
ավետարան [avetaran] <i>bible</i>
բառարան [bararan] <i>dictionary, etc.</i>

VIII PRONUNCIATION

The letters **Գ** *g*, **Կ** *k*, and **Ք** *kʰ*

Consistent with its consonant system, Eastern Armenian manifests itself here, too, with a set of three stops. Rather than a pair of stops, i.e. the voiced (g) and the voiceless (k) of the Indo-European languages, East Armenian has a triple system with one voiced **Գ** [g] and two voiceless stops, the non-aspirated **Կ** [k] and the aspirated **Ք** [kʰ].

Thus, the triple system of the related consonants **Գ**, **Կ** and **Ք** can be presented as follows:

voiced	Գ <i>g</i>	[g]
voiceless non-aspirated	Կ <i>k</i>	[k]
voiceless aspirated	Ք <i>kʰ</i>	[kʰ]

Each of these stops represents an independent phoneme, the smallest phonetic unit in a language to distinguish one word from another. The following three words differ in meaning in the contrast of the phonemic consonants **Գ**, **Կ** and **Ք**:

Գող [gogh] *thief*
Կող [kogh] *rib, flank*
Քող [kʰogh] *veil*

As a rule, words are pronounced as they are written. **EXAMPLES:** **Գաբրիել** [Gabriel] *Gabriel*, **Գագիկ** [Gagik] *Gagik* (male name), **Գագաթ** [gagath] *summit*, **Կատարինե** [Katarine] *Catherine*, **Կապիկ** [kapik] *monkey*, **Քրիստոս** [Kʰristos] *Christ*, **Քաղաք** [kʰaghakʰ] *city*, etc.

There are some exceptions to this general rule:

a) after vowels, **Գ** [g] is pronounced as a voiceless aspirated [kʰ] in the following words: **Հոգս** [hokʰs] *worry*, **ուրագ** [urakʰ] *adze*, **Հոգնակի** [hokʰnaki] *plural*, **չոգ** [ʃhokʰ] *hot (weather)*, **ձիգ** [dʒikʰ] *tight, long*, **ձագ** [dʒakʰ] *the young, the offspring*, **կարագ** [karakʰ] *butter*, **իգական** [ikʰakan] *female*, **թագավոր** [takʰavor] *king*, **օգնել** [okʰnel] *to help*, **օգուտ** [okʰut] *profit*, **հագնել** [hakʰnel] *to dress*, **չոգի** [ʃhokʰi] *steam*, etc. The same rule applies to all the derivatives of these words: **Հոգի** [hokʰi] *soul*, **Հոգեկան** [hokʰekan] *spiritual*, **Հոգեբան** [hokʰeban] *psychologist*, **Հոգևորական** [hokʰevorakan] *clergyman*, etc.

b) after the consonant **ր** [r], **Գ** [g] is pronounced as a voiceless aspirated [kʰ]: **կարգ** [karkʰ] *class, row*, **մարգարիտ** [markʰarit] *pearl*, **մարգարե** [markʰare] *prophet*, **երգ** [yerkʰ] *song*, **միրգ** [mirkʰ] *fruit*, **երգել** [yerkʰel] *to sing*, **թարգմանել** [tʰarkʰmanel] *to translate*, **սարգև** [parkʰev] *gift*, etc.

IX ORTHOGRAPHY

ե ե or է է ?

There are some orthographic and phonetic rules that are prevalent for the use of **ե ե** and **է է**.

ե ե occurs

1. in initial position of words and is pronounced [ye] as in English *yesterday*:

ես [yes] *I*, *երազ* [yeraz] *dream*, *եփել* [yep^hel] *to cook*, *ելք* [yelk^h] *exit*, etc.

2. in medial position of words ‘ե’ and stands for [e] as in English *red*:

մեքենա [mek^hena] *machine*, *գրել* [g^orel] *to write*, *թեթև* [t^het^hev] *light*, etc.

3. in final position of words ‘ե’ and stands for [e]:

րոպե [rope] *minute*, *բազե* [baze] *falcon*, *հասցե* [hast^he] *address*, *եթե* [yet^he] *if*, *գուցե* [gut^he] *perhaps*, etc.

4. within derivations and compounds where ‘ե’ is pronounced

a) as [ye] when it appears after vowels:

ամենաերկար [amenayerkar] (*the*) *longest* (from *ամենա+երկար*, liter. *most+long*), *կիսաեփ* [kisayep^he] *half-cooked* (from *կես+եփել* *half+cook*), etc.

b) as [e] when it occurs after consonants:

աներես [aneres] *shameless* (from *ան+երես*, literally: *un+face*), *քսաներկու* [k^hsanerku] *twenty-two* (from *քսան+երկու* *twenty+two*), etc.

5. in the conjugated forms of the auxiliary verb *եմ*, *ես*, *ենք*, *եք*, and *են*, where ‘ե’ is pronounced:

a) as [e] when the verb follows words ending in consonants: *գնում եմ* [g^onum em] *I am going*, *ասում են* [asum en] *they say*, etc.

b) as [ye] following words ending in vowels: *գալու եմ* [galu yem] *I will come*, *տղա ես* [t^ogha yes] *you are a boy*, etc.

է է appears

1. in initial position of words and stands for [e] as in English *end*.

էփան [ez^han] *cheap*, *էջ* [ej] *page*, *էակ* [eyak] *creature*, etc.

2. in final and medial position of words as a result of compounding or derivation:

չէ *is not* (from *չ+է* *not+is*), *անհանալ* *to disappear* (from *ան+հանալ*, literally: *un+exist*), *վայրէջք* [vayrech^hk^h] *descent* (from *վայր+իջնել* *down+to descent*), etc.

X WRITING

խ, խոսել, ծ, ծառ, կ, կես, չ, չուկ, դ, աղ

խ, խոսել, ծ, ծառ, կ, կես, Չ, Չուկ, դ, աղ

<i>խ</i>	<i>խոսել</i>	<i>ծ</i>	<i>ծառ</i>	<i>կ</i>	<i>կես</i>	<i>ճ</i>	<i>ճուկ</i>	<i>դ</i>	<i>աղ</i>
<i>խ</i>	<i>խոսել</i>	<i>ժ</i>	<i>ժառ</i>	<i>կ</i>	<i>կես</i>	<i>Չ</i>	<i>Չուկ</i>	<i>Ղ</i>	<i>Աղ</i>
[kʰ]	[kʰosel]	[ts]	[tsar]	[k]	[kes]	[dz]	[dzuk]	[gh]	[agh]

ց, ցուցակ, յ, յուր, շ, շուն, չ, չամիչ, պ, պապիկ

Կ, Կուցակ, Յ, Յուր, Շ, Շուն, Չ, Չամիչ, Պ, Պապիկ

<i>ց</i>	<i>ցուցակ</i>	<i>յ</i>	<i>յուր</i>	<i>շ</i>	<i>շուն</i>	<i>չ</i>	<i>չամիչ</i>	<i>պ</i>	<i>պապիկ</i>
<i>Ց</i>	<i>Ցուցակ</i>	<i>Կ</i>	<i>Կուր</i>	<i>Շ</i>	<i>Շուն</i>	<i>Չ</i>	<i>Չամիչ</i>	<i>Պ</i>	<i>Պապիկ</i>
[tsʰ]	[tsʰ utʰ ak]	[y]	[yur]	[ʃh]	[ʃhun]	[tʃʰ]	[tʃʰ amitʃʰ]	[p]	[papik]

XI EXERCISES

1. Combine words from the left column with appropriate words from the right column.

a. Կարինեն	որտե՞ղ է Ձեր հաշվիչը:
b. Պարոն Սարյան,	չատ է խոսում:
c. Օրինորդ,	մի կտոր կարկանդակ կտա՞ս:
d. Արմեն,	Ձեր անունն ի՞նչ է:
e. Երեխաները	քո աթոռն այնտեղ է:
f. Սուրեն,	գիտե՞ք:
g. Մենք երկու լեզու	խաղում են:

2. Form mini-dialogues according to the patterns in 1, 2, 3, 4, and 5. Replace the requested item մատիտ with գրիչ, քանոն, ուետին, հաշվիչ, etc.

1. A. Մատիտս ո՞րտեղ է:
B. Չգիտեմ, սա իմ մատիտն է:
2. A. Այս մատիտը ո՞ւմն է. քո՞նն է:
B. Այո՛, սա իմն է:
3. A. Մարի, սա քո՞ մատիտն է:
B. Ո՛չ, այս մատիտը իմը չէ:
4. A. Ձեր մատիտը մի ըոպեով կտա՞ք:
B. Միրո՞վ, բայց սա իմը չէ, նրանն է:
5. A. Սա իմ մատիտը չէ: Որտե՞ղ է իմը:
B. Չգիտեմ, թե քոնն ուր է. իմն այստեղ է:
6. A. Ո՞վ ինձ մի մատիտ կտա:
B. Իմ մատիտը ոչ ոքի չեմ տա:

3. Answer the following questions.

- a. Հայերեն խոսո՞ւմ ես: Այո՛, խոսում եմ:
- b. Անգլերեն կարդո՞ւմ ես: Ո՛չ, չեմ կարդում:
- c. Գերմաներեն գիտե՞ս: Այո՛, ...
- d. Հեռախոս ունե՞ս: Այո՛, ...
- e. Ուսանո՞ղ ես: Ո՛չ, ...
- f. Շա՞տ լեզուներ գիտե՞ս: Ո՛չ, ...
- g. Հայերեն կարդալ կարո՞ղ ես: Այո՛, ...
- h. Չինարեն գիտե՞ս: Ո՛չ, ...
- i. Ժամանակ ունե՞ս: Ո՛չ, ...

4. Answer the questions following the pattern.

- a. Սուրճ խմո՞ւմ ես: Առաջ խմում էի, բայց հիմա չեմ խմում:
- b. Քաղցրեղեն սիրո՞ւմ ես: Առաջ սիրում էի, բայց ...
- c. Ջոնը ծխո՞ւմ է: Առաջ ...
- d. Երեխան ախորժակ ունի՞: Առաջ ...
- e. Նրանք թատրոն գնո՞ւմ են: Առաջ ...
- f. Սեղաններին ուտելիք կա՞: Առաջ չատ ...
- g. Այս գույնը հավանո՞ւմ ես: Առաջ ...

5. Complete the sequences by translating the English text.

- a. Այս տունը սիրում եմ: (It is my house.)
- b. Մեր քաղաքը գեղեցիկ է: (I like your city, Maria.)
- c. Նրանք հայերեն են սովորում: (Their teacher is Armenian.)
- d. Իմ հասցեն ունե՞ս: (I don't. What is your address?)
- e. Անունս Մարի է: (And what is your surname, Maria?)
- f. Քաղաքացիությունս ամերիկյան է: (And what is your citizenship, Ani?)
- g. Իմ մայրենի լեզուն հայերենն է: (And my mother tongue is English.)
- h. Այնտեղ մի գիրք կա: (That is my book.)

6. Derive abstract nouns from the adjectives.

- a. Շուկան գեղեցիկ է: Ինչպիսի՞ գեղեցկություն:
- b. Սեղանը առատ է: Ինչպիսի՞ ...
- c. Երկիրը մեծ է: Ինչպիսի՞ ...
- d. Սարը բարձր է: Ինչպիսի՞ ...
- e. Բոլորը ուրախ են: Ինչպիսի՞ ...
- f. Միրգը թարմ է: Ինչպիսի՞ ...
- g. Ծիրանը քաղցր է: Ինչպիսի՞ ...

7. Complete the sentences by inverting the word order.

- a. Խոսում ես: Շատ ես խոսում:
- b. Սիրում եմ: Շատ ...
- c. Սովորում եմ: Այստեղ ...
- d. Աչխատում է: Լավ ...
- e. Խոսում է: Ռուսերեն ...
- f. Կարդում է: Վատ ...
- g. Տալիս ես: Քիչ ...

8. Use an appropriate present-tense form of the verb given in parentheses.

- a. Ես շատ ... (սիրել [sirel] to love) կարդալ:
Ես շատ եմ սիրում կարդալ:
- b. Դու ամեն օր ... (գալ [gal] to come) համալսարան:
- c. Արվին ի՞նչ ... (ուզել [uzel] to wish) սովորել:
- d. Դուք այս ամառ ո՞ւր ... (գնալ [gʰnal] to go)
- e. Մենք շատ ... (սիրել [sirel] to love) մեր երկիրը:
- f. Այս ուսանողները հայերեն ... (սովորել [sovorel] to study):
- g. Դուք այստեղ ի՞նչ ... (անել [anel] to do).

9. How would you say it in Armenian? Make a polite request.

- a) You are in class; you need certain things.
 - a. You need a dictionary.
 - b. You are looking for a pencil.
 - c. You need a calculator.
 - d. You have run out of paper.
 - e. You are looking for a piece of chalk.
 - f. You have left your ruler behind at home.
 - g. You cannot find your eraser.
- b) You are sitting around a table with friends; you cannot reach many things.
 - a. The salt is too far from you.
 - b. You need a piece of bread.
 - c. You are thirsty.
 - d. Your wine glass is empty.
 - e. The salad is out of reach.
 - f. You need some pepper.
 - g. You would like some juice.
- c) You are filling out a form for a foreigner. You ask:
 - a. His/her name.
 - b. His/her address.
 - c. His/her telephone number.
 - d. His/her citizenship.
 - e. His/her mother tongue.
 - f. The languages he/she speaks.

10. Answer the questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Ո՞րտեղ է տիկին Սմիթը այս ամառ:
- b. Ո՞վ է նրա առաջնորդը:
- c. Ո՞վ է Կարինեն:
- d. Ո՞ւր է տանում Կարինեն տիկին Սմիթին:
- e. Տիկին Սմիթը Կենտրոնական շուկան հավանո՞ւմ է:
- f. Ի՞նչ է ասում տիկին Սմիթը:
- g. Ո՞ր միրգն է, որ տիկին Սմիթը ամենից շատ է հավանում:
- h. Ի՞նչ է prunus armeniaca-ն:
- i. Դուք ծիրան սիրո՞ւմ եք:

XII PROVERBS

Սոված մարդը քարից փափուկը կուտի:

[Sovats mart^h ə k^h arits^h p^h ap^h ukə kuti]

The hungry will eat anything softer than stone.

Խոսքը քամին կտանի, կերածը կմնա:

[Khosk^h ə k^h amin k^ə tani, keratsə k^ə m^ə na]

What you say, wind will carry away; what you eat, will stay.

(Մարդուս) ախորժակն ատամի տակն է:

[(Mart^h us) akhorzhakn atami takn e]

A person's appetite is under his teeth.

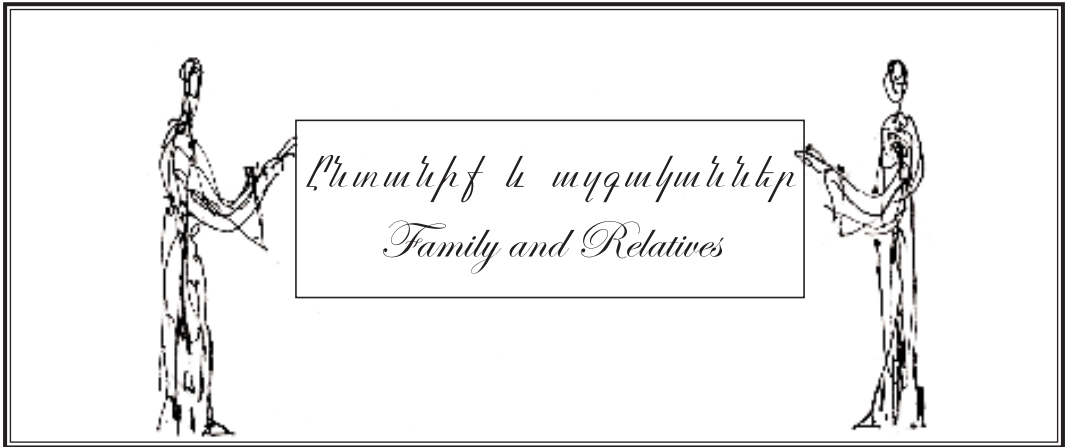
(Message: Once you start eating, you work up your appetite.)

Բանը ծնունդըն չէ, բանը սնունդն է:

[Banə ts^ə nundə ch^h e, banə s^ə nundn e]

It's not the nature, it's the nurture (that counts).

Unit 4

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Introducing family and friends	68
<i>Vocabulary:</i>	Family and relatives	72
<i>Grammar</i>	VERBS: The aorist (simple past)	74
	NOUNS: 1. The declension paradigm	77
	2. The nominative and accusative cases	78
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Some Armenian expressions of politeness	80
<i>Word Formation:</i>	Diminutives	82
<i>Pronunciation:</i>	The letters Պ պ, Տ տ and Թ թ	83
<i>Orthography:</i>	Ո ո or Օ օ ?	84
<i>Writing:</i>	Ջ ձ, Վ վ, Տ տ, Ր ր, Փ փ, Ք ք, Ֆ ֆ, Ճ ճ, Ելլ, Լ Լ	85

I DIALOGUES

1. Two friends, A and B, are looking through a family photo album.

- A. *Ի՛նչ սիրունիկ երեխա է:*
[Inch^h sirunik yerek^hja e] What a lovely baby!
- B. *Քրոջս տղան է, վեց ամսական:*
[K^h ʔroch^hʔs t^əghan e, vetʃ^h amsakan] He is my nephew, six months old.
- A. *Իսկ ո՞վ է այս համակրելի կինը:*
[Isk ov e ays hamakreli kinə?] And who is this lovely woman?
- B. *Եղբորս նշանածն է:*
[Yeghpors n^əʃhanatʃn e] She is my brother's fiancée.
- A. *Իսկ կողքինները ովքե՞ր են:*
[Isk kog^hk^h innerə ovk^h er en?] And who are those next to her?
- B. *Սա քույրս է, իսկ սա եղբորս տղան է:*
[Sa k^h uyr^ə s e, isk sa yeghpors t^əghan e] This is my sister and this is my nephew.
- A. *Ծնողներիդ նկարը ունե՞ս:*
[Tʃ^ənoghnerit n^əkarə unes?] Do you have a picture of your parents?
- B. *Ահա նրանք՝ նոր նշանված:*
[Aha n^ərank^h, nor n^əʃhanvatʃ] Here they are, newly engaged.
- A. *Դու մորդ նման ես:*
[Du mor^ət n^əman es] You look like your mother.
- B. *Գիտեմ: Իսկ սա տատիկս է,*
[Gitem. Isk sa tatik^ə s e] I know. And this is my grandmother,
սա էլ պապիկս՝ մորս ծնողները:
[sa e^l papik^ə s, mor^ə s tʃ^ənoghnerə] and this is my grandfather, my mother's parents.
- A. *Ինչքա՛ն երիտասարդ են:*
[Inch^h k^h an yeritasart^h en!] How young they are!
- B. *Ո՛չ, սա հին նկար է:*
[Voč^h, sa hin n^əkar e] No, this is an old picture.
- Տատս հիմա իննսուն տարեկան է:*
[Tat^ə s hima inn^ə sun tarekan e] My grandmother is 90 years old now.
- A. *Կարծեմ նոր տեսա նրան այգում:*
[Kartʃem nor tesa n^əran aygum] I think I just saw her in the garden.
- B. *Այո՛, ինքն է, արի՛ ծանոթացնեմ:*
[Ayo, ink^h n e, ari tʃanot^h atʃ^h ʔnem!] Yes, it's her; let me introduce you.

2. A and B are getting to know each other.

- A. **Ծանոթանանք:** [Tʃanoth^hanank^h] Let's get to know each other.
- Անունս Արամ է:** [Anun^əs Aram e] My name is Aram.
- B. **Ուրախ եմ ծանոթանալու համար:** [Urakh^h em tʃanoth^hanalu hamar] I am pleased to meet you.
- Մինաս Ազարյան:** [Minas Azaryan] Minas Azarian.
- Իսկ սա կինս է՝ Կարինեն:** [Isk sa kin^əs e, Karinen] And this is my wife, Karine.
- A. **Շատ ուրախ եմ:** [ʃhat urakh^h em] A pleasure to meet you.
- Տանտերը ձեր ի՞նչն է,** [Tanterə dzer inch^hn e,] How is the host related to you?
- ձեր եղբայրն է:** [dzer yeghpayrn e?] Is he your brother?
- B. **Այո՛: Իսկ դուք եղբորս ընկերն եք:** [Ayo! Isk duk^h yeghpore^s ənkern ek^h?] Yes. And are you my brother's friend?
- A. **Ո՛չ, աշխատակիցը:** [Voç^h, aʃhkʰatakits^hə] No, his colleague.

3. A is introducing her friend, B, to her mother, C.

- C. **Չեմ կարծում, որ իրար ծանոթ ենք:** [Ch^h em kartsum vor irar tʃanoth^henk^h] I don't think we have met.
- A. **Մայրիկ, սա Արամն է՝ դասընկերս:** [Mayrik, sa Aramn e, dasənkere^s] Mother, this is Aram, my classmate.
- Արամ, ծանոթացիր, մայրս է:** [Aram, tʃanoth^hats^hir, mayr^əs e] Aram, meet my mother.
- B. **Արամ: Շատ ուրախ եմ, տիկին:** [Aram. ʃhat urakh^h em, tikin] Aram. Very pleased to meet you, Madam.
- C. **Չեր մասին շատ եմ լսել:** [Dzer masin ʃhat em l^əsel] I have heard a lot about you.
- Ուրախ եմ, որ վերջապես** [Urakh^h em vor verç^hapes] I am happy to meet you

- անձամբ եմ ծանոթանում:*
[andzamb em tʃanot^h anum] in person at last.
- B. *Նմանապես:*
[N^əmanapes] Likewise.
- A. *Արամ, արի՛ մյուսներին էլ*
[Aram, ari myusnerin el] Aram, let me introduce
քեզ ծանոթացնեմ:
[kez tʃanot^h atʃ^h ənem] you to the others as well.
- B. *Միտո՛ղ, գնանք:*
[Sirov, g^ənank^h !] Gladly, let's go!

II TEXT

ՀՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

[Hor khorhurt^h ə]

Մի հայր միշտ խորհուրդ էր տալիս որդիներին, որ համերաշխ ապրեն իրար հետ:
[Mi hayr miʃht khorhurt^h er talis vort^h inerin, vor hamerasħkħ apren irar het.

Որդիները չէին լսում իրենց հորը: Մի օր հայրը հրամայեց՝ մի ցախավել բերեն:
Vortinerə ċh^h eyin l^əsum irentʃ^h horə. Mi or hayrə hramayets^h mi tʃ^h akħavel beren.

Ցախավելը տվեց որդիներին և առաջարկեց, որ այն կտորեն: Որդիները փորձեցին,
Tʃ^h akħavelə t^əvets^h vort^h inerin yev ařaċh^h arketʃ^h, vor ayn kotren. Vort^h inerə portʃ^h etʃ^h in,

բայց չկարողացան կտորել: Այն ժամանակ հայրը քանդեց ցախավելը և շյուղերը
baytʃ^h ċh^h əkarogħatʃ^h an kotrel. Ayn zħamanak hayrə k^h andets^h tʃ^h akħavelə yev ūhyugħerə

մեկ-մեկ տվեց որդիներին, որ կտորեն: Որդիները հեշտությամբ կտորեցին առանձին
mek-mek t^əvets^h vort^h inerin, vor kotren. Vort^h inerə heʃhtut^h yamb kotretʃ^h in arandzin

շյուղերը: Ապա հայրը ասաց որդիներին. – Այսպես էլ դուք, եթե իրար
ūhyugħerə. Apa hayrə asatʃ^h vort^h inerin. – Ayspes el duk^h, yet^h e irar

ամուր բռնեք, ոչ մեկը չի կարողանա հաղթել ձեզ, իսկ եթե կռվեք, խռովեք,
amur b^ərnek^h, voċh^h mekə ċh^h i karoghana ħakħt^h el dzez, isk yet^h e k^ərvek^h, ħħ^ərovek^h,

ձեզ մեկ-մեկ կտորելը հեշտ կլինի:
dzez mek-mek kotrelə heʃht k^əlini.]

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

հոր (genitive from հայր <i>father</i>)	[hor]	<i>father's</i>
խորհուրդ	[khorhurt ^h]	<i>advice</i>
խորհուրդ տալ	[khorhurt ^h tal]	<i>to advise</i>
որդի	[vort ^h i]	<i>son</i>
համերաշխ	[hameras ^h kh]	<i>in harmony</i>
ապրել	[aprel]	<i>to live</i>
իրար հետ	[irar het]	<i>with each other</i>
լսել	[l ^o sel]	<i>to listen to, to obey</i>
իրենց	[irents ^h]	<i>their</i>
մի օր	[mi or]	<i>one day</i>
հրամայել	[hramayel]	<i>to order</i>
ցախավել	[ts ^h ak ^h avel]	<i>birch-broom</i>
բերել	[berel]	<i>to bring, to fetch</i>
առաջարկել	[ar ^o ach ^h arkel]	<i>to propose</i>
կոտրել	[kotrel]	<i>to break</i>
փորձել	[port ^h el]	<i>to try</i>
բայց	[bayts ^h]	<i>but</i>
կարողանալ	[karogh ^h anal]	<i>to be able</i>
այն ժամանակ	[ayn zh ^h amanak]	<i>at that time, then</i>
քանդել	[k ^h andel]	<i>to untie</i>
շյուղ	[shyugh]	<i>twig</i>
մեկ-մեկ	[mek-mek]	<i>one by one</i>
տվեց (past from տալ <i>to give</i>)	[t ^o vet ^h]	<i>gave</i>
հեշտու[թյամբ	[heshtut ^h yamb]	<i>with ease</i>
առանձին	[ar ^o andzin]	<i>separate, single</i>
այսպես էլ	[ayspes el]	<i>this way, thus</i>
եթե	[yet ^h e]	<i>if</i>
իրար	[irar]	<i>each other</i>
ամուր	[amur]	<i>strong</i>
բռնել	[b ^o inel]	<i>to hold</i>
ոչ մեկը	[voch ^h mek ^o]	<i>nobody</i>
հաղթել	[haght ^h el]	<i>to vanquish</i>
իսկ	[isk]	<i>but</i>
կռվել	[k ^o rvel]	<i>to fight</i>
խուռովել	[kh ^o rovel]	<i>to get alienated</i>
հեշտ կլինի	[hesht k ^o lini]	<i>it will be easy</i>

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ԸՆՏԱՆԻՔ, ԱԶԳԱԿԱՆՆԵՐ	[Պտանիկ ^h , azgakanner]	FAMILY, RELATIVES
ծնողներ	[tʰənoɣhner]	parents
հայր(իկ), պապա (coll.)	[hayr(ik), papa]	father
մայր(իկ), մամա (coll.)	[mayr(ik), mama]	mother
որդի, տղա	[vort ^h i, t ^ə għa]	son
տղա	[t ^ə għa]	boy
դուստր, աղջիկ	[dust ^ə r, aɣhɔɕ ^h ik]	daughter
աղջիկ	[aɣhɔɕ ^h ik]	girl
պապ(իկ)	[pap(ik)]	grandfather
տատ(իկ)	[tat(ik)]	grandmother
թոռ(նիկ)	[t ^h oɾ(nik)]	(little) grandchild
ծոռ	[tʰsoɾ]	great-grandchild
եղբայր	[yegħpayr]	brother
քույր	[k ^h uyr]	sister
հորեղբայր	[horeɣħpayr]	paternal uncle
հորաքույր	[horak ^h uyr]	paternal aunt
քեռի	[k ^h eɾi]	maternal uncle
մորաքույր	[morak ^h uyr]	maternal aunt
զարմիկ	[zarmik]	cousin (male)
զարմուհի	[zarmuhi]	cousin (female)
ամուսին	[amusin]	husband
կին	[kin]	wife, woman
խորթ մայր, մայրացու	[kħort ^h mayr, mayrats ^h u]	stepmother
խորթ հայր, հայրացու	[kħort ^h hayr, hayrats ^h u]	stepfather
քավոր	[k ^h avor]	best man
կնքահայր	[k ^ə nk ^h ahayr]	godfather
քավորակին	[k ^h avorakin]	best man's spouse
կնքամայր	[k ^ə nk ^h amayr]	godmother

UNIT 4

նշանվել	[nʰsʰanvel]	<i>to get engaged</i>
նշանած	[nʰsʰanatsʰ]	<i>fiancé</i>
նշանված	[nʰsʰanvatsʰ]	<i>engaged</i>
ամուսնանալ	[amusnanal]	<i>to marry, to get married</i>
ամուսնացած	[amusnatsʰ atsʰ]	<i>married</i>
ամուրի	[amuri]	<i>bachelor</i>
հարսանիք	[harsanikʰ]	<i>wedding</i>
ամուսնալուծութիւն	[amusnalutsʰutʰ yun]	<i>divorce</i>
բաժանվել	[bazʰanvel]	<i>to get divorced</i>
բաժանված	[bazʰanvatsʰ]	<i>divorced</i>
այրի	[ayri]	<i>widow(er)</i>
որբ	[vorpʰ]	<i>orphan</i>
խնամի(ներ)	[kʰnami(ner)]	<i>in-law(s)</i>
զույգ	[zuykʰ]	<i>couple</i>
(ս)կեսուր	[(s)kesur]	<i>mother-in-law (husband's mother)</i>
(ս)կեսրայր	[(s)kesrayr]	<i>father-in-law (husband's father)</i>
զոքանչ	[zokʰ anchʰ]	<i>mother-in-law (wife's mother)</i>
աներ	[aner]	<i>father-in-law (wife's father)</i>
հարս	[hars]	<i>daughter-in-law, sister-in-law, bride</i>
հարսնացու	[harsnatsʰ u]	<i>bride, bride-to-be</i>
իեսա	[pʰ esa]	<i>son-in-law, brother-in-law, bridegroom</i>
իեսացու	[pʰ esatsʰ u]	<i>bridegroom</i>
տալ	[tal]	<i>sister-in-law (husband's sister)</i>
տեգր	[tekʰ ɔr]	<i>brother-in-law (husband's brother)</i>
քենի	[kʰ eni]	<i>sister-in-law (wife's sister)</i>
քենակալ	[kʰ enakal]	<i>husband of the wife's sister</i>
աներձագ	[anerɟzakʰ]	<i>brother-in-law (wife's brother)</i>
երեխա	[yerekʰa]	<i>child</i>
մանուկ	[manuk]	<i>infant</i>
պատանի	[patani]	<i>adolescent</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

1. The aorist (simple past) tense

The aorist or the simple past is the only simple tense in the conjugation paradigm of the Armenian indicative mood. It expresses a completed action in the past without any implication of duration or progression. **EXAMPLES:** *զրեցի I have written or I wrote* from *զրեւլ* and *կարդացի I have read or I read* from *կարդալ*. Below is the aorist pattern for the majority of regular verbs that belong to the first (infinitive ending in *-ել*) and second conjugation (infinitive ending in *-ալ*). What follows is a conjugation paradigm of the verbs *զրեւլ* and *կարդալ*, in both affirmative and negative forms:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	verb stem + <i>եցի/ացի</i>	[verb stem + etʰi/atʰi]
2nd pers. (<i>դու</i>)	verb stem + <i>եցիր/ացիր</i>	[verb stem + etʰir/atʰir]
3rd pers. (<i>նա</i>)	verb stem + <i>եց/աց</i>	[verb stem + etʰ/atʰ]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	verb stem + <i>եցինք/ացինք</i>	[verb stem + etʰinkʰ/atʰinkʰ]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	verb stem + <i>եցիք/ացիք</i>	[verb. stem + etʰikʰ/atʰikʰ]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	verb stem + <i>եցին/ացին</i>	[verb. stem + etʰin/atʰin]

AORIST

	<i>զրեւլ</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(<i>ես</i>)	<i>զրեցի</i>	<i>չզրեցի</i>	<i>կարդացի</i>	<i>չկարդացի</i>
(<i>դու</i>)	<i>զրեցիր</i>	<i>չզրեցիր</i>	<i>կարդացիր</i>	<i>չկարդացիր</i>
(<i>նա</i>)	<i>զրեց</i>	<i>չզրեց</i>	<i>կարդաց</i>	<i>չկարդաց</i>
(<i>մենք</i>)	<i>զրեցինք</i>	<i>չզրեցինք</i>	<i>կարդացինք</i>	<i>չկարդացինք</i>
(<i>դուք</i>)	<i>զրեցիք</i>	<i>չզրեցիք</i>	<i>կարդացիք</i>	<i>չկարդացիք</i>
(<i>նրանք</i>)	<i>զրեցին</i>	<i>չզրեցին</i>	<i>կարդացին</i>	<i>չկարդացին</i>

Some verbs deviate from this pattern. Instead of ending in *-(եց)ի* and *-(աց)ի*, these verbs end in a *-ա*: *-ա, -ար, -ալ, -անք, -աք, -ան*. Compare the verb *տեսնել to see*:

տեսա I saw, տեսար you saw, տեսալ he/she saw, տեսանք we saw, տեսաք you saw, տեսան they saw.

Knowledge of the aorist forms is important as other verbal forms are derived either from the infinitive or the aorist stem. Here are some basic rules for the aorist stem construction:

1. replacing the infinitive endings *-ել* with *-եց*, and *-ալ* with *-աց* (plus ending *-ի*):

INFINITIVE	AORIST STEM	AORIST (1st pers. sing.)
<i>գր-ել</i>	<i>գրեց-</i>	<i>գրեցի</i> I wrote
<i>կարդ-ալ</i>	<i>կարդաց-</i>	<i>կարդացի</i> I read

2. dropping the infixes *-ն-* and *-չ-* from verbs (plus ending *-ա*):

<i>ընկ-ն-ել</i> to fall	<i>ընկ-</i>	<i>ընկ-ա</i> I fell
<i>տես-ն-ել</i> to see	<i>տես-</i>	<i>տես-ա</i> I saw
<i>կոր-չ-ել</i> to disappear	<i>կոր-</i>	<i>կոր-ա</i> I disappeared

3. changing *ն* to *ց* in verbal derivations with the infix *-ան-* or *-են-* (plus ending *-ա*):

<i>մեծ-ան-ալ</i> to grow big	<i>մեծաց-</i>	<i>մեծաց-ա</i> I grew big
<i>ծեր-ան-ալ</i> to grow old	<i>ծերաց-</i>	<i>ծերաց-ա</i> I grew old
<i>պարծ-են-ալ</i> to boast	<i>պարծեց-</i>	<i>պարծեց-ա</i> I boasted

4. changing *ն* to *ր* in verbal derivations with the infix *-ացն-* or *-եցն-* (plus ending *-ի*):

<i>հեռացն-ել</i> to remove	<i>հեռացր-</i>	<i>հեռացրի</i>
<i>ծիծաղեցն-ել</i> to make laugh	<i>ծիծաղեցր-</i>	<i>ծիծաղեցրի</i>

The following verbs have irregular aorist forms:

<i>լինել</i> - to be	<i>եղ-ա, եղար, եղավ, եղանք, եղաք, եղան</i>
<i>առնել</i> - to take	<i>առ-ա, առար, առավ, առանք, առաք, առան</i>
<i>դնել</i> - to put	<i>դրեց-ի</i> (or <i>դրի</i>), <i>դրեցիր, դրեց, դրեցինք, դրեցիք, դրեցին</i>
<i>անել</i> - to do	<i>արեց-ի</i> (or <i>արի</i>), <i>արեցիր, արեց, արեցինք, արեցիք, արեցին</i>
<i>գալ</i> - to come	<i>եկ-ա, եկար, եկավ, եկանք, եկաք, եկան</i>
<i>տալ</i> - to give	<i>տվեց-ի</i> (or <i>տվի</i>), <i>տվեցիր, տվեց, տվեցինք, տվեցիք, տվեցին</i>
<i>ուտել</i> - to eat	<i>կեր-ա, կերար, կերավ, կերանք, կերաք, կերան</i>
<i>ընկնել</i> - to fall	<i>ընկ-ա, ընկար, ընկավ, ընկանք, ընկաք, ընկան*</i>

The negative forms of the aorist are constructed by prefixing the negative marker *չ-*:

<i>գրեցի</i> I wrote or I have written	→ <i>չգրեցի</i> I didn't write or I haven't written
<i>կարդացի</i> I read or I have read	→ <i>չկարդացի</i> I didn't read or I haven't written
<i>արեցի</i> I did or I have done	→ <i>չարեցի</i> I didn't do or I haven't done
<i>ընկա</i> I fell or I have fallen	→ <i>չընկա</i> I didn't fall or I haven't fallen
<i>առա</i> I took or I have taken	→ <i>չառա</i> I didn't take or I haven't taken

* See the table of irregular verbs in the Appendix (pp. 334-335).

2. Uses of the aorist tense

The Armenian aorist or simple past tense has several equivalents in English translation. With reference to usual activities in the past, it corresponds to the English simple past:

Երեկ նա երկար աշխատեց, գործը վերջացրեց ու գնաց:
 [Yerek na yerkar ašhkhataṭṭsʰ, gortṣə verčʰ atṣʰəretṣʰ u gʻnatsʰ]
Yesterday he worked for a long time, finished his business and left.

As mentioned before, the aorist or simple past tense denotes an action completed at some point in the past without any implication of the duration or progression. In this sense, it differs from the Armenian imperfect tense, which indicates a past action in progress:

Նկարում էի, երբ դու ներս մտար:
 [Nʻkarum eyi, yerpʰ du ners mʻtar]
I was painting when you came in.

The Armenian aorist can be viewed as the equivalent of the English present perfect, which refers to a past action that has current relevance:

Պատուհանը կոտրեցի:	Այսպիսով մենք այլևս չխոսեցինք:
[Patuhanə kotretṣʰ i]	[Ayspisoṽ menkʰ aylyevʻəṽ čʰəṽkʰosetṣʰ inkʰ]
<i>I have broken the window.</i>	<i>Thus we haven't spoken any more.</i>

It is important to note that the Armenian aorist differs from other past tenses in that it is the witness' tense. It is used only if the speaker has either witnessed the activity or if he/she can speak about it with absolute certainty.

The aorist has various secondary functions in colloquial Armenian:

a) as an action very close to the present time or one that is to follow immediately in time. Note in the following example the translation of *գնացի* as *I am going*:

Ես իմ ասելիքն ասացի. հիմա դու գիտես:
 [Yes im aselikʰn asatṣʰ i; hima du gites]
I said what I had to say; now it's up to you.

b) it can be used as a directive, an appeal for immediate action:

Շուտ արեք, շարժվեցի՛նք:
 [Šhut arekʰ, ʒharzʰəvetṣʰ inkʰ !]
Hurry up, let's go!

c) in conditional sentences, the aorist can replace the subjunctive mood.

Եկար, կգնանք. չեկար՝ կմնանք:
 [Yekar, kʻgʻnankʰ; čʰəṽekar, kʻmʻnankʰ]
If you come, we'll go; if you don't come, we'll stay.

Note that in the above sentence *եկար* is translated as *if you come*:

B. NOUNS

1. The declension paradigm

To fulfill various syntactic functions in a sentence, nouns and pronouns in some languages have an extensive declension system. In other languages, these functions are performed by prepositions and postpositions (see Unit 7, pp. 158-159). English and Armenian have both, although Armenian has a more elaborate system of noun and pronoun declensions.*

Nouns in Armenian have an elaborate declension paradigm, which may overwhelm the English speaker. They change forms either by taking case markers, by undergoing vowel alternations or inner permutations, or by doing both (see Unit 5, pp. 107-108).

Armenian has seven cases: nominative, accusative, genitive, dative, ablative, instrumental, and locative. The first four cases, nominative and accusative, genitive and dative, form two pairs that may correspond in form but differ in syntactic function. The following specific questions address the different functions of each case:

Cases	person		non-person	
Nominative:	ո՞վ	[ov?] who?	ի՞նչ(ը)	[inch ^h (ə)?] what?
Accusative:	ո՞ւմ	[um?] whom?	ի՞նչ(ը)	[inch ^h ə?] what?
Genitive:	ո՞ւմ	[um?] whose?	ի՞նչի՞	[inch ^h i?] whose? of what?
Dative:	ո՞ւմ	[um?] to whom?	ի՞նչի՞(ն)	[inch ^h i(n)?] to/for what?
Ablative:	ումի՞ց	[umits ^h ?] from whom?	ի՞նչի՞ց	[inch ^h its ^h ?] from what?
Instrumental:	—		ի՞նչո՞վ	[inch ^h ov?] with what?
Locative:	—		ի՞նչո՞ւմ	[inch ^h um?] in what?
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nominative:	աչակերա(ը)	աչակերաներ(ը)	դպրոց(ը)	դպրոցներ(ը)
Accusative:	աչակերտին	աչակերտներին	դպրոց(ը)	դպրոցներ(ը)
Genitive:	աչակերտի	աչակերտների	դպրոցի	դպրոցների
Dative:	աչակերտի(ն)	աչակերտների(ն)	դպրոցի(ն)	դպրոցների(ն)
Ablative:	աչակերտից	աչակերտներից	դպրոցից	դպրոցներից
Instrumental:	աչակերտով	աչակերտներով	դպրոցով	դպրոցներով
Locative:	—	—	դպրոցում	դպրոցներում

*English nouns change forms either to express possession or when they are used in the plural (cf. *father's, fathers*).

2. The nominative and accusative cases

The *nominative* case in singular is the citation form of nouns as they appear in dictionaries. It is the initial form in a declension paradigm and has no explicit case markers. It can, however, be used with or without determiners, i.e. a definite article (*-ը/-ն*) (see Unit 1, p. 13) or a possessive article ending in *-ս, -դ* or *-ը/-ն* (see p. 55) as the case may be.

The noun in the nominative case serves primarily as the subject of a sentence, a topic about which a comment is made:

Անահիտը վառ գույներ էր սիրում:
[Anahitə var guyner er sirum]
Anahit liked bright colors.

Գորգս նոր է:
[Gorgʰs nor e]
My carpet is new.

In the above sentences, **Անահիտը** [Anahitə] *Anahit* and **գորգս** [gorgʰs] *my carpet* are subjects and appear in the nominative case. They can be elicited in response to the questions **ո՞վ** [ovʰ?] *who?* (**Անահիտը**) and **ի՞նչը** [inčʰəʰ?] *what?* (**գորգը**) respectively.

The secondary syntactic function of the nominative case is also to serve as subject complement, linked to the subject by the auxiliary verb **եմ** or other copular verbs:

Եղբայրս բժիշկ է:
[Yeghpayrʰs bəzhiʃhk e]
My brother is a physician.

Արամը մնում է ընկերս:
[Aramə mʰnum e ənkerʰs]
Aram remains my friend.

In the first sentence, both the subject **եղբայրս** [yeghpayrʰs] *my brother* and its complement **բժիշկ** [bəzhiʃhk] *physician* appear in the nominative case. They are linked to each other by the copula **է** *is*. In the second sentence, it is the verb **մնալ** [mʰnal] *to remain* that links the subject **Արամը** [Aramə] *Aram* to **ընկերս** [ənkerʰs] *my friend*, and both nouns are used in the nominative case.

The *accusative* varies depending on the semantics of the noun. Eastern Armenian makes a person vs. non-person distinction: nouns that indicate persons use explicit case markers, namely the dative form (see p. 77) while nouns for non-persons do not change, thus coinciding with the nominative. In a sentence, the accusative performs the following functions:

a) A direct object governed by a transitive verb:

Հայրը գովում է որդուն:
[Hayrə govum e vortʰun]
The father praises his son.

Նկարներս տեսո՞ր:
[Nʰkarnerʰs tesarʰ?]
Have you seen my pictures?

In these sentences, **որդուն** [vortʰun] *son* and **նկարներս** [nʰkarnerʰs] *my pictures* are direct objects of the transitive verbs **գովել** [govel] *to praise* and **տեսնել** [tesnel] *to see* respectively. Note that in the first sentence, the question asked is (**ո՞ւմ**) [umʰ?] *whom?* with reference to **որդուն** [vortʰun] and that both the question and the form of the noun **որդի** [vortʰi] correspond to the dative case (see pp. 102-103). In the second sentence the ques-

tion (**ի՞նչ**) [inçh^h?] *what?* refers to an non-person; hence the form **նկարներս** [n^okarner^os] that coincides with the nominative case.

b) A local adverb that answers the question **ուր** [ur?] *where?*

Վերջապես տուն եկա:
[Verçh^hapes tun yeka]
At last I came home.

Երբեմն գրադարան էի գնում:
[Yerp^hem^on gradaran eyi g^onum]
I used to go to the library sometimes.

Here, the unmarked nouns **տուն** [tun] and **գրադարան** [g^oradaran] are adverbials of place.

c) A temporal adverbial that answers the question **երբ** [yerp^h?] *when?*

Մի օր էլ նա անհետացավ:
[Mi or el na anhetatç^hav]
One day he disappeared.

Հաջորդ տարի կտեսնվենք:
[Hajort^h tari k^otesn^ovenk^h]
Next year we will see each other.

Here, **օր** [or] and **տարի** [tari] are unmarked nouns used as adverbials of time.

d) An adverbial indicating measurements and sizes (miles, kilograms, pounds, litres, etc.):

Երեք բաժակ զինի խմեցի:
[Yerek^h bazhak gini kç^ometç^hi]
I drank three glasses of wine.

Տասը մղոն քայլեցինք:
[Tasə m^oğhon k^h ayletç^h ink^h]
We walked ten miles.

In the examples above, **երեք բաժակ** [yerek^h bazhak] *three glasses* and **տասը մղոն** [tasə m^oğhon] *ten miles* take the accusative case. The following questions apply:

Որքա՞ն զինի խմեցիր:
[Vork^h an gini kç^ometç^hir?]
How much wine did you drink?

Որքա՞ն քայլեցիր:
[Vork^h an k^h ayletç^h ik^h?]
How long did you walk?

The nominative plural takes the ending **-(ն)եր**, which can appear with or without determiners, i.e. a definite article (**-ը/-ն**) or possessive article (**-ս, -դ** or **-ը/-ն**). This, however, does not apply to nouns that have the plural ending **-ք**, **-իկ**, and **-յք** (see p. 33) as these plural endings do not take the articles **-ը** or **-ն**:

Երեխաներն ուշացան:
[Yerekçhanern uşhatç^han]
The children are late.

but: **Մարդիկ (տիկնայք) ուշացան:**
[Mart^h ik^h (tiknayç^h) uşhatç^han]
The people (the ladies) are late.

For the direct object, the accusative plural makes the same person vs. non-person distinction as the accusative singular. Nouns indicating persons use their genitive-dative case while nouns for non-persons use the nominative-accusative form:

Պաշտպանե՛նք երեխաներին:
[Paşhtpanenk^h yerekçhanerin]
Let's protect the children!

but: **Պաշտպանե՛նք մեր անտառները:**
[Paşhtpanenk^h mer antaṛnerə!]
Let's protect our forests!

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

Some Armenian expressions of politeness

Like all languages, Armenian has conventionally established conversation units, or *gam-bits* (see Appendix, p. 301), which are bound by socio-cultural conventions and, most of the time, defy literal translation into other languages. Some examples include *խնդրեմ* [kʰəntʰ rem], *կարելի՞ է* [kareli eʔ], *համեցե՞ք* [hametsʰ ekʰ!] (formal), etc.

1. *խնդրեմ* [kʰəntʰ rem] is frequently used in polite requests and replies. As such, it corresponds to the English *please*:

Ասա՛ (informal) / *Ասացե՛ք* (formal) *խնդրեմ* ...
[Asa kʰəntʰ rem .../ Asatsʰ ekʰ kʰəntʰ rem ...]
Tell me, please, ...

– *Պատուհանը փակե՞մ:* – *Այո՛, խնդրեմ:*
[Patuhanə pʰ akem? Ayo, kʰəntʰ rem]
“*Shall I close the window?*” “*Yes, please.*”

a) *խնդրեմ* [kʰəntʰ rem] is also used to make commands sound milder:

Դուռը բաց արե՛ք, խնդրեմ:
[Durə batsʰ arekʰ, kʰəntʰ rem!]
Open the door, please!

However, there is not always a one-to-one correspondence between the Armenian *խնդրեմ* and the English *please*. There are cases where, when Armenian uses *խնդրեմ*, English has other conventional expressions:

b) *խնդրեմ* serves as a prompt response to “*Thank you!*”

– *Շնորհակալ՛ եմ:* – *խնդրեմ:*
[Shənorakal em. – Kʰəntʰ rem]
“*Thank you!*” “*You are welcome!*” or “*Don’t mention it!*” or “*My pleasure!*”

c) *խնդրեմ* is employed alone when offering an item to someone:

– *խնդրեմ:*
[Kʰəntʰ rem]
Here you are!

d) *խնդրեմ* serves as a reply to a request for permission:

– *Թույլ կտա՞ք ձեր [թերթը կարդալ]:* – *խնդրեմ:*
[Tʰ uyl kʰ takʰ dzer tʰ ertʰ ə kartʰ al? – Kʰəntʰ rem]
“*May I please read your newspaper?*” “*By all means!*” or “*Sure!*” or “*Please do!*”

2. The very common conversation tool *կարելի՞ է* [kareli e?] *May I* is used to ask for permission before

- a) entering a room: *Կարելի՞ է:*
[Kareli e?]
May I (come in)?
- b) doing something: *Կարելի՞ է փորձել:*
[Kareli e portʂ^hel?]
May I try it?
- c) saying something: *Կարելի՞ է մի բան ասել:*
[Kareli e mi ban asel?]
May I say something?

3. *Համեցե՛ք* [hametʂ^hek^h] is used:

- a) As a polite response to a request for permission:
– *Կարելի՞ է: May I?– Համեցե՛ք: Please do!*
- b) As a polite incitement to accept an offer of food or drinks:
– *Համեցե՛ք: Help yourself!*
- c) As a welcome to guests entering the house:
– *Համեցե՛ք: Come in, please!*

4. In everyday talk, there are a few expressions of kindness and hospitality, containing the word *անուշ* [anusʂ] *sweet*.

a) *Անու՛շ արա* [Anusʂ ara!] (informal) or *Անու՛շ արե՛ք* [Anusʂ arek^h] (formal or plural) correspond to the English *Enjoy!* or *Enjoy it!* These expressions accompany the act of offering food:

– *Համեցե՛ք* [hametʂek!], *անու՛շ արե՛ք* [anusʂ arek^h].
“*Help yourself!*” “*Enjoy it!*”

b) *Անու՛շ լինի* [Anusʂ lini!] (literally: *May it be sweet!*) is also used in response to someone’s appreciation of the food just enjoyed:

– *Ճաշը շատ համեղ է(ր): – Անու՛շ լինի:*
[ʃashə ʂhat hamegh e(r)] [Anusʂ lini!]
“*The meal is/was very tasty.*” “*I am glad you enjoyed it!*”

c) *Անու՛շ լինի* [Anusʂ lini!] is used around the dinner table as a well-wishing expression to a guest who has just emptied a glass of wine or any other drink on a happy occasion.

– *Կենս՛ցը:* (informal) or: – *Ջե՛ր կենսցը:* (formal/plur.) – *Անու՛շ լինի:*
[Kenatʂ^həʔ] [Dzer kenatʂ^hə] [Anusʂ lini]
“*To your health!*” “*Enjoy it!*”

VII WORD FORMATION

Diminutives

Armenian has three suffixes that create diminutives: **-իկ** [ik], **-ակ** [ak] and **-ուկ** [uk]. They impart to the noun the meaning of smallness (in size or value), affection, endearment, but also degradation or debasement on the part of the speaker.

1. All three suffixes **-իկ**, **-ակ**, and **-ուկ** are added to nouns; their selection, however, is predetermined. Each noun combines with a specific suffix:

ձուկ [dzuk] <i>fish</i>	→ ձկնիկ [dz ^ə knik] <i>little fish</i>
լիճ [lich] <i>lake</i>	→ լճակ [l ^ə ʃhak] <i>little lake</i>
արջ [arçh ^h] <i>bear</i>	→ արջուկ [arçh ^h uk] <i>little bear</i>

2. The most productive diminutive suffix **-իկ** creates the largest number of diminutives:

սեղան [seghan] <i>table</i>	→ սեղանիկ [seghanik] <i>little table</i>
շուն [shun] <i>dog</i>	→ շնիկ [sh ^ə nik] <i>doggy</i>
պատառ [patar] <i>piece</i>	→ պատառիկ [patarik] <i>little piece</i>

- a) Nouns denoting close relatives appear with **-իկ**, expressing intimacy or familiarity:

հայր [hayr] <i>father</i>	→ հայրիկ [hayrik] <i>daddy</i>
քույր [k ^h uyr] <i>sister</i>	→ քույրիկ [k ^h uyrik] <i>sis</i>
պապ [pap] <i>grandfather</i>	→ պապիկ [papik] <i>grandpa</i>

- b) Added to proper names, **-իկ** expresses a subjective or emotional attitude toward a person:

Տիգրան [Tigran]	→ Տիգրանիկ [Tigranik]
Մարիամ [Mariam]	→ Մարիամիկ [Mariamik]
Վարդան [Vart ^h an]	→ Վարդանիկ [Vart ^h anik]

Longer names form diminutives by adding the suffix **-իկ** to the first syllable of the name:

Լուսինե [Lusine]	→ Լուսիկ [Lusik]
Խաչատուր [Khach ^h atur]	→ Խաչիկ [Khach ^h ik]
Հովհաննես [Hovhannes]	→ Հովիկ [Hovik]

- c) The suffix **-իկ** and **-ուկ** may also be attached to adjectives. When referring to or addressing a person or an object, they indicate affection or fondness:

սիրուն [sirun] <i>cute</i>	→ սիրունիկ [sirunik] <i>cutie</i>
անուշ [anus ^h] <i>sweet</i>	→ անուշիկ [anus ^h ik] <i>sweetie</i>
տաք [tak ^h] <i>warm</i>	→ տաքուկ [tak ^h uk] <i>warmish, cosy</i>
գեր [ger] <i>thick, fat</i>	→ գիրուկ [giruk] <i>plumpish, flabby</i>

VIII PRONUNCIATION

The letters **դ**, **տ**, **Տ** **տ**, and **Թ** **թ**

Rather than a double system of stop consonants, i.e. the voiced **d** and the voiceless **t**, East Armenian has a triple system with one voiced **դ** [d] and two voiceless stops, the non-aspirated **տ** [t] and the aspirated **թ** [tʰ]:

The triple system of the related consonants **դ**, **տ** and **թ** can be presented as follows:

voiced	դ դ [d]
voiceless non-aspirated	Տ տ [t]
voiceless aspirated	Թ թ [tʰ]

Like in the case of **բ**, **պ** and **փ**, each of these consonants is an independent phoneme, i.e. the smallest phonetic unit that distinguishes one word from another. The following three words differ in meaning in the contrast of the phonemic consonants **դ**, **տ** and **թ**:

դեր [der] *role*
տեր [ter] *Lord, master*
Թեր [tʰer] *for (as opposed to դեմ [dem] against)*

In general, the letters **դ**, **տ**, **Տ** **տ** and **Թ** **թ** are pronounced as written. **EXAMPLES:** **Դանիել** [Daniel] *Daniel*, **Դավիթ** [Davith] *David*, **դաս** [das] *lesson*, **Տիգրան** [Tigran] *Tigran*, **տատիկ** [tatik] *grandmother*, **տանտեր** [tanter] *house lord*, **Թերեզա** [Tʰereza] *Theresa*, **թթու** [tʰətʰu] *sour*, **թատ** [tʰatʰ] *paw*, etc.

There are words that constitute exceptions to this rule with the voiced **դ** [d] pronounced as a voiceless aspirated [tʰ] after vowels and after **ր** [r]: **օդ** [otʰ] *air*, **դադար** [datʰar] *pause, intermission*, **զարդ** [zartʰ] *adornment*, **բարդ** [bartʰ] *complex*, **բուրդ** [burtʰ] *wool*, **մարդ** [martʰ] *human being*, **վարդ** [vartʰ] *rose*, **նյարդ** [nyartʰ] *nerve*, **բերդ** [bertʰ] *fortress*, **օրիորդ** [oriortʰ] *Miss*, **ջարդ** [jartʰ] *massacre*, **որդ** [vortʰ] *worm*, **երդում** [yertʰum] *oath*, **արդար** [artʰar] *just*, **որդի** [vortʰi] *son*, **արդեն** [artʰen] *already*, **դրդել** [dʰrtʰel] *to incite*, **առաջնորդ** [aʁajnortʰ] *leader*, etc. In some words, after **ն** [n]: **անդամ** [antʰam] *member*, **խնդիր** [kʰnʰtʰir] *problem*, **կենդանի** [kentʰani] *animal*, **ընդամենը** [əntʰamenə] *totally*, **ընդարձակ** [əntʰartsʰak] *spacious*, etc. In certain words, as well as in final position of words, **-դ** is pronounced like the voiceless, non-aspirated **տ** [t]: **այդ** [ayt] *that*, **խեղդել** [kʰekhtel] *to strangle*, **հոդված** [hotvats] *article*, etc. The same applies to the possessive ending **-դ**: **տունդ** [tunət] *your house*, **հայրդ** [hayrət] *your father*, etc.

IX ORTHOGRAPHY

Ո ո or Ծ օ ?

The following orthographic and phonetic rules govern the usage of the letters **Ո ո** and **Ծ օ** in East Armenian:

Ո ո occurs:

1. in initial position of words and is pronounced [vo] as in English *volt*:

որդի [vort^hi] *son*, *որս* [vors] *hunting*, *ոտք* [votk^h] *foot*, etc.

2. in medial and final position of words, ‘ո’ is pronounced [o] as in the English word *folk*:

չորս [tʃ^hors] *four*, *բոլոր* [bolor] *all*, *Կարո* [Karo] *Karo (male name)*, etc.

3. within compound and derived words where ‘ո’ is pronounced

a) as [vo] when it appears after vowels:

արջաորս [arç^havors] *bear hunting* (from *արջ+ա+որս*), *ամենաորակյալ* [ame-
navorakyal] *most qualified* (superlative of the adjective *որակյալ* *qualified*, etc.

b) as [o] when it appears after consonants:

ձկնորս [dʒ^oknors] *fisherman* (from *ձուկ+որսալ*), *անորոշ* [anorosçh] *indefinite*
(from *ան+որոշ*), etc.

EXCEPTION 1: The initial **Ո ո** is pronounced [o] in the pronoun *ով* [ov] *who* and its plural form *ովքեր* [ovk^her] *who*;

EXCEPTION 2: Nouns of foreign origin starting with [vo] are spelled with **Վ ո** *վո* rather than the regular **Ո ո** in initial position:

Վոլգա [Volga] a river in Russia (Russian: Волга), *վոլտ* [volt] *volt*, etc.

Ծ օ occurs:

1. in initial position of words and stands for [o] as in English *on* or *all*:

օր [or] *day*, *օգնել* [ok^hnel] *to help*, *օդ* [ot^h] *air, weather*, etc.

2. within words, where **օ** appears as a result of compounding or derivation:

ապօրինի [aporini] *illegal* (from *ապ+օրինի* *outside+law*), *կեսօր* [kesor] *midday, noon* (from *կես+օր* *half+day*), *անօգուտ* [anok^hut] *useless* (from *ան+օգուտ* *without+use*), *անօրինակ* [anorinak] *unequaled* (from *ան+օրինակ* *without+example*) etc.

X WRITING

զ, զուր, վ, վեր, տ, տասր, ր, տարր, վերադարձ

Ջ, Ջուր, Վ, Վեր, Ս, Սասր, Ր, Րարր, Վերադարձ

ջ	ջուր	վ	վեր	տ	տասր	ր	տարր	վերադարձ
Ջ	Ջուր	Վ	Վեր	Տ	Տասր	Ր	Տարր	Վերադարձ
[j]	[jur]	[v]	[ver]	[t]	[tasə]	[r]	[tarr]	[veradarts ^h]

Blank handwriting practice lines for the first set of characters.

փ, փուռ, ք, քիչ, ճ, ճանճ, ֆ, ֆշալ, և

Փ, Փուռ, Ք, Քիչ, Ճ, Ճանճ, Ֆ, Ֆշալ, Եվ

փ	փուռ	ք	քիչ	ճ	ճանճ	ֆ	ֆշալ	և
Փ	Փուռ	Ք	Քիչ	Ճ	Ճանճ	Ֆ	Ֆշալ	Եվ
[p ^h]	[p ^h uɾ]	[k ^h]	[k ^h ich ^h]	[ch]	[chanch]	[f]	[fəʃhal]	[yev]

Blank handwriting practice lines for the second set of characters.

XI EXERCISES

1. Combine questions from the left column with appropriate responses from the right column.

a.	Ո՞ւր գնացիր երեկ:		Թատրոն
b.	Ո՞ւմ տեսաք այսօր:		Հյուրերը
c.	Ո՞վ կերավ կարկանդակը:		Նոր ուսանողին
d.	Քանի՞ ժամ աշխատեցիր:		մայրիկը
e.	Ո՞վ է սիրում երեխային:		երեկ
f.	Ե՞րբ գնացիր գրադարան:		խորհուրդ
g.	Ի՞նչ տվեց հայրը որդիներին:		երեք ժամ

2. Form mini-dialogues according to the patterns in 1, 2, 3, and 4. Replace մայր with հայր, եղբայր, ընկեր, քույր, նշանած, etc., and տիկին with պարոն.

- a. A. Խնդրում եմ, ծանոթացե՛ք: Մայրս է:
 B. Շատ ուրախ եմ, տիկին:
- b. A. Ո՞վ է այս համակրելի կինը: Ձեր մայրն է:
 B. Ո՛չ, Աննայի մայրն է:
- c. A. Ուզո՞ւմ ես ծանոթանալ մորս հետ:
 B. Սիրով, այդ տիկինը մայրդ է:
- d. A. Դուք Անիի ի՞նչն եք:
 B. Ես նրա մայրն եմ: Իսկ դո՞ւք:
 A. Ես էլ Արմենի մայրն եմ:

3. Complete the sentences according to the pattern.

- a. Ո՞ւր ես գնում: Երևան եմ գնում:
 b. Ե՞րբ ես գնում Երևան: Այսօր եմ ...:
 c. Երևանը սիրո՞ւմ ես: Շատ ...
 d. Ո՞վ է այնտեղ ապրում: Տատիկս ...
 e. Ուրիշ ո՞վ է այնտեղ: Ընկերներս ...
 f. Կարոտե՞լ ես բոլորին: Շատ ...
 g. Քանի՞ օր ես սովորաբար մնում: Տասը օր ...

4. Answer the questions with an affirmative or negative response, using շատ or բնավ.

- a. Արամին ճանաչո՞ւմ ես: Այո՛, լավ եմ ճանաչում:
 b. Ֆրանսերեն գիտե՞ս: Ո՛չ, բոլորովին չգիտեմ:
 c. Մեր տուն գնացի՞ր: Այո՛, ...

- d. Մայրիկիս հետ խոսեցի՞ր: Ո՛չ, ...
- e. Վարդանը այնտե՞ղ էր: Այո՛, ...
- f. Ընկերներիս տեսա՞ր: Այո՛, ...
- g. Ընտանիքիս հետ ծանոթ ես: Ո՛չ, ...

5. Complete the sentences using the words in the parentheses as diminutives.

- a. Ճանաչո՞ւմ ես: Սա իմ ... (քույր) է: - Սա իմ քույրիկն է:
- b. Ահա՛ մեր համալսարանը: Իմ ... (հայր) այնտեղ է աշխատում:
- c. Ո՞վ է այս տարիքոտ կինը: Սա իմ ... (տատ) է:
- d. Այս երեխային ճանաչո՞ւմ ես: Այո՛, տիկին Սարյանի ... (թոռ) է:
- e. Ո՞ւմ է նա շատ սիրում: Իր ... (պապ):
- f. Այդ տղայի անունը ի՞նչ է: ... (Վարդան):
- g. Այդ կինը Աննայի ի՞նչն է: ... (մայր) է:

6. Complete the sentences, following the example in a.

- a. Նա խոսում էր, իսկ դուք չէիք խոսում:
- b. Նա չէր ուզում, իսկ ես ...
- c. Նա գիտեր, իսկ դու ...
- d. Նա գալիս էր, իսկ ես ...:
- e. Նա այնտեղ չէր լինում, իսկ նրանք ...
- f. Նա սիրում էր կարդալ, իսկ ես ...
- g. Նա անգլերեն խոսում էր, իսկ մենք ...

7. Insert the appropriate Armenian greeting.

- a. ... , մայրիկ: (Hello!)
- b. ... , Արմեն: (So long!)
- c. ... , տատիկ: (Good night!)
- d. ... , հայրիկ: (Good morning!)
- e. ... , պարոն Հակոբյան: (Good evening!)
- f. ... , երեխաներ: (Welcome to you!)
- g. ... , տիկին: (See you later!)

8. Form interrogative sentences, concluding with the following words.

- a. խոսեցի՞ր:
- b. չգրեցի՞ք:
- c. գնա՞ց:
- d. հավանեցի՞ր:
- e. չսիրեցի՞ն:
- f. տվի՞ր:
- g. աշխատե՞ց:

9. How would you say it in Armenian?

- a. May I introduce to you my relatives?
- b. This is my uncle (my mother's brother: *քեռի*).
- c. This is my uncle's wife.
- d. This is my grandfather.
- e. This is my grandmother.
- f. This is my aunt (my father's sister: *հորաքույր*).

10. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Հայրը ի՞նչ խորհուրդ տվեց որդիներին:
- b. Որդիները իրենց հորը լսեցի՞ն:
- c. Հայրը ի՞նչ հրամայեց մի օր:
- d. Ի՞նչ առաջարկեց հայրը որդիներին:
- e. Որդիները կարողացա՞ն ցախավելը կոտրել:
- f. Ինչպե՞ս կոտրեցին որդիները շյուղերը:
- g. Ի՞նչ ասաց այն ժամանակ հայրը:

XII PROVERBS

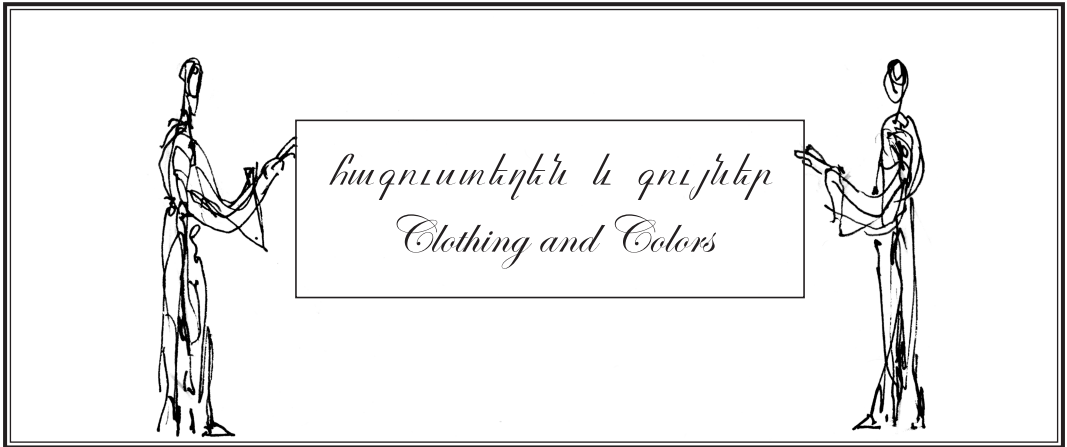
Հավը թևով է թռչում, մարդը՝ ազգականով:
 [Havə t^h evov e t^h ʔiç^h um, mart^h n azgakanov]
Birds fly with their wings, humans with their kin.

Ծերը տան սյունն է:
 [Tserə tan syunn e]
The elder is the pillar of the house.

Որդին հորն է քաշում, աղջիկը՝ մորը:
 [Vort^h in horn e k^h ašhum, akhç^h ikə morə]
A son takes after his father, a daughter after her mother.

Մեծացավ, մեծ ցավ դարձավ:
 [Metṣatṣ^h av, meṣ tṣ^h av dartṣ^h av]
(Your child) grew, your pain grew.

Unit 5

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Asking for an opinion and expressing one	90
<i>Vocabulary:</i>	Clothes, colors	94
<i>Grammar:</i>	VERBS: The perfect and pluperfect tenses	96
	NOUNS: 1. Declension types	100
	2. The genitive and dative cases	102
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	1. Impersonal sentences	105
	2. Expressions of personal preference	106
<i>Word Formation:</i>	Vowel alterations and mutations	107
<i>Pronunciation:</i>	The letters Ղ ղ and Խ ք	109
<i>Orthography:</i>	Եվ, եվ or է ?	110

I DIALOGUES

1. A has invited B, a friend, to his/her new apartment. B's opinion is important to A.

- A. **Հավանո՞ւմ ես նոր բնակարանս:** Do you like my new apartment?
[Havanum es nor b^onakaran^os?]
- B. **Այո՛, շատ եմ հավանում:** Yes, I like it very much.
[Ayo, shat em havanum]
- Նո՞ր ես տեղափոխվեի:** Did you just move in?
[Nor es teghap^h okhvel]
- A. **Այո՛: Դուրդ դալի՞ս է տեսարանը:** Yes! Do you like the view?
[Ayo. Dur^ot galis e tesaran^o?]
- B. **Շատ: Կահույքդ էլ է գեղեցիկ:** Very much! Your furniture is also nice.
[Shat. Kahuyk^h ot el e geghets^hik]
- A. **Ամեն ինչ վերջերս գնեցի:** I bought everything recently.
[Amen inch^h verch^her^os g^onets^hi]
- Գո՛րգոս տես: Գեղեցիկ է, չէ՞:** Look at my carpet! It's beautiful, isn't it?
[Gorg^os tes! Geghets^hik e, ch^he?]
- B. **Հիանալի՛ է: Հայկական՞ն է:** It's wonderful! Is it Armenian?
[Hianali e. Haykakan e?]
- A. **Այո՛: Իսկ ի՞նչ կարծիքի ես** Yes. And what do you think
[Ayo. Isk inch^h kartsik^hi es]
- այս յուղանկարի մասին:** about this oil painting?
[ays yughan^okari masin?]
- B. **Վատ չէ:** It's not bad.
[Vat ch^he]
- A. **Ի՞նչ է, դուրդ չեկա՞մ:** What's wrong, you don't like it?
[Inch^h e, dur^ot ch^hekav?]
- B. **Դժվարանում եմ ասել:** I can't tell you.
[D^ozhvaranum em asel]
- Ճամանակակից արվեստը չեմ հասկանում:** I don't understand modern art.
[Zh^hamanakakits^h arvest^o ch^hem haskanum]

2. A is on her way to the theatre when she meets her friend B:

- B. *Ո՛ւր այսպես, գոլգված-զարդարված:* Where are you going, all dressed up?
[Ur ayspes, zuk^hvats^z-zart^harvats^z?]
- A. *Թատրոն: Հավանո՞ւմ ես հագուստ:* To the theatre. Do you like my dress?
[T^hatron. Havanum es hak^hust^əs?]
- B. *Այո՛, շատ սիրուն է: Նո՞ր է:* Yes, it's very nice. Is it new?
[Ayo, shat sirun e. Nor e?]
- A. *Այո՛: Իսկ գլխարկս դուրդ գալի՞ս է:* Yes. And how do you like my hat?
[Ayo. Isk g^əlk^hark^əs dur^ət galis e?]
- B. *Դա է՞լ է նոր: Բարո՞վ մաշես:* Is that also new? Wear it in good health!
[Da e^l e nor? Barov mash^hes]
- A. *Կոչիկներս չնկատեցիր:* You didn't notice my shoes.
[Koshikner^əs ch^hən^əkatets^hir]
- B. *Անշուշտ նկատեցի. միայն թե կրունկները շատ բարձր չե՞ն:* Of course I noticed them; only aren't the heels too high?
[Anshush^t n^əkatets^hi; miayn t^he]
[k^ərunkner^ə shat bart^{sh}ər ch^hen?]
- A. *Այո՛, բարձր են, և հոգնում եմ:* Yes, they are high and I get tired.
[Ayo, bart^{sh}ər en yev hok^hnum em]
- Բայց կին ենք, չե՞:* But we're women, aren't we?
[Bayt^{sh} kin enk^h, ch^he?]

3. A is a customer, B is a sales lady in a department store.

- A. *Կարո՞ղ եք ինձ ցույց տալ* Could you show me
[Karogh ek^h indz t^{sh}huyt^{sh} tal]
ցուցափեղկի կապույտ հագուստը: the blue dress in the window?
[t^{sh}huyt^{sh}ap^heghki kapuyt hak^hust^ə?]
- B. *Խնդրեմ: Ուզո՞ւմ եք փորձել:* Sure! Would you like to try it on?
[Kh^əntrem. Uzum ek^h p^hort^{sh}el?]
- A. *Ո՛չ, ուրիշի համար է:* No, it's for someone else.
[Voch^h, urish^hi hamar e]

- Ավելի փոքր չափսը չունե՞ք:**
[Aveli p^hok^hr ɟ^hap^hsə ɟ^hunek^h?] Don't you have a smaller size?
- B. Սա միակն է, դրա համար է գեղչը:**
[Sa miakn e, d^əra hamar e zeghɟ^hə] This is the only one, that's why it's on sale.
- A. Ի՞նչ է վերջնական գինը:**
[Inɟ^h e verɟ^hnakan ginə?] What is the final price?
- B. Շատ էժան է. Տասը հազար դրամ:**
[ʃhat ezhan e; tasə hazar dram] Very cheap. Ten thousand drams.
- A. Հիանալի է: Գնելու եմ:**
[Hianali e. G^ənelu yem] That's great! I'll buy it.

II TEXT

ԱՆԱՀԻՏԸ ԵՎ ՀԱՅԵԼԻՆԵՐԸ [Anahitə yev hayelinerə]

Երբ քույրս՝ Անահիտը, դեռ փոքր էր, շատ էր սիրում վառ գույները. վառ կարմիրը
[Yerp k^huyr^s, Anahitə, de^r p^hok^hr er, ʃhat er sirum va^r guynere^ə; va^r karmirə

և վառ նարնջագույնը նրա գույներն էին: Նա շատ էր սիրում նաև հայելիները:
yev va^r nar^ənjaguynə n^əra guynern eyin. Na ʃhat er sirum naye^v hayelinerə.

Ուր որ գնար, մի հայելի էր գտնում ու առաջը կանգնած՝ իր տեսքով հիանում:
Ur vor g^ənar, mi hayeli er g^ənum, u a^raɟ^hə kangnat^ʃ ir tesk^hov hianum.

Հագուստը նրա համար շատ կարևոր էր: Մի օր զգեստն էր, մյուս օրը՝ կոշիկը.
Hakustə n^əra hamar ʃhat karevor er. Mi or ^əzgestn er, myus orə ko^ʃhikə

դուր չէր գալիս նրան, և չէր ուզում դպրոց գնալ: Մայրս հուսահատ էր:
dur ɟ^her galis n^əran, yev ɟ^her uzum d^əprot^ʃ g^ənal. Mayr^s husahat er.

–Ի՞նչ քմահաճ է մեր աղջիկը, – ասում էր նա հաճախ, – չգիտեմ՝ ինչ անեմ
Inɟ^h k^həmahat^ʃ e mer aghɟ^hikə, asum er na hat^ʃak^h, ɟ^həgitem inɟ^h anem.

–Կփոխվի, – ասում էր հայրս, – երբ մեծանա, կփոխվի: Հայրս իրավացի էր: Այսօր
K^əp^hok^hvi, asum er hayr^s, yerp^h met^ʃsana, k^əp^hok^hvi. Hayr^s iravat^ʃi er. Aysor

Անահիտը հայտնի նկարչուհի է և հիանալի տանտիկին: Իսկ հայելիները:
Anahitə haytni n^əkart^huhi e yev hianali tantikin. Isk hayelinerə?

–Հիմա երեխաներս են հայելիներս: Նրանց մեջ եմ տեսնում ինձ, – ասում է նա:
Hima yerek^haner^s en hayeliner^s. N^ərant^ʃ meɟ^h em tesnum ind^ʒ, asum e na.

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

Հայելի	[hayeli]	mirror	ուզենալ	[uzenal]	to wish
երբ	[yerp ^h]	when	չէր ուզում	[ç ^h er uzum]	didn't wish
քույր	[k ^h uyr]	sister	հագնել	[hak ^h nel]	to wear
դեռ	[deɾ]	still, yet	դպրոց	[d ^ə protɕ ^h]	school
փոքր	[p ^h ok ^h əɾ]	small, young	մայր	[mayr]	mother
աղջիկ	[açhç ^h ik]	girl	հուսահատ	[husahat]	desperate
սիրելի	[sirel]	to love, to like	քմահաճ	[k ^h əmahaçh]	capricious
վառ	[vaɾ]	bright	հաճախ	[haçhakçh]	often
գույն	[guyn]	color	գիտենալ	[gitenal]	to know
կարմիր	[karmir]	red	անել	[anel]	to do
նարնջագույն	[nar ^ə njaguyn]	orange	չգիտեմ, ինչ անեմ	[ç ^h əgitem, inç ^h anem]	I don't know what to do.
նրա	[n ^ə ra]	his/her/its	փոխվել	[p ^h okçhvel]	to change
նաև	[nayeɸ]	also	կփոխվի	[k ^ə p ^h okçhvi]	she'll change
ուր որ	[ur vor]	wherever	հայր	[hayr]	father
գնալ	[g ^ə nal]	to go	մեծանալ	[metɕanal]	to grow older
ուր որ գնար	[ur vor g ^ə nar]	wherever she would go	երբ մեծանա when she grows older	[yerp metɕana]	
գտնել	[g ^ə tnel]	to find	իրավացի	[iravats ^h i]	right
առաջը	[aɾaç ^h ə]	in front of it	այսօր	[aysor]	today
կանգնած	[kangnatɕ]	standing	հայտնի	[haytni]	well-known
տեսք	[tesk ^h]	looks	նկարչուհի	[n ^ə karcç ^h uhi]	painter (fem.)
հիանալ	[hianal]	to admire	հիանալի	[hianali]	wonderful
հագուստ	[hak ^h ust]	clothing	տանտիկին	[tantikin]	homemaker
նրա համար	[n ^ə ra hamar]	for her	իսկ	[isk]	what about ...
կարևոր	[karevor]	important	հիմա	[hima]	now
մի օր	[mi or]	one day	երեխա	[yerekça]	child
մյուս օրը	[myus orə]	another day	նրանց մեջ	[n ^ə rants ^h meç ^h]	in them
զգեստ	[əzgest]	dress	տեսնել	[tesnel]	to see
կոշիկ	[koɕhik]	shoe	ինձ	[indz]	me, myself
դուրս գալ	[dur gal]	to please			

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԵՆ	[Hak ^h usteghen]	CLOTHING
գոգնոց	[gok ^h nots ^h]	<i>apron</i>
գոտի	[goti]	<i>belt</i>
ապարանջան	[aparanjan]	<i>bracelet</i>
վարտիք	[vartik ^h]	<i>briefs</i>
կոճակ	[koçhak]	<i>button</i>
հագուստ	[hak ^h ust]	<i>clothing, dress</i>
վերարկու	[verarku]	<i>coat</i>
օձիք	[oçzik ^h]	<i>collar</i>
բամբակ	[bambak]	<i>cotton</i>
զգեստ	[ʰzgest]	<i>dress</i>
մուշտակ	[muşhtak]	<i>fur</i>
ձեռնոց	[dzerinots ^h]	<i>glove</i>
պայուսակ	[payusak]	<i>handbag</i>
գլխարկ	[g ^h lkçhark]	<i>hat</i>
բաճկոն	[baçhkön]	<i>jacket</i>
վզնոց	[v ^h znots ^h]	<i>necklace</i>
վզկապ	[v ^h zkap]	<i>necktie</i>
գիշերանոց	[gişheranots ^h]	<i>nightgown</i>
կրկնակոշիկ	[k ^h rknakoşhik]	<i>overshoe</i>
գրպան	[g ^h rpan]	<i>pocket</i>
տաբատ	[tabat]	<i>pants</i>
շալ	[şhal]	<i>scarf</i>
(վերնա)շապիկ	[(verna)şhapiçk]	<i>shirt</i>
կոշիկ	[koşhik]	<i>shoe</i>
շրջագգեստ, փեշ	[şh ^h rjazgest, p ^h eşh]	<i>skirt, hem</i>

UNIT 5

<i>մետաքս</i>	[metak ^h s]	<i>silk</i>
<i>հողաթափ</i>	[hoghat ^h ap]	<i>slipper</i>
<i>գուլպա</i>	[gulpa]	<i>sock, stocking</i>
<i>լողազգեստ</i>	[loghazgest]	<i>swimsuit</i>
<i>փողկապ</i>	[p ^h oghkap]	<i>tie</i>
<i>հովանոց</i>	[hovanots ^h]	<i>umbrella</i>
<i>ներքնաշապիկ</i>	[nerk ^h naşhapik]	<i>undershirt</i>
<i>անդրավարտիք</i>	[andravartik ^h]	<i>underwear</i>
<i>համազգեստ</i>	[hamazgest]	<i>uniform</i>
<i>բուրդ</i>	[burt ^h]	<i>wool</i>
ԳՈՒՅՆԵՐ	[Guyner]	COLORS
<i>սև</i>	[sev]	<i>black</i>
<i>կապույտ</i>	[kapuyt]	<i>blue</i>
<i>գունեղ</i>	[gunegh]	<i>colorful</i>
<i>ոսկեգույն</i>	[voskeguyn]	<i>gold-colored</i>
<i>կանաչ</i>	[kanaçh ^h]	<i>green</i>
<i>մոխրագույն</i>	[mokhraguyn]	<i>grey</i>
<i>նարնջագույն</i>	[nar ^o njaguyn]	<i>orange</i>
<i>վարդագույն</i>	[vart ^h aguyn]	<i>pink</i>
<i>կարմիր</i>	[karmir]	<i>red</i>
<i>արծաթագույն</i>	[artsat ^h aguyn]	<i>silver-colored</i>
<i>երկնագույն</i>	[yerknaguyn]	<i>sky blue, azure</i>
<i>մանուշակագույն</i>	[manuşhakaguyn]	<i>violet</i>
<i>սպիտակ/ճերմակ</i>	[spitak/çhermak]	<i>white</i>
<i>դեղին</i>	[deghin]	<i>yellow</i>
<i>բաց կանաչ, etc.</i>	[batş ^h kanaçh ^h]	<i>light green</i>
<i>մուգ կանաչ, etc.</i>	[muk ^h kanaçh ^h]	<i>dark green</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

1. The perfect and pluperfect tenses (indicative)

In addition to the aorist (*գրեցի, գրեցիր, գրեց*, etc.)* and the imperfect (*գրում էի, գրում էիր, գրում էր*, etc.):** Armenian uses the perfect and pluperfect to express actions that took place in the past. They are compound tenses formed by combining the auxiliary verb *եմ*, in the present and imperfect tense respectively, with the past participle (ending either in *-ել /-ացել*) of the base verb (*գրել եմ, գրել էի / կարդացել եմ, կարդացել էի*, etc.). The past participle of the base verb is built as follows:

a) For first-conjugation verbs (ending in *-ել*), the infinitive and the past participle coincide:

Infinitive		Past Participle
<i>սիրել</i> [sirel] <i>to love</i>	→	<i>սիրել</i>
<i>կառուցել</i> [karuṣ ^h eɫ] <i>to build</i>	→	<i>կառուցել</i> , etc.

b) Second-conjugation verbs (ending in *-ալ*) and irregular verbs add *-ել* to the aorist stem:

Infinitive	Aorist		Past Participle
<i>կարդալ</i> [kart ^h al] <i>to read</i>	<i>կարդաց-ի</i>	→	<i>կարդացել</i>
<i>գալ</i> [gal] <i>to come</i>	<i>եկ-ա</i>	→	<i>եկել</i>
<i>ուտել</i> [utel] <i>to eat</i>	<i>կեր-ա</i>	→	<i>կերել</i> , etc.

2. Formation of the perfect tense (affirmative)

The perfect paradigm consists of the past participle ending in *-ել* or *-ացել* and the present tense of the auxiliary verb *եմ*. All verbs build their perfect as follows:

SINGULAR		
1st pers. (<i>եմ</i>)	inf. or aorist stem + <i>-ել /-ացել եմ</i>	[-el/-atṣ ^h eɫ em]
2nd pers. (<i>դու</i>)	inf. or aorist stem + <i>-ել /-ացել ես</i>	[-el/-atṣ ^h eɫ es]
3rd pers. (<i>նա</i>)	inf. or aorist stem + <i>-ել /-ացել է</i>	[-el/-atṣ ^h eɫ e]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	inf. or aorist stem + <i>-ել /-ացել ենք</i>	[-el/-atṣ ^h eɫ enk ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	inf. or aorist stem + <i>-ել /-ացել եք</i>	[-el/-atṣ ^h eɫ ek ^h]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	inf. or aorist stem + <i>-ել /-ացել են</i>	[-el/-atṣ ^h eɫ en]

* See Unit 4, pp. 74-76

** See Unit 3, pp. 53-54.

Perfect (affirmative)

	գրել	դնել (to place)	կարդալ
(ես)	գրել եմ	դրել եմ	կարդացել եմ
(դու)	գրել ես	դրել ես	կարդացել ես
(նա)	գրել է	դրել է	կարդացել է
(մենք)	գրել ենք	դրել ենք	կարդացել ենք
(դուք)	գրել եք	դրել եք	կարդացել եք
(նրանք)	գրել են	դրել են	կարդացել են

3. Formation of the perfect tense (negative)

The perfect tense forms its negative paradigm by combining the respective negative forms of the auxiliary verb եմ = չեմ with the -ել or -ացել participle:

գրել	գրել եմ <i>I have written</i>	→ չեմ գրել → <i>I haven't written</i>
կարդալ	կարդացել եմ <i>I have read</i>	→ չեմ կարդացել → <i>I haven't read</i>
դնել	դրել եմ <i>I have placed</i>	→ չեմ դրել → <i>I haven't placed</i>

4. Formation of the pluperfect tense

Pluperfect consists of the past participle ending in -ել or -ացել and the imperfect tense of the auxiliary verb եմ → էի. All verbs form pluperfect in the following way:

SINGULAR		
1st pers. (ես)	inf. or aorist stem + -ել/-ացել էի	[-el/-atʂ ^h el eyi]
2nd pers. (դու)	inf. or aorist stem + -ել/-ացել էիր	[-el/-atʂ ^h el eyir]
3rd pers. (նա)	inf. or aorist stem + -ել/-ացել էր	[-el/-atʂ ^h el er]
PLURAL		
1st pers. (մենք)	inf. or aorist stem + -ել/-ացել էինք	[-el/-atʂ ^h el eyink ^h]
2nd pers. (դուք)	inf. or aorist stem + -ել/-ացել էիք	[-el/-atʂ ^h el eyik ^h]
3rd pers. (նրանք)	inf. or aorist stem + -ել/-ացել էին	[-el/-atʂ ^h el eyin]

Pluperfect (affirmative)

	գրեցի	դնեցի	կարդալ
(ես)	գրեցի էի	դրեցի էի	կարդացեցի էի
(դու)	գրեցի էիր	դրեցի էիր	կարդացեցի էիր
(նա)	գրեցի էր	դրեցի էր	կարդացեցի էր
(մենք)	գրեցի էինք	դրեցի էինք	կարդացեցի էինք
(դուք)	գրեցի էիք	դրեցի էիք	կարդացեցի էիք
(նրանք)	գրեցի էին	դրեցի էին	կարդացեցի էին

5. Formation of the pluperfect (negative):

The pluperfect tense forms its negative paradigm by combining the respective negative forms of the auxiliary verb *եմ* (*էի* → *չէի*) with the *-ել* or *-ացել* participle:

գրեցի	գրեցի էի <i>I had written</i>	→ <i>չէի</i> գրեցի → <i>I hadn't written</i>
դնեցի	դրեցի էի <i>I had put</i>	→ <i>չէի</i> դրեցի → <i>I hadn't put</i>
կարդալ	կարդացեցի էի <i>I had read</i>	→ <i>չէի</i> կարդացեցի → <i>I hadn't read</i>

6. Uses of the perfect tense

The perfect tense (*գրեցի եմ*, *կարդացեցի եմ*, etc.) refers to a past action that still holds in the present time:

Ձյունը եկել է ու ծածկել ամեն ինչ:

[Dzyunə yekel e u tʂatʂkel amen inçʰ]

The snow has fallen and has covered everything. (I am witnessing it.)

a) In that sense, it differs in meaning from the aorist (*գրեցի, գրեցիր, գրեց*, etc.), which expresses a past action without any reference to duration or progression. Compare the usage of these two tenses in the following sentences:

perfect: *Բոլոր ընկերներդ եկել են քեզ տեսնելու:*

[Bolor ənkernerət yekel en kʰez tesnelu]

All of your friends have come to see you. (They are still here.)

aorist: *Բոլոր ընկերներդ եկան քեզ տեսնելու:*

[Bolor ənkernerət yekan kʰez tesnelu]

All your friends came to see you. (No indication whether they are still here.)

There are other differences in meaning between these two past tenses:

b) While the aorist (*գրեցի, կարդացի*, etc.) refers to an action in the immediate past, the perfect (*գրել եմ, կարդացել եմ*, etc.) indicates a more general and distant action. Thus the choice between these two past tenses is made according to the context:

perfect – Այս գիրքը կարդացել ես: *Have you (ever) read this book?*

aorist – Երեկ կարդացի: *I read it yesterday.*

perfect – Տարիներ առաջ եմ կարդացել: *I read it years ago.*

Therefore, words such as *just now, yesterday*, etc., are more likely to appear with the aorist than with the perfect:

aorist – Քեզ ո՞վ ասաց: – Երեկ լսեցի: (But not: Երեկ եմ լսել:)
 [–K^hez ov asats^h? –Yerek l^əsets^h i] (But not: Yerek em l^əsel]
Who told you? I heard it yesterday.

c) As opposed to the aorist, past activity expressed by the perfect does not necessarily indicate activity experienced by the speaker, but rather knowledge of an activity:

aorist – Աննան որտե՞ղ է: – Ինչ-որ տեղ գնաց:
 [–Annan vortegh e? – Inč^h-vor tegh g^ənatš^h]
Where is Anna? She went somewhere. (I saw her going.)

perfect – Աշոտն ո՞ւր է: – Դպրոց է գնացել:
 [–Ashotn ur e? – D^əprotš^h e g^ənatš^h el]
Where is Ashot? He went to school. (I believe.)

d) The Armenian perfect also has a *reportative* or *mediative* meaning that plays an important role in colloquial speech. Forms such as *գնացել եմ, եկել եմ*, etc., and most typically, forms in the third person *գնացել է, եկել են*, etc., indicate a past activity regarded by the speaker as alleged, hearsay, or information not witnessed but rather obtained from a third party:

Իրեն (իրբև թե) տեսել եմ, բայց չեմ բարևել:
 [Iren (ip^h rev t^h e) tesel em, bayts^h č^h em barevel]
I have (allegedly) seen him, but have not greeted him.

Լսեցի՞ր: Կարինեն ամուսնացել է:
 [L^əsets^h ir? Karinen amusnatš^h el e]
Have you heard? Karine got married. (So they say.)

e) In certain contexts of colloquial speech, the perfect tense can indicate an action in the future:

Մեկ էլ որ նման բան ես արել, հետո չեմ խոսի:

[Mek el or n^əman ban es arel, het^{ət} ʧ^hem k^hosi]

If you ever do (literally: did) something like that, I will not talk to you again.

7. Uses of the pluperfect tense

Pluperfect is a past perfect tense that denotes an activity completed prior to another activity in the past. Here are two examples to illustrate the use of pluperfect in Armenian:

Երբ հասանք, համերգն արդեն սկսվել էր:

[Yerp^h hasank^h, hamergn art^hen sk^əsvel er]

When we arrived, the concert had already started.

Զգիտեի, որ նրանք ցանկացել էին գալ:

[ʧ^həgiteyi, vor n^ərank^h ʧ^hankats^hel eyin gal]

I didn't know that they had wanted to come.

Pluperfect can also indicate an action previous to another action that the speaker has not witnessed but reports on it based on hearsay or on the action's results:

Մարիան վաղուց իր ընկերների հետ չէր խոսել:

[Marian vaghuts^h ir ənkneri het ʧ^her k^hosel]

Maria had not spoken to her friends for a long time.

B. NOUNS

1. Declension types

When declined, nouns change their forms in the genitive case first: they either take a genitive case marker or mutate or do both. Therefore, basic declensions are named after changes that nouns undergo in the genitive case, such as the **-ի** declension, **-ու** declension, **-որ** declension, etc. Here are the common declension types:

-ի declension

This is the most productive declension type. Most Armenian common and proper nouns, as well as nominalized (i.e. non-nominals with the definite article **-ը**) adjectives, participles, postpositions, numerals, and pronouns are declined by this paradigm:

սեղան → *սեղանի*, *քաղաք* → *քաղաքի*, *ծառ* → *ծառի*, *չարը* → *չարի*, *յոթը* → *յոթի*, *գրածը* → *գրածի*, *մեջը* → *միջի*, *մյուսը* → *մյուսի*, *Փարիզ* → *Փարիզի*, etc.

-ու declension

Here belong many nouns ending in *-ի*: *ձի* → *ձիու*, *ոսկի* → *ոսկու*, *աշակերատուհի* → *աշակերատուհու*; all infinitives: *գրել* → *գրելու*, *գալ* → *գալու*, *խմել* → *խմելու*, etc.; some proper names, Armenian and non-Armenian: *Մեղրի* → *Մեղրու*, *Լուի* → *Լուու*, *Գորկի* → *Գորկու*, etc.; and the following nouns: *մարդ* → *մարդու*, *ամուսին* → *ամուսնու*, *անկողին* → *անկողնու*, *Աստված* → *Աստծու*, *այգի* → *այգու*, *գինի* → *գինու*, etc.

-ան declension

Abstract nouns ending in *-ում*: *ուսում* → *ուսման*, *բուժում* → *բուժման*, etc., some monosyllabic words like *դուռ* → *դռան*, *գառ* → *գառան*, *ձուկ* → *ձկան*, *մուկ* → *մկան*, *թոռ* → *թռռան*, etc., and the nouns: *աշուն* → *աշնան*, *գարուն* → *գարնան*, and *մանուկ* → *մանկան*, etc. Also abstract nouns ending in *-ություն*: *ուրախություն* → *ուրախության*, *ծերություն* → *ծերության*, *բարություն* → *բարության*, etc.

-վա declension

Nouns denoting time: *ժամ* → *ժամվա*, *օր* → *օրվա*, *շաբաթ* → *շաբաթվա*, *տարի* → *տարվա*, *գիշեր* → *գիշերվա*, *ցերեկ* → *ցերեկվա*, *ամառ* → *ամառվա*, *ձմեռ* → *ձմեռվա*, *առավոտ* → *առավոտվա*, *ժամանակ* → *ժամանակվա*, etc., and many temporal adverbs: *այսօր* → *այսօրվա*, *երեկ* → *երեկվա*, *վաղը* → *վաղվա*, *առաջ* → *առաջվա*, *հիմա* → *հիմիկվա*, *վաղուց* → *վաղուցվա*, etc.

-որ declension

Some nouns denoting family members: *հայր* → *հոր*, *մայր* → *մոր*, *եղբայր* → *եղբոր*, and compounds such as *մորեղբայր* → *մորեղբոր*, etc.

-ոջ declension

A few nouns denoting relatives and friends: *քույր* → *քրոջ*, *կին* → *կնոջ*, *ընկեր* → *ընկերոջ*, *սկեսուր* → *սկեսրոջ*, *տալ* → *տալոջ*, *տեգր* → *տեգրոջ*, *տեր* → *տիրոջ*, *տիկին* → *տիկնոջ*, etc.

-ո declension

This is the remnant of an archaic declension type. Very few words take this genitive form: *հույս* → *հուսո*, *սուգ* → *սգո*, *սեր* → *սիրո*, *պատիվ* → *պատվո*, *մամուլ* → *մամլո*, etc.

There are also certain irregular genitive-dative forms that apply to only one word or a few words:

-ա:	<i>աղջիկ</i>	→ <i>աղջկա</i>	
-եր:	<i>դուստր</i>	→ <i>դատեր</i> ,	<i>կայսր</i> → <i>կայսեր</i>
-վան:	<i>մահ</i>	→ <i>մահվան</i> ,	<i>անուն</i> → <i>անվան</i>

-յան: սյուն → սյան, գալուստ → գալստյան, ծնունդ → ծննդյան,
անկյուն → անկյան, արյուն → արյան

Although certain semantic groups of nouns tend to gravitate towards particular declension types, there are no exhaustive rules. Therefore, the declension of each noun must be learned separately. Note that in contemporary usage many nouns tend to follow the more common *-ի* declension. This occurs particularly in colloquial speech:

արյուն	→ արյան	or	արյունի
անուն	→ անվան	or	անունի
մանուկ	→ մանկան	or	մանուկի (proper name only: Մանուկի)
գալուստ	→ գալստյան	or	գալուստի

While the singular forms of the genitive and dative cases manifest a great diversity, this cannot be said about the plural cases which, in fact, are quite uniform. The plural genitive/dative of nouns is formed from the nominative singular with the addition of the plural *-(ն)եր* ending + *-ի(ն)*:

Nom. sing. աղջիկ <i>girl</i>	→ gen. sing.: աղջկա	→ gen./dat. plur.: աղջիկ-ներ-ի(ն)
Nom. sing. անուն <i>name</i>	→ gen. sing.: անվան	→ gen./dat. plur.: անուն-ներ-ի(ն)
Nom. sing. ձի <i>horse</i>	→ gen. sing.: ձիու	→ gen./dat. plur.: ձի-եր-ի(ն)
Nom. sing. քույր <i>sister</i>	→ gen. sing.: քրոջ	→ gen./dat. plur.: քույր-եր-ի(ն)

Some nouns preserve the genitive singular mutations or alternation of certain root vowels (see pp. 107-108 in this unit) in the plural:

Nom. sing. գիրք <i>book</i>	→ Gen. sing.: գրքի	→ gen./dat. plur.: գրքերի(ն)
Nom. sing. սուտ <i>lie</i>	→ Gen. sing.: ստի	→ gen./dat. plur.: ստերի(ն)

Some nouns deviate from this plural genitive/dative pattern: Nouns with the plural suffix *-ք*, *-իկ*, or *-այք* (see pp. 32 and 102) take the ending *-ց*:

Nom. sing. կին <i>woman</i>	→ Nom. plur.: կանայք	→ gen./dat. plur.: կանանց
Nom. sing. մարդ <i>man</i>	→ Nom. plur.: մարդիկ	→ gen./dat. plur.: մարդկանց
Nom. sing. Գրիգոր <i>Grigor</i>	→ nom. plur.: Գրիգորենք	→ gen./dat. plur.: Գրիգորենց

2. The genitive and dative cases

These two cases coincide basically in form, but differ in function. While the genitive is always used without the definite article, the dative appears with or without it.

The *genitive* case primarily expresses possession. It may also indicate provenance and attribution; as such, it modifies a noun that is either the subject or the complement of a sen-

UNIT 5

tence. In Armenian, the genitive is commonly placed before the noun it modifies:

Երևանի խաղողը [Yerevani kʰaghoghə] <i>the grapes of Yerevan</i>	-ի declension
մարդու երազները [martʰu yeraznerə] <i>the man's dreams</i>	-ու declension
նուան գույնը [nəʔan guynə] <i>the color of pomegranate</i>	-ան declension
ուրախության արցունքները [urakʰutʰyan art͡sʰunkʰnerə] <i>the tears of joy</i>	-յան declension
տարվա եղանակները [tarva yegʰanaknerə] <i>the seasons of the year</i>	-վա declension
քրոջս ամուսինը [kʰəroçʰəs amusinə] <i>my sister's husband</i>	-ոջ declension

Genitive forms of nouns are often synonymous with adjectives derived from nouns:

մոր սերը [mor serə] <i>a mother's love</i>	մայրական սերը [mayrakan serə] <i>motherly love</i>
Թագավորի պալատը [tʰakʰavori palatə] <i>the King's palace</i>	Թագավորական պալատը [tʰakʰavorakan palatə] <i>the royal palace</i>
տան աշխատանք [tan aʃkʰhatankʰ] <i>housework</i>	տնային աշխատանք [tənayin aʃkʰhatankʰ] <i>home work, domestic work</i>

The genitive is also required by some prepositions and postpositions:

առանց աշխատանքի [arant͡sʰ aʃkʰhatankʰi] <i>without work</i>	Հորս մասին [horəs masin] <i>about my father</i>
--	--

The primary function of the *dative* case is to indicate the recipient or the beneficiary of an action. It is the case of the indirect object. Many verbs, nouns and adjectives govern the indirect object in the dative case (see Unit 11, p. 262).

While in Armenian a limited number of verbs take only one object in the dative (see p. 262), there is a large group of verbs that govern two objects, one in the dative, the other in the accusative. Verbs of ‘giving’ (*lending, offering, etc.*) and ‘communicating’ (*saying, reporting, explaining, writing, etc.*) belong to this group. In each of the following sentences, for instance, verbs take both a direct and an indirect object (see p. 263):

Գիրքս ուսանողին տվեցի:

[Girk^h əs usanoghin tʰvets^h i]

I gave my book to the student.

Խնդիրը քեզ բացատրել եմ:

[K^hnt^h irə k^hez bats^h atrel em]

I have explained the problem to you.

The direct and indirect objects in the sentences above are governed by the verbs *տալ to give* and *բացատրել to explain* respectively: As a rule, the direct object in the accusative case refers to a thing (*գիրքս, խնդիրը*), the indirect object in the dative case represents a person (*ուսանողին, քեզ*) who is the recipient of the action.

The dative case may also be used to express various adverbials, for instance:

a) time

Մայիսին վարդերը բացվում են:

[Mayisin vart^h erə bats^h vum en]

In May, roses open.

Կեսգիշերին մի ձայն լսեցի:

[Kesgisherin mi dzayn l^əsets^h i]

At midnight I heard a noise.

b) place

Նա դռանը կանգնած է:

[Na d^əranə kangnat^s e]

He is standing at the door.

Կտուրին մի թռչուն էր երգում:

[K^əturin mi t^hərc^h un er yer^kum]

There was a bird singing on the roof.

c) manner (price, measure, age, etc.)

Հազար դրամի գնեցի:

[Hazar drami g^ənets^h i]

I bought (it) for a hundred drams.

Մենք նույն տարիքի մարդիկ ենք:

[Menk^h nuyn tarik^h i enk^h]

We are (people) of the same age.

d) purpose

Ճաշի գնացինք:

[Chashhi g^ənat^s ink^h]

We went to dinner.

Եկանք օգնելու:

[Yekank^h ok^h nelu]

We came to help.

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

1. Impersonal sentences

Unlike English, Armenian has an elaborate set of personal endings for conjugating verbs, rendering personal pronouns redundant. This applies not only to sentences where the person is implied in the context and identified by the personal ending but even more so to sentences that don't have an expressed subject. While impersonal sentences in English start with the empty subject word *it*, or the impersonal pronoun *one*, Armenian does not use a pronoun.

1. Impersonal sentences in the 3rd person singular refer to daylight and temperature changes:

Մթնում է / լուսանում է / ցրտում է, etc.
 [M^ət^h num e / lusanum e / t^s^hərtum e, etc.]
*It is getting dark / light / cold, etc.**

2. Impersonal sentences with adjectives and nouns linked by a copula (*է, չէ, էր, եղավ, etc.*) evaluate various situations and events or pass judgment on them:

(Ան)կարելի (չ)է / դժվար (չ)է / ամոթ (չ)է / վտանգավոր (չ)է, etc.
 [(An)kareli (ç^h)e/dəz^hvar (ç^h)e/amot^h (ç^h)e/vətangavor (ç^h)e, etc.]
It is (im)possible/it is (not) difficult/it is (not) shameful/it is (not) dangerous

3. Sentences starting with *պետք (չ)է* [petk^h (ç^h)e] express necessity, a need or an order:

Պետք է հասկանալ / պետք չէ վհատվել / պետք է շտապել, etc.
 [Petk^h e haskanal / petk^h ç^he vəhatvel / petk^h e əshtapel, etc.]
One/We must understand / One/We should not wince / One/We must hurry, etc.

4. Impersonal sentences with a verb in the 3rd person singular of the passive voice (see p. 155) have synonymous forms in the 3rd person plural of the active voice:

Ասվում է or ասում են / հանձնարարվում է or հանձնարարում են, etc.
 [Asvum e or asum en / handznararvum e or handznararum en, etc.]
It is said or they say / it is recommended or they recommend, etc.

Note that the only contrasting feature in the formation of impersonal sentences between Armenian and English is that Armenian does not use pronouns as the English does (cf. *it, they, one, etc.*). As for the use of verbal categories, i.e. person, number, tense, mood, and voice, the formation of impersonal sentences in these two languages is mostly similar.

* Synonymous sentences describing weather conditions have a subject, but still lack reference to the doer of the action:
Անձրև / կարկուտ / ձյուն է գալիս, etc.
 [Andzrev / karkut / dzyun e galis, etc.]
It is raining / hailing / snowing, etc.

2. Expressions of personal preference

There are two basic verbs expressing personal preference in Armenian: *սիրել* [sirel] *to love*, *հավանել* [havanel] *to like*, and one phrasal verb *դուր գալ* [dur gal] *to appeal, to please*. In their affirmative or negative forms the basic verbs express people's likes and dislikes:

Սիրում եմ vs. *Չեմ սիրում*
[sirum em vs. ɟʰem sirum]
I love vs. *I don't love*

Հավանում եմ vs. *Չեմ հավանում*
[havanum em vs. ɟʰem havanum]
I like vs. *I don't like*

The meaning of the Armenian verb *սիրել* [sirel] has a broader scope than that of the English verb *to love*. It often overlaps with the meaning of *հավանել* [havanel] *to like*. However, the use of the verbs *սիրել* and *հավանել* do not, on the whole, pose great difficulty to the English-speaking learner of Armenian. It is the very common phrasal verb *դուր գալ* [dur gal] *to appeal, to please* (literally: *to come across as appealing or likeable to someone*) that needs special attention. Here is how *դուր գալ* [dur gal] is used:

1. The preferred item is brought into focus by moving it from the object to the subject position. Thus, rather than the construction *I like X* the reverse construction, *X pleases me*, is employed:

(Ես) *հավանում եմ կինոնկարը*: vs. *կինոնկարը ինձ դուր է գալիս*:
[(Yes) havanum em kinon^əkarə] [Kinion^əkarə indz dur e galis]
I like the film. *The film pleases me.*

Thus, the person who likes or dislikes something or someone – marked by X – is being expressed by a personal pronoun (*ինձ, քեզ, նրան, մեզ, ձեզ, նրանց*, etc.) or a noun (*Աննային, մորս, ընկերոջս* etc.) in the dative case.

X-ը մարդկանց, Արմենիին, մեզ, բոլորին շատ դուր եկավ/չեկավ:
[X-ə mart^h kants^h, Armenin, mez, bolorin şhat dur yekav/ɟʰekav]
People, Armen, we, everybody liked/disliked X very much.

2. While the conjugated verb *գալ* agrees in person and number with the subject X asserted as being liked or disliked, the possessive markers attached to the nominal component *դուր* refer to the subject who likes or dislikes something. The latter is carried out by using the possessive adjective (*իմ, քո, նրա, մեր, ձեր, նրանց*) before *դուր*.

Singular

1st person:	<i>X-ը ինձ դուր եկավ</i>	[X-ə indz dur yekav]
2nd person:	<i>X-ը քեզ դուր եկավ</i>	[X-ə k ^h ez dur yekav]
3rd person:	<i>X-ը նրան դուր եկավ</i>	[X-ə n ^ə ran dur yekav]

Plural

1st person:	X-ը մեզ դուր եկավ	[X-ə mez dur yekav]
2nd person:	X-ը ձեզ դուր եկավ	[X-ə dʒez dur yekav]
3rd person:	X-ը նրանց դուր եկավ	[X-ə n ^ə rantʂ ^h dur yekav]

3. The possessive adjective (*իմ, քո, նրա, մեր, ձեր, նրանց*) can be replaced by a noun (person) or other pronoun in the dative case (see p. 104 in this unit).

X-ը Արմենին, Աննային, մարդկանց, բոլորին դուր եկավ:
[X-ə Armenin, Annayin, mart^hkantʂ^h, bolorin dur yekav]
Armen, Anna, people, everybody liked/disliked X.

4. In a sentence containing the phrasal verb *դուր գալ*, questions are asked as follows:

a. For the person to whom X does or does not appeal, the dative: *ո՞ւմ to whom?*

<i>Ո՞ւմ դուր չեկավ այս ֆիլմը:</i> [Um dur ʧ ^h ekav ays filmə?] <i>Who didn't like this film?</i> (<i>Lit.: To whom did this film not appeal?</i>)(<i>It did not appeal to my brother.</i>)	<i>Եղբորս դուր չեկավ:</i> [Yeghpor ^s dur ʧ ^h ekav] <i>My brother did not like it.</i>
--	---

b. For the person or thing being liked/disliked the nominative: *ո՞վ who?* or *ի՞նչ what?*

<i>Ո՞վ քեզ դուր չի գալիս:</i> [Ov k ^h ez dur ʧ ^h i galis?] <i>Who does not please you (informal)?</i>	<i>Ի՞նչը քեզ դուր չի գալիս:</i> [Inch ^h ə k ^h ez dur ʧ ^h i galis?] <i>What does not please you?</i>
---	--

VII WORD FORMATION**Vowel alterations and mutations in the same root**

In word formation, declension, and in plural formation certain root vowels within words may change or be suppressed on a regular basis. This change is triggered by the shift of stress from the root to the next, usually the last syllable of words. As a result, words with common roots display recurring vowel alterations and mutations that can be isolated and described:

1. *ի* [i] → *ը* [ə]*

EXAMPLES: *սիրտ* [sirt] *heart* → *սրտի* [s^ərti] *heart*_{gen}, *սրտաբան* [s^ərtaban] *cardiologist*, *սրտագին* [s^ərtagin] *heartfelt*, etc., *գիր* [gir] *letter* → *գրել* [g^ərel] *to write*, *գրող* [g^ərog^h] *writer*, *գրադարան* [g^əradaran] *library*, *գրական* [g^ərakan] *literary*, etc., *գիրք* [girk^h] *book* → *գրքեր* [g^ərk^her] *books*, etc.

* Note that here *ը* [ə] is pronounced, but not written, except in hyphenation (see Unit 9, p. 215.)

2. **ի** [i] → **Ø** *

EXAMPLES:

պատիվ [pativ] *honor* → *պատվի* [patvi] *honor*_{gen}, *պատվել* [patvel] *to honor*,
պատվավոր [patvavor] *honorable*
հաշիվ [hasʰiv] *account* → *հաշվի* [hasʰvi] *account*_{gen}, *հաշվել* [hasʰvel] *to*
count, to calculate, *հաշվապահ* [hasʰvapah] *accountant*

3. **ի** [i] → **ու** [u]

EXAMPLES:

այգի [aygi] *garden* → *այգու* [aygu] *garden*_{gen}
որդի [vortʰi] *son* → *որդու* [vortʰu] *son*_{gen}
գինի [gini] *wine* → *գինու* [ginu] *wine*_{gen}

4. **ու** [u] → **ը** [ə] (pronounced but not written)

EXAMPLES

սուտ [sut] *lie* → *ստի* [sʰti] *lie*_{gen}, *ստել* [sʰtel] *to lie*, *ստախոս* [sʰtakʰos] *liar*
բուրդ [burtʰ] *wool* → *բրդե* [bʰrtʰe] *wool*_{gen}, *բրդյա* [bʰrtʰya] *woolen*
դուրս [durs] *out(side)* → *դրսի* [dʰrsi] *outside*_{gen}, *դրսեցի* [dʰrsetsʰi] *outsider*
սուն [tun] *house* → *տներ* [tʰner] *houses*, *գիր* [gir] *letter* → *գրեր* [gʰrer] *letters*

5. **ու** [u] → **Ø** *

EXAMPLES:

ուսում [usum] *study* → *ուսման* [usman] *study*_{gen}
անցում [antsʰum] *passage* → *անցման* [antsʰman] *passage*_{gen}

6. **ույ** [uy] → **ու** [u]

EXAMPLES:

լույս [luys] *light* → *լուսավոր* [lusavor] *bright*, *լուսամուտ* [lusamut] *window*
հույս [huys] *hope* → *հուսո* [huso] *hope*_{gen}, *հուսահատ* [husahat] *desperate*
թույն [tuyn] *poison* → *թունավոր* [tʰunavor] *poisonous*, *թունավորել* [tuna
vorel] *to poison*

7. **ե** [e] → **ի** [i]

EXAMPLES:

սեր [ser] *love* → *սիրո* [siro] *love*_{gen}, *սիրել* [sirel] *to love*, *սիրեկան* [sirekan]
lover, *սիրահարվել* [siraharvel] *to fall in love*
տեր [ter] *master* → *տիրոջ* [tirochʰ] *master*_{gen}, *տիրել* [tirel] *to reign*, etc.,
նվեր [nʰver] *present* → *նվիրել* [nʰvirel] *to give (a gift)*, etc.

* **Ø** stands for the complete reduction of the vowel.

VIII PRONUNCIATION

The letters Ղ ղ and Խ ք

Ղ ղ [għ] and Խ ք [kħ] stand for a pair of voiced and voiceless guttural consonants in Armenian that do not exist in the English alphabet. Guttural is the term for sounds that are created in the throat.

The voiced Ղ ղ is pronounced like the uvular ‘r’ in Parisian French pronunciation; cf ‘r’ in *rouge* - red, or *arrière* - behind; cf. the Modern Greek ‘γ’ in γάτα [għata] *cat*.

EXAMPLES: Ղազարոս [Għazaros] *Lazarus*, լողալ [logħal] *to swim*, ղեկավար [għekavar] *leader*, etc.

The voiceless Խ ք is pronounced like the German velar fricative x-Laut in *acht* - eight or *Bach*.

EXAMPLES: խոսել [kħosel] *to speak*, ուրախ [urakħ] *joyful, happy*, խառն [kħaiʔn] *mixed*, խրախուսել [kħʰʔrakħusel] *to encourage*, etc.

Armenian words that contain both of these guttural sounds represent certain difficulties for the English-speaking learner. They can be overcome by steady practice.

EXAMPLES: խաղող [kħaghogh] *grape*, խաղաղ [kħaghagh] *peaceful*, խաղաղուժյուն [kħaghaghutʰyun] *piece*, կախաղան [kakħaghan] *gallows*, etc.

In some words, Ղ ղ [għ] is pronounced Խ ք [kħ], confusing in some cases even the native speaker. Consider the common words աղջիկ [aghchʰik] *girl* and աղքատ [aghkʰat] *poor*, pronounced [akħchʰik] and [akħkʰat] respectively.

Note the following spelling and pronunciation rules:

1. Before Ջ ձ [dʒ] and Ջ ղ [j], the letter Ղ ղ [għ], not Խ ք [kħ], is written although the pronunciation is close to Խ ք [kħ]:

ղեղձ [degħtʰ] <i>peach</i>	pronounced [dekħtʰ]
չղջիկ [chʰʔghchʰik] <i>bat</i>	pronounced [chʰʔkħchʰik]

2. Before Թ Ժ the letter Ղ ղ [għ], not Խ ք [kħ], is written despite the fact that the pronunciation of Ղ ղ [għ] is close to Խ ք [kħ]:

թուղթ [tʰugħtʰ] <i>paper</i>	pronounced [tʰukħtʰ]
մաղթել [magħtʰel] <i>to wish</i>	pronounced [makħtʰel]
հաղթանակ [haghʰtʰanak] <i>victory</i> , etc.	pronounced [hakħtʰanak]

IX ORTHOGRAPHY

եվ, էվ or և ?

In modern Eastern Armenian there are two distinct spellings for the sound combinations [yev] and [ev]:

- a) the ligature **և** that exists only in the lower case
- b) two letters, **է** and **վ**, appearing as **եվ** or **էվ**

Unlike the two Armenian letters **է** and **վ**, the graphic sign **և** does not belong to the Armenian alphabet due to its ambiguous phonetic value. It is however perceived as a complementation to the alphabet and is widely used to replace the combination **է+վ** in East Armenian writing and printing. Here are some orthographic and phonetic rules for the usage of **եվ, էվ** or **և**.

1. Occurrences of **և**:

a) The ligature **և** is used to designate an independent word, namely the coordinate conjunction **և** [yev] with the meaning *and*.

EXAMPLES: **և ալլն**

[yev aylʰn]

et cetera (literally: *and other[s]*)

Մարդիկ և նրանց միջավայրը

[Martʰik yev nʰrantsʰ mijavayrə]

Humans and their environment

b) In medial or final position of words, **և** stands for [ev] after consonants:

էրևույթ [yerevuytʰ] *phenomenon*, **թև** [tʰev] *arm*, **արև** [arev] *sun*, **օթևան** [otʰevan] *inn, shelter*, **տերև** [tereʷ] *leaf*, **իբրև** [ipʰrev] *as, in the role of*, **որևէ** [voreʷ] *any*, etc.

c) In medial or final position of words **և** stands for [yev] after vowels:

նաև [nayev] *also, as well*, **թեև** [tʰeyev] *although*, etc.

d) In initial position of words **և** occurs only in two instances: **ևս** [yevʰs] *also, as well* and **ևե՛թ** [yevet] *right away, at once*.

2. Occurrences of **եվ, էվ**:

a) In initial position of names of foreign origin, compounds and derivations thereof:

Եվրոպա [Yevropa] *Europe*, **Եվրոպական** [yevropakan] *European*, **Հնդեվրոպական** [hʰndevropakan] *Indo-European*, etc.

b) In hyphenation: **էրե-վույթ**, **թե-վավոր**, **արե-վային**, etc.

c) When printed in capital letters: **ԵՐԵՎՈՒՅԹ** [yerevuytʰ] *phenomenon*, **ԱՐԵՎԵԼ** [arevelk] *East*, **ԹԵՎ** [tʰev] *arm*, etc.

d) In compound words, when the letters **է+վ** meet by coincidence:

տարեվերջ [tareverçʰ] *end of the year* (from **տարի+ա+վերջ** *year+end*) **Հոգեվիճակ** [hokʰevichak] *emotional state*, (from **Հոգի+ա+վիճակ** *soul+state*), etc.

X EXERCISES

1. Combine words from each of the columns to create appropriate utterances; translate them.

a. Գորգերս	դուրս չի գալիս:
b. Չեմ սիրում	նոր են:
c. Այս հագուստը	վառ գույները:
d. Հագուստդ	չեմ կարող:
e. Որտե՞ղ է	հավանո՞ւմ ես:
f. Թատրոն գնալ	հայելին:
g. Տեսարանս	նո՞ր է:

2. Form mini-dialogues according to the given patterns in 1, 2, 3 and 4. Replace հագուստ with գլխարկ, վերարկու, կոշիկներ, փողկապ, պայուսակ, etc.

1. A. Հագուստս հավանո՞ւմ ես:
B. Շատ ճաշակով է: Բարո՞վ վայելես նոր հագուստդ:
2. A. Հագուստս դուրդ գալի՞ս է:
B. Այո՛, բայց ես արդեն տեսել եմ այս հագուստը:
3. A. Հագուստս գեղեցիկ է, չէ՞:
B. Այս հագուստդ իմ ճաշակով չէ: Կներես, ինձ դուր չի գալիս:
4. A. Արամը հավանե՞ց հագուստդ:
B. Արամը իմ հագուստները երբեք չի հավանում:

3. Form mini-dialogues according to the given patterns 1, 2, 3 and 4. Replace the discussed item ճաշ with խմորեղեն, ապուր, ձվածեղ, աղցան, etc.

1. A. Ճաշս հավանո՞ւմ ես:
B. Այո՛, շատ համեղ է: Ապրե՛ս:
2. A. Ի՞նչ համեղ է ճաշդ:
B. Իմ ճաշերը միշտ էլ սիրում ես:
4. A. Այս ճաշը դո՞ւ ես պատրաստել:
B. Ուրիշ ո՞վ է այստեղ ճաշ պատրաստում:
5. A. Ճաշս ինչպե՞ս է:
B. Վատ չէ:
A. Ի՞նչ է, քեզ դուր չի՞ գալիս:
B. Այսպիսի ճաշեր չեմ սիրում:

4. Complete the sentences by using the negative forms of the verbs in parentheses.

- a. Այս բնակարանը փոքր է: (հավանեցի: (հավանել)
- b. Այս բառը չինարեն է: ... (հասկանալ)
- c. Այս ճաշերը ծանր էին: ... (դուրը չգալ)
- d. Այս հագուստը հին է: ... (հագնել)
- e. Այս գիրքը թանկ է: ... (գնել)
- f. Այս գինին թթու էր: ... (դուրը չգալ)
- g. Այդ գլխարկը շատ մեծ էր: ... (դուրը գալ)

5. Respond to the questions according to the given pattern.

- a. Ճաշ կերե՞լ ես: Ո՛չ, դեռ չեմ կերել:
- b. Գինի խմե՞լ ես: Ո՛չ, դեռ ...
- c. Այս երչիկը փորձե՞լ ես: Ո՛չ, ...
- d. Այս գիրքը կարդացե՞լ ես: Ո՛չ, ...
- e. Սուրճ խմե՞լ ես: Ո՛չ, ...
- f. Պաղպաղակ գնե՞լ ես: Ո՛չ, ...
- g. Զվածեղ սարքե՞լ ես: Ո՛չ, ...

6. Complete the second statement according to the given pattern.

- a. – Թեյ ուզո՞ւմ ես: – Նոր եմ թեյ խմել:
- b. – Սուրճ չե՞ս ուզում խմել: – Մի քիչ առաջ ...
- c. – Քույրս չի ուզում թատրոն այցելել: – Երեկ ...
- d. – Գիրքը չե՞ս ուզում կարդալ: – Մի ամիս առաջ ...
- e. – Ուզո՞ւմ ես ճաշել: – Նոր ...
- f. – Շուկա գնացե՞լ ես: – Առավոտյան ...
- g. – Նոր նկարս տեսե՞լ ես: – Երեկ ...

7. Answer the following questions using the words in parentheses.

- a. Հավանո՞ւմ ես այս նկարը: (չատ) Այո՛, շատ եմ հավանում:
- b. Պապիկդ լավ լսո՞ւմ է: (դժվար) Մի քիչ դժվար է լսում:
- c. Գրադարան գնո՞ւմ ես: (հաճախ) Այո՛, հաճախ ...
- d. Հայրդ ինչո՞ւն է եկավ: (միշտ ուշ) Նա միշտ ...
- e. Թատրոն այցելո՞ւմ ես: (հաճախ) Այո՛, հաճախ ...
- f. Նրա լեզուն հասկանո՞ւմ ես: (դժվար) Մի քիչ դժվար ...
- g. Սիրո՞ւմ ես լողալ: (չատ) Այո՛, շատ ...

8. Complete the sentences following the pattern.

- a. Նա գալիս էր, իսկ ես չէի գալիս:
- b. Նա ուզում էր չինարեն սովորել, իսկ ես ...
- c. Նա գրում էր, իսկ դու ...
- d. Նրանք խոսում էին, իսկ դուք ...
- e. Նա այնտեղ էր լինում, իսկ դու ...
- f. Նա սիրում էր կարդալ, իսկ ես ...
- g. Նա շատ էր կարգում, իսկ մենք ...

9. Complete the interrogative sentences and respond to them.

- a. Ո՞ւմ հետ էիր խոսում: Ընկերոջս հետ էի խոսում:
- b. Ի՞նչ (գրել): Նամակ
- c. Ո՞ւմ (նամակ գրել): Մորս
- d. Ո՞վ(գալ): Աննան
- e. Ո՞ւր.....(գնում): Շուկա
- f. Որտե՞ղ(սովորել): Համալսարանում
- g. c. Ի՞նչ(ուզել): Մի բան

10. How would you say it in Armenian?

A. Your classmate's opinion is important to you. You ask:

- a. What's your opinion of our teacher? (կարծիք)
- b. How was my answer? (պատասխան)
- c. I read Armenian well, don't I?
- d. He speaks Armenian well, doesn't he?
- e. Don't you like my letter?
- f. Don't you think that this book is good?
- g. Do you like our new teacher?

B. You have guests in your new house. You ask them about their impressions:

- a. How do you like our new apartment?
- b. our garden?
- c. our kitchen?
- d. my bedroom?
- e. our dining room ?
- f. our new furniture?

II. Answer the questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Ի՞նչ էր սիրում Անահիտը, երբ փոքր էր:
- b. Ի՞նչ գույներ էր սիրում Անահիտը:
- c. Ո՞վ էր հուսահատ:
- d. Ի՞նչ էր ասում մայրիկը:
- e. Ի՞նչ էր պատասխանում հայրիկը:
- f. Քանի՞ երեխա ունի այսօր Անահիտը:
- g. Ի՞նչ է անում այսօր Անահիտը:

XI PROVERBS

Մարդուն մարդ շինողը հագուստն է:

[Mart^h un mart^h şhinoghə hak^h ustn e]

Clothes make the man.

Հագուստ տուր՝ շնորհքի գամ, հաց տուր՝ ուժի գամ:

[Hak^h ust tur, şh^ənork^hi gam, hats^h tur, uzhi gam]

Dress me to look smart; feed me to be strong.

Էշը՝ թամբով, մարդը՝ հագուստով:

[Eshə t^h ambov, mart^h ə hak^h ustov]

Donkeys (are judged) by their saddles, humans by their clothes.

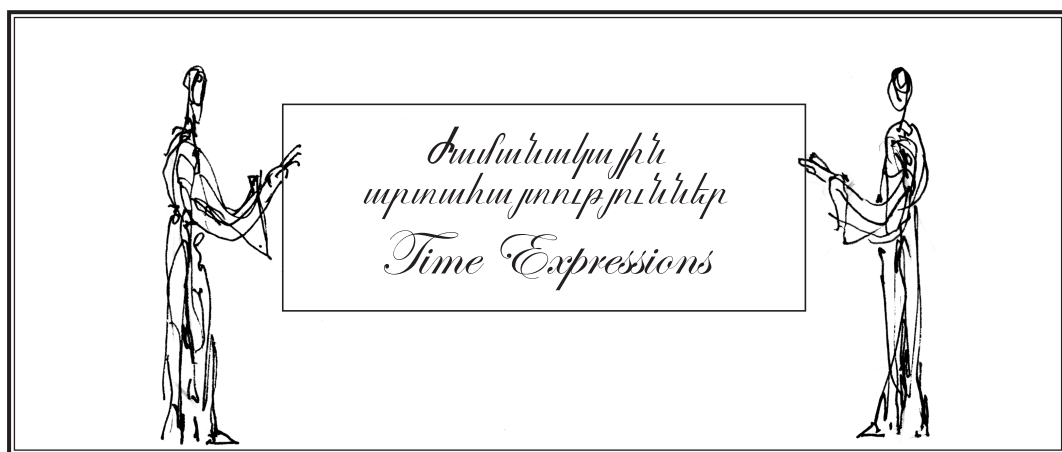
Ծալած հագուստը ինքն իրեն կմաշվի:

[Tşalatş hak^h ustə ink^h n iren k^əmaşhvi]

Folded clothing wears out by itself.

(Message: Clothes are to be used.)

Unit 6

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Asking about and telling time	116
<i>Vocabulary:</i>	Time expressions	120
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. The future and the future imperfect	124
	2. The imperative mood	126
	NOUNS: The ablative case	128
	NUMERALS: 1. Ordinal numerals	131
	2. Distributive numerals	132
	3. Fractional numerals	133
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Interrogative sentences	134
<i>Word Formation:</i>	Formation of nouns denoting persons	135
<i>Pronunciation:</i>	The letters Ձ ձ, Ծ ծ, and Յ ջ	136
<i>Orthography:</i>	Armenian syllabification and the transitory [ə]	137

I DIALOGUES

1. *A and B are students taking the same Armenian course. It is before Armenian class.*

- A. **ժամը քանի՞սն է:**
[Zhamə kʰanish e?] What time is it?
- B. **Ութն անց կես է:**
[Utʰn antʃʰ kes e] It's half past eight.
- A. **Ուրեմն դեռ կես ժամ ունենք**
[Uremʰn der kes zʰam unenkʰ]
մինչև հայերենի դասը:
[minçʰ ev hayereni dasə] That means we still have half an hour before Armenian class.
- B. **Ուղիղ երեսուն րոպե:**
[Ughigh yeresun rope] Exactly thirty minutes.
- A. **Ի՛նչ լավ է. Արի՛ միասին**
[Inçʰ lav e! Ari miasin]
հայերենի դասին պատրաստվենք:
[hayereni dasin patrastʰvenkʰ] That's great! Come, let's prepare for the Armenian class together.
- B. **Ես պատրաստ եմ:**
[Yes patrast em] I'm ready.
- A. **Կողքիս նստի՛ր ու ինձ օգնի՛ր:**
[Koghkʰ is nʰstir, u indz okʰnir!] Sit next to me and help me!
- B. **Գիրքը բաց արա ու կարդա՛:**
[Girkʰ ə batʃʰ ara u kartʰa!] Open the book and read!

2. *At the Yerevan train station. A is getting information from B at the information desk.*

- A. **Ե՞րբ է ժամանելու գնացքը:**
[Yerpʰ e zʰhamanelu gnatsʰkʰə?] When is the train arriving?
- B. **Որտեղի՞ց:**
[Vorteghitsʰ?] From where?
- A. **Սպիտակից:**
[Spitakitsʰ] From Spitak.
- B. **Սպիտակի գնացքն ուշանում է:**
[Spitaki gʰnatsʰkʰʰn ushanum e] The train from Spitak is delayed.
- A. **Քանի՞ րոպեից է այտեղ լինելու:**
[Kʰani ropeyitsʰ e aystegh linelu?] In how many minutes will it be here?

- B. **Այն ժամանելու է ժամը տասին:** It will arrive at ten o'clock.
 [Ayn zhamanelu e zhamə tasin]
- A. **Որտե՞ղ կարող եմ գնել** Where can I buy today's
 [Vortegh karogh em g^ənel]
օրվա թերթերն ու ամսագրերը: newspapers and magazines?
 [orva t^hert^hern u amsagerə?]
- B. **Այստեղից ուղիղ գնացե՛ք,** Go straight from here and
 [Aysteghıt^h ughigh g^ənats^h ek^h ,]
ձախ կողմում թերթի կրպակ կա: there's a newspaper kiosk on the left.
 [dzakh koghmum t^hert^hi k^ərpa k ka]
- A. **Շնորհակալությո՛ւն:** Thank you!
 [Shnorakalut^h yun!]

3. In the Armenian class. A is a foreign student, B is the Armenian teacher.

- A. **Մի բան կարող եմ հարցնել:** May I ask (you) something?
 [Mi ban karogh em hart^h ənel?]
- B. **Խնդրեմ:** Sure.
 [Kh^ənt^hrem]
- A. **Ի՞նչ է նշանակում «օրացույց»:** What does *orats^huyts^h* mean?
 [Inch^h e n^əshanakum “orats^huyts^h”?]
- B. **Օրացույց նշանակում է calendar:** *Orats^huyts^h* means *calendar*.
 [Orats^huyts^h n^əshanakum e “calendar”]
- A. **Իսկ ի՞նչ են ասում computer-ին:** And how do you say *computer*?
 [Isk inch^h en asum computerin?]
- B. **«Համակարգիչ»:** *Hamakark^hich^h*.
 [Hamakark^hich^h]
- A. **Կարող եք բառը կրկնել** Can you repeat the word
 [Karogh ek^h barə k^ərknel]
և ասել, թե ինչպես է գրվում: and tell me how it's spelled?
 [yev asel t^he inch^hpes e g^ərvum]
- B. **Այո՛, սիրով: Այսպես է գրվում՝** Yes, sure. It's spelled like this:
 [Ayo, sirov. Ayspes e g^ərvum:]
հ-ա-մ-ա-կ-ա-ր-կ-ի-չ :
 [H-a-m-a-k-a-r-k^h-i-č^h]

4. A and B are strangers, meeting in the university hallway.

A. Ասացե՛ք, ինդրե՞մ, որտե՞ղ է գրադարանը: Tell me please, where is the library?
[Asats^hek^h kh^ənt^hrem, vortegh e g^əradaranə?]

B. Այստեղից թեքվե՛ք ձախ. Turn left from here,
[Aysteghits^h t^hek^hvek^h dzakh]

դիմացի դուռն է: and it's the door facing you.
[dimats^hi duirn e]

A. Շնորհակալ եմ: Thank you.
[Sh^ənorakal em]

B. Բայց այսօր գրադարանը փակ է: But the library is closed today.
[Bayts^h aysor g^əradaranə p^hak e]

II TEXT

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԱԳԻԼ
[Hayastani aragilə]

Հայաստանում շատ արագիլներ կան: Արագիլը իր բույնը շինում է բարձր ծառերի,
[Hayastanum shat aragilner kan. Aragilə ir buynə shinum e bartsh^ər tsareri,

տների կամ ժայռերի վրա: Արագիլները ամբողջ տարին Հայաստանում չեն մնում:
t^əneri kam zhayⁱeri v^əra. Aragilnerə ambokhch^h tarin Hayastanum ch^hen m^ənum.

Նրանք վախենում են ցրտից, և երբ ձմեռը գալիս է, չվում են և գնում դեպի
N^ərank^h vakhenum en tsh^hartits^h, yev yerp dzh^əme^ə galis e, ch^həvum en yev g^ənum depi

հարավ, դեպի տաք երկրներ: Հայ գյուղացին գիտի, որ երբ գարունը գա, և օդը
harav, depi tak^h yerker^əner. Hay gyughats^hin giti, vor yerp^h garunə ga, yev ot^hə

տաքանա, արագիլը օտար երկրներից կրկին կվերադառնա Հայաստան: Նա գիտի, որ
tak^hana, aragilə otar yerker^ənerits^h k^ərkin k^əveradarna Hayastan. Na giti, vor

արագիլները գալիս են, գտնում իրենց հին բույնը և բազմանում:
aragilnerə galis en, g^ətnum irents^h hin buynə yev bazmanum.

Դրա համար է, որ հայկական առածն ասում է. Մարտի իննին՝ արագիլն իր բնին:
D^əra hamar e, vor haykakan aratsn asum e: Marti innin, aragiln ir b^ənin.

Արագիլները շատ օգտակար թռչուններ են: Արագիլից վախենում են օձերը և
Aragilnerə shat ok^htakar t^hərch^hunner en. Aragilits^h vakhenum en otsh^əerə yev

վնասատու մյուս կենդանիները:
v^ənasatu myus kent^haninerə.]

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

արագիլ	[aragil]	stork	երկիր	[yerkir]	country
շատ	[shat]	much, many	երկրներ	[yerk ^ə ner]	countries
կան	[kan]	there are	գյուղացի	[gyughats ^h i]	peasant
բույն	[buyn]	nest	գիտենալ	[gitenal]	to know
շինել	[shinel]	to build	գիտի	[giti]	he knows
շինում է	[shinum e]	is building	երբ	[yerp ^h]	when
բարձր	[bartsh ^ə r]	high	գարուն	[garun]	spring
ծառ	[tsar]	tree	օդ	[ot ^h]	air
տուն	[tun]	house	տաքանալ	[tak ^h anal]	to warm up
տների վրա	[t ^ə neri vra]	on the houses	օտար	[otar]	foreign
ժայռ	[zhayi]	cliff	երկրներից	[yerk ^ə merits ^h]	from countries
ժայռերի վրա	[zhayreri v ^ə ra]	on cliffs	կրկին	[k ^ə rkin]	again
ամբողջ	[amboghj]	entire	վերադառնալ	[veradainal]	to return
տարի	[tari]	year	գտնել	[g ^ə tnel]	to find
մնալ	[m ^ə nal]	to stay	գտնում են	[g ^ə tnum en]	they find
չեն մնում	[ch ^h en m ^ə num]	don't stay	իրենց	[irents ^h]	their
վախենալ	[vakhenal]	to fear	հին	[hin]	old
վախենում են	[vakhenal]	they fear	բազմանալ	[bazmanal]	to breed
ցուրտ	[ts ^h urt]	cold	դրա համար	[d ^ə ra hamar]	therefore
ցրտից	[ts ^h artits ^h]	from the cold	առած	[arats]	proverb
երբ	[yerp ^h]	when	ասել	[asel]	to say
ձմեռ	[dz ^ə meɾ]	winter	մարտ	[mart]	March
գալ	[gal]	to arrive	մարտի 9-ին	[marti innin]	on March 9
գալիս է	[galis e]	is coming	իր բնին	[ir b ^ə nin]	in its nest
հեռանալ	[heʁanal]	to go away	օգտակար	[ok ^h takar]	useful
հեռանում են	[heʁanum en]	they go away	թռչուն	[t ^h ətch ^h un]	bird
չվել	[ch ^h ʔvel]	to fly over	օձ	[ots ^h]	snake
չվում են	[ch ^h ʔvum en]	they fly over	օձերը	[ots ^h erə]	the snakes
դեպի	[depi]	towards, to	մյուս	[myus]	other
հարավ	[harav]	south	վնասատու	[v ^ə nasatu]	harmful
տաք	[tak ^h]	warm	կենդանի	[kent ^h ani]	animal

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

a) ԺԱՄ ՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ [Zham u zhamanak]		TIME EXPRESSIONS
Ժամ	[zham]	hour
լոպե	[rope]	minute
վայրկյան	[vayrkyan]	second
կես ժամ	[kes zham]	half an hour
քառորդ ժամ	[karort ^h zham]	a quarter of an hour
օր	[or]	day
առավոտ	[aravot]	morning
կեսօր	[kesor]	noon
կեսօրից հետո	[kesorit ^s heto]	afternoon
երեկո	[yereko]	evening
գիշեր	[gisher]	night
կես գիշեր	[kes gisher]	midnight
շաբաթ*	[shap ^h at ^h]	1. week; 2. Saturday
ամիս	[amis]	month
տարի	[tari]	year
տասնամյակ	[tasnamyak]	decade
դար	[dar]	century
հազարամյակ	[hazaramyak]	millennium
b) ՇԱԲԱԹՎԱ ՕՐԵՐԸ [Shap ^h at ^h va orerə]		THE WEEK DAYS
երկուշաբթի	[yerkushap ^h t ^h i]	Monday
երեքշաբթի	[yerek ^h shap ^h t ^h i]	Tuesday
չորեքշաբթի	[ch ^h orek ^h shap ^h t ^h i]	Wednesday
հինգշաբթի	[hingshap ^h t ^h i]	Thursday
ուրբաթ	[urp ^h at ^h]	Friday
շաբաթ	[shap ^h at ^h]	Saturday
կիրակի	[kiraki]	Sunday
c) ԱՄԻՍՆԵՐԸ [Amisnerə]		THE MONTHS
հունվար	[hunvar]	January
փետրվար	[p ^h et ^o rvar]	February
մարտ	[mart]	March
ապրիլ	[april]	April
մայիս	[mayis]	May
հունիս	[hunis]	June

* The word շաբաթ [shap^h at^h] has two meanings: week and Saturday.

UNIT 6

հուլիս	[hulis]	July
օգոստոս	[ogostos]	August
սեպտեմբեր	[september]	September
հոկտեմբեր	[hoktember]	October
նոյեմբեր	[noyember]	November
դեկտեմբեր	[dektember]	December
d) ՏԱՐՎԱ ԵՎԱՆԱԿՆԵՐԸ [Tarva yeghanaknerə] THE SEASONS OF THE YEAR		
գարուն	[garun]	spring
ամառ	[amar]	summer
աշուն	[ashun]	fall
ձմեռ	[dz ^ə mer]	winter
e) ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԱԿԲԱՅՆԵՐԸ [Zh^hamanaki makbayner] ADVERBS OF TIME		
հիմա	[hima]	now
հետո	[heto]	after, then
առաջ	[arach ^h]	before
միշտ	[mish ^t]	always
շարունակ	[sh ^h arunak]	continuously
երբեք	[yer ^h ek ^h]	never
երբեմն	[yer ^h em ^ə n]	sometimes
հաճախ	[hachhak ^h]	often
այսօր	[aysor]	today
վաղը	[vaghə]	tomorrow
երեկ	[yerek]	yesterday
(երեկ չէ) մյուս օրը	[(yerek ch ^h e) myus orə]	the day before yesterday
վաղը չէ մյուս օրը	[vaghə ch ^h e myus orə]	the day after tomorrow
այս առավոտ/գիշեր	[ays aravot/gish ^h er]	this morning, tonight
երեկ/անցյալ գիշեր	[yerek/ants ^h yal gish ^h er]	last night
այս շաբաթ/ամիս/տարի	[ays shap ^h at ^h /amis/tari]	this week/month/year
հաջորդ շաբաթ/ամիս/տարի	[hajort ^h shap ^h at ^h /amis/tari]	next week/month/year
անցյալ շաբաթ/ամիս/տարի	[ants ^h yal shap ^h at ^h /amis/tari]	last week/month/year
վերջերս	[verch ^h er ^ə s]	lately, recently
շուտով	[sh ^h utov]	soon, shortly
վաղ	[vagh]	early
վաղուց	[vaghuts ^h]	since long
կրկին, նորից	[k ^ə kin, norits ^h]	again
այսուհետև	[aysuhetev]	henceforth
այսօրվանից	[aysorvanits ^h]	starting today
վաղվանից	[vaghvanits ^h]	starting tomorrow

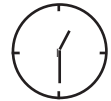
ԺԱՄԱՐԱՑՈՒՅՑԸ	[Zhaməts ^h uyt ^s ə]	THE CLOCK
<p>1. ԺԱՄԱՐ ԳԱՆԻՊՍՆ Է: [Zhamə k^h anisn e?] WHAT TIME IS IT?</p>		
<p>a. Ժամը մեկն է (երկուսն է, չորսն է, ..., տասներկուսն է): [Zhamə mekn e (yerkusn e, ç^h orsn e, ..., tasnerkusn e) <i>It's one (two, four, ..., twelve).</i></p>		
<p>b. Ժամը մեկ անց կես է* (երկուսն անց կես է, ..., ինն անց կես է): [Zhamə mek ant^s kes e (yerkusn ant^s kes e, ..., inn ant^s kes e) <i>It's half past one (half past two, ..., half past nine).</i></p>		
<p>c. (Ժամը) մեկն (երկուսն, երեքն, չորսն, ..., ինն) անց քառորդ է: [Zhamə mekn (yerkusn, yerek^h n, ç^h orsn ..., inn) ant^s k^h aort e] <i>It's a quarter past one (two, ..., nine).</i></p>		
<p>d. (Ժամը) մեկն (երկուսն, երեքն, ..., ութն) անց հինգ է: [Zhamə mekn (yerkusn, yerek^h n, ..., ut^h n) ant^s hing e] <i>It's five (minutes) past one (two, three, ..., nine).</i></p>		
<p>f. (Ժամը) մեկն (երկուսն, երեքն, ..., ութն) անց քսան է: [Zhamə mekn (yerkusn, yerek^h n, ..., ut^h n) ant^s k^h san e] <i>It's twenty (minutes) past one (two, three, ..., eight).</i></p>		
<p>e. (Ժամը) մեկից** (երկուսից, երեքից, ..., տասից) քառորդ է պակաս: [Zhamə meki^ts^h (yerkusi^ts^h, yerek^h i^ts^h ..., tasi^ts^h) k^h aort e pakas] <i>It's a quarter to one (two, three, ..., ten).</i></p>		
<p>g. (Ժամը) մեկից (երկուսից, ..., տասնմեկից) հինգ է պակաս: [Zhamə meki^ts^h (yerkusi^ts^h, ..., tasn^o meki^ts^h) hing e pakas] <i>It's five (minutes) to one (two, ..., eleven).</i></p>		
<p>h. (Ժամը) մեկից (երկուսից, ..., տասներկուսից) քսան է պակաս: [Zhamə meki^ts^h (yerkusi^ts^h, ..., tasnerkusi^ts^h) k^h san e pakas] <i>It's twenty (minutes) to one (two, ..., twelve).</i></p>		
<p>* Another possible word order is: Ժամը մեկն անց է կես (1:30), տասն անց է քսան (10:20), etc. **Ablative forms such as մեկից, երկուսից etc. can be replaced by the dative forms մեկին, երկուսին, etc.</p>		

2. ԺԱՄՐ ԲԱՆԻՍԻՄՆԵՆ: [Zhamə k^h anisin?] AT WHAT TIME?

a. (Ժամը) մեկին (երկուսին, չորսին, ..., տասներկուսին):
[Zhamə mekin (yerkusin, ç^h orsin, ..., tasnerkusin)]
At one (two, four, ... twelve) o'clock.

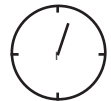
b. (Ժամը) մեկն (երկուսն, հինգն, ..., ինն) անց կեսին:
[Zhamə mekn (yerkusn, hingn, ..., inn) antş^h kesin]
At half past one (two, five, ..., nine).

c. (Ժամը) մեկն (երկուսն, ..., ինն) անց քառորդին:
[Zhamə mekn (yerkusn, ..., inn) antş^h k^h afort^h in]
At quarter past one (two, ..., nine).

d. (Ժամը) մեկն (երկուսն, երեքն, ..., ութն) անց հինգին:
[Zhamə mekn (yerkusn, yerek^h n, ..., ut^h n) antş^h hingin]
At five (minutes) past one (two, three, ..., eight).

e. (Ժամը) մեկն (երկուսն, երեքն, ..., տասն) անց քսանին:
[Zhamə mekn antş^h (yerkusn, ..., yerek^h n, tasn) antş^h k^h sanin]
At twenty (minutes) past one (two, three, ..., ten).

f. (Ժամը) մեկից* (երկուսից, ..., տասից) քառորդ պակաս:
[Zhamə mekitş^h (yerkusitş^h, ..., tasitş^h) k^h afort^h pakas]
At quarter to one (two, ..., ten).

g. (Ժամը) մեկից (երկուսից, ..., իննից) հինգ պակաս:
[Zhamə mekitş^h (yerkusitş^h, ..., innitş^h) hing pakas]
At five to one (two, ..., nine).

h. (Ժամը) մեկից (երկուսից, ..., իննից) քսան պակաս:
[Zhamə mekitş^h (yerkusitş^h, ..., innitş^h) k^h san pakas]
At twenty to one (two, ..., nine).

*All ablative forms such as մեկից, երկուսից etc. can be replaced by the dative forms մեկին, երկուսին, etc.

V GRAMMAR

A. VERBS

I. THE FUTURE AND FUTURE IMPERFECT TENSES (INDICATIVE)

To express future activities and events Armenian has two future tenses in the indicative mood: future and future imperfect. Both are compound tenses.

1. Formation of the future tense:

The future tense is formed by combining the future participle ending in *-ելու* (*գրելու*) or *-ալու* (*կարդալու*) and the conjugated forms of the auxiliary verb *եմ* *I am*.

EXAMPLES: *գրելու եմ* [g^orelu em] *I am going to write/I shall write*, etc.
կարդալու եմ [kart^halu em] *I am going to read/I shall read*, etc.

For the future tense, all regular verbs follow the pattern below:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>եմ</i>	[verb stem+-elu/-alu + em]
2nd pers. (<i>դու</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>ես</i>	[verb stem+-elu/-alu + es]
3rd pers. (<i>նա</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>է</i>	[verb stem+-elu/-alu + e]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>ենք</i>	[verb stem+-elu/-alu + enk ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>եք</i>	[verb stem+-elu/-alu + ek ^h]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>են</i>	[verb stem+-elu/-alu + en]

INDICATIVE MOOD

FUTURE

	<i>գրել</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(<i>ես</i>)	<i>գրելու եմ</i>	<i>չեմ գրելու</i>	<i>կարդալու եմ</i>	<i>չեմ կարդալու</i>
(<i>դու</i>)	<i>գրելու ես</i>	<i>չես գրելու</i>	<i>կարդալու ես</i>	<i>չես կարդալու</i>
(<i>նա</i>)	<i>գրելու է</i>	<i>չի գրելու</i>	<i>կարդալու է</i>	<i>չի կարդալու</i>
(<i>մենք</i>)	<i>գրելու ենք</i>	<i>չենք գրելու</i>	<i>կարդալու ենք</i>	<i>չենք կարդալու</i>
(<i>դուք</i>)	<i>գրելու եք</i>	<i>չեք գրելու</i>	<i>կարդալու եք</i>	<i>չեք կարդալու</i>
(<i>նրանք</i>)	<i>գրելու են</i>	<i>չեն գրելու</i>	<i>կարդալու են</i>	<i>չեն կարդալու</i>

2. Formation of the future imperfect tense:

The future imperfect tense is formed by combining the future participle ending in *-ելու* (*գրելու*) or *-ալու* (*կարդալու*) and the conjugated forms of the auxiliary verb *եմ* *I am* in the imperfect. **EXAMPLES:** *գրելու էի* [g^ərelu eyi] *I was going to write*, etc. and *կարդալու էի* [kart^halu eyi] *I was going to read*, etc. All regular verbs follow the pattern below:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>էի</i>	[verb stem+-elu/-alu + eyi]
2nd pers. (<i>դու</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>էիր</i>	[verb stem+-elu/-alu + eyir]
3rd pers. (<i>նա</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>էր</i>	[verb stem+-elu/-alu + er]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>էինք</i>	[verb stem+-elu/-alu + eyink ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>էիք</i>	[verb stem+-elu/-alu + eyik ^h]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	verb stem <i>-ելու/-ալու</i> + <i>էին</i>	[verb stem+-elu/-alu + eyin]

The future imperfect

	<i>գրել</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(<i>ես</i>)	<i>գրելու էի</i>	<i>չէի գրելու</i>	<i>կարդալու էի</i>	<i>չէի կարդալու</i>
(<i>դու</i>)	<i>գրելու էիր</i>	<i>չէիր գրելու</i>	<i>կարդալու էիր</i>	<i>չէիր կարդալու</i>
(<i>նա</i>)	<i>գրելու էր</i>	<i>չէր գրելու</i>	<i>կարդալու էր</i>	<i>չէր կարդալու</i>
(<i>մենք</i>)	<i>գրելու էինք</i>	<i>չէինք գրելու</i>	<i>կարդալու էինք</i>	<i>չէինք կարդալու</i>
(<i>դուք</i>)	<i>գրելու էիք</i>	<i>չէիք գրելու</i>	<i>կարդալու էիք</i>	<i>չէիք կարդալու</i>
(<i>նրանք</i>)	<i>գրելու էին</i>	<i>չէին գրելու</i>	<i>կարդալու էին</i>	<i>չէին կարդալու</i>

3. Uses of the future tense

a) The future tense denotes actions or states that the speaker expects to take place in the future:

Այս երեկո միասին ենք ճաշելու:
Tonight we will have dinner together.

Ասում են՝ ձյուն է գալու:
They say it will snow.

b) In particular contexts, the future may also connote determination, compulsion, threat, or promise on the part of the speaker.

Այս օրը հիշելու եմ:
I'll remember this day.

c) In most cases, it is linked to a condition expressed by a subordinate clause:

Եթե չգաս, տխրելու եմ:
If you don't come, I'll be sad.

The conditional clause may also be implied:

Տխրելու եմ:
I'll be sad.

d) The future may be used to express an exhortation:

Անելու ես այն, ինչ որ ես եմ ասում:
You'll do what I tell you to do.

Note that the auxiliary verb is not repeated when the clause contains more than one verb:

Երգելու, պարելու և ուրախանալու ենք:
We'll sing, dance, and have fun.

4. Uses of the imperfect future tense

It denotes actions or states that were anticipated in the past but did not take place:

Նամակը գրելու էի, բայց հետո միտքս փոխեցի:
I was going to write the letter, but then I changed my mind.

Զիչտ այն պահին, երբ ներս էի մտնելու, դուռը փակվեց:
I was about to enter the room when the door closed.

II. THE IMPERATIVE MOOD

The imperative serves to designate commands, requests, demands, offers, and entreaties. In Armenian these can be rendered assertively or prohibitively.

1) Assertive commands are mainly expressed by the imperative mood, which has two second-person forms in Armenian: singular and plural.

1. Imperative Singular:

a) Regular verbs form their singular imperative forms by replacing the infinitive endings *-ել* with *-ի՛ր*, and *-ալ* with *-ա՛*.

<i>երգ-ել</i> → <i>երգ-ի՛ր</i>	<i>գն-ալ</i> → <i>գն-ա՛</i>
<i>խոս-ել</i> → <i>խոս-ի՛ր</i>	<i>կարդ-ալ</i> → <i>կարդ-ա՛</i>

b) Verbs with the suffixes *-ան-*, *-են-*, *-ն-* and *-չ-* form the singular imperative by adding to the aorist stem the ending *-ի՛ր*.

<i>Infinitive</i>		<i>Aorist</i>		<i>Sing. Imperative</i>
<i>Հեռ-ան-ալ</i>	→	<i>Հեռաց-ա</i>	→	<i>Հեռաց-ի՛ր</i>
<i>մոտ-են-ալ</i>	→	<i>մոտեց-ա</i>	→	<i>մոտեց-ի՛ր</i>
<i>իջ-ն-ել</i>	→	<i>իջ-ա</i>	→	<i>իջ-ի՛ր</i>
<i>փախ-չ-ել</i>	→	<i>փախ-ա</i>	→	<i>փախ-ի՛ր</i>

c) Verbs with the causative suffix *-ցն-* add to the aorist stem the ending *-ո՛ւ*.

<i>Հասկա-ցն-ել</i>	→	<i>Հասկացր-ի</i>	→	<i>Հասկացր-ո՛ւ</i>
<i>մոտե-ցն-ել</i>	→	<i>մոտեցր-ի</i>	→	<i>մոտեցր-ո՛ւ</i>

d) Prohibitive commands are initiated by the prohibitive particle *մի՛* don't. Most regular verbs derive their prohibitive singular from their assertive forms:

<i>երգի՛ր</i>	→	<i>մի՛ երգիր</i>	/	<i>զնա՛</i>	→	<i>մի՛ զնա</i>
<i>վերցրո՛ւ</i>	→	<i>մի՛ վերցրու</i>		<i>փախի՛ր</i>	→	<i>մի՛ փախիր</i>

e) Verbs with the suffixes *-ան-*, *-են-*, and *-ցն-* form their prohibitive singular by adding to the infinitive stem the ending *-ա* or *-ի*.

<i>Հեռ-ան-ալ</i>	→	<i>մի՛ Հեռանա</i>		<i>վախ-են-ալ</i>	→	<i>մի՛ վախենա</i>
<i>մոռ-ան-ալ</i>	→	<i>մի՛ մոռանա</i>		<i>կոր-ցն-ել</i>	→	<i>մի՛ կորցնի</i>

2. Imperative Plural

a) Regular verbs are derived from the aorist stem and take the ending *-ե՛ք*:

<i>երգ-ել</i>	→	<i>երգեց-ի</i>	→	<i>երգեց-ե՛ք</i>
<i>խաղ-ալ</i>	→	<i>խաղաց-ի</i>	→	<i>խաղաց-ե՛ք</i>
<i>մեծ-ան-ալ</i>	→	<i>մեծաց-ա</i>	→	<i>մեծաց-ե՛ք</i> *

b) Irregular verbs normally use the aorist stem for both singular and plural imperatives:

<i>զալ</i>	→	<i>եկա</i>	→	<i>ե՛կ</i> OR <i>արի՛</i> / <i>եկե՛ք</i>
<i>ուտել</i>	→	<i>կերա</i>	→	<i>կե՛ր</i> / <i>կերե՛ք</i>
<i>լալ</i>	→	<i>լացի</i>	→	<i>լա՛ց</i> / <i>լացե՛ք</i> **

c) The plural prohibitive uses the infinitive stem by replacing the infinitive endings *-ել* with *-եք*, and *-ալ* with *-աք*. However, *-եցեք* and *-ացեք* forms are also possible:

<i>խոս-ել</i>	→	<i>մի՛ խոսեք</i>	, <i>խաղ-ալ</i>	→	<i>մի՛ խաղաք</i>	OR	<i>մի՛ խաղացեք</i>
<i>գր-ել</i>	→	<i>մի՛ գրեք</i>	, <i>մոտեն-ալ</i>	→	<i>մի՛ մոտենաք</i>	OR	<i>մի՛ մոտեցեք</i>

* In current every-day speech, plural imperative forms derived from the infinitive stem are also common. Compare *վազե՛ք*, *խմե՛ք*, *խոսե՛ք*, etc. rather than *վազեցե՛ք*, *խմեցե՛ք*, *խոսեցե՛ք*, etc.

** The singular imperative has a variety of irregular endings and forms (see Appendix, table of irregular verb, pp. 334-335).

B. NOUNS

1. Formation of the ablative

The Armenian ablative has no equivalent case in English. Whereas English expresses ablative meaning by such prepositions as *from*, *of*, etc., Armenian achieves the same effect by adding the ablative marker to nouns and pronouns. The most common markers for the ablative in Armenian are **-ից** and **-ուց**, which are normally added to the nominative form.

տուն house → *տն-ից* from the house, *արևելք* East → *արևելք-ից* from the East, *դու* you → *քեզ(ա)ն-ից* from you, *մարդ* human being → *մարդ-ուց* from the human being, etc.

There are, however, some words that form their ablative based on the genitive case: *հայր*

Nom. sing.: *հայր* father → gen. sing.: *հոր* → abl. sing.: *հոր-ից*

Nom. sing.: *քույր* sister → gen. sing.: *քրոջ* → abl. sing.: *քրոջ-ից*

When the genitive case ends in *-ա*, there is an *-ն-* included between the genitive form and the ablative ending *-ից*:

Nom. sing.: *աղջիկ* girl → gen. sing.: *աղջկա* → abl. sing.: → *աղջկա-ն-ից*

Nom. sing.: *օր* day → gen. sing.: *օրվա* → abl. sing.: → *օրվա-ն-ից*

Some nouns also preserve the genitive singular mutations or alterations of certain root vowels (see pp. 107-108) in the plural:

Nom. sing. *գիրք* book → gen. sing.: *գրքի* → gen./dat. plur.: *գրքից*

Nom. sing. *սուտ* lie → gen. sing.: *ստի* → gen./dat. plur.: *ստից*

Nom. sing. *հաշիվ* account → gen. sing.: *հաշվի* → gen./dat. plur.: *հաշվից*

The diversity of noun stems in the singular is not preserved in the plural. The ablative plural is based on the nominative plural and is formed mostly by simply adding the ablative marker *-ից* to the plural ending *-(ն)եր*:

Sing. plur.: *քույր* → nom. plur.: *քույրեր* → abl. plur.: *քույրերից*

Sing. plur.: *հայր* → nom. plur.: *հայրեր* → abl. plur.: *հայրերից*

Sing. plur.: *այգի* → nom. plur.: *այգիներ* → abl. plur.: *այգիներից*

Exception to this rule: a limited group of nouns with the plural ending *-ք*, *-ենք*, *-ոնք*, *-իկ*, or *-այք* (see Unit 2, p. 33). The ablative of these nouns is based on the genitive/dative plural ending in *-ց*:

Nom. sing. *Գրիգորենք* → gen. plur.: *Գրիգորենց* → abl. plur.: *Գրիգորենցից*

Nom. sing. *մերոնք* → gen. plur.: *մերոնց* → abl. plur.: *մերոնցից*

Nom. plur.: *կանայք* → gen. plur.: *կանանց* → abl./ plur.: *կանանցից*

Nom. sing. *մարդիկ* → gen. plur.: *մարդկանց* → gen./dat. plur.: *մարդկանցից*

2. Uses of the ablative case

The ablative is used

1. When governed by a verb or an adjective (see Unit 11, p. 264):

Այս շնից վախենում եմ:
[Ays ʃh^əniɫs^h vakhenum em]
I am afraid of this dog.

In this example, the ablative form **շնից** of *this dog* is governed by the verb **վախենալ** to *be afraid*. Note that the English *to be afraid* is followed by the preposition *of (this dog)*.

Աչքից հեռու, մտքից հեռու:
[Aɫh^hk^hitʃ^h heɾu, m^ətk^hitʃ^h heɾu]
Out of sight, out of mind.

This proverb contains two ablative forms, **աչքից** [aɫh^hk^hitʃ^h] [lit.: *from the eye*] and **մտքից** [m^ətk^hitʃ^h] [lit.: *from the mind*], governed by the adverb **հեռու** [heɾu] *away, far*.

2. To describe various circumstantial details such as source, origin, removal, or distance. It can indicate, for instance, the starting point of an event or an action.

a) The person who carried out an action:

Այս նվերն ստացել եմ մորիցս:
[Ays n^əvern stats^hel em moritʃ^həs]
I received this gift from my mother.

The form **մորիցս** *from my mother* is an ablative. It indirectly indicates the performer of the action, namely the person who bestowed the gift. The question here is: **ումից?** [umitʃ^h?] *from whom?* or *by whom?*

b) The place where an action begins:

Որտեղից ես գալիս: Շուկայից:
[Vorteghits^h es galis? ʃhukayitʃ^h]
Where do you come from? From the market.

This example already contains the appropriate question for the ablative form **որտեղից** *from where?* **Շուկայից** *from the market*.

c) The person, the place or the material from which people or things originate:

Երկուսս էլ նույն հորից ենք: [Yerkus ^ə s el nuyn horitʃ ^h enk ^h] <i>We both have the same father.</i>	Շենքը կառուցեցին քարից: [ʃhenk ^h ə kaiutʃ ^h ets ^h in k ^h aritʃ ^h] <i>They built the house from stone.</i>
---	--

The ablative forms **հորից** (question: **ումից** [umits^h?]) and **քարից** (question: **ինչից** [inçh^h it^h?]) indicate the origin of the subjects in question.

d) The time as a starting point of an action or event:

Մեկ շաբաթից կգամ:
[Mek şhap^h at^h it^h k^əgam]
I will come in a week.

Անցյալ տարվանից այստեղ ենք:
[Ant^h yal tarvaniç^h aystegh enk^h]
We have been here since last year.

Here, the questions **ինչքան ժամանակից** [inçh^h k^h an çhamanakiç^h?] would apply to the starting point in the future, and **երբվանից** [yerp^h vaniç^h?] to the starting point in the past.

e) The cause of an action or state:

Ցրտից դողում եմ:
[T^h ɔrtiç^h doghum em]
I am shivering with cold.

Սովից շատերը մահացան:
[Soviç^h şhaterə mahaç^h an]
Many died of starvation.

3. The ablative expresses partitive meaning by indicating a whole from which a part (a piece, a number, etc.) is separated:

Քույրերից մեկը սա է:
[K^h uyeriç^h mekə sa e]
This is one of the sisters.

Այս հացից մի կտոր կեր:
[Ays haç^h it^h mi k^ətor ker]
Eat a piece of this bread!

4. The ablative is used in comparisons:

Ոսկին արծաթից (ավելի) թանկ է:
[Voskin art^h at^h it^h (aveli) t^h ank e]
Gold is more expensive than silver.

Ես քեզանից արագ եմ վազում:
[Yes k^h ezaniç^h arag em vazum]
I run faster than you do.

5. The ablative is employed in passive constructions when the original subject is removed from its position and shifted to an indirect object. Compare the following sentence, in which the actual subject has been shifted from the nominative to the ablative form of the noun **արև** (cf. **արևից** *by the sun*) and the pronoun **մենք** (cf. **մեր+կողմից** *by us*) (see p. 154):

Խոտը խանձվեց արևից:
[Khotə khandz^h vet^h areviç^h]
The grass was scorched by the sun.

Թշնամին հաղթվեց մեր կողմից:
[T^h ɔşnamin hakht^h ɔvet^h mer koghmits^h]
The enemy was conquered by us.

6. In addition to nouns and pronouns, words of other word classes (adverbs, postpositions, numerals, etc.) may be nominalized and used in the ablative case:

այստեղ [aystegh] *here*
ձախ [d^h zakh] *left*
մեջ [meçh^h] *in, inside*

→ **այստեղից** [aysteghits^h] *from here*
→ **ձախից** [d^h zakhits^h] *from the left*
→ **միջից** [mijits^h] *from the inside*

C. NUMERALS

1. Ordinal numerals

Ordinal numerals denote the relative position of things, persons, and phenomena in a sequence, row, class, line, etc. In Armenian, ordinal numerals are derived from cardinal numerals by adding the suffix *-րորդ* [-rort^h] or *-երորդ* [-erort^h] to the stem.

ORDINAL NUMERALS		CARDINAL NUMERALS	
The first four numbers are exceptions to the rule:			
1 մեկ	[mek]	→	<i>առաջին</i> [arəçh ^h in] <i>first</i>
2 երկու	[yerku]	→	<i>երկրորդ</i> [yerkrort ^h] <i>second</i>
3 երեք	[yerek ^h]	→	<i>երրորդ</i> [yerrort ^h] <i>third</i>
4 չորս	[çh ^h ors]	→	<i>չորրորդ</i> [çh ^h orrort ^h] <i>fourth</i>
Below are regularly formed ordinal numerals:			
5 հինգ	[hing]	→	<i>հինգերորդ</i> [hingerort ^h] <i>fifth</i>
6 վեց	[vetçh ^h]	→	<i>վեցերորդ</i> [vetçh ^h erort ^h] <i>sixth</i>
7 յոթ	[yot ^h]	→	<i>յոթերորդ</i> [yot ^h erort ^h] <i>seventh</i>
8 ութ	[ut ^h]	→	<i>ութերորդ</i> [ut ^h erort ^h] <i>eighth</i>
9 ինն or ինը	[inn] or [inə]	→	<i>իններորդ</i> [innerort ^h] <i>ninth</i>
10 տասն or տասը	[tas ^ə n] or [tasə]	→	<i>տասներորդ</i> [tasnerort ^h] <i>tenth</i>
11 տասնմեկ	[tasn ^ə mek]	→	<i>տասնմեկերորդ</i> * [tasn ^ə mekerort ^h] <i>11th</i>
12 տասներկու	[tasnerku]	→	<i>տասներկուերորդ</i> [tasnerkuerort ^h] <i>12th</i>
13 տասներեք	[tasnerek ^h]	→	<i>տասներեքերորդ</i> [tasnerek ^h erort ^h] <i>13th</i>
15 տասնհինգ	[tasn ^ə hing]	→	<i>տասնհինգերորդ</i> [tasn ^ə hingerort ^h] <i>15th</i>
20 քսան	[k ^h san]	→	<i>քսաներորդ</i> [k ^h sanerort ^h] <i>20th</i>
21 քսանմեկ	[ksanmek]	→	<i>քսանմեկերորդ</i> [k ^h sanmekerort ^h] <i>21st</i> *
30 երեսուն	[yeresun]	→	<i>երեսուներորդ</i> [yeresunerort ^h] <i>30th</i>
40 քառասուն	[k ^h arasun]	→	<i>քառասուներորդ</i> [karasunerort ^h] <i>40th</i>
50 հիսուն	[hisun]	→	<i>հիսուներորդ</i> [hisunerort ^h] <i>50th</i>
60 վաթսուն	[vatsun]	→	<i>վաթսուներորդ</i> [vat ^h sunerort ^h] <i>60th</i>
70 յոթանասուն	[yot ^h anasun]	→	<i>յոթանասուներորդ</i> [yot ^h anasunerort ^h] <i>70th</i>
80 ութսուն	[utsun]	→	<i>ութսուներորդ</i> [ut ^h sunerort ^h] <i>80th</i>
85 ութսունհինգ	[utsun ^ə hing]	→	<i>ութսունհինգերորդ</i> [ut ^h sun ^ə hingerort ^h] <i>85th</i>
90 իննսուն	[inn ^ə sun]	→	<i>իննսուներորդ</i> [inn ^ə sunerort ^h] <i>90th</i>

* Note that in two-digit numbers (21, 22, etc.), the regular forms *-մեկերորդ*, *-երկուերորդ*, *-երեքերորդ*, *չորսերորդ*, etc.) are employed rather than the common irregular forms (*առաջին*, *երկրորդ*, *երրորդ*, *չորրորդ*).

100 հարյուր	[haryur]	→	հարյուրերորդ	[haryurerort ^h]	100th
101 հարյուր մեկ	[haryur mek]	→	հարյուրմեկերորդ	[haryurmekerort ^h]	101st
500 հինգ հարյուր	[hing haryur]	→	հինգհարյուրերորդ	[hingharyurerort ^h]	500th
1000 հազար	[hazar]	→	հազարերորդ	[hazarerort ^h]	1000th

Corresponding to the patterns above, the question *քանի՞երորդ* *which one ?* (in a sequence, in a row, etc.) is derived from the question *քանի՞* *how many?*

Armenian uses cardinal, not ordinal, numerals to indicate days of the month. For this purpose, cardinal numbers are nominalized (by adding the definite article *-ը* to the stem) and appear after the genitive form of the noun denoting the month:

Մայիսի մեկը *The first of May* or *May the first*
 [May_{gen} one_{the}] (literally: The one of May)

Հունվարի վեցը *The sixth of January* or *January the sixth*
 [January_{gen} six_{the}] (literally: The six of January)

Nominalized cardinal numerals are declined like regular *-ի* declension nouns (see p. 100):

Ապրիլի երեքին *On the third of April*
 [April_{gen} three_{dat}] (literally: On the three of April)

Մայիսի մեկից հետո *After the first of May*
 [May_{gen} one_{abl} after] (literally: After the one of May)

2. Distributive numerals

Distributive numerals indicate numeric distribution or assignment of items. To this end

a) the suffix *-ական* is added to the cardinal numerals:

<i>մեկ</i>	1	→	<i>մեկական</i>	[mekakan]	<i>one to each</i>
<i>երկու</i>	2	→	<i>երկուական</i>	[yerkuakan]	<i>two to each</i>
<i>տասը</i>	10	→	<i>տասական</i>	[tasakan]	<i>ten to each</i>
<i>քսան</i>	20	→	<i>քսանական</i>	[k ^h sanakan]	<i>twenty to each</i>
<i>հարյուր</i>	100	→	<i>հարյուրական</i>	[haryurakan]	<i>a hundred to each, etc.</i>

Reduced forms such as *5-ական*, *20-ական*, *35-ական* etc. are also common.

b) cardinal numerals are reduplicated:

<i>մեկ</i>	1	→	<i>մեկ-մեկ</i>	[mek-mek]	<i>one to/of each</i>
<i>երկու</i>	2	→	<i>երկու-երկու</i>	[yerku-yerku]	<i>two to/of each</i>

Հարյուր 100 → Հարյուր-հարյուր [haryur-haryur] *hundred to/of each*
 Հազար 1000 → Հազար-հազար [hazar-hazar] *thousand to/of each*

The question for distributive numerals is: **քանիսկա՞ն** *how many each?*

EXAMPLES: –Քանիսկա՞ն դուրս ստացաք: –Քսանական:
 [K^h aniakan dolar statʂ^h ak^h? –K^h sanakan.]

“How many dollars did each of you receive?” “Twenty (each).”

Երկու-երկու շարքի կանգնեցինք:
 [Yerku-yerku ʂhark^h kangnetʂ^h ink^h]
We lined up in pairs.

3. Fractional numerals

Fractional numerals denote a fraction or fractions of a unit in terms of numerals. The numerator is indicated by a cardinal numeral while the denominator by an ordinal one (ending in *-(ե)րորդ*) which is very often formed by adding the suffix *-ական*.

EXAMPLES DENOMINATORS:

- (5) Հինգ → Հինգերորդ [hingerort^h] or Հինգերորդական [hingerort^h akan]
- (9) Ինը → Իններորդ [innerort^h] or Իններորդական [innerort^h akan]
- (7) յոթ → յոթերորդ [yot^h erort^h] or յոթերորդական [yot^h erort^h akan]
- (20) քսան → քսաներորդ [k^h sanerort^h] or քսաներորդական [k^h sanerort^h akan]

There are three exceptions:

- (2) երկու [yerku] → կես [kes] *half*
- (3) երեք [yerek^h] → երրորդ [yerrort^h] *third*
- (4) չորս [ç^h ors] → քառորդ [k^h aort^h] *quarter*

EXAMPLES OF FRACTIONAL NUMERALS:

- 2/3 երկու երրորդ [yerku yerrort^h] or երկու երրորդական [yerku yerrort^h akan]
- 3/5 երեք հինգերորդ [yerek^h hingerort^h] or երեք հինգերորդական [yerek^h hingerort^h akan]
- 3/4 երեք քառորդ [yerek^h k^h aort^h] or երեք քառորդական [yerek^h k^h aort^h akan]
- 6/8 վեց ութերորդ [vetʂ^h ut^h erort^h] or վեց ութերորդական [vetʂ^h ut^h erort^h akan]
- 12/20 տասներկու քսաներորդ [tasnerku k^h sanerort^h] or տասներկու քսաներորդական [tasnerku k^h sanerort^h akan]

Sometimes the syllable *-եր* in the fractional numbers is reduced:

7/10 յոթ տասներորդ [yot^h tasnerort^h] or 7/10 յոթ տասնորդական [yot^h tasnort^h akan]

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

Interrogative sentences in Armenian

Like other languages, Armenian has two types of interrogative sentences:

- a) specific questions seeking new, supplementary information;
- b) general questions that require a *yes* or *no*-answer.

1) While English employs mostly *wh*-words for specific questions, Armenian uses interrogative words of diverse origins: *ո՞վ* [ov?] *who?*, *ի՞նչ* [inčʰ?] *what?*, *ո՞ր* [ur?] *where?*, *ե՞րբ* [yerpʰ?] *when?*, *ի՞նչո՞ւ* [inčʰ u?] *why?*, *ի՞նչպե՞ս* [inčʰ pes?] *how?*, etc.

Ո՞վ ասաց կրկին վերջին բառը: *Who had* [literally: *said*] *the last word again?*

However, word order in interrogative sentences is not as rigid as it is in English, where *wh*-words normally appear at the beginning of an interrogative sentence. In Armenian, interrogative words can appear in any position:

<i>Վերջին բառը կրկին ո՞վ ասաց:</i>	[Literally: * <i>The last word again who had?</i>]
<i>Վերջին բառը ո՞վ կրկին ասաց:</i>	[Literally: * <i>The last word who again had?</i>]
<i>Կրկին ո՞վ ասաց վերջին բառը:</i>	[Literally: * <i>Again who had the last word?</i>]
<i>Կրկին վերջին բառը ո՞վ ասաց:</i>	[Literally: * <i>Again the last word who had?</i>]

2) The structure of general *yes/no*-questions in Armenian also differs from that of English. For example, Armenian does not initiate general questions with an auxiliary verb, as is the case in English (by using “*to do*”):

(Դու) իսպաներեն խոսո՞ւմ ես: *Do you speak Spanish?* [Literally: **You Spanish speak?*]

In accordance with the prevalent (SOV-Subject-Object-Verb) word order in Armenian, general questions rarely start with a finite verb. In fact, the word order of general questions and regular statements can be identical, the only difference being the intonation and punctuation. Compare the word order of the statement below:

(Դու) իսպաներեն խոսում ես: *You do speak Spanish.*

However, if the verb itself carries the question mark, it can shift positions:

Խոսո՞ւմ ես իսպաներեն: *Do you speak Spanish?* [As opposed to *write, read, etc.*]

Since any independent word in a sentence can carry the question mark (see Unit 1, p. 18), we have also the following options:

Իսպաներե՞ն ես խոսում: *Do you speak Spanish?* [As opposed to *Greek, German, etc.*]

Դո՞ւ ես խոսում իսպաներեն: *Do you speak Spanish?* [As opposed to *he, they, etc.*]

* Ungrammatical sentences in English are marked with an asterisk

VII WORD FORMATION

Formation of nouns denoting persons

The most productive suffixes for forming nouns denoting persons are:

- ացի/-եցի/-ցի [-ats^hi / -ets^hi / -ts^hi]
- (ա)պան [- (a)pan]
- որդ [-ort^h]
- իչ [-ich^h]
- բան [-ban]

1. Nouns formed by the suffix **-ացի/-եցի/-ցի** denote residents. These nouns are derived from common and proper nouns of place:

գյուղ [gyugh] <i>village</i>	→	գյուղացի [gyughats ^h i] <i>peasant</i>
Վան [Van] <i>Van</i>	→	վանեցի [vanets ^h i] <i>originating from Van</i>
Երևան [Yerevan] <i>Yerevan</i>	→	երևանցի [yerevants ^h i] <i>resident of Yerevan</i>

2. Nouns ending in **-(ա)պան** indicate a profession. They are derived from nouns:

դուռ [dur] <i>door</i>	→	դռնապան [d ^o rnapan] <i>porter</i>
պարտեզ [partez] <i>garden</i>	→	պարտիզպան [partizpan] <i>gardner</i>
կառք [kaik ^h] <i>coach, carriage</i>	→	կառապան [karapan] <i>coachman</i>

3. The suffix **-իչ** [-ich^h] added to verbal stems form nouns denoting professions:

երգել [yerk ^h el] <i>to sing</i>	→	երգիչ [yerk ^h ich ^h] <i>singer</i>
նկարել [n ^o karel] <i>to paint</i>	→	նկարիչ [n ^o karich ^h] <i>painter</i>
հսկել [h ^o skel] <i>to control</i>	→	հսկիչ [h ^o skich ^h] <i>controller</i>

4. The suffix **-որդ** [-ort] comes with verbal and nominal stems and indicates occupations:

սայլ [sayl] <i>cart</i>	→	սայլորդ [saylort ^h] <i>carter, cartwright</i>
որսալ [vorsal] <i>to hunt</i>	→	որսորդ [vorsort ^h] <i>hunter</i>
հետևել [hetevel] <i>to follow</i>	→	հետևորդ [hetevort ^h] <i>follower</i>

While most of these derivations do not specify gender, some form parallel nouns extended by the suffix **-ուհի** [-uhi], which designates female gender:

նկարիչ [n ^o karich ^h] <i>painter</i>	→	նկարչուհի [n ^o karch ^h uhi] <i>female painter</i>
երգիչ [yerk ^h ich ^h] <i>singer</i>	→	երգչուհի [yerk ^h ch ^h uhi] <i>female singer</i>
գերմանացի [germanats ^h i] <i>Geman (male)</i>	→	գերմանուհի [germanuhi] <i>German (female)</i>

VIII PRONUNCIATION

The letters Ջ ձ, Ծ ծ, and Զ ց

Similarly to all East Armenian stops discussed so far (see Unit 2, p. 37, Unit 3, p. 59, Unit 4, p. 83), the East Armenian affricates* are also represented by a triple system. Ջ ձ, Ծ ծ and Զ ց are a set of affricates that correspond to the following three distinct sounds:

voiced	Ջ ձ	[dʒ]
voiceless non-aspirated	Ծ ծ	[tʃ]
voiceless aspirated	Զ ց	[tʃʰ]

The meaning of the following words differs in the contrast of the affricates ձ, ծ and ց:

ձախ [dʒakʰ] *left*

ծախ(ել) [tʃakʰ(ɛl)] *(to) sell*

ցախ [tʃʰakʰ] *twig*

1) Ջ ձ stands for the voiced affricate [dʒ], a composite sound that starts with the voiced stop [d] and ends with the voiced sibilant [z]. It sounds like the combination of [d+z] in the English *odds* or *kids*.

EXAMPLES: ձուկ [dʒuk] *fish*, օձիք [odʒikʰ] *collar*, ձի [dʒi] *horse*, etc.

2) Ծ ծ represents the voiceless non-aspirated affricate [tʃ], a complex sound that starts with the voiceless non-aspirated stop [t] and ends with the voiceless sibilant [ʃ]. It is pronounced similarly to the English combination [t+s] without any aspiration.

EXAMPLES: ծաղիկ [tʃaghik] *flower*, ծով [tʃov] *sea*, ծիծաղել [tʃitʃaghɛl] *to laugh*, etc.

3) Զ ց represents the voiceless aspirated affricate [tʃʰ], a complex sound that starts with the voiceless aspirated stop [tʰ] and ends with the voiceless sibilant [ʃ]. It is pronounced similarly to the English combination [t+s] in *lots* or *cats*.

EXAMPLES: ցանց [tʃʰantʃʰ] *net*, բաց [batʃʰ] *open*, ցուցակ [tʃʰutʃʰak] *list*, etc.

EXCEPTION: In a number of words ձ [dʒ] is pronounced as ց [tʃʰ] after ը [r]: բարձր [bartʃʰɔr] *high*, փորձ [pʰortʃʰ] *attempt*, բարձ [bartʃʰ] *pillow*, արձակ [artʃʰak] *prose*, դերձակ [dɛrtʃʰak] *taylor*, վարձել [vartʃʰɛl] *to rent*, etc.

* Affricate: a complex sound that consists of a stop and a sibilant (note their romanization).

IX ORTHOGRAPHY

Armenian syllabification and the transitory vowel [ə]

In general, Armenian words form as many syllables as the number of vowels they contain:

one syllable	պատ [pat] <i>wall</i>
two syllables	ռետին [retin] <i>eraser</i>
three syllables	ընտանիք [əntanik ^h] <i>family</i>
four syllables	երկուշաբթի [yerkuʃap ^h t ^h i] <i>Monday</i>
five syllables	վիրահատություն [virahatutyun] <i>surgery</i> , etc.

However, this rule does not hold for all Armenian words. Certain words can have

two syllables but only one vowel: **նկար** [n^əkar] *picture* ([ə] between **ն** and **կ**)

three syllables but only one vowel: **մկրտել** [m^ək^ərtel] *to baptize* ([ə] between **մ** and **կ**, **կ** and **ր**)

As seen above, additional syllables are formed due to the transitory vowel [ə], which is not written but clearly pronounced between consonants. There are some rules governing this syllabification. For instance, [ə] is pronounced but not written

1) between two consonants in initial position of words:

մնալ [m^ənal] *to stay*, **գնալ** [g^ənal] *to go*, **թթու** [t^ətu] *sour*, **կտոր** [k^ətor] *piece*, **ուկար** [t^əkar] *weak*, **սխալ** [s^ək^hal] *mistake*, etc.

2) before **ս**, **զ**, and **չ** in initial position of words when followed by the plosive consonants **բ**, **պ**, **փ**, **գ**, **կ**, **տ**, and **թ** (see Unit 10, pp. 240):

զգուշ [əzguys^h] *cautious*, **սկսել** [əsk^əsel] *to start*, **զգալ** [əzgal] *to feel*, etc.

3) when the negative particle **չ-** [ç^h-] is prefixed to verbs:

չլինել [ç^h əline] *not to be* from **լինել** [line] *to be*, **չգիտեմ** [ç^h əgitem] *I don't know* from **գիտեմ** [gitem] *I know*, etc.

4) when **կ-** [k-] and **կ-** [k-] is prefixed to verbs:

կգամ [k^əgam] *I will/may come* from **գամ** [gam], **կվազեմ** [k^əvazem] *I will run* from **վազեմ** [vazem] (see Unit 10, p. 224), etc.

5) when the possessive articles **-ս** [-s], **-դ** [-t], and **-ն** [-n] are suffixed to nouns:

տունդ [tun^ət] *your house* from **տուն** [tun] *house*, **մատս** [mat^əs] *my finger* from **մատ** [mat] *finger*, **Տիգրան Մեծն** [Tigran Mets^ən] *Tigran the Great*, etc.

6) in the final, unstressed syllable of some words:

արկղ [ark^əgh] *box*, **աստղ** [ast^əgh] *star*, **մետր** [met^ər] *meter*, etc.

X EXERCISES

1. Combine appropriate strings of sentences from each of the two columns.

a. Ժամը քանի՞սն է:	Ժամը երկուսին:
b. Ե՞րբ ես գալու:	Մեկն անց կես է:
c. Քանի՞ ժամ աշխատեցիր:	Չարժի:
d. Ժամը քանիսի՞ն ես գնալու:	Հինգ ժամ:
e. Այսօր ամսի քանի՞սն է:	Գրադարանից:
f. Հյուրերը ե՞րբ են գալու:	Սեպտեմբերի մեկն է:
g. Որտեղի՞ց ես գալիս:	Երեկոյան:

2. Form mini-dialogues according to the pattern in a, b, c, and d. Replace the words համալսարան with թատրոն, ճաշարան, տուն, գրադարան, etc.

- a. Գիտե՞ս, թե ուր գնաց այս աղջիկը:
Եթե չեմ սխալվում, համալսարան:
- b. Քանի՞ համալսարան ունեք:
Չգիտեմ, բայց մեր քաղաքում շատ համալսարաններ կան:
- c. Ինձ կասե՞ք, թե սա ինչ դուռն է:
Կարծեմ համալսարանի դուռնն է:
- d. Որտեղի՞ց է գալիս այս ուսանողը:
Ինձ ասացին, որ համալսարանից է գալիս:

3. Form mini-dialogues according to the given pattern in a, b, c, d, and e. Replace այսօր, where appropriate, with վաղը, այս երեկո, երկուշաբթի օրը, այս շաբաթ, etc.

- a. Կուզեի իմանալ, թե երբ եկավ նոր ուսուցիչը:
Կարծեմ այսօր եկավ:
- b. Հայրդ Գերմանիայից այսօ՞ր ժամանեց:
Ո՛չ, երեկ ժամանեց:
- c. Գիտե՞ս, թե դասերը երբ սկսվեցին:
Այսօրվանից են սկսվում:
- d. Այսօրվա հանդիպումը ժամը քանիսի՞ն է:
Որքան ինձ հայտնի է, ժամը չորսին:

4. Answer the questions, using the data in parentheses.

- a. Ժամը քանի՞սն է: Ժամը չորսն է (10.00, 4.15, 6.00, 5.20, 10.30, 3.45, etc.)
- b. Այսօր ի՞նչ օր է: Այսօր կիրակի է (Monday, Wednesday, Friday, etc.)
- c. Ո՞ր ամիսն է: Հունվար ամիսն է (March, May, July, October, December, etc.)
- d. Այսօր ամսի քանի՞սն է: Մայիսի մեկն է (21.03, 28.11, 24.01, 28.05, etc.)
- e. Թվականը ո՞րն էր: Հազար ինը հարյուր քառասունմեկն էր (1889, 1900, 1915, 1922, 1993, 2005, 2007, etc.)
- f. Ո՞ր դասարանում ես: (1, 3, 4, 5, 8, 10, etc.)
- g. Քանիակա՞ն դոլար ստացաք: (10, 30, 45, 50, 100, etc.)

5. Complete the sentences according to the pattern.

- a. Դու ե՞րբ ես դպրոց գնալու: Ժամը յոթին: (7:00)
- b. Երանուհին ե՞րբ է այստեղ լինելու: Ժամը (4:15) ... :
- c. Երեխաները ժամը քանիսի՞ն են դպրոցից գալու: (5:20)
- d. Դասը ե՞րբ է սկսվելու: (8:30)
- e. Դու ժամը քանիսի՞ն ես ճաշելու: (12:30)
- f. Դուք այսօր ե՞րբ եք մեկնելու: (2:45)
- g. Հայրիկդ աշխատանքից ե՞րբ է տուն գալու: (8:15)

6. Respond to the questions using the items in parentheses. Follow the pattern.

- a. Որտեղի՞ց ես գալու: Ինչպես միշտ, համալսարանից եմ գալու: (համալսարան)
- b. Իսկ հայրիկդ որտեղի՞ց է գալու: Ինչպես միշտ, ... (աշխատանք)
- c. Իսկ մայրիկդ որտեղի՞ց է գալու: Ինչպես միշտ, ... (շուկա)
- d. Իսկ քույրիկդ որտեղի՞ց է գալու: Ինչպես միշտ, ... (գրադարան)
- e. Իսկ եղբայրդ որտեղի՞ց է գալու: Ինչպես միշտ, ... (դպրոց)
- f. Իսկ պապիկդ որտեղի՞ց է գալու: Ինչպես միշտ, ... (ճաշարան)
- g. Իսկ ուսուցիչը որտեղի՞ց է գալու: Ինչպես միշտ, ... (տուն)

7. Form interrogative sentences according to the pattern.

- a. Ո՞վ ... (Մոսկվա, ապրել): Ո՞վ է Մոսկվայում ապրում:
- b. Որտե՞ղ ... (հայրիկդ, աշխատել):
- c. Ե՞րբ ... (դուք, ճաշել):
- d. Ո՞ւմ ... (դու, գիրքը, տալ):
- e. Քանի՞ անգամ ... (դուք, այստեղ, գալ):
- f. Երբվանի՞ց ... (քույրդ, Երևան, ապրել):
- g. Ո՞ր ... (դու, գույներ, սիրել):
- h. Որտեղի՞ց ... (Մարիա, գալ):
- i. Ինչո՞ւ ... (երեխա, լալ):

8. Ask for information on the whereabouts of persons and items:

- a. a relative
- b. a book
- c. a special food
- d. a piece of clothing
- e. a country

9. Translate into Armenian.

- a. There are 12 months and four seasons in a year.
- b. The seasons are: spring, summer, fall, and winter.
- c. Each season has three months. January is the first month, February is the second month, March is the third month, etc., and December is the last month of the year.
- d. There are thirty or thirty-one days in a month.
- e. Only February has 28 or 29 days.
- f. There are 24 hours in a day and 60 minutes in an hour.
- g. How many weeks are there in a year? Fifty-two.
- h. How many days are there in a week? Name the days of the week!

10. Derive verbs from the adjectives given in parentheses.

- a. Տունը փոքր է: (մեծ) Պետք է մեծացնել:
- b. Վերարկուն նեղ է: Պետք է ... (լայն)
- c. Օրիորդ Վարդը տխուր է: Պետք է ... (ուրախ)
- d. Սենյակը սառն է: ... (տաք)
- e. Շապիկը մեծ է: ... (փոքր)
- f. Լույսը շատ մոտ է: ... (հեռու)
- g. Հագուստը կարճ է: ... (երկար)

11. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Արագիլը իր բույնը որտե՞ղ է չի՞նում:
- b. Արագիլները ձմռանը ինչի՞ց են վախենում:
- c. Արագիլները ձմռանը որտեղի՞ց են չվում:
- d. Արագիլները ձմռանը ո՞ր են գնում:
- e. Հայ գյուղացին ի՞նչ գիտի արագիլի մասին:
- f. Ի՞նչ է ասում հայկական առածը:
- g. Ո՞վ է վախենում արագիլից:
- a. Դու արագիլ տես՞ել ես:

XI PROVERBS

Ամառվա փուռը, ձմեռվա նուռը:

[Amaṙva pušhə, dʒəmeṙva nušhə]

The summer's thorn (is) the winter's almond.

Տարվա չորս եղանակները դրացի են, մեկը մյուսին հակառակ:

[Tarva čʰors yeghanaknerə dʒratsi en, mekə myusin hakaṙak]

The four seasons of the year are neighbors, all at odds with one another.

Ամառվա անձրևին, ձմեռվա արևին մի՛ հավատա:

[Amaṙva andʒrevin, dʒəmeṙva arevin mi havata]

Do not rely on summer rain, nor on winter sun.

Տարի կա՛ օր է պահում, օր կա՛ տարի:

[Tari ka or e pahum, or ka tari]

Some years feed for a day, some days feed for a year.

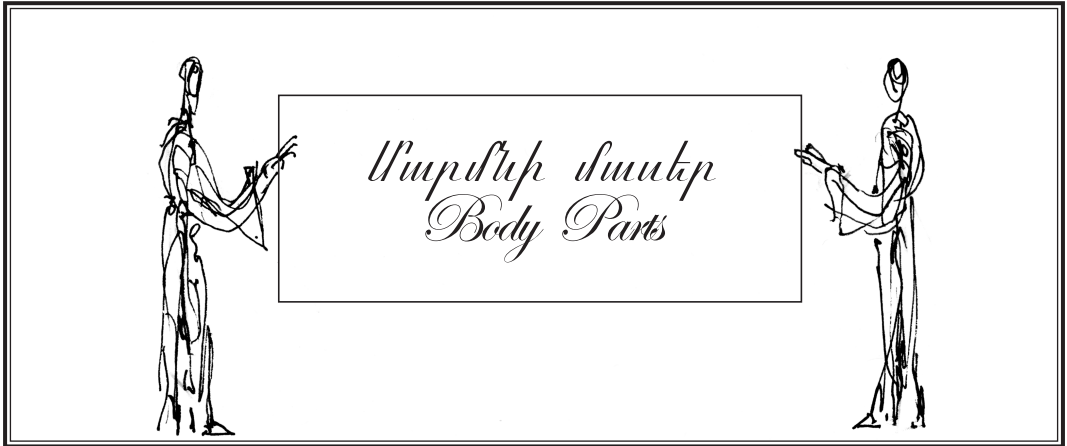
Մարտի իննին՝ արագիլը իր բնին:

[Marti innin, aragilə ir bənin]

On the ninth of March, the stork is back in its nest.

(Folk belief on the arrival of spring)

Unit 7

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Discussing health and well-being	144
<i>Vocabulary:</i>	Body parts	148
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. The subjunctive mood	150
	2. The passive voice	154
	NOUNS: The instrumental case	156
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Prepositions and postpositions	158
<i>Word Formation:</i>	Derivation of verbs	160
<i>Pronunciation:</i>	The letters զ ջ, ճ ճ, and ջ չ	163
<i>Orthography:</i>	Ռ ու or Ր ր ?	164

I DIALOGUES

1. *A and B are friends; they meet at work.*

- A. **Ի՞նչ է պատահել:**
[Inch^h e patahel?]
- What happened?
- Գունատ ես: Հիվանդ տեսք ունես:**
[Gunat es. Hivand tesk^h unes]
- You're pale. You look ill.
- B. **Այո՛, լավ չեմ:**
[Ayo, lav ch^hem]
- Yes, I'm not well. I don't know what it is.
- A. **Վա՞տ ես զգում:**
[Vat es əzgum?]
- What's wrong?
- B. **Գլուխս է ցավում:**
[G^əlukh^əs e ts^havum]
- I have a headache.
- A. **Ջերմո՞ւթյուն ունե՞ս:**
[Jermut^hyun unes?]
- Have you got a fever?
- B. **Չգիտեմ, գուցե մի քիչ:**
[Ch^həgitem, gut^sh e mi k^hich^h]
- I don't know; maybe a little.
- A. **Հագո՞ւմ ես:**
[Hazum es?]
- Do you have a cough?
- B. **Շատ ուժեղ:**
[Shat uzhegh]
- A bad one.
- A. **Բժշկի դիմե՞լ ես:**
[B^əzh^əshki dimel es?]
- Did you see a doctor?
- B. **Դեռ ոչ:**
[Der voch^h]
- Not yet.
- A. **Ինչո՞ւ ես ուշացնում, գնա՛:**
[Inch^hu es ushats^hənum, g^əna?]
- Why are you delaying it? Go!
- B. **Վաղը գնալու եմ:**
[Vaghə g^ənalu em]
- I'll go tomorrow.

2. *A is a physician, B a patient.*

- A. **Ինչի՞ց եք գանգատվում:**
[Inch^hits^h ek^h gangatvum?]
- What's your problem?

- B. **Կոկորդս ցավու՞մ է,**
[Kokort^h əs e tʃ^h avum]
I have a sore throat,
- դողացնում եմ:**
[doghatʃ^h ənum em]
and I'm shivering.
- A. **Փորի ցավ ունե՞ք:**
[P^h ori tʃ^h av unek^h ?]
Do you have abdominal pain?
- B. **Ո՛չ, բայց սիրտս է խառնում:**
[Voch^h , baytʃ^h sirt^əs e kʰaɾnum]
No, but I'm nauseous.
- A. **Հիմա քննեմ ու տեսնենք:**
[Hima k^h ənnem u tesnenk^h]
Let me examine you now, and we'll see (what's wrong).
- B. **Բժիշկ, ծա՞նր է վիճակս:**
[B^əzhishk, tʃsan^{ər} e vichak^əs?]
Doctor, am I in a critical state?
- A. **Մի՛ մտածեք, երևի մրսել էք:**
[Mi m^{ət}atʃek^h , yerevi m^ərsele k^h]
Don't worry, you probably have a cold.

3. A is a mother who brought her child to the emergency ward. B is the receptionist.

- A. **Օգնեցե՛ք, երեխայիս քթից**
[Ok^h nets^h ek^h , yerekhayis k^h ət^h itʃ^h]
Help me, my child's nose
- առատ արյուն է գալիս:**
[arat aryun e galis]
is bleeding profusely.
- B. **Ե՞րբ է սկսվել:**
[Yerp^h e əsk^əsvel?]
When did it start?
- A. **Երկու ժամ առաջ և չի կտրվում:**
[Yerku zham arach^h yev ch^hi kət^ərvum]
Two hours ago and it won't stop.
- Չգիտեմ՝ ինչն է պատճառը:**
[Ch^h əgitem inch^hn e patcharə]
I don't know what's causing it.
- B. **Բժիշկը որ գա, կիմանանք:**
[B^əzhishkə vor ga, amen inch^h kasi]
When the doctor comes, we'll find out.
- A. **Երանի՛ թե բժիշկը շուտ գար:**
[Yerani t^h e b^əzhishkə shut gar]
I wish the doctor would arrive soon!
- B. **Տեսե՛ք, ահա գալիս է:**
[Teseke^h , aha galis e]
Look, he's coming!

II TEXT

ՓԻՂԸ

Փիղն առաջին հայացքից սգեղ կենդանի է: Մեծ գլուխ ունի և խոշոր դեմք, որի վրա աչքերը այնքան փոքր են, որ գրեթե չեն երևում: Ականջները լայն են, մեջքը՝ բարձր, ոտքերը՝ տձև, մորթին էլ գորշ գույն ունի: Բերանից դուրս են գալիս երկու խոշոր ժանիքներ, որոնց երկարությունը երկու մետրից անցնում է: Փղի կնճիթը որպես ձեռք է ծառայում: Նա իր կնճիթով ամեն գործողություն կարող է կատարել: Հակառակ իր չափերին՝ նա քիչ ուտելիքով գոհանում է: Փիղը հեզ ու բարի կենդանի է, նա բարեկամ է մարդուն: Ընկերական է ու աշխատասեր և իր ուժով մարդուն շատ օգտակար է: Սակայն նա վտանգավոր է դառնում, երբ իր հետ անարդար են վարվում: Այն ժամանակ փիղը իր ժանիքներով հարվածում է մարդուն, նրան իր կնճիթով գետին է տապալում և ոտքերով կոխկռտում:

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

փիղ	[p ^h igh]	elephant
առաջին հայացքից	[arajin hayats ^h kits ^h]	at first glance
սգեղ	[t ^o gegh]	ugly
կենդանի	[kent ^h ani]	animal
մեծ	[metʃ]	big
գլուխ	[g ^o lukh]	head
խոշոր	[k ^h oshor]	huge
դեմք	[demk ^h]	face
որի վրա	[vori v ^o ra]	on which
աչք	[ač ^h k ^h]	eye
այնքան	[aynk ^h an]	so
փոքր	[p ^h ok ^h o ^r]	small
գրեթե	[gret ^h e]	almost
երևալ	[yereval]	to be seen
ականջ	[akanj]	ear
լայն	[layn]	wide
մեջք	[meč ^h k ^h]	back
բարձր	[bartʃ ^h o ^r]	high
ոտք	[votk ^h]	foot, leg
տձև	[t ^o dzev]	deformed
մորթ	[mort ^h]	skin
գորշ	[gorʃh]	gray

գույն	[guyn]	<i>color</i>
բերան	[beran]	<i>mouth</i>
դուրս գալ	[durs gal]	<i>to stick out</i>
ժանիք	[zhanik ^h]	<i>tusk</i>
որոնց	[voronts ^h]	<i>of which</i>
երկարություն	[yerkarut ^h yun]	<i>length</i>
մետր	[met ^ə r]	<i>meter</i>
անցնել	[ants ^h nel]	<i>to surpass</i>
կնճիթ	[k ^ə nc ^h it ^h]	<i>trunk</i>
որպես	[vorpes]	<i>as</i>
ձեռք	[dzeik ^h]	<i>hand</i>
ծառայել	[tsarayerl]	<i>to serve</i>
գործողություն	[gortso ^h gut ^h yun]	<i>action</i>
կատարել	[katarel]	<i>to perform</i>
հակառակ	[hakarak]	<i>despite</i>
չափ	[ch ^h ap ^h]	<i>measure, size</i>
հակառակ իր չափերին	[hakarak ir ch ^h ap ^h erin]	<i>despite his size</i>
քիչ	[k ^h ich ^h]	<i>little</i>
ուտելիք	[utelik ^h]	<i>food</i>
գոհանալ	[gohanal]	<i>to content oneself</i>
հեզ	[hez]	<i>humble</i>
բարի	[bari]	<i>kind</i>
բարեկամ	[barekam]	<i>friend</i>
մարդ	[mart ^h]	<i>human being</i>
ընկերական	[ənkerakan]	<i>friendly</i>
աշխատասեր	[a ^h shk ^h hataser]	<i>industrious</i>
ուժ	[uz ^h]	<i>strength</i>
օգտակար	[ok ^h takar]	<i>useful</i>
սակայն	[sakayn]	<i>however</i>
վտանգավոր	[v ^ə tangavor]	<i>dangerous</i>
դառնալ	[da ^h nal]	<i>to become</i>
իր հետ	[ir het]	<i>with/to him</i>
անարդար	[anart ^h ar]	<i>unjust</i>
վարվել	[varvel]	<i>to treat</i>
հարվածել	[harvat ^h sel]	<i>to hit</i>
գետին	[getin]	<i>ground</i>
տապալել	[tapalel]	<i>to subvert</i>
գետին տապալել	[getin tapalel]	<i>to knock down to the ground</i>
կոխկուտել	[kok ^h ku ^ə rtel]	<i>to trample</i>

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ՄԱՐՄՆԻ ՄԱՍԵՐ	[Marmni maser]	BODY PARTS
փոր	[p ^h or]	<i>abdomen, belly</i>
թև	[t ^h ev]	<i>arm</i>
մեջք	[mec ^h k ^h]	<i>back</i>
մորուք	[moruk ^h]	<i>beard</i>
արյուն	[aryun]	<i>blood</i>
մարմին	[marmin]	<i>body</i>
ոսկոր	[voskor]	<i>bone</i>
ուղեղ	[ughegh]	<i>brain</i>
կուրծք	[kurt ^h sk ^h]	<i>breast, chest</i>
այտ	[ayt]	<i>cheek</i>
կզակ	[k ^ə zak]	<i>chin</i>
ականջ	[akanj]	<i>ear</i>
արմունկ	[armunk]	<i>elbow</i>
աչք	[ac ^h k ^h]	<i>eye</i>
հոնք	[honk ^h]	<i>eyebrow</i>
թարթիչ	[t ^h art ^h ic ^h]	<i>eyelash</i>
դեմք/երես	[demk ^h / yeres]	<i>face</i>
մատ	[mat]	<i>finger</i>
ոտք	[votk ^h]	<i>foot</i>
ցուցամատ	[t ^h ut ^h amat]	<i>forefinger</i>
ճակատ	[c ^h akat]	<i>forehead</i>
մազ(եր)	[maz(er)]	<i>hair</i>
ձեռք	[dzerk ^h]	<i>hand</i>
գլուխ	[g ^ə luk ^h]	<i>head</i>
սիրտ	[sirt]	<i>heart</i>
կոնք(եր)	[konk ^h (er)]	<i>hip(s)</i>
աղիքներ	[aghik ^h ner]	<i>intestines</i>

UNIT 7

ծնոտ	[tʰənot]	<i>jaw</i>
հոդ	[hod]	<i>joint</i>
երիկամ	[yerikam]	<i>kidney</i>
ծունկ	[tʰunk]	<i>knee</i>
սրունք	[s ^o runk ^h]	<i>leg</i>
չրթունք	[ʃh ^o rt ^h unk ^h]	<i>lip</i>
լյարդ	[lyart ^h]	<i>liver</i>
ճկույթ	[ch ^o kuyt ^h]	<i>little finger</i>
միջնամատ	[mich ^h namat]	<i>middle finger</i>
բերան	[beran]	<i>mouth</i>
եղունգ	[yeghung]	<i>nail (finger/toe)</i>
պորտ	[port]	<i>navel</i>
ծոծրակ	[tʰotʰrak]	<i>nape</i>
վիզ	[viz]	<i>neck</i>
նյարդ	[nyart ^h]	<i>nerve</i>
քիթ	[k ^h it ^h]	<i>nose</i>
քիմք	[k ^h imk ^h]	<i>palate</i>
ափ	[ap ^h]	<i>palm</i>
մատնեմատ	[matnemat]	<i>ring finger</i>
ուս	[us]	<i>shoulder</i>
մաշկ	[masʰk]	<i>skin</i>
գանգ	[gang]	<i>skull</i>
ողնաշար	[voghnashar]	<i>spine</i>
քունք	[k ^h unk ^h]	<i>temple</i>
ազդր	[azd ^o r]	<i>thigh</i>
կոկորդ	[kokort ^h]	<i>throat</i>
բթամատ	[b ^o t ^h amat]	<i>thumb</i>
լեզու	[lezu]	<i>tongue</i>
ատամ	[atam]	<i>tooth</i>
երակ	[yerak]	<i>vein</i>
իրան	[iran]	<i>waist</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

I. THE SUBJUNCTIVE MOOD

Unlike the indicative mood, which denotes certainty and factuality, the subjunctive mood expresses potential, imaginary, conditional, or optional actions. In Armenian, the subjunctive mood has two basic paradigms: a) the subjunctive future and b) the subjunctive past.

1. The subjunctive future

The subjunctive future represents simple forms consisting of the infinitive stem and personal endings. There are two sets:

- 1) those containing *-ե-* (1st conjugation): *գր-ել* → *գր-եմ, գր-ես*, etc.
- 2) those containing *-ա-* (2nd conjugation): *կարդ-ալ* → *կարդ-ամ, կարդ-աս*, etc.

Thus, for the subjunctive future, all verbs follow the pattern below:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	verb stem + <i>-եմ</i> or <i>-ամ</i>	[verb stem + -em or -am]
2nd pers. (<i>դու</i>)	verb stem + <i>-ես</i> or <i>-աս</i>	[verb stem + -es or -as]
3rd pers. (<i>նա</i>)	verb stem + <i>-ի</i> or <i>-ա</i>	[verb stem + -i or -a]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	verb stem + <i>-ենք</i> or <i>-անք</i>	[verb stem + -enk ^h or -ank ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	verb stem + <i>-եք</i> or <i>-աք</i>	[verb stem + -ek ^h or -ak ^h]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	verb stem + <i>-են</i> or <i>-ան</i>	[verb stem + -en or -an]

SUBJUNCTIVE FUTURE

	<i>գրել</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(<i>ես</i>)	<i>գրեմ</i>	<i>չգրեմ</i>	<i>կարդամ</i>	<i>չկարդամ</i>
(<i>դու</i>)	<i>գրես</i>	<i>չգրես</i>	<i>կարդաս</i>	<i>չկարդաս</i>
(<i>նա</i>)	<i>գրի</i>	<i>չգրի</i>	<i>կարդա</i>	<i>չկարդա</i>
(<i>մենք</i>)	<i>գրենք</i>	<i>չգրենք</i>	<i>կարդանք</i>	<i>չկարդանք</i>
(<i>դուք</i>)	<i>գրեք</i>	<i>չգրեք</i>	<i>կարդաք</i>	<i>չկարդաք</i>
(<i>նրանք</i>)	<i>գրեն</i>	<i>չգրեն</i>	<i>կարդան</i>	<i>չկարդան</i>

2. The subjunctive past

The subjunctive past forms are also simple and consist of the infinitive stem and a set of special personal endings. There are two sets:

- 1) those containing *-ե-* (1st conjugation) *գր-ել* → *գր-եի, գր-եիր*, etc.
- 2) those containing *-ա-* (2nd conjugation) *կարդ-ալ* → *կարդ-այի, կարդ-այիր*, etc.

Thus, for the subjunctive past, all verbs follow the pattern below:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	verb. stem + <i>-եի</i> or <i>-այի</i>	[verb. stem + -eyi or -ayi]
2nd pers. (<i>դու</i>)	verb. stem + <i>-եիր</i> or <i>-այիր</i>	[verb. stem + -eyir or -ayir]
3rd pers. (<i>նա</i>)	verb. stem + <i>-եր</i> or <i>-ար</i>	[verb. stem + -er or -ar]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	verb. stem + <i>-եինք</i> or <i>-այինք</i>	[verb. stem + -eyink or -ayink ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	verb. stem + <i>-եիք</i> or <i>-այիք</i>	[verb. stem + -eyik or -ayik ^h]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	verb. stem + <i>-եին</i> or <i>-ային</i>	[verb. stem + -eyin or -ayin]

SUBJUNCTIVE PAST

	<i>գրել</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(<i>ես</i>)	<i>գրեի</i>	<i>չգրեի</i>	<i>կարդայի</i>	<i>չկարդայի</i>
(<i>դու</i>)	<i>գրեիր</i>	<i>չգրեիր</i>	<i>կարդայիր</i>	<i>չկարդայիր</i>
(<i>նա</i>)	<i>գրեր</i>	<i>չգրեր</i>	<i>կարդար</i>	<i>չկարդար</i>
(<i>մենք</i>)	<i>գրեինք</i>	<i>չգրեինք</i>	<i>կարդայինք</i>	<i>չկարդայինք</i>
(<i>դուք</i>)	<i>գրեիք</i>	<i>չգրեիք</i>	<i>կարդայիք</i>	<i>չկարդայիք</i>
(<i>նրանք</i>)	<i>գրեին</i>	<i>չգրեին</i>	<i>կարդային</i>	<i>չկարդային</i>

The irregular verbs *տալ, գալ, լալ* follow the *-ա-* pattern:

Infinitive	(<i>չ</i>) <i>տալ</i>
Subjunctive future	(<i>չ</i>) <i>տամ, (չ)տաս, (չ)տա, (չ)տանք, (չ)տաք, (չ)տան</i>
Subjunctive past	(<i>չ</i>) <i>տայի, (չ)տայիր, (չ)տար, (չ)տայինք, (չ)տայիք, (չ)տային</i>

3. Uses of the subjunctive future

In Armenian, both the future and past subjunctive have a wide range of applications with various meanings. Most commonly, they appear in subordinate clauses.

The subjunctive future has

- a) an *optative* meaning expressing a wish or an urge that can be made in the form of a statement or question:

Գամ՝ տեսնեմ՝ ինչ կա:
Let me come and see what's on.

Ասե՞մ, թե չասեմ:
Should I say it or not?

- b) a *mandative* meaning used in subordinate clauses starting with the conjunction *որ* [vor] *that* to express a command, a suggestion, a blessing or a curse:

Աստված չանի, որ ձյուն դա:
God forbid that it snow!

Աստված լինի քո օգնականը:
May God be your helper!

Անիծվի՛ր այն օրը:
Damn that day!

Զլինի, որ ուշանաս:
Make sure you are not late!

- c) a *final* meaning used in subordinate clauses introduced by *որ* *that* or *որպեսզի* [vor-peszi] *in order to*, to express a purpose or a goal:

Զանացի, որ գործս վերջացնեմ:
I tried to finish my work.

Եկա, որպեսզի մի բան խնդրեմ:
I came to ask for something.

- d) an *inclusive first-person-plural imperative* meaning that may be rendered by *Let's ...* or *Let's not ...*

<i>երգել</i>	→	<i>երգե՛նք</i>	→	<i>չերգե՛նք</i>	<i>Let's sing!</i>	→	<i>Let's not sing!</i>
<i>խոսել</i>	→	<i>խոսե՛նք</i>	→	<i>չխոսե՛նք</i>	<i>Let's talk!</i>	→	<i>Let's not talk!</i>
<i>խաղալ</i>	→	<i>խաղա՛նք</i>	→	<i>չխաղա՛նք</i>	<i>Let's play!</i>	→	<i>Let's not play!</i>

- e) in a less direct imperative function, the subjective third-person singular and plural forms are often intensified by adding the imperative *Թող* *let*:

Թող Աստված մեզ օգնի: *God help us!*
Թող չգնա՛: *Let him/her stay!* (Literally: *Let him/her not go!*)

- f) a *conditional* meaning used in a subordinate (conditional) clause initiated by the conjunction *եթե* [yet^h e] *if*. Such conditions leave the question open as to whether the action will be fulfilled or not:

Եթե ողջ մնանք, շատ բան ենք տեսնելու:
If we stay alive, we will experience many things.

- g) a *temporal* meaning used in subordinate (temporal) clauses introduced by the conjunction *երբ* [yerp^h] *when*. In such clauses, the verb always refers to the future:

Երբ վաղը մեկնես, ետ չնայես:
When you leave tomorrow, don't look back.

4. Uses of the subjunctive past

a) The subjunctive past resembles the subjunctive future in its *optative* meaning. There is, however a difference: the subjunctive past expresses an unfulfilled desire. This could be an action or an event that did or did not take place in the past. Correspondingly, affirmative forms indicate desired but unfulfilled activity and negative forms express events that were undesired but did occur. Usually, the optative meaning is reinforced in sentences starting with the formulas **Երանի՛ր թե ...** [yerani te] *I wish ..., I only wish ..., կուզեի (որ) ...* [kuzeyi (vor)] *I wish, or ու՛ր է(ր) որ ...* [ur e(r) (vor) ...] *I wish ..., etc.*

Ու՛ր է(ր) (որ) շահեիր:

I wish you had won. (But you didn't.)

Երանի՛ր թե այնտեղ չլինեի:

I wish I were not there. (But I was)

b) The optative meaning of the past subjunctive can also refer to the future. In that sense, the two forms, future subjunctive and past subjunctive, are very close in meaning, for instance, in constructions such as **գնամ տեսնեմ նրան = գնայի տեսնեի նրան**. However, in these parallel forms the latter expresses a much more urgent desire that is difficult or impossible to fulfill. A popular Armenian song of WWII period starts with the words

Թռչեի մտքով տուն ...

I wish I'd fly home in my thoughts ...

c) The subjunctive past is often used in subordinate clauses. It appears in temporal clauses introduced by the temporal conjunctions **երբ** [yerp^h] *when*, **հենց որ** [hents^h vor] *as soon as*, etc.

Հենց որ նա ներս մտներ, կատակներն սկսվում էին:

As soon as he came in, the jokes would start.

d) To express a hypothetical *condition*, namely in a subordinate (conditional) clause initiated by the conjunction **եթե** [yet^he] *if*. Such forms imply that the action has not taken place or it is doubtful that it will:

Եթե գայիր, գուցե իրար հանդիպեինք:

If you came, perhaps we would meet.

e) The subjunctive past forms are commonly used in conversation to make a request or to ask for a favor in a more polite way:

Լավ կլիներ, որ գնայիր և Մարոյին կանչեիր:

It would be nice if you went and called Maro.

II. THE PASSIVE VOICE

Verbs express not only mood, tense, person, and number, but also voice. In languages, voice is used to indicate whether the subject is the doer or the receiver of the action.

EXAMPLES:

a) *active voice*: Մարդը ավտոմեքենան վաճառեց: *The man sold the car.*

In sentence (a), the grammatical subject *մարդը* is the doer of the action *ծախել*, while *կառքը* the grammatical (direct) object is the receiver of the action *վաճառել*.

b) *passive voice*: Ավտոմեքենան վաճառվեց մարդու կողմից: *The car was sold by the man.*

In sentence (b), the word order is reversed: the original direct object *ավտոմեքենան* is brought into focus and placed in subject position, while the original subject *մարդը* is removed from focus and shifted to the position of indirect object. In sentence (b), the real-life role of the grammatical subject *ավտոմեքենան* is not an active but a passive one. To express this passivity the active verb *վաճառել* must be transformed into the passive verb *վաճառվել*. Passive verbs are formed by combining the infinitive or the perfect (aorist) stem with the suffix *-վ-* + the infinitive ending *-ել*. **EXAMPLES:**

ACTIVE		PASSIVE		
<i>վաճառել</i>	<i>to sell</i>	→ <i>վաճառ-վել</i>	<i>to be sold</i>	
<i>կոչել</i>	<i>to call</i>	→ <i>կոչ-վել</i>	<i>to be called</i>	
<i>կարդալ</i>	<i>to read</i>	→ <i>կարդաց-ի</i>	→ <i>կարդաց-վել</i>	<i>to be read</i>
<i>մոռանալ</i>	<i>to forget</i>	→ <i>մոռաց-ա</i>	→ <i>մոռաց-վել</i>	<i>to be forgotten</i>
<i>դնել</i>	<i>to put</i>	→ <i>դր-ի</i>	→ <i>դր-վել</i>	<i>to be placed</i>

Passive verbs are conjugated like regular verbs ending in *-ել*:

Present: *կոչվում եմ, կոչվում ես, կոչվում է, կոչվում ենք, կոչվում եք, կոչվում են: Չեմ կոչվում, չես կոչվում, etc.*

Imperfect: *կոչվում էի, կոչվում էիր, կոչվում էր, կոչվում էինք, կոչվում էիք, կոչվում էին: Չէի կոչվում, չէիր կոչվում, etc.*

Aorist: *կոչվեցի, կոչվեցիր, կոչվեց, etc. Չկոչվեցի, չկոչվեցիր, etc.*

Future I: *կոչվելու եմ, կոչվելու ես, կոչվելու է, կոչվելու ենք, կոչվելու եք, կոչվելու են: Չեմ կոչվելու, չես կոչվելու, etc.*

Future II: *կոչված եմ լինելու, կոչված ես լինելու, etc. կոչված չեմ լինելու, etc.*

Perfect: *կոչվել եմ, կոչվել ես, կոչվել է, etc. Չեմ կոչվել, etc.*

Pluperfect *կոչվել էի, կոչվել էիր, կոչվել էր, etc. Չէի կոչվել, չէիր կոչվել, etc.*

Imperative *կոչվի՛ր, կոչվե՛ք; Մի՛ կոչվիր, մի՛ կոչվեք.*

In a passive sentence, the subject of the original sentence is transformed:

1) from the nominative into the ablative

a) **active voice** *Դու ինձ վիրավորեցիր: You offended me.*

b) **passive voice** *Ես քեզնից վիրավորվեցի: I was offended by you.*

2) from the nominative into a phrase, using the postposition *կողմից* by + abl.:

a) **active voice** *Բոլորը նրան հարգում էին: Everyone respected him.*

b) **passive voice** *Նա բոլորի կողմից հարգված էր: He was respected by all.*

The subject of the original sentence is often omitted altogether:

Ավտոմեքենան վաճառվեց: The car was sold.

This occurs

1) when the doer of the action is unknown:

Տունը կողոպտվեց: The house has been robbed.

2) when the doer of the action is irrelevant:

Այս հարցը շուտով կլուծվի: This problem will soon be solved.

3) when the doer of the action is easily inferred:

Նախագահը վերընտրվեց: The president was re-elected.

4) in reporting, where a tone of detachment and impartiality is relevant:

Տնօրենի գործը քննվում է: The director's case is being examined.

The fact that the original grammatical subject can be omitted allows passive verbs to be employed especially in impersonal sentences. Note that this applies only to the third-person singular:

Այս ջուրը չի խմվի: This water is not drinkable.

Անունս այսպես է գրվում: My name is spelled this way.

As a rule, only transitive verbs followed by a direct object are readily transformed into a passive verb. However, in impersonal sentences intransitive verbs may sometimes be transformed into passive ones: *տալ to give* → *տրվել to be given*, *բացատրել to explain* → *բացատրվել to be explained*, etc.

Այս նվերը չի տրվի: This gift is not presentable.

Ինչպե՞ս է սա բացատրվում: How can this be explained?

B. NOUNS

1. The instrumental case

The Armenian instrumental has no equivalent case in English. Whereas English expresses instrumental meaning by either a preposition such as *with*, *by*, *on*, etc., or the construction *by means of*, *by way of*, etc., Armenian achieves the same effect by adding the instrumental case marker to nouns and pronouns. The most common marker for the instrumental case is **-ով** as in *ոտք* *foot* → *ոտքով* *on foot*, *մատիտ* *pencil* → *մատիտով* *with a pencil*, *ես* *I* → *ինձանով* *with me*, etc.

Abstract nouns ending in **-ություն** are the exception to this rule. They may also take the ending **-ությամբ** in the instrumental singular:

դժվարություն *difficulty* → *դժվարությամբ* OR *դժվարությունով* *with difficulty*
ուրախություն *joy* → *ուրախությամբ* OR *ուրախությունով* *with pleasure*

2. Uses of the instrumental case

A. The instrumental expresses various meanings.

a) to show the instrument or the means by which an action is carried out:

Հացը դանակով են կտրում:
Bread is cut with a knife.

Զեմ սիրում ինքնաթիռով ճանապարհորդել:
I don't like to travel by plane.

b) to denote the addition of one item to another:

Սուրճը կաթով եմ սիրում:
I like coffee with milk.

Այս ապուրը բրնձով են եփում:
They cook this soup with rice.

c) to indicate the manner, way, or mode in which an action occurs:

Նա հուզմունքով լսեց ինձ:
He listened to me with emotion.

Համբերությամբ սպասեցի:
I waited patiently (literally: with patience).

d) used with singular forms of temporal nouns to denote limited periods of time:

Մեկ շաբաթով եկա:
I came for a week.

e) used with plural forms of temporal nouns to express extended periods of time:

Օրերով / շաբաթներով / ամիսներով, etc. **Նրան չտեսա:**
I haven't seen him/her for days / weeks / months, etc.

B. The instrumental case may be governed by a verb or an adjective (see p. 265):

Այս գումարով բավարարվում եմ:
I am pleased (content myself) with this sum.

Մենք հպարտ ենք մեր անցյալով:
We are proud of our past.

In the first example above, the instrumental case is required by the verb **բավարարվել** *to be pleased (to content oneself with something)*. In the second example, it is the construction **հպարտ լինել** *to be proud* that governs the instrumental. As can be seen in the translations, the prepositions *with* and *of* convey the same meaning in English as the instrumental case marker **-ով** in Armenian.

Along with the instrumental forms, Armenian also uses nouns with postpositions (such as **հետ** *with*, or **միջոցով** *by means of*, etc.). These parallel constructions have different meanings. Compare the use of the noun **բժիշկ** *doctor* in the following two sentences where it is used (a) with the postposition **հետ** *with* and (b) in the instrumental case (without a postposition or preposition).

EXAMPLES:

a) Noun_{dat} + postposition **հետ** *with*

Ձկան հետ սպիտակ գինի են խմում: (along with fish)
With fish they drink white wine.

b) Noun in the instrumental case

Միայն ձկով չեմ կշտանա: (by [eating] fish alone)
Fish alone doesn't fill me up.

OTHER EXAMPLES:

a) **Մարդկանց հետ եկար:**
Did you come (along) with people?

b) **Փողոցները լցված էին մարդկանցով:**
The streets were filled with people.

AND: **գնացքի հետ** (along) with the train vs. **գնացքով** *by train*
աշխատանքի հետ (along) with work vs. **աշխատանքով** *by means of work, etc.*

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

Armenian prepositions and postpositions

In languages, aside from declension, there are special words that create a grammatical relationship between words in a sentence. These are prepositions and postpositions. Prepositions appear before nouns and pronouns, and postpositions after them, although some of them can appear before or after nouns and pronouns. English has only prepositions, such as *for*, *after*, *since*, *outside*, etc. In Armenian, prepositions are less common than postpositions.

Armenian postpositions and prepositions require that nouns and pronouns following and preceding them take a particular case. Compare the use of the Armenian postposition *մասին* [masin] *about* that follows the noun or the pronoun placed in the genitive:

<i>քո մասին</i>	[k ^h o masin]	<i>about you</i>
<i>գրքի մասին</i>	[g ^o rk ^h i masin]	<i>about the book</i>
<i>մարդկանց մասին</i>	[mart ^h kants ^h masin]	<i>about people</i>
<i>մեր հյուրերի մասին</i>	[mer hyureri masin]	<i>about our guests</i>

Below are the most common postpositions classified according to the case they govern.

POSTPOSITIONS WITH THE GENITIVE	POSTPOSITIONS WITH THE DATIVE	POSTPOSITIONS WITH THE ABLATIVE
<i>առաջ</i> [ařach ^h] <i>in front of</i>	<i>տեղ</i> [tegh] <i>instead of</i>	<i>առաջ</i> [ařach ^h] <i>before</i>
<i>առթիվ</i> [ařt ^h iv] <i>on the occasion of</i>	<i>օրոք</i> [orok ^h] <i>during</i>	<i>այն կողմ</i> [ayn koghm] <i>beyond</i>
<i>դիմաց</i> [dimats ^h] <i>facing</i>	<i>հակառակ*</i> [hakařak] <i>against</i>	<i>այս կողմ</i> [ays koghm] <i>on this side of</i>
<i>դեմ</i> [dem] <i>against</i>	<i>համար</i> [hamar] <i>for</i>	<i>բացի*</i> [bats ^h i] <i>except</i>
<i>ետև</i> [yetev] <i>behind</i>	<i>համաձայն*</i> [hamadzayn] <i>according to</i>	<i>դուրս</i> [durs] <i>outside</i>
<i>ժամանակ</i> [zhamanak] <i>during</i>	<i>համեմատ</i> [hamemat] <i>compared to</i>	<i>զատ</i> [zat] <i>except</i>
<i>վրա</i> [vra] <i>on</i>	<i>հանդեպ</i> [handep] <i>towards</i>	<i>ի վեր</i> [i ver] <i>since</i>
<i>տակ</i> [tak] <i>underneath</i>	<i>հետ</i> [het] <i>with</i>	<i>հեռու</i> [heřu] <i>far from</i>
<i>մեջ</i> [mech ^h] <i>in</i>	<i>մոտ</i> [mot] <i>next to, near</i>	<i>հետո</i> [heto] <i>after</i>
<i>մեջտեղ</i> [mech ^h tegh] <i>in the middle of</i>	<i>նման</i> [n ^o man] <i>like</i>	<i>ներս</i> [ners] <i>inside</i>
<i>միջև</i> [mijev] <i>between</i>	<i>չնորհիվ*</i> [ř ^o norhiv] <i>thanks to</i>	<i>սկսած*</i> [sk ^o sats] <i>starting, as of, since</i>
<i>չուրջ</i> [řhurj] <i>around</i>	<i>պես</i> [pes] <i>like</i>	<i>վերև</i> [verev] <i>above</i>
<i>մասին</i> [masin] <i>about</i>	<i>փոխարեն</i> [p ^h okhareñ] <i>instead</i>	<i>ներքև</i> [nerk ^h ev] <i>below</i>

* The asterisk indicates words used as both prepositions and postpositions: *հակառակ իմ կամքին* or *իմ կամքին հակառակ* *against my wish*.

UNIT 7

The most common prepositions are:

<i>անկախ</i>	[ankakʰ]	<i>independent of</i>	<i>Abl.</i>
<i>առանց</i>	[aʀantsʰ]	<i>without</i>	<i>Dat.</i>
<i>դեպի</i>	[dɛpi]	<i>towards</i>	<i>Dat./Acc.</i>
<i>ըստ</i>	[əst]	<i>according to</i>	<i>Dat.</i>
<i>իբր(և)</i>	[ipʰr(ev)]	<i>as</i>	<i>Acc.</i>
<i>հանուն</i>	[hanun]	<i>for (the sake of)</i>	<i>Dat.</i>
<i>մինչ(և)</i>	[minçʰ ev]	<i>until</i>	<i>Dat./Acc.</i>
<i>որպես</i>	[vorpɛs]	<i>as, in the capacity of</i>	<i>Acc.</i>
<i>նախքան</i>	[nakʰkʰ an]	<i>before</i>	<i>Acc.</i>

Compare the use of such prepositions:

<i>առանց քեզ</i>	[aʀantsʰ kʰ ez]	<i>without you</i>
<i>մինչև երեկո</i>	[minçʰ ev yereko]	<i>till evening</i>
<i>հանուն հայրենիքի</i>	[hanun hayrenikʰ i]	<i>for the sake of the fatherland</i>
<i>իբրև մարդ</i>	[ipʰ rev martʰ]	<i>as a human being</i>

Many postpositions are by origin declined forms of nouns. Consider the following nouns in the instrumental case that are chiefly used as postpositions:

<i>հետևանքով</i>	[hetevankʰ ov]	<i>as a result of</i>	from	<i>հետևանք</i> _{instr.} <i>result</i>
<i>պատճառով</i>	[patçʰarov]	<i>because of</i>	from	<i>պատճառ</i> _{instr.} <i>cause</i>
<i>միջոցով</i>	[mijotsʰ ov]	<i>by means of</i>	from	<i>միջոց</i> _{instr.} <i>means</i>

Armenian postpositions and prepositions express various meanings, such as:

Place	<i>մեջ in, վրա on, տակ under, մոտ next to, վերև above, ներքև below, etc.</i>
Time	<i>հետո after, նախքան before, մինչև till, օրով during, etc.</i>
Manner	<i>պես as, նման like, միջոցով by means of, etc.</i>
Cause	<i>պատճառով because of, շնորհիվ thanks to, նայած depending on, etc.</i>
Measure	<i>չափ as much as, ավելի more, ավելի քան more than, etc.</i>
Reference	<i>մասին about, վերաբերյալ referring to, առթիվ on the occasion of, etc.</i>
Objective	<i>համար for, հանուն for the sake of, հօգուտ for the benefit of, etc.</i>

Some of them have more than one meaning. Thus, the postposition *առաջ* can indicate both place (*in front of*) and time (*before*). The case they govern differs accordingly:

- Տան*_{gen} *առաջ* *in front of the house*
- Դասից*_{abl} *առաջ* *before the lesson* (See table on previous page.)

VII WORD FORMATION

Derivation of verbs

There are several suffixes in Armenian that form verbs derived from other word classes, such as a) from nouns, adjectives, adverbs and b) from simple verbs.

A. To derive verbs from nouns, adjectives and adverbs, Armenian has two productive suffixes: **-ալ** (**ան+ալ**) [an+al] and **-ել**. It forms

1) intransitive verbs with **-ալ** (**ան+ալ**) [-an+al]

a) from nouns:

քար [k ^h ar] <i>stone</i>	→ քարանալ [k ^h aranal] <i>to harden</i>
ընկեր [ənker] <i>friend</i>	→ ընկերանալ [ənkeranal] <i>to befriend</i>
բյուրեղ [byuregh] <i>crystal</i>	→ բյուրեղանալ [byureghanal] <i>to crystalize</i>

b) from adjectives and adverbs:

մեծ [metʃ] <i>big</i>	→ մեծանալ [metʃanal] <i>to grow, to become big</i>
տաք [tak ^h] <i>warm</i>	→ տաքանալ [tak ^h anal] <i>to warm up</i>
հեռու [heɪu] <i>far</i>	→ հեռանալ [heɪanal] <i>to go away, to depart</i>

2) intransitive verbs with **-ել** [-el]

a) from nouns:

չունչ [ʃhunch ^h] <i>breath</i>	→ չնչել [ʃh ^ə nch ^h el] <i>to breathe</i>
գիշեր [gisher] <i>night</i>	→ գիշերել [gisherel] <i>to stay overnight</i>
անձրև [andzrev] <i>rain</i>	→ անձրևել [andzrevel] <i>to rain</i>

b) from adjectives:

կանաչ [kanach ^h] <i>green</i>	→ կանաչել [kanach ^h el] <i>to become green</i>
ապուշ [apus ^h] <i>stupid</i>	→ ապշել [aps ^h el] <i>to stun, to get astonished</i>
փափուկ [p ^h ap ^h uk] <i>soft</i>	→ փափկել [p ^h ap ^h kel] <i>to soften up</i>

3) transitive verbs with **-ել** [-el]

a) from nouns:

արդուկ [arduk] <i>iron</i>	→ արդուկել [hardukel] <i>to iron</i>
գրպան [g ^ə rpan] <i>pocket</i>	→ գրպանել [g ^ə rpanel] <i>to pocket</i>
պատիժ [patiz ^h] <i>punishment</i>	→ պատժել [patz ^h el] <i>to punish</i>

b) from adjectives:

<i>դատարկ</i> [datark] <i>empty</i>	→ <i>դատարկել</i> [datarkel] <i>to empty</i>
<i>ապահով</i> [apahov] <i>secure</i>	→ <i>ապահովել</i> [apahovel] <i>to secure</i>
<i>պարզ</i> [parz] <i>clear</i>	→ <i>պարզել</i> [parzel] <i>to clarify</i>

B. To form derivative verbs from simple verbs, Armenian uses various means:

1) the suffix *-(ա)ցնել/-(ե)ցնել* to derive transitive (causative) verbs from intransitives:

<i>ուրախանալ</i> <i>to rejoice</i>	→ <i>ուրախացնել</i> <i>to make sb. happy</i>
<i>սպասել</i> <i>to wait</i>	→ <i>սպասեցնել</i> <i>to make sb. wait</i>
<i>քայլել</i> <i>to walk</i>	→ <i>քայլեցնել</i> <i>to make sb. walk</i>

Causation may also be expressed analytically by adding the verb *տալ* *to give* to the main verb:

<i>կարել</i> <i>to sew</i>	→ <i>կարել տալ</i> <i>to have sewn</i>
<i>ուղարկել</i> <i>to send</i>	→ <i>ուղարկել տալ</i> <i>to have sent</i>
<i>բերել</i> <i>to bring</i>	→ <i>բերել տալ</i> <i>to have brought</i>

EXAMPLES:

Այս հագուստը կարել տվեցի: I had this dress sewn.

Դեղը ուղարկել տուր: Have the medication delivered.

Նամակը ուղարկել եմ տալիս: I am having the letter sent.

Redundant forms, i.e. combinations of verbs ending in *-(ա)ցնել/-(ե)ցնել* and the verb *տալ*, are common but not recommended:

<i>սպասեցնել</i> <i>to make smb. wait</i>	→ <i>սպասեցնել տալ</i> <i>to make smb. wait</i>
<i>քայլեցնել</i> <i>to make smb. walk</i>	→ <i>քայլեցնել տալ</i> <i>to make smb. walk</i>

b) the infixes *-տ-*, *-ոտ-* or *-ատ-* to create verbs expressing repetitive actions:

<i>քաշել</i> <i>to pull</i>	→ <i>քաշկոտել</i> <i>to drag</i>
<i>կոխել</i> <i>to step</i>	→ <i>կոխոտել</i> <i>to trample</i>
<i>կտրել</i> <i>to cut</i>	→ <i>կտրատել</i> <i>to cut in pieces</i>

c) the infix *-վ-* to construct

a. passive voice from transitive verbs:

<i>քննել</i> <i>to examine</i>	→ <i>քննվել</i> <i>to be examined</i>
<i>կառուցել</i> <i>to build</i>	→ <i>կառուցվել</i> <i>to be built</i>
<i>սպանել</i> <i>to kill</i>	→ <i>սպանվել</i> <i>to get killed</i>

օրհնել *to bless* → **օրհնվել** *to get blessed* (see pp. 154-155)

b. reciprocal verbs from transitive verbs:

տեսնել *to see* → **տեսնվել** *to see each other*
համբուրել *to kiss* → **համբուրվել** *to kiss each other*
բաժանել *to separate* → **բաժանվել** *to separate (from each other), divorce*

Not all verbs have this flexibility. Reciprocity is also expressed analytically by the reciprocal pronoun **իրար** *each other*.

Մենք **իրար** **չհամոզեցինք**:
We did not convince each other.

Այս երկու ընկերները **իրար սիրում են**. **նրանք** **իրարից** **չեն հոգնում**:
These two friends love each other; they do not get tired of each other.

c. reflexive verbs from transitive verbs:

սանրել *to comb* → **սանրվել** *to comb one's hair*
լվանալ *to wash* → **լվացվել** *to wash oneself*

Reflexivity can also be expressed by a reflexive pronoun (i.e. **քեզ** *yourself*, **իրեն** *himself*, etc.):

Քեզ մի՛ գովիր:
Don't praise yourself!

As the examples illustrate, **-վ-** is added to the infinitive or aorist stem of the verb. This results in the complex ending **-վել**, **-ացվել** or **-եցվել**:

սիրել *to love* → **սիրվել** *to be loved*
օրհնել *to bless* → **օրհնվել** *to be blessed*
կարդալ *to read* → **կարդացի** *I read* → **կարդացվել** *to be read*
կարճացնել *to shorten* → **կարճացրի** *I shortened* → **կարճացվել** *to be shortened*
դնել *to put, to place* → **դրի** *I put* → **դրվել** *to be placed*

Thus, a series of related verbs can be created that vary in grammatical meaning:

<i>intransitive</i>	<i>transitive</i>	<i>passive</i>
մոտենալ <i>to approach</i>	մոտեցնել <i>to draw closer</i>	մոտեցվել <i>to be brought closer</i>
մեծանալ <i>to grow</i>	մեծացնել <i>to make grow</i>	մեծացվել <i>to be made big(ger)</i>
փայլել <i>to shine</i>	փայլեցնել <i>to polish</i>	փայլեցվել <i>to be polished</i>

VIII PRONUNCIATION

The letters Ջ ղ, Ճ ճ, and Չ չ

Ջ ղ, Ճ ճ and Չ չ are a set of three affricates that stand for the following three distinct sounds:

voiced	Ջ ղ	[j]
voiceless non-aspirated	Ճ ճ	[tʃ]
voiceless aspirated	Չ չ	[tʃʰ]

1) Ջ ղ is the voiced affricate [j], a complex sound that begins with the voiced stop [d] and ends with the voiced sibilant [ʒh] (cf. the English ‘g’ in *gender* or ‘j’ in *jeans*).

EXAMPLES: ջուր [jur] *water*, ջերմ [jerm] *warm*, etc.

2) Ճ ճ represents the voiceless non-aspirated affricate [tʃ], a complex sound that starts with the voiceless non-aspirated stop [t] and ends in the voiceless sibilant [ʃh] (cf. the English ‘ch’ in *bench*).

EXAMPLES: ճանճ [tʃanʃ] *fly*, ոճ [voʃ] *style*, ճոճանակ [tʃoʃanak] *swing*, etc.

3) Չ չ represents the voiceless aspirated affricate [tʃʰ], a combination of the voiceless aspirated stop [tʰ] and the voiceless sibilant [ʃh] (cf. the English ‘ch’ in *charm*, *arch*).

EXAMPLES: չոր [tʃʰor] *dry*, չամիչ [tʃʰamiʃʰ] *raisin*, չարչարեի [tʃʰarʃʰarel] *to torture*, etc.

EXCEPTIONS: in certain positions ղ [j] can be pronounced like the voiceless aspirated չ [tʃʰ]:

a) after vowels: առաջ [arəʃʰ] *before*, աջ [aʃʰ] *right*, ոջիլ [voʃʰil] *louse*, մեջ [meʃʰ] *in*, առաջին [arəʃʰin] *first*, մեջք [meʃʰkʰ] *back*, etc. The same applies to all genitive forms ending in *-ոջ* [-oʃʰ], like քույր [kʰuyr] *sister* → քոջ [kroʃʰ] *sister’s*, կին [kin] *woman* → կնոջ [knoʃʰ] *woman’s*, etc.

b) after *ր* [r]: արջ [arʃʰ] *bear*, թրջել [tʰrʃʰel] *to wet*, վերջ [verʃʰ] *end*, and derivations: վերջին [verʃʰin] *last*, վերջնական [verʃʰnakan] *final*, etc.

c) after *ղ* [gh]: աղջիկ [akhʃʰik] *girl*, ողջ [vokʃʰ] *alive*, ամբողջ [ambokʃʰ] *entire*, ողջ՛ւյն [vokʃʰuyn] *salute!*, etc.

IX ORTHOGRAPHY

Ռ ռ or Ր ր ?

The letters **Ռ ռ** and **Ր ր** stand for two distinct sound values: **Ռ ռ** [r̥] is an alveolar trilling or rolled sound with a strong vibration, like the “r” in Russian and Spanish. **Ր ր** [r] represents a softer, rather liquid sound. The meaning of two words can differ in the contrast of these consonants. **EXAMPLES:**

վարել [varel] *to lead* vs. *վառել* [varel] *to burn*
կրել [kʰrel] *to carry* vs. *կռել* [kʰrel] *to forge*

For beginners, the distinction between **Ռ ռ** and **Ր ր** represents a challenge in both pronunciation and spelling. Therefore, the different spellings (**Ռ ռ** or **Ր ր**) in certain Armenian words must be memorized. Here are some helpful hints:

- As any Armenian dictionary shows, there are only a few words starting with the letters **Ռ ռ** or **Ր ր**. Commonly known words starting with **Ռ ռ** are *ռետին* [retin] *rubber, eraser*; *ռազմիկ* [razmik] *fighter*; *ռումբ* [rumb] *bomb*, *ռոճիկ* [roçhik] *salary*, *Ռուսաստան* [Rusastan] *Russia*, and their derivatives. There are even fewer words starting with **Ր ր**: *րոպե* [rope] *minute*, *րոպեական* [ropeakan] *instantaneous*, and the Armenian male name *Րաֆֆի* [Rafi] *Raffi*.
- Within words, **ռ** usually appears before **ն**: *առնել* [arnel] *to take*, *դառնալ* [darnal] *to turn*, *բռնել* [br̥nel] *to hold*, *սպառնալ* [sparnal] *to threaten*, etc. Exceptions: *գարնան* [garnan], which is the genitive form of *գարուն* *spring*, etc.
- Before consonants other than **ն**, the letter **ր** appears in: *մարդ* [martʰ] *human being*, *բուրդ* [burʰt] *wool*, *երդում* [yertʰum] *oath*, *վարդ* [varʰt] *rose*, etc. Exceptions: *ձեռք* [dzejrʰkʰ] *hand*, *փառք* [pʰarʰkʰ] *glory*, *կարք* [karʰkʰ] *coach*, etc.
- Words, which in Classical Armenian ended in **-ռն**, have dropped the final **ն**, leaving the following words with a final **ռ**: *դուռ* [dur̥] *door*, *ամառ* [amar̥] *summer*, *ձմեռ* [dz̥mer̥] *winter*, *լեռ* [ler̥] *mountain*, *թոռ* [tʰor̥] *grandchild*, etc.
- Here are some commonly used words with **ռ** in final position or between two vowels:

<i>անտառ</i>	[antar̥] <i>forest</i>	<i>առատ</i>	[ar̥at] <i>abundant</i>
<i>բառ</i>	[bar̥] <i>word</i>	<i>Թափառել</i>	[tʰapʰar̥el] <i>to roam</i>
<i>կշիռ</i>	[kʰšhir̥] <i>weight</i>	<i>գոռոզ</i>	[goʀoz] <i>haughty</i>
<i>աստառ</i>	[astar̥] <i>lining</i>	<i>ուռուցք</i>	[ur̥utsʰkʰ] <i>tumor</i>
<i>բեռ</i>	[ber̥] <i>load</i>	<i>առաջին</i>	[ar̥açʰin] <i>first</i>
<i>ծուռ</i>	[tʰur̥] <i>crooked</i>	<i>ծառ</i>	[tʰsar̥] <i>tree</i>
<i>պատառ</i>	[patar̥] <i>piece, bite</i>	<i>ժառանգ</i>	[zhar̥ang] <i>heir, heiress</i>
<i>Թշվառ</i>	[tʰʷšvar̥] <i>miserable</i>	<i>Հակառակ</i>	[hakar̥ak] <i>against</i>

X EXERCISES

1. Answer the questions according to the pattern.

a.	Հիվանդ ես:	Հիվանդ էի, բայց հիմա այլևս հիվանդ չեմ:
b.	Դողացնում ես:	Դողացնում էի, բայց ...
c.	Հագում ես:	Հագում ...
d.	Գլուխդ ցավում է:	...
e.	Ջերմություն ունե՞ս:	...
f.	Կոկորդդ ցավում է:	...
g.	Վա՞տ ես զգում:	...

2. Form mini-dialogues according to the patterns in a, b, c, and d. Replace the items սուրճ/կաթ with թեյ/չաքար, վրսկի/սառույց, օղի/ջուր, գինի/սոդա, etc.

a.	A. Սուրճը ինչո՞վ եք խմելու:
B. Իհարկե կաթով:
b.	A. Սուրճի հետ ի՞նչ բերեմ:
B. Մի քիչ կաթ, եթե կարելի է:
c.	A. Սուրճ բերե՞մ:
B. Այո՛, եթե կարելի է՝ առանց կաթի:
d.	A. Եկե՛ք սուրճ խմենք:
B. Միրով, բայց ես սուրճը կաթով եմ խմում:

3. Answer the questions according to the pattern.

a.	Թատրոն գնացի՞ր:	Ո՛չ, չեմ գնացել, գնամ թե՞ չգնամ:
b.	Նամակ գրեցի՞ր:	Ո՛չ, ...
c.	Գիրքս կարդացի՞ր:	Ո՛չ, ...
d.	Աննայի հետ խոսեցի՞ր:	Ո՛չ, ...
e.	Փիղը տեսա՞ր:	Ո՛չ, ...
f.	Խմորեղենը կերա՞ր:	Ո՛չ, ...
g.	Աննային նվերը տվեցի՞ր:	Ո՛չ, ...

4. Complete the sentences according to the pattern in a.

a.	Դուռը ... (փակել): Դուռը փակվեց:
b.	Դրամը ... (ծախսել): Դրամը ...
c.	Տունը ... (վաճառել): ...
d.	Հարցը ... (քննել): ...
e.	Հիվանդը ... (բուժել): ...

- f. Նամակը ... (ուղարկել): ...
- g. Ճաշը ... (եփել): ...
- h. Կաթը ... (թափել): ...

5. Ask questions using the items given in parentheses. Follow the pattern in a.

- a. Կաթը շաքարով էս խմում, թե՞ առանց շաքարի:
- b. Թեյը ... (կիրոն)
- c. Օղին ... (սառույց)
- d. Սուրճը ... (կաթ)
- e. Ճաշը ... էս ուտում ... (հաց)
- f. Ձուն ... (աղ)
- g. Հացը ... (կարագ)
- h. Ձուկը ... (թարխուն)

6. Answer the questions following the pattern in a.

- a. Փիղը ինչով է ամեն ինչ անում: Կնճիթով:
- b. Ապուրը ինչով ենք ուտում: (գլալ)
- c. Գինին ինչով ենք խմում: (բաժակ)
- d. Ուսուցչին ինչպե՞ս եք լսել: (ուշադրություն)
- e. Ինչպե՞ս էս գալիս համալսարան: (հեծանիվ)
- f. Ինչպե՞ս էս գնում աշխատանքի: (ոտք)

7. Form sentences following the pattern in a.

- a. Ի՞նչ էս գրում: (նամակ, գրել) Նամակ էմ գրում:
- b. (գիրք, կարդալ)
- c. (գինի, խմել)
- d. (խնձոր, ուտել)
- e. (նամակ, ուղարկել)
- f. (ամեն ինչ, հասկանալ)

8. Ask questions starting with an interrogative pronoun (ինչպե՞ս, ինչո՞վ, etc.).

- a. Հայրս եկավ ինքնաթիռով:
- b. Նախաճաշս կերա ախորժակով:
- c. Ճաշը պատրաստեցի կարագով:
- d. Սուրճս խմում էմ կաթով ու շաքարով:
- e. Նա միշտ սպասում է համբերությամբ:
- f. Աշխատանքի էմ գնում հեծանիվով:

9. Conclude the sentences, using the verbs in parentheses in the subjunctive mood.

- a. Ուզո՞ւմ ես գամ: (գալ)
- b. Ջանացի՞նք, որ մեր գործը ... (վերջացնել):
- c. Նրանք եկան, որպեսզի Ջեզանից մի բան ... (խնդրել):
- d. Երանի՛ թե դու էլ այստեղ ... (լինել):
- e. Չգիտեմ, թե ինչպես ... նրան այդ բանը: (բացատրել)
- f. Չգիտենք, ... (գնալ) թե՞ ... (մնալ):
- g. Ու՛ր է, որ ամեն մարդ քեզ նման ... (լինել)

10. Translate the sentences, using the appropriate subjunctive forms.

- a. If I have time, I will be there.
- b. If you want, we can go.
- c. I want you to learn this proverb (առած).
- d. I don't want you to leave.
- e. If he came, we would see him.
- f. If you saw Armenia, you would like it.

11. Ask a person a series of questions about her/his health in Armenian.

- a) A classmate of yours is ill.
- b) An elderly Armenian lady on the street does not feel well.
- c) You visit an aunt in the hospital.

12. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Ի՞նչ տեսակ կենդանի է փիղը:
- b. Ի՞նչ գույն ունի փիղը:
- c. Ինչպիսի՞ աչքեր ունի փիղը:
- d. Որպես ի՞նչ է ծառայում փղի կնճիթը:
- e. Փիղը շատակե՞ր կենդանի է:
- f. Փիղը ե՞րբ է վտանգավոր դառնում:
- g. Ի՞նչ է անում փիղը, երբ մարդիկ նրա հետ անարդար են վարվում:

XI PROVERBS

Գլուխդ որ ցավի, ոտքիդ ցավը կմոռանաս:
[G^olukh^ot vor t^s^h avi, votk^h it t^s^h avə k^omo^oranas]
If you get a headache, you will forget your footache.

Ձեռքը ձեռք կլվանա, երկուսը՝ երեսը:
[Dzerk^h ə dzerk^h k^ol^ovana, yerkusn el yeresə]
One hand washes the other, and both wash the face.

Բարեկամդ գլխիդ է նայում, թշնամիդ՝ ոտքիդ:
[Barekam^ot g^olkhit e nayum, t^h əshnamit votk^h it]
A friend looks at your face, an enemy at your feet.

Սրտից սիրտ ճամփա կա:
[S^ortits^h sirt champ^h a ka]
From heart to heart, there is a path.

Unit 8

On the Agenda ...

Speech Acts in Dialogues:	Describing and comparing people and things	170
Vocabulary:	1. Professions	174
	2. Adjectives, antonyms	176
Grammar:	VERBS: 1. The mandative mood	177
	2. The nominalized infinitive	182
	ADJECTIVES: 1. Functions of adjectives	184
	2. Comparison	184
	PRONOUNS: Declension of personal pronouns	186
Armenian-English Contrasts:	The Armenian deictic system	187
Word Formation:	Formation of adjectives	188
Pronunciation:	Armenian ‘diphthongs’	190
Orthography:	The spelling of Armenian ‘diphthongs’	191

I DIALOGUES

1. *A and B are colleagues, discussing their new director after the first meeting.*

- A. *Մեր նոր տնօրենին տեսա՞ր:*
[Mer nor t^onorenin tesar?]
Have you seen our new director?
- Դուրդ գալի՞ս է:*
[Dur^ot galis e?]
Do you like him?
- B. *Ես նախորդին էի շատ սիրում:*
[Yes nakhort^hin eyi shat sirum]
I liked his predecessor very much.
- A. *Ես սրան եմ հավանում: Նրա ելույթը*
[Yes s^oran em havanum. N^ora yeluyt^ho]
I like this one better. His speech
վերջին ժողովին սպավորիչ էր:
[verch^hin zhoghovin t^opavorich^h er]
at the last meeting was impressive.
- B. *Բայց մի քիչ երկար չխոսեց:*
[Bayts^h mi k^hich^h yerkar ch^ho^hhosets^h?]
But didn't he speak a bit too long?
- Մեծամիտ է թվում:*
[Metshamit e t^ho^hvum]
He seems to be haughty.
- A. *Իսկ արտաքինի մասին ի՞նչ կասես:*
[Isk artak^hini masin inch^h kases?]
And what do you say about his looks?
- Գեղեցիկ մարդ է, չէ՞:*
[Geghets^hik mart^h e, ch^he?]
He's a handsome man, isn't he?
- B. *Իսկապես, ներկայանալի մարդ է,*
[Iskapes nerkayanali mart^h e]
He is indeed a good-looking man,
բայց դա ի՞նչ կարևոր է:
[bayts^h da inch^h karevor e?]
but why is that important?
- A. *Կտեսնես, թե ինչ հիանալի*
[K^otesnes, t^he inch^h hiyanali]
You'll see what a wonderful
ղեկավար է լինելու:
[ghkavar e linelu]
leader he'll be.
- B. *Հուսանք, որ չես սխալվում:*
[Husank^h, vor ch^hes s^okhalvum]
Let's hope that you're not mistaken.

2. A and B are girlfriends, engaged in gossip.

- A. **Հավանո՞ւմ ես Կարոյի նշանածին:**
[Havanum es Karoyi n^oshanaɬsin?]
Do you like Karo's fiancé?
- B. **Ես նրան դեռ չեմ տեսել:**
[Yes n^oran der ɟh^hem tesel]
I haven't seen her yet.
- A. **Երեկ եկել էր մեր հավաքույթին:**
[Yerek yekel er mer havak^huyt^hin]
She came to our party yesterday.
- B. **Ինչպիսի՞ն է: Դուրդ եկա՞մ:**
[Inɟh^hpisin e? Dur^ot yekav?]
What is she like? Did you like her?
- A. **Կարոյից ավելի բարձրահասակ է**
[Karoyits^h aveli bart^hrahasak e]
She's taller than Karo,
և նրանից՝ տարիքով մեծ:
[yev n^oranits^h tarik^hov mets]
and older than him.
- B. **Գոնե գեղեցի՞կ է:**
[Gone geghet^hik e?]
Is she pretty at least?
- A. **Եթե ինձ հարցնես, տգեղ է:**
[Yet^he indz hart^hnes, t^ogegh e]
If you ask me, she's ugly.
- B. **Ի՞նչ էր հագել:**
[Inɟh^h er hak^hel?]
What was she wearing?
- A. **Անճաշակ կին է:**
[Anɟhas^hhak kin e]
She is a woman with no taste.
- B. **Հեռը խոսեցի՞ր:**
[Hetə k^hosets^hir?]
Did you talk to her?
- A. **Ո՛չ, չկարողացա: Ինքն էր**
[Voɟh^h, ɟh^hkaroghat^ha. Ink^hn er]
No, I couldn't. She did
բոլորից շատ խոսում:
[bolorits^h s^hat k^hosum]
all of the talking.
- B. **Ինձ զարմացնում է Կարոյի ճաշակը:**
[In zarmat^hnum e Karoyi ɟhas^hakə]
I am surprised at Karo's taste.
- A. **Նա ե՞րբ է ճաշակ ունեցել:**
[Na yer^h e ɟhas^hhak unets^hel?]
Did he ever have taste?

II TEXT

ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԸ

Մի գիտնական երիտասարդ օգնական էր փնտրում կարևոր փորձարկման համար: Շատերը դիմեցին հայտարարված տեղի համար, և վերջապես գիտնականը ընտրեց մեկին:

– Ասա՛, խնդրեմ, – հարցրեց նրան ընկերներից մեկը, – ինչո՞ւ ընտրեցիր այդ երիտասարդին: Նա ոչ միայն քեզ անծանոթ էր, այլև վկայական էլ չուներ: Ուրիշ թեկնածուներ, որքան գիտեմ, եկան ու զնացին լավ վկայականներով ու բնութագրերով, իսկ դու նրանց չընդունեցիր:

– Ասեմ, – պատասխանեց գիտնականը, – թե ինչու այդ երիտասարդին աշխատանքի ընդունեցի: Դեռ սպասարահում տեսա, թե նա ինչպես նստած տեղից վեր կացավ ու աթոռը գիջեց տարեց մի տիկնոջ: Գրասենյակս մտնելուց առաջ գլխարկը հանեց և դուռը փակեց առանց աղմուկի: Ապա սպասեց, որ իրեն տեղ առաջարկեմ: Ուրեմն քաղաքավարի է ու նրբանկատ: Գիտեմ, որ դեռ ուսանող է, բայց և հատուկ թոշակ է ստանում: Ուրեմն մտավոր կարողություններ ունի, ընդունակ է ու աշխատասեր: Հարցերիս տվեց արագ, ճշգրիտ և ճիշտ պատասխաններ, որոնք բոլորն էլ ինձ գոհացրին: Իսկ երբ նրան հարցրի, թե ինչու բնութագիր չունի, պատասխանեց, որ սա աշխատանք գտնելու իր առաջին փորձն է: Եվ որ շատ էր ուզում հնարավորություն ստանալ՝ աշխատանքում իրեն դրսևորելու: Ի՛նչ էս կարծում, այս բոլոր հատկությունները, միասին վերցրած, մի՞թե մի փայլուն վկայական չարժեն:

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

լավագույն	[lavaguyn]	best
վկայական	[v ^ə kayakan]	diploma
գիտնական	[gitnakan]	scientist
փնտրել	[p ^h əntrel]	to search
օգնական	[ok ^h nakan]	assistant
կարևոր	[karevor]	important
փորձարկում	[p ^h ort ^s ^h arkum]	experiment
դիմել	[dimel]	to apply
հայտարարված	[haytararvats]	announced
վերջապես	[verch ^h apes]	finally

UNIT 8

երիտասարդ	[yeritasart ^h]	young (man)
անծանոթ	[antsanot ^h]	unknown
թեկնածու	[t ^h eknat ^s u]	candidate
բնութագիր	[b ^o nut ^h agir]	recommendation
ընդունել	[ənt ^h unel]	to accept
սպասարահ	[spasas ^o rah]	waiting room
վեր կենալ	[verkenal]	to get up
զիջել	[zijel]	to yield
տարեց	[tarets ^h]	aged
մտնել	[m ^o tnel]	to enter
հանել	[hanel]	take off
փակել	[p ^h akel]	to close
աղմուկ	[aghmuk]	noise
առաջարկել	[arəç ^h arkel]	to offer
քաղաքավարի	[k ^h aghak ^h avari]	polite
նրբանկատ	[n ^o rp ^h an ^o kat]	considerate
հատուկ	[hatuk]	special
թոշակ	[t ^h oşhak]	stipend
ստանալ	[stanal]	to receive
մտավոր	[m ^o tavor]	mental
կարողություն	[karoghut ^h yun]	capacity
ընդունակ	[ənt ^h unak]	capable
աշխատասեր	[aşhkhataser]	diligent
արագ	[arag]	fast, quick
ճշգրիտ	[ç ^h əşgrit]	exact
գոհացնել	[gohats ^h ənel]	to satisfy
գտնել	[g ^o tnel]	to find
փորձ	[p ^h ort ^s h]	attempt, try
հնարավորություն	[h ^o naravorut ^h yun]	chance
դրսևորվել	[d ^o rsevorvel]	to reveal himself
հատկուցյուն	[hatkut ^h yun]	quality
միասին վերցրած	[miasin vert ^s h ^o rats]	taken together
մի՞թե	[mit ^h e?]	Don't you think?/Isn't it?
փայլուն	[p ^h aylun]	brilliant
արժենալ	[arzhenal]	to be worth

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ [Masnagitut ^h yunner]		PROFESSIONS
հաշվապահ	[hasʃhvapah]	accountant
դերասան*	[derasan]	actor
գյուղատնտես	[gyughat ^o ntes]	agronomist
ճարտարապետ	[çhartarapet]	architect
արվեստագետ	[arvestaget]	artist
նկարիչ	[n ^o karich ^h]	artist-painter
հացագործ	[hatʃ ^h agortʃ]	baker
վարսավիր	[varsavir]	barber
դարբին	[darp ^h in]	blacksmith
որմնադիր / հյուսն	[vormnadir / hyus ^o n]	bricklayer
մսավաճառ	[m ^o savachar]	butcher
ատաղձագործ	[atakhtʃ ^h agortʃ]	carpenter
գանձապահ	[gandzapah]	cashier
շինարար	[ʃhinarar]	constructor, builder
խոհարար	[kʰoharar]	cook
ատամնաբույժ	[atamnabuyzʰ]	dentist
դիվանագետ	[divanaget]	diplomat
տնօրեն	[t ^o noren]	director
բժիշկ	[b ^o zhishk]	doctor, physician
դերձակ	[dertʃ ^h ak]	dressmaker
տնտեսագետ	[t ^o ntesaget]	economist
ինժեներ, ճարտարագետ	[inzʰener, çhartaraget]	engineer
ձեռնարկատեր	[dzejnarkater]	entrepreneur
երկրաբան	[yerkraban]	geologist
ոսկերիչ	[voskerich ^h]	goldsmith, jeweler
վարսահարդար	[varsahardar]	hairdresser

* Some nouns indicating professions have female counterparts formed by the suffix *-ուհի* [-uhi]:
դերասան [derasan] actor → *դերասանուհի* [derasanuhi] actress, *ուսուցիչ* [usutʃ^hich^h] male
 teacher → *ուսուցչուհի* [usutʃ^hch^huhi] female teacher (see p. 57).

UNIT 8

քննիչ	[k ^h ənniç ^h]	<i>inspector</i>
լրագրող	[l ^ə ragrogh]	<i>journalist</i>
դատավոր	[datavor]	<i>judge</i>
իրավաբան	[iravaban]	<i>lawyer</i>
լեզվաբան	[lezvaban]	<i>linguist</i>
վաճառական	[vac ^h arakan]	<i>merchant</i>
բուժքույր	[buz ^h k ^h uyr]	<i>nurse (female)</i>
բուժակ	[buz ^h ak]	<i>nurse (male)</i>
ներկարար	[nerkarar]	<i>painter</i>
դեղագործ	[deghagorts]	<i>pharmacist</i>
բանասեր	[banaser]	<i>philologist</i>
լուսանկարիչ	[lusan ^ə karich ^h]	<i>photographer</i>
դաշնակահար	[dashnakahar]	<i>pianist</i>
օդաչու	[ot ^h ach ^h u]	<i>pilot</i>
բանաստեղծ	[banasteghts]	<i>poet</i>
ուստիկան	[vostikan]	<i>policeman</i>
վարչապետ	[varç ^h apet]	<i>premier</i>
քահանա	[k ^h ahana]	<i>priest</i>
դասախոս	[dasakhos]	<i>professor, lecturer</i>
ծրագրավորող	[ts ^ə ragravorogh]	<i>programmer</i>
հրատարակիչ	[hratarakich ^h]	<i>publisher</i>
թղթակից	[t ^h əght ^h akits ^h]	<i>reporter, correspondent</i>
քարտուղար	[k ^h artughar]	<i>secretary (male)</i>
կոշկակար	[kos ^h kakar]	<i>shoemaker</i>
վարորդ	[varort ^h]	<i>driver</i>
մասնագետ	[masnaget]	<i>specialist</i>
վիրաբույժ	[virabuyzh]	<i>surgeon</i>
ուսուցիչ	[usuts ^h ich ^h]	<i>teacher</i>
առևտրական	[arevt ^ə rakan]	<i>trader</i>
անասնաբույժ	[anasnabuyzh]	<i>veterinarian</i>
ժամագործ	[zhamagorts]	<i>watchmaker</i>
բանվոր	[banvor]	<i>worker</i>
գրող	[g ^ə rogh]	<i>writer</i>

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ	[Aṭsakanner]	ADJECTIVES
հին	[hin]	<i>old</i>
նոր	[nor]	<i>new</i>
երիտասարդ	[yeritasart ^h]	<i>young</i>
ծեր	[tser]	<i>old</i>
ազնիվ	[azniv]	<i>honest</i>
անազնիվ	[anazniv]	<i>dishonest</i>
զգույշ	[zguys ^h]	<i>careful, cautious</i>
անզգույշ	[an ^o zguys ^h]	<i>careless</i>
աշխատասեր	[aškhataser]	<i>diligent</i>
ծուլ	[tsuyl]	<i>lazy</i>
առատաձեռն	[aratadzein]	<i>generous</i>
ժլատ	[zh ^o lat]	<i>stingy</i>
զեղեցիկ	[geghet ^h ik]	<i>beautiful</i>
տգեղ	[t ^o gegh]	<i>ugly</i>
զեր	[ger]	<i>fat</i>
նիհար	[nihar]	<i>slim</i>
թափթփված	[t ^h ap ^h t ^h o ^h vat ^s]	<i>sloppy</i>
կոկիկ	[kokik]	<i>neat</i>
թուխ	[t ^h uk ^h]	<i>dark (about people)</i>
խարտյաշ	[khartyas ^h]	<i>blonde, fair</i>
բարձրահասակ	[bart ^h rahasak]	<i>tall</i>
կարճահասակ	[karchahasak]	<i>short</i>
հաճելի	[hacheli]	<i>pleasant</i>
տհաճ	[t ^o hach]	<i>unpleasant</i>
հետաքրքրական	[hetak ^h o ^h rk ^h rakan]	<i>interesting</i>
ձանձրալի	[dzandzrali]	<i>boring</i>
հետաքրքրասեր	[hetak ^h o ^h rk ^h raser]	<i>curious</i>
անտարբեր	[antarber]	<i>indifferent</i>
ուժեղ	[uzhegh]	<i>strong</i>
թուլ	[t ^h uyl]	<i>weak</i>
քաջ, անվախ	[k ^h aj, anvakh]	<i>brave, fearless</i>
վախկոտ	[vak ^h kot]	<i>coward</i>
լուրջ	[lurj]	<i>serious</i>
թեթևամիտ	[t ^h et ^h evamit]	<i>frivolous</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

I. THE MANDATIVE MOOD

The mandative mood expresses actions or states considered by the speaker to be necessary and obligatory. There are four mandative tenses:

1. Mandative future I

The mandative future I is a compound tense consisting of the modal particle *պիտի* or *պետք է* and the personal forms of the base verb in the subjunctive future (see p. 150):

subjunctive future: գրեմ/կարդամ → *mandative future I: պիտի գրեմ* or *պետք է գրեմ, պիտի կարդամ* or *պետք է կարդամ*. All regular verbs follow the pattern given below:

SINGULAR		
1st (ես)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է</i> + verb stem+եմ/ամ	[piti or petk ^h e + verb stem+em/am]
2nd (դու)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է</i> + verb stem+ես/աս	[piti or petk ^h e + verb stem+es/as]
3rd (նա)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է</i> + verb stem+ի/ա	[piti or petk ^h e + verb stem+i/a]
PLURAL		
1st (մենք)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է</i> + verb stem+ենք/անք	[piti or petk ^h e + verb stem+enk ^h /ank ^h]
2nd (դուք)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է</i> + verb stem+եք/աք	[piti or petk ^h e + verb stem+ek ^h /ak ^h]
3rd (նրանք)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է</i> + verb stem+են/ան	[piti or petk ^h e + verb stem+en/an]

MANDATIVE FUTURE I

գրել

(ես)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է գրեմ</i>
(դու)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է գրես</i>
(նա)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է գրի</i>
(մենք)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է գրենք</i>
(դուք)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է գրեք</i>
(նրանք)	<i>պիտի</i> or <i>պետք է գրեն</i>

կարդալ

<i>պիտի</i> or <i>պետք է կարդամ</i>
<i>պիտի</i> or <i>պետք է կարդաս</i>
<i>պիտի</i> or <i>պետք է կարդա</i>
<i>պիտի</i> or <i>պետք է կարդանք</i>
<i>պիտի</i> or <i>պետք է կարդաք</i>
<i>պիտի</i> or <i>պետք է կարդան</i>

2. Mandative past I

The mandative past I is a compound tense that consists of the particle *պիտի* or *պետք է* and the conjugated personal forms of the subjunctive past (see p. 151).

subjunctive past: գրեի/կարդայի → *mandative past I: պիտի գրեի* or *պետք է գրեի, պիտի կարդայի* or *պետք է կարդայի*.

All regular verbs follow the pattern given below:

SINGULAR		
1st (ես)	պիտի or պետք է+ verb stem+ելի/այի	[piti or petk ^h e + verb stem+eyi/ayi]
2nd (դու)	պիտի or պետք է + verb stem+ելիր/այիր	[piti or petk ^h e + verb stem+eyir/ayir]
3rd (նա)	պիտի or պետք է + verb stem+ելր/ար	[piti or petk ^h e + verb stem+er/ar]
PLURAL		
1st (մենք)	պիտի or պետք է+ verb stem+ելինք/այինք	[piti or petk ^h e + verb stem+eyink ^h /ayink ^h]
2nd (դուք)	պիտի or պետք է + verb stem+ելիք/այիք	[piti or petk ^h e + verb stem+eyik ^h /ayik ^h]
3rd (նրանք)	պիտի or պետք է + verb stem+ելին/ային	[piti or petk ^h e + verb stem+eyin/ayin]

MANDATIVE PAST I

գրել

կարդալ

affirmative

(ես)	պիտի OR պետք է գրելի	պիտի OR պետք է կարդայի
(դու)	պիտի OR պետք է գրելիր	պիտի OR պետք է կարդայիր
(նա)	պիտի OR պետք է գրելր	պիտի OR պետք է կարդար
(մենք)	պիտի OR պետք է գրելինք	պիտի OR պետք է կարդայինք
(դուք)	պիտի OR պետք է գրելիք	պիտի OR պետք է կարդայիք
(նրանք)	պիտի OR պետք է գրելին	պիտի OR պետք է կարդային

3. Formation of the negative paradigms

For both the mandative future I and mandative past I, the negation particle չ- is prefixed to պիտի or պետք է, resulting in չպիտի or չպետք է + the corresponding subjunctive form.

MANDATIVE FUTURE I

MANDATIVE PAST I

negative

(ես)	չպիտի OR չպետք է գրեմ	չպիտի OR չպետք է կարդայի
(դու)	չպիտի OR չպետք է գրես	չպիտի OR չպետք է կարդայիր
(նա)	չպիտի OR չպետք է գրի	չպիտի OR չպետք է կարդար
(մենք)	չպիտի OR չպետք է գրենք	չպիտի OR չպետք է կարդայինք
(դուք)	չպիտի OR չպետք է գրեք	չպիտի OR չպետք է կարդայիք
(նրանք)	չպիտի OR չպետք է գրեն	չպիտի OR չպետք է կարդային

4. Mandative future II and the mandative past II

In addition to the primary set of mandative paradigms, mandative future I and mandative past I, there are two secondary paradigms, which we will call mandative future II and mandative past II. They consist of the mandative future I and past I forms of the auxiliary verb լինել (cf. պիտի լինեմ and պիտի լինեի) respectively and the past participle (ending in -ած or -ացած) (see p. 236): գրած or կարդացած պիտի/պետք է լինեմ and գրած or կարդացած պիտի/պետք է լինեի.

All regular verbs follow the pattern given below:

SINGULAR		
1st pers. (ես)	participle in -ած or -ացած	պիտի or պետք է լինեմ/լինեի
2nd pers. (դու)	participle in -ած or -ացած	պիտի or պետք է լինես/լինեիր
3rd pers. (նա)	participle in -ած or -ացած	պիտի or պետք է լինի/լիներ
PLURAL		
1st pers. (մենք)	participle in -ած or -ացած	պիտի or պետք է լինենք/լինեինք
2nd pers. (դուք)	participle in -ած or -ացած	պիտի or պետք է լինեք/լինեիք
3rd pers. (նրանք)	participle in -ած or -ացած	պիտի or պետք է լինեն/լինեին

MANDATIVE FUTURE II

MANDATIVE PAST II

affirmative

(ես)	գրած պիտի or պետք է լինեմ	գրած պիտի or պետք է լինեի
(դու)	գրած պիտի or պետք է լինես	գրած պիտի or պետք է լինեիր
(նա)	գրած պիտի or պետք է լինի	գրած պիտի or պետք է լիներ
(մենք)	գրած պիտի or պետք է լինենք	գրած պիտի or պետք է լինեինք
(դուք)	գրած պիտի or պետք է լինեք	գրած պիտի or պետք է լինեիք
(նրանք)	գրած պիտի or պետք է լինեն	գրած պիտի or պետք է լինեին

5. Formation of the negative paradigms

For this secondary set of mandative paradigms, the negative particle չ- is prefixed to պիտի or պետք է, resulting in գրած չպիտի or չպետք է լինեմ etc. (mandative future II) and գրած չպիտի or չպետք է լինեի, etc. (mandative past II).

6. Uses of the mandative future I

a) The mandative future I denotes actions or states anticipated by the speaker in the future. Compared to the indicative future (cf. *գրելու/կարդալու եմ* etc.), the action expressed by the mandative future I (cf. *պիտի գրեմ/պիտի կարդամ* etc.) contains a sense of necessity or obligation, which at times can be perceived as an action contrary to the speaker's wish:

Այս տարի բանակ պիտի/պետք է գնամ:
This year I must go to the army.

b) The modal particles *պիտի*, *պետք է* are used as synonyms, although at times the forms with *պետք է* express a stronger necessity. In the second person, *պետք է* is widely used in orders:

Դու պետք է անմիջապես հեռանաս այստեղից:
You must leave this place immediately.

c) In certain contexts, mandative future I may also connote determination on the part of the speaker to carry out an action in the future:

Ես պիտի/պետք է շարունակեմ իմ գործը:
I intend to continue my work.

d) Used in the second person, in some contexts the mandative future I may also indicate a supposition or presumption:

Ընկերոջս պիտի/պետք է ճանաչես:
You must know my friend.

e) At times, *պիտի* or *պետք է* are followed by the conjunction *որ*, which softens the mandatory meaning. Compare the translation:

Ընկերոջս պիտի/պետք է որ ճանաչես:
You must certainly know my friend.

7. Uses of the mandative past I

a) The mandative past I denotes a potential action or state that according to the speaker could have occurred, but did not. Hence the negative meaning of affirmative forms and the affirmative meaning of negative forms. Thus, *պիտի գրեի* *I should have written* implies *չգրեցի* *I haven't written* and *չպիտի գրեի* *I shouldn't have written* implies *գրեցի* *I have written*.

Հաջորդ կիրակի նա պիտի ամուսնանար:
Next Sunday he was to get married. (In reality, he didn't get married.)

b) As the mandative past I indicates potential actions that did not occur, second-person forms are frequently used to express advice or a reproach:

Այդ տունը պիտի գնեիր:

You should have bought that house. (You were going to, but didn't.)

This can be expressed by shorter sentences, such as:

Պիտի գնեիր:

You should have bought (it).

Այդ բանը չպիտի անեիր:

You shouldn't have done that.

- c) The mandative past I may also refer to the present time to express wishes and desires in a more polite manner. In that sense, it corresponds to the English “*I would ...*” or “*I wouldn't...*”:

Պիտի խնդրեի, որ հետս գայիր:

I would ask you to come with me.

8. Uses of the mandative future II

- a) The mandative future II indicates an action that in the speaker's mind must be completed at a certain point in the future:

Մինչև վաղը այս աշխատանքը պետք է ավարտած լինեմ:

By tomorrow I must have this work completed.

- b) Used in the second person, the mandative future II can be synonymous with the imperative mood, indicating an order or a strong demand for an action to be completed at a certain point in the future:

ժամը 12-ին դրամը բերած պիտի լինես:

By 12 o'clock you must have brought the money.

- c) In some contexts, the mandative future II can express an action that according to the speaker's conviction or guess must have been completed at the time of speech:

Նա վաղուց պետք է գնացած լինի:

He must have gone long ago.

9. Uses of the mandative past II

- a) The mandative past II indicates an action that should have taken place in the past but failed to do so:

Նամակը մինչև հիմա պիտի/պետք է գրված լիներ:

The letter should have been written by now.

- b) The very meaning of failure imparts to the statement a sense of wrong-doing. Hence the recurrent use of the mandative II in reproaches to others, as well as to oneself. It can be rendered in English by *should have*, *shouldn't have*, etc.

Ձեզ պիտի/պետք է զանգահարած լինեի:
I should have phoned you. (But I didn't.)

Այդ բանը ինձ չպիտի/չպետք է ասած լինեիր:
You shouldn't have told me that. (But you did.)

II. THE NOMINALIZED INFINITIVE

The Armenian infinitive is readily nominalized and it is used in two forms:

- a) with the definite article **-ը/-ն**
- b) with the possessive articles **-ս, -դ, -ը/-ն**

երգել to sing → *երգելը the singing* → *երգելս my singing*
խաղալ to play → *խաղալը the playing* → *խաղալդ your playing*
խոսել to speak → *խոսելը the speaking* → *խոսելը his/her speaking*

The nominalized infinitive is declined like a regular noun following the **-ու** declension. Below is the declension paradigm of the infinitive with the definite article **-ը/-ն** in the singular:*

SINGULAR			
Nom./Acc.	<i>երգելը</i>	<i>խաղալը</i>	<i>խոսելը</i>
Gen./Dat.	<i>երգելու(ն)</i>	<i>խաղալու(ն)</i>	<i>խոսելու(ն)</i>
Abl.	<i>երգելուց</i>	<i>խաղալուց</i>	<i>խոսելուց</i>
Instr.	<i>երգելով</i>	<i>խաղալով</i>	<i>խոսելով</i>

Below is the declension paradigm of the infinitive used with the possessive articles **-ս, -դ, -ը/-ն** in the singular:

SINGULAR			
Nom./Acc.	<i>երգելս</i>	<i>խաղալ</i>	<i>խոսելս</i>
Gen./Dat.	<i>երգելուս</i>	<i>խաղալուս</i>	<i>խոսելուս</i>
Abl.	<i>երգելուցս</i>	<i>խաղալուցս</i>	<i>խոսելուցս</i>
Instr.	<i>երգելովս</i>	<i>խաղալովս</i>	<i>խոսելովս</i>

* The plural paradigm is restricted to colloquial speech.

Uses of the nominalized infinitive

The nominalized infinitive ending with the definite article *-ը/-ն* is used as an abstract noun indicating an action or state. In this usage, the nominalized infinitive has much in common with the English gerund:

Ծխելը վնասակար է:
Smoking is harmful.

Ապրելը արվեստ է:
Living is an art.

Nominalized infinitives are readily declined and fulfill various functions in sentences:

Անցար առանց ինձ նկատելու:
You passed without noticing me.

Լալով ոչինչ չես փոխի:
By crying you won't change anything.

In the first sentence, the verb *նկատել* is in the dative case as required by the preposition *առանց* *without*. In the second sentence, the verb *լալ* appears in the instrumental case.

With an attribution to a person, the nominalized infinitive appears with a noun in the genitive case or the possessive adjective *իմ, քո, նրա*, etc. Most commonly, however, it is used with the possessive article *-ս, -դ, -ը/-ն* (see Unit 3, p. 55). It functions as a verbal noun that indirectly refers to a person's action or state. These personalized infinitives can transform complete sentences into nominal phrases designating facts. Compare:

Երեխան արդեն քայլում է:
The child is already walking.

Երեխայի քայլելը մեզ ուրախացրեց:
The child's walking made us happy.

Նրանք ուշանում են:
They are late.

Նրանց ուշանալը ինձ մտահոգում է:
Their being late worries me.

Դու ծխո՞ւմ ես:
Are you smoking?

Ծխելը ինձ զարմացրեց:
Your smoking surprised me.

When derived from a transitive verb, these nominalizations may take a direct object:

Նոր տուն գնեցիր:
You bought a new house.

Նոր տուն գնելը լավ լուր է:
Your buying a new house is good news.

Nominalized infinitives can also be prefixed with the negation marker *չ-*:

Աննան չի պատասխանում:
Anna is not answering.

Նրա չպատասխանելը տարօրինակ է:
Her not-answering is strange.

Personalized formations appear also with case markers, as governed by a verb, preposition or postposition:

Հիվանդանալուդ մասին ինձ չհայտնեցին: (*հիվանդանալ* in genitive +*դ*)
They didn't inform me about your falling ill.

Մեկնելուցս հետո ամեն ինչ փոխվեց: (*մեկնել* in ablative +*ս*)
After my departure everything changed.

B. ADJECTIVES

1. Functions of adjectives

As in many languages, Armenian adjectives are used

- 1) as modifiers of nouns, such as *առողջ healthy* in *առողջ երեխա healthy child* (attributive function);
- 2) complements to a copular verb, as *համեղ tasty* in *ճաշը համեղ է the meal is tasty*, or *ուժեղ strong* in *ուժեղ է թվում he seems strong* (predicative function);
- 3) as modifiers of verbs, indicating the manner in which an action is performed as *լավ good* in *լավ են պարում they dance well* (adverbial function).

In all three functions, Armenian adjectives do not change forms. When used alone, however, to refer to people and things, Armenian adjectives function as nouns. As such, they can take on the definite article *-ը/-ն*, the possessive articles *-ս, -դ, -ը/-ն*, case markers according to the *-ի* declension of nouns, and the plural ending *-(ն)երը*.

EXAMPLES: *լավը the good one, լավից from the good one, լավս or իմ լավը my good one, լավերը the good ones, լավերով with the good ones*, etc. As with regular nouns, the definite article *-ն* appears, rather than the common *-ը*, after the final vowel of an adjective or after the final consonant, if the following word begins with a vowel: *չարն ու բարին the evil and the good* (see p. 283).

When adjectives are used to refer to people in general, English and Armenian behave differently: While English uses only the singular, Armenian predominantly employs the plural: *հարուստները the rich, անվանիները the famous, մեր երիտասարդները our young*. Moreover, unlike English, where only selective adjectives can be nominalized in this role, Armenian knows almost no restrictions.

2. Comparison

To indicate the extent or the degree of quality inherent to certain items, Armenian adjectives have three degrees of comparison: *positive, comparative, and superlative*.

The *positive* degree is the plain form of adjectives as they appear in dictionaries:

լավ good
ուրախ joyous
հետաքրքրական interesting, etc.

- 1) The *positive* degree is used in constructions where two compared items, persons, or events are said to be equal or similar in quality. This is rendered in English by the correlative subordinators *as ... as*. For this purpose, Armenian uses two constructions. The first construction includes *այնքան ..., որքան. նույնքան ..., որքան. այնչափ ..., որչափ as (much) ... as*.

Նրա առաջին վեպը նույնքան հետաքրքրական է, որքան վերջինը:
His first novel is as interesting as the last one.

The second construction for the positive degree uses the postpositions **պես** or **չափ** that govern the dative case (see Unit 7, p. 158):

Արամը Արմենի պես աշխատասեր է:
Aram is as diligent as Armen.

2) The **comparative** degree serves to compare two items according to greater or lesser degrees of quality. In Armenian, it is always a combination of the comparative **ավելի** *more* (for superiority) or **նվազ** or **պակաս** *less* (for inferiority) with the simple form of the adjective:

գեղեցիկ beautiful → *ավելի գեղեցիկ more beautiful*
հետաքրքրական interesting → *նվազ* or *պակաս հետաքրքրական less interesting*

a) To introduce the second item of comparison, comparative constructions involve the word **քան** *than*:

Առաջին կարգը ավելի թանկ է, քան երկրորդը:
The first row is more expensive than the second one.

b) The second item of comparison can be shown in the ablative case:

Առաջին կարգը երկրորդից (ավելի) թանկ է:
The first row is more expensive than the second one.

c) When adjectives hark back to an earlier sentence or clause for comparison, some sentence structures can be elliptic:

Մայրս միշտ հիվանդ էր, բայց հայրս ավելի առողջ չէր:
My mother was always ill, but my father was not much healthier.

3) The **superlative** degree indicates the highest or lowest degree in quality. There are three superlative constructions in Armenian.

a) A construction consisting of **ամենից** *of all* and the plain form of the adjective:

երիտասարդ young → *ամենից երիտասարդ (the) youngest (of all)*
դժվար difficult → *ամենից դժվար (the) most difficult*

b) A derivation consisting of the superlative prefix **ամենամեծ**- and the plain adjective:

մեծ big → *ամենամեծ (the) biggest*
երջանիկ happy → *ամենաերջանիկ (the) happiest*

c) A derivation that combines the plain adjective with the superlative suffix **-ազույն**:

մեծ big → *մեծազույն the biggest*
ուժեղ strong → *ուժեղազույն the strongest*

Some adjectives take both (b) and (c) constructions: **ամենալավ** and **լավազույն** *the best*, **ամենաբարձր** and **բարձրազույն** *the highest*, **ամենահին** and **հնազույն** *the oldest*, etc.

C. PRONOUNS

Declension of personal pronouns

As in English, Armenian personal pronouns make distinctions in person (first, second, and third), number (singular and plural), and case (although in Armenian, there is a more extensive declension paradigm: nominative, genitive, dative, accusative, ablative, and instrumental). The declension of personal pronouns in Armenian is more developed than that of nouns. Armenian personal pronouns, however, do not distinguish gender in the third-person singular (as in the English he/she/it), but have two sets of pronouns in the third person.

SINGULAR		PLURAL	
1st Person	<i>ես</i>	<i>I</i>	<i>մենք</i> <i>we</i>
2nd Person	<i>դու</i>	<i>you (informal)</i>	<i>դուք</i> <i>you (formal and plural)</i>
3rd Person	a) <i>ինք(ը)</i>	<i>he/she/it/himself/herself</i>	<i>իրենք</i> <i>they, themselves</i>
	b) <i>նա</i>	<i>he/she/it</i>	<i>նրանք</i> <i>they</i>
1st Person Singular		2nd Person Plural	
Nominative	<i>ես</i>	<i>մենք</i>	<i>դուք</i>
Genitive	<i>իմ</i>	<i>մեր</i>	<i>քո</i>
Dative	<i>ինձ</i>	<i>մեզ</i>	<i>քեզ</i>
Accusative	<i>ինձ</i>	<i>մեզ</i>	<i>քեզ</i>
Ablative	<i>ինձ(ա)նից</i>	<i>մեզ(ա)նից</i>	<i>քեզ(ա)նից</i>
Instrumental	<i>ինձ(ա)նով</i>	<i>մեզ(ա)նով</i>	<i>քեզ(ա)նով</i>
3rd Person			
Form (a): Singular		Form (2): Singular	
Nominative	<i>ինք(ը)</i>	<i>իրենք</i>	<i>նա</i>
Genitive	<i>իր</i>	<i>իրենց</i>	<i>նրա</i>
Dative	<i>իրեն</i>	<i>իրենց</i>	<i>նրան</i>
Accusative	<i>իրեն</i>	<i>իրենց</i>	<i>նրան</i>
Ablative	<i>իրենից</i>	<i>իրենցից</i>	<i>նրանից</i>
Instrumental	<i>իրենով</i>	<i>իրենցով</i>	<i>նրանով</i>
		Plural	
Nominative		<i>նրանք</i>	
Genitive		<i>նրանց</i>	
Dative		<i>նրանց</i>	
Accusative		<i>նրանց</i>	
Ablative		<i>նրանցից</i>	
Instrumental		<i>նրանցով</i>	

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

The Armenian deictic system

Deictic words (*I, you, here, now, this, that, etc.*) reflect the speaker's proximity to things, people, time, and place. Languages express this proximity between speaker and reality in different ways. While standard English makes two distinctions (*this/that, here/there, etc.*), Armenian makes three (*այս/այդ/այն, այստեղ/այդտեղ/այնտեղ, etc.*)*

This is illustrated in the table below where deictics indicate various distances from the speaker: (1) immediate proximity (*այս* [ays] *this near me*); (2) moderate distance (*այդ* [ayt] *that near you*); (3) greater distance (*այն* [ayn] *that over there*).

1. <i>այս</i> [ays]	1. <i>այստեղ</i> [aystegh]	1. <i>այսքան</i> [aysk ^h an]	1. <i>այսպես</i> [ayspes]
2. <i>այդ</i> [ayt]	2. <i>այդտեղ</i> [ayttegh]	2. <i>այդքան</i> [aytk ^h an]	2. <i>այդպես</i> [aytpes]
3. <i>այն</i> [ayn]	3. <i>այնտեղ</i> [ayntegh]	3. <i>այնքան</i> [aynk ^h an]	3. <i>այնպես</i> [aynpes]

Here is a table corresponding to the same group of deictics in English.

1. <i>this</i>	1. <i>here</i>	1. <i>this much</i>	1. <i>this way</i>
2. <i>that</i>	2. <i>there</i>	2. <i>that much</i>	2. <i>that way</i>

Consequently, there can be no exact equivalents in translation. As illustrated below, the Armenian groups (2) and (3) are reduced to a single category in English.

1. <i>այս գիրքը</i> [ays girk ^h ə]	<i>this book</i>
2. <i>այդ գիրքը</i> [ayt girk ^h ə]	} <i>that book</i>
3. <i>այն գիրքը</i> [ayn girk ^h ə]	

The recurring sounds associated with each of these three groups are **ս**, **դ** and **ն**. Note that these sounds are always present in the Armenian deictic system, for instance, in the personal pronouns *ես, դու, նա*; these sounds also constitute the possessive articles *-ս, -դ, -ը/-ն*.

1. <i>գիրքս</i> [girk ^h ə's]	<i>my book</i>
2. <i>գիրքդ</i> [girk ^h ə't]	<i>your book</i>
3. <i>գիրքը</i> [girk ^h ə] or <i>գիրքն</i> [girk ^h n]	<i>his/her book</i>

* Many non-standard English dialects have three demonstratives (cf. *this, that, yon/yonder*) corresponding to Early Modern English (cf. the Shakespearean *here, there, yonder*). Compare also the Spanish demonstratives *este, ese, aquel* and the Latin *hic, iste, ille*.

VII WORD FORMATION

Formation of adjectives

1. The Armenian adjectival prefixes are: *ան-* [an-], *չ-* [tʃʰ-], *դժ-* [dʰzɬ-], *տ-* [t-], *ապ-* [ap-]. They correspond to the English prefixes *un-*, *dis-*, *in-* and the suffix *-less*.

Of all the adjectival and nominal prefixes in Armenian, *ան-* is the most productive. It is chiefly used to create antonyms derived from

a) both radical and derived adjectives:

<i>մաքուր</i> <i>clean</i>	→ <i>անմաքուր</i> <i>unclean</i>
<i>կայուն</i> <i>steady</i>	→ <i>անկայուն</i> <i>unsteady</i>
<i>հաջող</i> <i>successful</i>	→ <i>անհաջող</i> <i>unsuccessful</i>
<i>պատասխանատու</i> <i>responsible</i>	→ <i>անպատասխանատու</i> <i>irresponsible</i>

b) nouns:

<i>նշան</i> <i>sign</i>	→ <i>աննշան</i> <i>insignificant</i>
<i>մեղք</i> <i>guilt</i>	→ <i>անմեղ</i> <i>innocent</i>
<i>հոտ</i> <i>odor</i>	→ <i>անհոտ</i> <i>odorless</i>
<i>հույս</i> <i>hope</i>	→ <i>անհույս</i> <i>hopeless</i>

Note that abstract nouns ending in *-ություն* can be formed from most adjectives with the prefix *ան-* (see Unit 3, p. 58).

<i>անհոգ</i> <i>careless</i>	→ <i>անհոգություն</i> <i>carelessness</i>
<i>անճաշակ</i> <i>tasteless</i>	→ <i>անճաշակություն</i> <i>tastelessness</i>
<i>անմեղ</i> <i>innocent</i>	→ <i>անմեղություն</i> <i>innocence</i>
<i>անպատիվ</i> <i>dishonest</i>	→ <i>անպատիվություն</i> <i>dishonor, disgrace</i>

The prefixes *չ-*, *դժ-*, *տ-*, and *ապ-* are less productive. They all have a negative meaning.

<i>չ-</i> :	<i>կամենալ</i> <i>to wish</i>	→ <i>չկամ</i> <i>unkind</i>
	<i>խոսել</i> <i>to speak</i>	→ <i>չխոսկան</i> <i>taciturn</i>
<i>դժ-</i> :	<i>գոհ</i> <i>content</i>	→ <i>դժգոհ</i> <i>discontent</i>
	<i>գույն</i> <i>color</i>	→ <i>դժգույն</i> <i>pale</i>
<i>տ-</i> :	<i>գիտենալ</i> <i>to know</i>	→ <i>տգետ</i> <i>ignorant</i>
	<i>հաճելի</i> <i>pleasant</i>	→ <i>տհաճ</i> <i>unpleasant</i>
<i>ապ-</i> :	<i>օրենք</i> <i>law</i>	→ <i>ապօրինի</i> <i>illegal</i>
	<i>չնորհք</i> <i>grace</i>	→ <i>ապաշնորհ</i> <i>disgraceful</i>

Many of these adjectives can have parallel formations with the more productive prefix *ան-*: *չկամ* - *անկամ* *unkind*, *դժգույն* - *անգույն* *pale*, *ապօրինի* - *անօրեն* *illegal*, etc.

2. The adjectival suffixes *-ալի* [-ali], *-ելի* [-eli], *-ական* [-akan]/*-եկան* [-ekan], *-ակի* [-aki], *-ային* [-ayin], *-ատ* [-at], *-ավետ* [-avet], *-ավոր* [-avor]/ *-եվոր* [-avor], *-ավուն* [-avun], *-ե* [-e]/*-յա* [-ya], *-ելի* [-eli], *-եղ* [-egh], *-ենի* [-eni], *-իչ* [-ich^h], *-ոտ* [-ot]/*-կոտ* [-kot], *-յալ* [-yal], *-յան* [-yan], *-ու* [-u], *-ուն* [-un], etc. are productive, adding various meanings to the adjectives derived from nouns, verbs, numerals, etc. They correspond to the English adjectival suffixes, such as *-ish*, *-(l)y*, *-ful*, *-able*, *-fold*, *-en*, etc.

EXAMPLES:

<i>-ալի</i>	<i>սոսկալ</i> to dread	→ <i>սոսկալի</i> dreadful
<i>-ելի</i>	<i>ատեղ</i> to hate	→ <i>ատեղի</i> detestable
<i>-ական</i>	<i>օր</i> day	→ <i>օրական</i> daily
<i>-եկան</i>	<i>շահ</i> profit	→ <i>շահեկան</i> profitable
<i>-ակի</i>	<i>բազում</i> many	→ <i>բազմակի</i> manyfold
<i>-ային</i>	<i>օդ</i> air	→ <i>օդային</i> aerial
<i>-ատ</i>	<i>գույն</i> color	→ <i>գունատ</i> pale
<i>-ավետ</i>	<i>բույր</i> scent	→ <i>բուրավետ</i> fragrant
<i>-ավոր</i>	<i>մեղք</i> guilt, sin	→ <i>մեղավոր</i> guilty, sinful
<i>-եվոր</i>	<i>ունենալ</i> to have	→ <i>ունևոր</i> wealthy
<i>-ավուն</i>	<i>կարմիր</i> red	→ <i>կարմրավուն</i> reddish
<i>-ե</i>	<i>փայտ</i> wood	→ <i>փայտե</i> wooden
<i>-յա</i>	<i>ապակի</i> glass	→ <i>ապակյա</i> made of glass
<i>-եղ</i>	<i>ուժ</i> strength	→ <i>ուժեղ</i> strong
<i>-ենի</i>	<i>մայր</i> mother	→ <i>մայրենի</i> maternal
<i>-իչ</i>	<i>հուզել</i> to move	→ <i>հուզիչ</i> moving (emotionally)
<i>-ոտ</i>	<i>յուղ</i> grease	→ <i>յուղոտ</i> greasy, fat
<i>-կոտ</i>	<i>վախ</i> fear	→ <i>վախկոտ</i> fearful, faint-hearted
<i>-յալ</i>	<i>որակել</i> to qualify	→ <i>որակյալ</i> qualified, high-quality
<i>-յան</i>	<i>արևելք</i> East	→ <i>արևելյան</i> Eastern
<i>-ու</i>	<i>հատել</i> to cut	→ <i>հատու</i> sharp
<i>-ուն</i>	<i>հնչել</i> to sound	→ <i>հնչուն</i> sounding,

VIII PRONUNCIATION

Armenian ‘diphthongs’

Diphthongs are defined as the combination of two vowels that are pronounced as a complex but unsegmentable, gliding speech sound that makes up one syllable. For instance, the English *ai* in *pain*, *oy* in *toy*, *oa* in *boat*, etc. Armenian does not have diphthongs in the classical sense of the term. It combines, however, one vowel (*ա, է, ո, ու*) with the semi-vowel *յ* to produce a sequence of two sounds that can in some positions within words be perceived as one syllable. There are two such sound combinations:

a) vowel+յ

- այ* [áy]: *բայ* [báy] *verb*, *այծ* [áyts] *goat*, *ձայն* [dzáyn] *voice*
էյ [éy]: *թէյ* [t^héy] *tea*, *հէյ* [héy] *hey! (exclamation)*
ոյ [óy]: *խոյ* [khóy] *ram*, *Նոյ* [Nóy] *Noah*
ույ [úy]: *լույս* [lúys] *light*, *բույն* [búyn] *nest*, *քույր* [k^húyr] *sister*

b) յ+vowel

- յա* [ya]: *յամբ* [yamb] *iamb*, *կյանք* [kyank^h] *life*, *կայան* [kayan] *station*, etc.
յե [ye]: *ես* [yes] *I*, *և* [yev] *and*, *վայելել* [vayelet] *to enjoy*, etc.
յի [yi]: *կգայի* [k^ogayi] *I would come*, *մարդկային* [mart^hkayin] *human*, etc.
յո [yo]: *յոթ* [yot^h] *seven*, *արդյոք* [art^hyok^h] *who knows?*, etc.
յու [yu]: *յուղ* [yugh] *oil*, *հյուր* [hyur] *guest*, *արդյունք* [art^hyunk^h] *result*, etc.
յը [yə]: *բայը* [bayə] *the verb*, *խոյը* [khoyə] *the ram*, etc.

Of the two groups of sound combinations listed above, those under (a), i.e. vowel+յ, are closest to sounds commonly known as diphthongs. However, these sound combinations can be easily segmented in Armenian, whereas in English they cannot. This occurs when new syllables starting with another vowel are added and the stress is shifted to the next syllable. In this case, according to Armenian hyphenation rules, the vowels are separated from *յ*. Compare: *բայ* [báy] *verb* - *բա-յեր* [ba-yér] *verbs*, *թէյ* [t^héy] *tea* - *թե-յի* [t^he-yí] *of the tea*, *Նո-յան Տապան* [No-yan Tapan] *Noah's Ark*, etc.

This is how the sound combinations listed above under (b), i.e. յ+vowel, can be generated:

<i>Հա-յաստան</i> [Ha-yastan] <i>Armenia</i>	from <i>հայ</i> [hay] <i>Armenian</i>
<i>հա-յեր</i> [ha-yer] <i>Armenians</i>	—«»—
<i>հա-յորդի</i> [ha-yort ^h i] <i>son of an Armenian</i>	—«»—
<i>հա-յուղյուն</i> [ha-yut ^h yun] <i>Armenian race</i>	—«»—
<i>հա-յը</i> [ha-yə] <i>the Armenian (person)</i>	—«»—

IX ORTHOGRAPHY

The spelling of Armenian ‘diphthongs’

In addition to the combinations *այ, էյ, ոյ, ույ*, diphthong-like compound sounds [ey], [ye], [oy], [yo], etc., (see previous page) can result from a variety of other spellings. Here are the most common ones:

[ey] is spelled not only *էյ* but also *էյ* in initial position of words of foreign origin (cf. *էյֆել Eiffel*)

[oy] is spelled not only *ոյ* but also *օյ* in initial position of words of foreign origin (cf. *Օյստրախ Oistrakh*)

[ya] is mostly spelled *յա*, but also *իա* as in *օվկիանոս [ovkianos] ocean, հեքիաթ [hek^hyat] fairy tale* and *եա* in *հրեա [h^ərya] Jew*, etc.

[ye] is predominantly spelled *ե* in initial position and *յե* within words (cf. *նայել*), but also as *իե* as in *Վիետնամ [Vyetnam] Vietnam, պրեմիեր [premyer] premier*, etc.

[yi] is mostly spelled *յի* after *ա* (cf. *ամայի*). It also appears in word forms such as *էի [eyi] I was, կասեի [kaseyi] I would say*, etc., and in some proper names after *ա* followed by *ի*: *Նաիրի [Nayiri], Այդա [Ayida]*, etc.

[yo] is normally spelled *յո* (cf. *յոթ*), but also *իո* as in *ռադիո [radyo] radio*, as well as in certain word forms such as *րոպեով [ropeyov] with/by the minute, ձիով [dzyiov] by horse*, etc.

[yu] is regularly spelled *յու* (cf. *ձյուն*), but also *իու* as in *ամոնիում [amonyum] amonium, ցելսիուս [ts^helsyus] Celsius*, etc. It also occurs before the suffix of abstract nouns *-ություն* as in *մարգարեություն [markareyut^hyun] prophecy, խաբեություն [khap^heyut^hyun] fraud*, etc.

[yə] never occurs initially and medially in Armenian words. It appears only in final position when the definite article *ը* is added to nouns ending in *-յ*: *թեյը [teyə] the tea, հայը [hayə] the Armenian (person)*, etc. The sound combination *յը* [yə] is never stressed (see Unit 1, p. 17).

All above-mentioned two-sound sequences are segmentable into two syllables and therefore cannot be considered diphthongs: *մի-ակ [mi-yak] the only, հրե-ա [h^ər-ya] Jew, տի-եզերք [ti-ye-zerk^h] universe, ձի-ավոր [dzi-ya-vor] rider, մի-ություն [mi-yut^hyun] union, Ուկրա-ինա [Ukra-yi-na] Ukraine, Նաիրի [Na-yi-ri], ստադիոն [stadiyon], ձիով [dzi-yov]*, etc.

X EXERCISES

1. Combine words from the left column with appropriate words from the right column.

<p>a. Այս տունը նոր է,
 b. Այս աղջիկը
 c. Նույնքան ուրախ եմ
 d. Նոր ուսանողը
 e. Այս ծեր մարդը
 f. Սա ամենաթանկ
 g. Մայրս հիվանդ է,</p> | <p>այն աղջկանից ավելի գեղեցիկ է:
 երիտասարդներից ավելի ուժեղ է:
 ամենաբարձր թոշակը ստացավ:
 բայց հայրս էլ շատ առողջ է:
 որքան որ դու:
 բայց մյուսը ավելի նոր է:
 տներից մեկն է:</p> |
|---|---|

2. Form mini-dialogues according to the patterns in a, b, c, and d. Replace the items տնօրեն/երիտասարդ with աշակերտ/աշխատասեր, ուսանող/խելացի, օգնական/մաքրասեր, աշխատողը/լուրջ, etc.

- a. A. Այնտեղ կանգնած է մեր նոր տնօրենը:
 B. Ձեր տնօրենն այսքան երիտասարդ է:
- b. A. Նոր տնօրենի հետ ծանոթացա՞ր:
 B. Այո՛, որքա՛ն երիտասարդ է:
- c. A. Մեր նոր տնօրենին տեսա՞ր: Հավանո՞ւմ ես:
 B. Այո՛, շատ ավելի երիտասարդ է, քան մերը:
- d. A. Ո՞րն է ձեր տնօրենը:
 B. Ամենից երիտասարդը:

3. Answer the questions, using antonyms. Follow the pattern.

- a. Այս շենքը շատ հին է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ նոր է:
 b. Այս աղջիկը գեղեցիկ է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ ...
 c. Ուսանողը խելացի է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ ...
 d. Այս հարցը կարևոր է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ ...
 e. Հայերենը դժվար է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ ...
 f. Այս դասը հետաքրքրական է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ ...
 g. Արմենը մի քիչ ծուլ է, չէ՞: Ո՛չ, ընդհակառակը՝ ...

4. Answer the questions according to the pattern.

- a. Այս գիրքը թա՞նկ է: Այո՛, ավելի թանկ է, քան կարծում էի: Ամենաթանկ գրքերից է:
 b. Այս աշակերտն աշխատասե՞ր է: Այո՛, ավելի ...

- c. Այս խմորեղենը համեօղ է: Այո՛, ...
- d. Այս բժիշկը լա՞վն է: Այո՛, ...
- e. Տունը հի՞ն է: Այո՛, ...
- f. Սենյակը լուսավո՞ր է: Այո՛, ...
- g. Դասը դժվա՞ր է: Այո՛, ...
- h. Հայերենը հե՞շտ լեզու է: Այո՛, ...

5. Use the nominalized infinitive according to the pattern.

- a. Սիրում եմ կարդալ: Կարդալ սիրելիս բոլորը գիտեն:
- b. Նա միշտ ուշանում է: Նրա միշտ ... ինձ նեղացնում է:
- c. Հայաստանի մրգերը համեօղ են: Հայաստանի մրգերի համեղ ... ես գիտեի:
- d. Այս մարդը շատ վկայականներ ունի: Այս մարդու վկայական ... կարևոր չէ:
- e. Դու սենյակ մտա՞ր: Սենյակ ... չտեսա:
- f. Նա շատ քաղաքավարի է: Նրա քաղաքավարի ... կարևոր է:
- g. Բժիշկ կանչեցի: Բժիշկ ... օգնեց:

6. Replace the words in boldtype with personal pronouns in the appropriate case.

- a. Այդ մարդը աշխատակիցս է: Ես նրան վաղուց եմ ճանաչում:
- b. Մեր կատուն ծեր է, այլևս մուկ չի բռնում, բայց մենք ... շատ ենք սիրում:
- c. Երեխաները եկան: Դու ... տեսա՞ր:
- d. Այդ կինը ուսուցչուհի է: Ես ... էի սպասում:
- e. Շունը հաչում է: Ես ... վախենում եմ:
- f. Գիտնականը օգնական է փնտրում: ... վկայականները կարևոր չեն:
- g. Ընկերուհիս շատ լեզուներ գիտի, բայց ... մայրենի լեզուն հայերենն է:

7. Insert the appropriate forms of the verbs եմ, լինեմ or կամ.

- a. Մտածում եմ, ուրեմն ... (I exist)
- b. Այս քաղաքի մեջ լավ թատրոններ ... (there are no)
- c. Կիրակի օրերը նա տանը ... ([usually] is not)
- d. Եթե հիմա գնաս, նա այնտեղ ... (is expected to be)
- e. Փողոցներում շատ մարդիկ ... (there are)
- f. Քանի՞ ուսանող դասի ... (are usually) ամեն օր:
- g. Եթե մեզ փնտրեն, մենք այստեղ ... (are not)

8. Complete the sentences following the pattern.

- a. Ինչո՞ւ չխոսեցիր: Պետք է խոսեիր:

- b. Ինչո՞ւ չգնեցիր: Պետք է ...
- c. Մեքենան չնկատեցի: Պետք է ...
- d. Կրկին ուշացար: Չպետք է ուշանայիր:
- e. Արմենը չուտ գնաց քնելու: Չպետք է ...
- f. Շատ կերա: Չպետք է ...
- g. Արմենը չատ խմեց: Չպետք է ...

9. How would you say it in Armenian?

- a. Describe the appearance of your best friend.
- b. Describe the character of your best friend.
- c. Describe yourself.

10. You would like to know.

You have missed your first Armenian class.

- You ask :
- i) a fellow student
 - ii) an older participant in the course

- a. About the instructor
- b. About the classroom
- c. About the group
- d. About the textbook(s)
- e. About the assignments
- f. About the next class

11. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Ո՞ւմ էր փնտրում գիտնականը:
- b. Գիտնականը գտա՞վ մեկին:
- c. Ի՞նչ հարցրեց գիտնականին նրա բարեկամներից մեկը:
- d. Ի՞նչ արեց երիտասարդը սպասասրահում:
- e. Ի՞նչ արեց երիտասարդը գիտնականի սենյակ մտնելուց առաջ:
- f. Ինչպիսի՞ պատասխաններ տվեց երիտասարդը:
- g. Ինչո՞ւ երիտասարդը բնութագիր չուներ:
- h. Ինչպիսի՞ հույսեր ուներ երիտասարդը:

XI PROVERBS

Լավ է գիտունին գերի, քան անգետին սիրելի:

[Lav e gitunin geri, k^han angetin sireli]

Better to be a wise man's slave than a fool's friend.

Շատ անուշ է, տակը փուշ է:

[Şhat anuşh e, takə p^huşh e]

(If) it's very sweet, there's a thorn underneath.

(Message: Beware of two-faced people.)

Անուշ լեզուն մեղրից անուշ է:

[Anuşh lezun meghrits^h anuşh e]

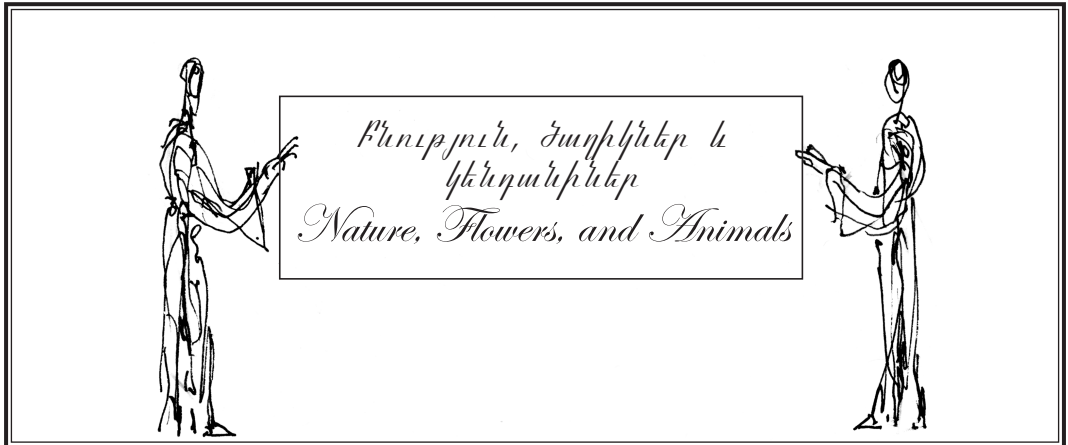
A sweet tongue is sweeter than honey.

Շատ լավը փնտրողը շատ վատին կհանդիպի:

[Şhat lavə p^hntroghə şhat vatin k^hhandipi]

He who searches for the best will encounter the worst.

Unit 9

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Discussing weather	198
<i>Vocabulary:</i>	Nature, flowers, trees, animals	202
<i>Grammar:</i>	VERBS: 1. Resultative constructions	205
	2. Two-part verbs or phrasal verbs	207
	NOUNS: The locative case	209
	PRONOUNS: Interrogative and relative pronouns ...	210
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	The relative pronoun <i>որ(ը)</i>	211
<i>Word formation:</i>	Formation of adverbs	212
<i>Pronunciation:</i>	Connecting words that belong together (liaison) ..	213
<i>Orthography:</i>	Hyphenation in Armenian	215

I DIALOGUES

A and B are roommates discussing the weather.

1. IN SPRING

- A. *Ի՛նչ հիանալի եղանակ է այսօր:*
[Inch^h hianali yeghanak e aysor!]
- B. *Վերջապես գարունն է: Ծառերը
[Verch^h apes, garun e. Tsa^herə]*
կանաչել են, ծաղիկները՝ բացվել:
[kanach^h el en, tsaghiknerə bats^h vel]
- A. *Այս տարվա ձմեռը մի քիչ
[Ays tarva dz^omerə mi k^hich^h]*
երկար էր: Արևին կարոտ մնացինք:
[yerkar er. Arevin karot m^onatsh^h ink^h]
- B. *Բայց շուտով շոգն սկսվելու է:*
[Bayts^h shutov shok^h n ^osk^osvelu e]
- A. *Ի՛նչ կարճ է Հայաստանի գարունը:*
[Inch^h karch e Hayastani garunə!]

2. IN SUMMER

- A. *Ի՛նչ տաք է այստեղ:*
[Inch^h tak^h e aystegh!]
- Պատուհանը չբացե՞նք:*
[Patuhanə ch^h ^obats^h enk^h ?]
- B. *Ո՛չ, դրսում ավելի տաք է:*
[Vo^hch^h, d^orsum aveli tak^h e]
- A. *Բայց այնտեղ օդն ավելի մաքուր է:*
[Bayts^h ayntegh ot^h n aveli mak^h ur e]
- B. *Այո՛, բայց այսօր խոնավ է:*
[Ayo, bayts^h aysor khonav e]

3. IN FALL

- A. *Դո՞ւրս ես գալիս:*
[Durs es galis?]
- B. *Այո՛, պետք է գրասենյակ գնամ:*
[Ayo, petk^h e g^orasenyak g^onam]

UNIT 9

- A. **Անձրև է գալու: Նայի՛ր ամպերին:**
[Andzrev e galu. Nayir amperin] It's going to rain. Look at the clouds!
- B. **Ոչի՛նչ, անձրևանոց ունեմ:**
[Voçh^h ich^h, andzrevanots^h unem] No problem, I have an umbrella.
- A. **Որոտում է, լսո՞ւմ ես:**
[Vorotum e, l^əsum es?] There is thunder, can you hear it?
- Տաք հագիր, ցուրտ է:**
[Tak hakim, t^hurt e] Put something warm on, it's cold.
- B. **Զեմ մրսում:**
[Indz hamar t^hurt ç^he] I don't feel cold.
- Միրում եմ զով եղանակը:**
[Sirum em zov yeghanakə!] I like cool weather.

4. IN WINTER

- A. **Այսօր շատ ցուրտ է, մրսում եմ:**
[Aysor şhat t^hurt e, m^ərsum em] It's very chilly today, I'm cold.
- B. **Տասն աստիճան զրոյից ցածր է:**
[Tasn astičhan z^əroyits^h t^hats^ər e] It's ten degrees below zero.
- Եվ ի՛նչ ուժեղ քամի է:**
[Yev inç^h uzjhegh k^hami e!] And what a strong wind!
- Կարծես ձյուն է գալու:**
[Kartşes džyun e galu] It looks like it will snow.
- A. **Մի՛ ասա, նորի՞ց ձյուն:**
[Mi asa, norits^h džyun?] Don't tell me it's going to snow again.
- B. **Մի՛ գանգատվիր:**
[Mi gangatvir!] Don't complain!
- Այս տարի ձմեռը մեղմ է:**
[Ays tari dž^əmei^ə meghm e] Winter is mild this year.
- A. **Իրավացի ես: Միշտ նույնն է:**
[Irava^ht^hi es. Mişht nuynn e] You're right. It's always the same:
- Ամռանը ձմեռ ենք փնտրում,**
[Amiranə dž^əmei enk^h p^həntrum,] In summer we long for winter,
- ձմռանը՝ ամառ:**
[dž^əmiranə amar] and in winter we long for summer.

II TEXT

ԾՇՄԱՐԻՏ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Տերևախիտ մի ծառ կար անտառի մեջ: Մի օր նրա տերևները սկսեցին դեղնել: Հետո բոլորը ոսկեգույն դարձան ու մեկ-մեկ գետին ընկան: Աշունն էր, որ կամաց-կամաց թափել էր ծառի տերևները:

Մի օր էլ ձյուն եկավ, ու նրա փաթիլները ծածկեցին մերկացած ճյուղերը փափուկ վերմակի պես: Սա էլ ձմեռն էր, որ ձյունով ծածկել էր ծառը:

Հետո ձյունն անհետացավ, ու մեղմ մի հովիվ շոյեց քնած ճյուղերը: Ապա արևը ծագեց ու համբուրեց ճյուղերը, որոնք ծածկվեցին բողբոջներով: Նրանցից դուրս եկան սիրուն տերևներ ու ծաղիկներ: Գարունն էր, որ ծառին հագցրել էր նոր հագուստներ:

Ի վերջո այդ ծառից կախվեցին պտուղներ, որոնք պես-պես գույներով փայլում էին արևի տակ: Եկան երեխաներ և մեկ առ մեկ պոկեցին պտուղները: Ամառն էր, որ ծառին տվել էր ոսկի պտուղներ:

Բայց պատմությունը այստեղ չի վերջանում, քանի որ այն ամեն տարի կրկնվում է:

ԳԱՐՆԱՆ ԿԱՐՈՏ

Կարոտել ենք քեզ, գեղեցիկ գարուն,
 Շունտ արի մեզ մոտ, բե՛ր տաքուկ օրեր,
 Բե՛ր պայծառ արև, բե՛ր ծաղիկ սիրուն,
 Բե՛ր երգող թռչուն, բե՛ր կանաչ դաշտեր:
 Բա՛ց մեր սրտերը, դուռ ու պատուհան,
 Թող բացվեն, ծաղկեն վարդ, մեխակ, շուշան.
 Փակ սենյակներից դուրս գանք, ազատվենք,
 Կանաչ դաշտ գնանք, խաղանք, ցատկոտենք:

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

ճշմարիտ	[ch ^ə shmarit]	true, genuine	ծածկվել	[tsatsk ^ə vel]	to get covered
պատմություն	[patmut ^h yun]	story	բողբոջ	[boghboj]	bud
տերևախիտ	[terevakhit]	full of leaves	սիրուն	[sirun]	pretty
ծառ	[tsar]	tree	ծաղիկ	[tsaghik]	flower
անտառ	[antar]	forest	հագցնել	[hagts ^h anel]	to dress
տերև	[terev]	leaf	ի վերջո	[i verch ^h o]	finally
սկսել	[sk ^ə sel]	to start	կախվել	[kakhvel]	to hang
դեղինել	[deg ^h nel]	to turn yellow	պտուղ	[p ^ə tugh]	fruit
հետո	[heto]	after, then	պես-պես	[pes-pes]	various
բոլորը	[bolorə]	all of them	փայլել	[p ^h aylel]	to shine
ոսկեգույն	[voskeguyn]	gold-colored	պոկել	[pokel]	to pick
դառնալ	[darnal]	to become	ամառ	[amar]	summer
մեկ-մեկ	[mek-mek]	one-by-one	ոսկի	[voski]	gold(en)
գետին	[getin]	ground	վերջանալ	[verch ^h anal]	to end
ընկնել	[ənknel]	to fall	քանի որ	[k ^h ani vor]	since
աշուն	[ashun]	autumn	կրկնվել	[k ^ə rk ^ə nvel]	to repeat itself
կամաց-կամաց	[kamats ^h -kamats ^h]	slowly	կարոտել	[karotel]	to miss
թափել	[t ^h ap ^h el]	to pour	զեղեցիկ	[geg ^h ets ^h ik]	beautiful
մի օր էլ	[mi or el]	and one day	գարուն	[garun]	spring
ձյուն	[dzyun]	snow	չո՛ւտ արի	[shut ari]	come soon!
փաթիլ	[p ^h at ^h il]	flake	բերել	[berel]	to bring
ծածկել	[tsatskel]	to cover	տաք(ուկ)	[tak ^h (uk)]	warm
մերկացած	[merkats ^h ats]	naked	պայծառ	[paytsar]	bright
ճյուղ	[chyu ^h gh]	branch	երգող	[yerkogh]	singing
փափուկ	[p ^h ap ^h uk]	soft	թռչուն	[t ^h ərch ^h un]	bird
վերմակ	[vermak]	blanket	դաշտ	[dash ^t]	field
պես	[pes]	like	բացել	[bat ^h el]	to open
ձմեռ	[dz ^ə mer]	winter	թող	[t ^h ogh]	may, let
անհետանալ	[anhetanal]	to disappear	բացվել	[bat ^h vel]	to open up
մեղմ	[meg ^h m]	mild	ծաղկել	[tsaghkel]	to bloom
հով(իկ)	[hov(ik)]	wind	վարդ	[vart ^h]	rose
չոյել	[shoyel]	to caress	մեխակ	[mek ^h hak]	carnation
քնած	[k ^h ənat ^s]	asleep	չուշան	[shushan]	lily
արև	[arev]	sun	փակ	[p ^h ak]	close
ծագել	[tsak ^h el]	to rise	ազատվել	[azatvel]	to break away
համբուրել	[hamp ^h urel]	to kiss	ցատկոտել	[ts ^h atkotel]	to jump around

IV THEMATIC GROUP OF WORDS

ԵՂԱՆԱԿ	[Yeghanak]	WEATHER
ամպ(եր)	[amp(er)]	<i>cloud(s)</i>
մշուշ/մառախուղ	[m ^ə ʃuʃuʃ/maɾakɰuɣɰ]	<i>fog</i>
կարկուտ	[karkut]	<i>hail</i>
սառույց	[saruytʃ ^h]	<i>ice</i>
կայծակ	[kaytʃak]	<i>lightning</i>
անձրև	[andzrev]	<i>rain</i>
ծիածան	[tʃiatʃan]	<i>rainbow</i>
որոտ	[vorot]	<i>thunder</i>
երկինք	[yerkink ^h]	<i>sky</i>
ձյուն	[dzyun]	<i>snow</i>
փոթորիկ/ձյունամրրիկ	[p ^h ot ^h orik/dzyunam ^ə rrik]	<i>storm/snowstorm</i>
արև	[arev]	<i>sun</i>
քամի	[k ^h ami]	<i>wind</i>
ԾԱՂԻԿՆԵՐ	[Tʃaghikner]	FLOWERS
աստղածաղիկ	[astghatʃaghik]	<i>aster</i>
մեխակ	[mekɰhak]	<i>carnation</i>
մարգարտածաղիկ	[margartatʃaghik]	<i>daisy</i>
համիկ	[hasmik]	<i>jasmine</i>
շուշան	[ʃhuʃhan]	<i>lily</i>
հովտաշուշան	[hovtashuʃhan]	<i>lily of the valley</i>
վարդ	[vart ^h]	<i>rose</i>
կակաչ	[kakach ^h]	<i>tulip</i>
ԾԱՌԵՐ	[Tʃafer]	TREES
նշենի	[n ^ə ʃheni]	<i>almond tree</i>
խնձորենի	[kɰ ^ə ndzoreni]	<i>apple tree</i>
ծիրանենի	[tʃiraneni]	<i>apricot tree</i>
կեչի	[keɰɰ ^h i]	<i>birch</i>
բալենի	[baleni]	<i>cherry tree</i>

UNIT 9

նոճի	[noçhi]	<i>cypress</i>
թխկենի/թխկի	[tʰəkjʰkeni/tʰəkjʰki]	<i>maple tree</i>
կաղնի	[kaghni]	<i>oak tree</i>
արմավենի	[armaveni]	<i>palm tree</i>
տանձենի	[tandzeni]	<i>pear tree</i>
եղևնի	[yeghevni]	<i>pine tree</i>
սալորենի	[saloreni]	<i>plum tree</i>
նունենի	[nʰneni]	<i>pomegranate tree</i>
բարդի	[bardi]	<i>poplar</i>
կեռասենի	[keʀaseni]	<i>cherry tree</i>
լնկուզենի	[ənkuzeni]	<i>walnut tree</i>
ուռենի	[uʀeni]	<i>willow</i>
ԸՆՏԱՆԻ ԿԵՆՊԱՆԻՆԵՐ	[Əntani kentʰaniner]	DOMESTIC ANIMALS
գոմեշ	[gomesʃ]	<i>buffalo</i>
հորթ	[hortʰ]	<i>calf</i>
կատու	[katu]	<i>cat</i>
կով	[kov]	<i>cow</i>
շուն	[ʃhun]	<i>dog</i>
էշ/ավանակ	[eʃh/avanak]	<i>donkey</i>
այծ	[aytʃ]	<i>goat</i>
ձի	[dʒi]	<i>horse</i>
գառ (նուկ)	[gaʀ(nuk)]	<i>lamb</i>
խոզ	[kʰoz]	<i>pig</i>
ճագար	[çhagar]	<i>rabbit</i>
ոչխար	[voçhʰkʰar]	<i>sheep</i>
ՏՆԱՅԻՆ ԹՌՉՈՒՆՆԵՐ	[Tʰnayin tʰəʀçhʰunner]	DOMESTIC BIRDS
դեղձանիկ	[deçhtʃʰanik]	<i>canary</i>
ճուտ	[çhut]	<i>chick</i>
աղավնի	[aghavni]	<i>dove, pigeon</i>
բադ	[bad]	<i>duck</i>
սագ	[sag]	<i>goose</i>

UNIT 9

հավ	[hav]	<i>hen</i>
աքաղաղ/աքլոր	[ak ^h aghagh/ak ^h lor]	<i>rooster, cock</i>
հնդկահավ	[h ^ə ndkahav]	<i>turkey</i>
թռլթակ	[t ^h ut ^h ak]	<i>parrot</i>
սիրամարգ	[siramarg]	<i>peacock</i>
ՎԱՅՐԻ ԹՌՉՈՒՆՆԵՐ	[Vayri t ^h əʔtch ^h unner]	WILD BIRDS
ագռավ	[agʔav]	<i>crow</i>
արծիվ	[artʂiv]	<i>eagle</i>
բազե	[baze]	<i>falcon</i>
կաչաղակ	[kach ^h aghak]	<i>magpie</i>
սոխակ	[sokhak]	<i>nightingale</i>
բու	[bu]	<i>owl</i>
կաքավ	[kak ^h av]	<i>partridge</i>
լոր(իկ)	[lor(ik)]	<i>quail</i>
ճնճղուկ	[tʂ ^ə ntʂ ^ə ghuk]	<i>sparrow</i>
սարյակ	[saryak]	<i>starling</i>
արագիլ	[aragil]	<i>stork</i>
ծիծեռնակ	[tʂitʂernak]	<i>swallow</i>
անգղ	[ang ^ə gh]	<i>vulture</i>
փայտփորիկ	[p ^h aytp ^h orik]	<i>woodpecker</i>
ՎԱՅՐԻ ԿԵՆԳԱՆԻՆԵՐ	[Vayri kent ^h aniner]	WILD ANIMALS
արջ	[artʂ ^h]	<i>bear</i>
փիղ	[p ^h igʂ]	<i>elephant</i>
աղվես	[aghves]	<i>fox</i>
լնճուղա	[əndzught]	<i>giraffe</i>
նապաստակ	[napastak]	<i>hare</i>
առյուծ	[aryutʂ]	<i>lion</i>
կապիկ	[kapik]	<i>monkey</i>
ռնդեղջյուր	[r ^ə ngəghjyur]	<i>rhinoceros</i>
վագր	[vag ^ə r]	<i>tiger</i>
գայլ	[gayl]	<i>wolf</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

1. Resultative constructions

A limited number of neutral verbs and all passive verbs (ending in *-վել*) form special syntactic constructions known as resultatives. The resultative constructions consist of the auxiliary verb *եմ* – in the present and imperfect tenses respectively – and the past participle ending in *-ած*. Resultative constructions denote the state of a subject resulting from previous actions and lasting up to the present (*[ես] նստած եմ I am sitting*, *[այն] կառուցված է it is built*, etc.), or lasting until some point in the past (*[ես] հոգնած էի I was tired*, *[դու] քնած էիր you were asleep*, *[նա] կապված էր he/she was attached*, etc.)

All types of verbs listed above follow the pattern below:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	infinitive stem + <i>-ած</i> <i>եմ/էի</i>	[-aʦs em /eyi]
2nd pers. (<i>դու</i>)	infinitive stem + <i>-ած</i> <i>ես/էիր</i>	[-aʦs es /eyir]
3rd pers. (<i>նա</i>)	infinitive stem + <i>-ած</i> <i>է/էր</i>	[-aʦs e /er]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	infinitive stem + <i>-ած</i> <i>ենք/էինք</i>	[-aʦs enk ^h /eyink ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	infinitive stem + <i>-ած</i> <i>եք/էիք</i>	[-aʦs ek ^h /eyik ^h]
3rd pers. (<i>իրանք</i>)	infinitive stem + <i>-ած</i> <i>են/էին</i>	[-aʦs en/eyin]

Present
նստել to sit down

Past
հոգվել to be moved

Affirmative

(<i>ես</i>)	<i>նստած եմ</i>	<i>նստած էի</i>	<i>հոգված եմ</i>	<i>հոգված էի</i>
(<i>դու</i>)	<i>նստած ես</i>	<i>նստած էիր</i>	<i>հոգված ես</i>	<i>հոգված էիր</i>
(<i>նա</i>)	<i>նստած է</i>	<i>նստած էր</i>	<i>հոգված է</i>	<i>հոգված էր</i>
(<i>մենք</i>)	<i>նստած ենք</i>	<i>նստած էինք</i>	<i>հոգված ենք</i>	<i>հոգված էինք</i>
(<i>դուք</i>)	<i>նստած եք</i>	<i>նստած էիք</i>	<i>հոգված եք</i>	<i>հոգված էիք</i>
(<i>իրանք</i>)	<i>նստած են</i>	<i>նստած էին</i>	<i>հոգված են</i>	<i>հոգված էին</i>

Negative

(<i>ես</i>)	<i>նստած չեմ</i>	<i>նստած չէի</i>	<i>հոգված չեմ</i>	<i>հոգված չէի</i>
(<i>դու</i>)	<i>նստած չես</i>	<i>նստած չէիր</i>	<i>հոգված չես</i>	<i>հոգված չէիր</i>
(<i>նա</i>)	<i>նստած չէ</i>	<i>նստած չէր</i>	<i>հոգված չէ</i>	<i>հոգված չէր</i>
(<i>մենք</i>)	<i>նստած չենք</i>	<i>նստած չէինք</i>	<i>հոգված չենք</i>	<i>հոգված չէինք</i>
(<i>դուք</i>)	<i>նստած չեք</i>	<i>նստած չէիք</i>	<i>հոգված չեք</i>	<i>հոգված չէիք</i>
(<i>իրանք</i>)	<i>նստած չեն</i>	<i>նստած չէին</i>	<i>հոգված չեն</i>	<i>հոգված չէին</i>

2. Uses of resultative constructions

Resultative constructions can be formed from verbs expressing the following meanings:

- 1) various positions of the body: *նստել* to sit down, *սառկել* to lie down, *կանգնել* to stand up, *ընկնել* to fall down, *կախվել* to hang, etc.
- 2) emotional and physical states: *բարկանալ* to get angry, *հոգնել* to get tired, *մեռնել* to die, *խռովել* to get upset, *զարմանալ* to stun, *հուսահատվել* to despair, etc.
- 3) passive verbs derived from transitive verbs by adding the infix *-վ-* (see p. 154): *հուղվել* to be moved, *ողևորվել* to get excited, *կառուցվել* to be built, *գտնվել* to be found, etc.

While Armenian present tense constructions (see pp. 10-11) express actions in progress, resultative constructions denote a state that resulted from a prior action or process. Let us compare parallel forms of the same verbs.

Present indicative		Present resultative	
<i>նստում եմ</i>	<i>I am sitting down</i>	<i>նստած եմ</i>	<i>I am sitting</i>
<i>բարկանում է</i>	<i>he/she is getting angry</i>	<i>բարկացած է</i>	<i>he/she is angry</i>
<i>կառուցվում է</i>	<i>it is being built</i>	<i>կառուցված է</i>	<i>it is built</i>

As can be seen, the word order in both the *-ում* [-um] and *-ած* [-atʃ] constructions coincides in affirmation. It differs, however, in negation.

<i>չեմ նստում</i>	<i>I am not sitting down</i>	But: <i>նստած չեմ</i>	<i>I am not sitting</i>
<i>չի*բարկանում</i>	<i>he/she is not getting angry</i>	But: <i>բարկացած չէ</i>	<i>he/she is not angry</i>
<i>չի կառուցվում</i>	<i>it is not being built</i>	But: <i>կառուցված չէ</i>	<i>it is not built</i>

A closer look at the resultative constructions reveals a difference in temporal meaning depending on the semantics of the base verb. While resultative constructions of verbs denoting human states express present time (*քնած են* they are sleeping [now], *հոգնած են* they are tired [now], etc.), passive verbs of action express past time (*կառուցված են* they are built, *ավարտված են* they are completed, etc.). This allows to express all three dimensions of time:

PAST	PRESENT	FUTURE
<i>կառուցված է</i> <i>(it) has been built</i>	<i>կառուցվում է</i> <i>(it) is being built</i>	<i>կառուցվելու է</i> <i>(it) is going to be built</i>

The same distinction holds for the imperfect forms of resultative constructions:

<i>կառուցված էր</i> <i>(it) was built</i>	<i>կառուցվում էր</i> <i>it was being built</i>	<i>կառուցվելու էր</i> <i>it was going to be built</i>
--	---	--

*Note that the two paradigms, affirmative and negative, differ not only in the word order but also in the way negation of the 3rd person singular is formed: *չի* vs. *չէ*.

3. Phrasal or two-part verbs

Besides regular verbs, like *գրել* or *կարդալ*, Eastern Armenian makes extensive use of phrasal or two-part verbs. Phrasal verbs derive from short verbs that indicate movement and common activities (*գնալ*, *գալ*, *տալ*, *անել*, etc.) and a complementary word. Many of them have, both in form and content, counterparts in English: *ներս գալ* to come in, *վայր ընկնել* to fall down, *վեր կենալ* to get up, *հետ գալ* to come back, etc. However, Armenian has by far a greater inventory of such verbs. Phrasal verbs are present in both written and spoken Armenian, but are most typical of informal and colloquial speech. The two parts are perceived as a whole and can often be replaced by another verb with the same meaning: *լաց լինել* - *լալ* to cry, *պար գալ* - *պարել* to dance, *թույլ տալ* - *թույլատրել* to allow, *խաղ անել* - *խաղալ* to play, *լուռ մնալ* - *լռել* to be silent, etc. Such parallel formations can differ slightly in meaning or style: *քաշ տալ* to drag - *քաշել* to pull, *հուպ տալ* to push - *հպել* to touch, *թափ տալ* to shake - *թափել* to pour out, to spill, etc. Some Armenian two-part verbs are have no solid counterpart in Armenian. Compare: *ցույց տալ* to show, *կանգ առնել* to stop, *ձեռք բերել* to obtain, *երես տալ* to spoil (cf. about children), *մեջ բերել* to cite, etc.

Armenian two-part verbs consist usually of a short verb and a complementary word of any provenance: a noun (*ձայն տալ* to call, *վրեժ առնել* to avenge, *ձեռք տալ* to touch, etc.), an adverb (*մեջ բերել* to cite, *ներս գալ* to come in, *առաջ գալ* to emerge, etc.), an adjective (*բաց անել* to open, *մեծ խոսել* to brag, *լուռ մնալ* to be silent, etc.), an exclamation (*ախ քաշել* to long for, *վայ անել* to deplore etc.), etc. In such formations, the base verb is conjugated while the complementary word remains unchanged: *բաց եմ անում* I open, *ձայն եմ տալիս* I call, *մեջ ենք բերելու* we will cite, *ծափ են տվել* they applauded, *վայր են ընկել* they fell down, etc. Note here the obligatory inverted word order in complex tenses with the auxiliary verb always preceding the participle (see p. 35).

There are also two-part verbs consisting of two verbs usually combined by a hyphen. These combinations express two simultaneous or consecutive actions that are perceived as a unity. Due to the dynamism that such formations impart to speech, they are more popular in colloquial use: *ուտել-խմել* to feast (literally: to eat+to drink), *ասել-խոսել* to chat (literally: to say+to speak), *եփել-թափել* to cook abundantly (literally: to cook+to pour), *առնել-տալ* to argue (literally: to take+to give), *գալ-հասնել* to come all the way (literally: to come+to reach), *առնել-փախչել* to escape (literally: to take+to flee), *թողնել-հեռանալ* to get away (literally: to leave+to depart), *հագնել-կապել* to dress up (literally: to wear+to tie), etc. As a rule, both parts are conjugated, appearing in the same tense: *ուտում-խմում ենք* we are having a feast, *քաշեց-տարավ* he/she pulled (something) away, *ասեցին-խոսեցին* they chatted, (*նա*) *հագել-կապել է* he/she is all dressed up, etc.

SOME COMMON PHRASAL OR TWO-PART VERBS

ականջ դնել	to listen	(Հ)ետ գալ	to come back
անգիր անել	to learn by heart	(Հ)ետ մնալ	to fall behind
անց կենալ	to pass, to go away	(Հ)ետ առնել	to take back
աչք գցել	to glimpse	հուպ տալ	to push, to squeeze
աչքով տալ	to bewitch (by an evil eye)	ձեռք առնել	to mock
առաջ բերել	to create	ձեռք բերել	to obtain
առաջ գալ	to emerge	ձեռք տալ	to touch
առաջ տանել	to further	ձեռք մեկնել	to give a hand
առաջ քաշել	to promote	ձեռք քաշել	to give up
բարև տալ	to greet	ման գալ	1. to stroll; 2. to search
բաց անել	to open	ման ածել	to take smb. for a walk
գլուխ բերել	to bring about, to achieve	մեջ բերել	to cite, to quote
գլուխ գալ	to be achieved	մեջ ընկնել	to meddle, to interfere
գլուխ հանել	to come to terms	մեջ քաշել	to drag smb. in
գլխի ընկնել	to realize	միտք անել	to think, to contemplate
դեմ դնալ	to oppose	մոտ գալ	to approach
դեմ դնել	to resist	ներս գալ	to come in
դեն նետել	to throw away	ներս քաշել	to drag in, to involve
դուր գալ	to please	շուռ գալ	to turn over
դուրս անել	to expel	շուռ տալ	to turn
դուրս գալ	to exit, to come out	ոտնակոխ անել	to trample
եռ գալ	to boil	պար գալ	to dance
երես տալ	to spoil (a person)	սիրտ անել	to take courage, to dare
երես առնել	to get spoiled	սիրտ առնել	to get encouraged
թափ տալ	to shake	սիրտ մաշել	to worry
թև առնել	to get encouraged	սիրտ տալ	to encourage
թույլ տալ	to allow	սուս կենալ	to remain silent
զրույց անել	to chat	վազ անցնել	to give up
լաց լինել	to cry	վայր ընկնել	to fall down
խաղ անել	to play	վեր կենալ	to stand up
խույս տալ	to avoid	վրեժ առնել	to avenge
ծափ տալ	to applaud	տակը դնել	to appropriate
կանգ առնել	to stop	ցույց տալ	to show
կարգի բերել	to put in order	փուլ գալ	to collapse
(Հ)ետ բերել	to bring back	փոխ տալ	to lend

B. NOUNS

1. The locative case

The locative case generally indicates the location where the action expressed by the verb is taking place. The Armenian locative has no equivalent case in English. Whereas English expresses locative meaning by a preposition such as *in* (cf. *in school*), *at* (cf. *at home*), etc., Armenian achieves the same effect by adding the locative case marker to nouns and some pronouns. The most common marker for the locative case is **-ում**, which is added to a noun's nominative singular or plural form. Compare: *Համալսարան* *university* → *Համալսարանում* *at the university*, *գիրք* *book* → *գրքում* *in the book*, *քաղաքներ* *cities* → *քաղաքներում* *in the cities*, *Հայելիներ* *mirrors* → *Հայելիներում* *in the mirrors*, etc.

2. Uses of the locative case

Unlike other cases in Armenian, not all nouns can take the locative case. Due to the meaning they express, some semantic groups of nouns lack the locative case ending in **-ում**: abstract nouns (like *ուրախություն* *joy*, *սպասում* *expectation*, etc.), nouns denoting persons, both proper and common (like *Արամ* *Aram*, *Հայր* *father*, *տնօրեն* *director*, etc.), nouns not denoting location (like *մատիտ* *pencil*, *ասեղ* *needle*, *մուրճ* *hammer*, etc.), the nominalized infinitive (like *ուտելը* *the eating*, *սպրեելը* *the living*) and many time expressions (like *հունվար* *January*, *երեքշաբթի* *Tuesday*, *գիշեր* *night*, etc.). When the need for the locative meaning arises, the preposition *մեջ* *in* is used with the noun in the genitive case: *շաբաթվա մեջ* *in the week*, *ուրախության մեջ* *in the joy*, *ուտելու մեջ* *in eating*, etc. In many cases, the locative ending in **-ում** and the analytical construction *noun_{gen}+մեջ* are interchangeable:

<i>աշխատանքում</i>	or	<i>աշխատանքի մեջ</i>	<i>in the work</i>
<i>աչքերումդ</i>	or	<i>աչքերիդ մեջ</i>	<i>in your eyes</i>
<i>իմ սրտում</i>	or	<i>իմ սրտի մեջ</i>	<i>in my heart</i>
<i>գրքերում</i>	or	<i>գրքերի մեջ</i>	<i>in the books</i>

In addition to nouns, many other parts of speech can take the locative case marker **-ում**. These can be adverbs of place, such as *առջև* *up front* → *առջևում* *in the front*, *վերև* *above* → *վերևում* *at the top*, *հետև* *behind* → *հետևում* *in the rear*, etc. There are also many other parts of speech that take the locative case marker **-ում**, such as pronouns: *դա* *that* → *դրանում* *in that*, *սա* *this* → *սրանում* *in this*, etc.

Besides the locative of place, a locative of time is often used to indicate the time within which an action takes place: *այս դարում* *in this century*, *մեր ժամանակներում* *in our times*, *սկզբում* *at the beginning*, *վերջում* *at the end*, *հինգ օրում* *in five days*, *որքան ժամանակում* *within how much time?*, *կես ժամում* *within half an hour*, etc.

C. PRONOUNS

Interrogative and relative pronouns

Interrogative pronouns are words with which particular questions are asked: *ո՞վ* *who?*, *ի՞նչ* *what?*, *ո՞ր* *which?*, *ու՞ր* *where?** (in which direction?), *որտե՞ղ* *where?**, etc. Without the question mark, these words can serve as relative pronouns. Relative pronouns introduce relative sentences that refer to an antecedent in the main clause or complement certain sentence elements. Here are some of the most common interrogative pronouns and their corresponding relative pronouns in Armenian:

Ո՞ր *which?* *Ո՞ր նկարն էս սիրում:* *Which picture do you like?*

Սա այն նկարն է, որ սիրում էս: *This is the picture you like.*

Ո՞վ *who?* *Ո՞վ էր ինձ փնտրում:* *Who was looking for me?*

Ով որ քեզ փնտրում էր, գտավ: *Whoever was looking for you, found you.*

Ի՞նչ *what?* *Ի՞նչ էս կորցրել:* *What have you lost?*

Այն, ինչ կորցրել էս, այստեղ չէ: *What you've lost is not here.*

Ինչքա՞ն *how much?* *Ինչքա՞ն էս վճարել:* *How much did you pay?*

Ինչքան որ վճարել էս, ետ կստանաս: *You'll get back as much as you paid.*

Որտե՞ղ *where?** *Որտե՞ղ էս թողել ընտանիքդ:* *Where did you leave your family?*

Սա այն քաղաքն է, որտեղ թողել եմ ընտանիքս: *This is the city where I left my family.*

Ո՞ւր *where?** *Ո՞ւր պիտի գնայիր:* *Where were you supposed to go?*

Ես նրանց ցույց տվեցի այն տեղը, ուր պիտի գնայի: *I showed them the place where I was supposed to go.*

Ե՞րբ *when?* *Ե՞րբ մահացավ հայրդ:* *When did your father die?*

Չեմ մոռանա այն օրը, երբ հայրս մահացավ: *I'll never forget the day when my father died.*

Ինչպե՞ս *how?* *Ինչպե՞ս բացատրեմ ամեն ինչ:* *How should I explain everything?*

Չգիտեմ, ինչպես բացատրեմ ամեն ինչ: *I don't know how to explain everything.*

Ինչո՞ւ *why?* *Ինչո՞ւ չեկար:* *Why didn't you come?*

Չեմ հասկանում՝ ինչու չեկար: *I don't understand why you didn't come.*

* Armenian has two pronouns for the question 'where' 1. *Որտե՞ղ* inquires about the location of someone or something: *Որտե՞ղ էս:* *Where are you?* 2. *Ո՞ւր* presupposes motion or direction: *Ո՞ւր գնաց:* *Where did he go?* Compare the German 'wo?' and 'wohin?'

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

The relative pronoun *որ(ը)* in Armenian

1. The use of relative pronouns in relative clauses in Armenian and English reveals considerable differences. Thus, for the single pronoun *որ(ը)* in Armenian, English has a set of three relative pronouns: a) *who*, b) *which*, and c) *that*. *Who* refers to a personal antecedent, *which* to a non-personal one, while *that* does both or follows its own rules. Unlike English, however, Armenian makes a distinction between singular and plural, using *որ(ը)* for antecedents expressed in the singular and *որոնք* for plural antecedents:

Բժիշկը, որ եկավ ... The physician who/that came ...

Այն շենքերը, որոնք այրվեցին ... Those buildings which/that burnt down ...

2. The English *who* has two declined forms (*whose* and *whom*), while the Armenian *որ(ը)* [vor(ə)] has an extensive declension paradigm with two distinct sets for both the singular and the plural:

	Singular		Plural		
Nom.	<i>որ(ը)</i>	[vor(ə)]	<i>որոնք</i>	[voronk ^h]	<i>who, which, that</i>
Gen.	<i>որի</i>	[vori]	<i>որոնց</i>	[voronts ^h]	<i>whose, of which</i>
Dat.	<i>որին</i>	[vorin]	<i>որոնց</i>	[voronts ^h]	<i>to whom, to which</i>
Acc.	<i>որին</i>	[vorin] (person)	<i>որոնց</i>	[voronts ^h]	<i>whom, which</i>
	<i>որ(ը)</i>	[vor(ə)] (non-person)			
Abl.	<i>որից</i>	[vorits ^h]	<i>որոնցից</i>	[voronts ^h its ^h]	<i>from whom, from which</i>
Instr.	<i>որով</i>	[vorov]	<i>որոնցով</i>	[voronts ^h ov]	<i>with whom, with which</i>
Loc.	<i>որում</i>	[vorum]	<i>որոնցում</i>	[voronts ^h um]	<i>in whom, in which</i>

Distinctions in case are made according to the government of the verb, distinctions in number according to the number of antecedents. Compare:

Տղան, որին տեսար, ... The boy *whom/that* you saw, ...

Կանայք, որոնց հետ եկար, ... The women with *whom* you came, ...

3. While the English relative pronoun may be omitted when used as a direct object, the use of a relative pronoun in Armenian relative clauses is obligatory:

Կինը, որին սիրում եմ, ... The woman (*whom*) I love, ...

4. Armenian has also a set of indefinite relative pronouns consisting of two words: *ով որ* *whoever*; *ում որ* *whomever*; *ինչ որ* *whatever*, etc. More expressive forms include the particle *էլ*: *ով էլ որ* *whoever, regardless of who*, *ինչ էլ որ* *whatever, no matter what* etc.:

Ով (էլ) որ գա, բարով գա: *Whoever comes, is welcome.*

Ում (էլ) հարցնես, քեզ կասի: *Whomever you ask, he/she will tell you.*

VII WORD FORMATION

Formation of adverbs

While adjectives primarily modify nouns, adverbs modify verbs, adjectives, and other adverbs. In doing so, they describe how, when, where, and to what degree an action is performed. The most important types of adverb are:

- a) adverbs of manner (question: *ինչպե՞ս* [inç^hpes?] *how?*)
- b) adverbs of place (question: *ո՞ր [ur?]/որտե՞ղ* [vortegh?] *where?*) (see note on p. 210)
- c) adverbs of time (question: *ե՞րբ* [yerp^h?] *when?*)
- d) adverbs of cause (question: *ինչո՞ւ* [inç^hu?] *why?*)
- e) adverbs of measure (question: *որքա՞ն* [vork^han?] *how much?*)

According to their formation, various categories of adverbs may be established:

1. Radical adverbs that cannot necessarily be identified as derivations from other words:
 - երբեք* [yerp^hek^h] *never*, *այստեղ* [aystegh] *here*, *դուրսը/գրսում* [dursə/d^ərsum] *outside*, *միշտ* [mišt] *always*, *հիմա* [hima] *now*, *հետո* [heto] *after*, etc.
2. Adverbs derived from adjectives by means of the following suffixes:
 - աբար*: *բնական* [b^ənakan] *natural* → *բնականաբար* [b^ənakanabar] *naturally*
 - ակի*: *ուղիղ* [ughigh] *direct* → *ուղղակի* [ughghaki] *directly*
 - ապես*: *այլ* [ayl] *other* → *այլապես* [aylapes] *otherwise*
 - ովին*: *ամբողջ* [amboghçh^h] *entire* → *ամբողջովին* [amboghçh^hovin] *entirely*
 - որեն*: *վստահ* [v^əstah] *sure* → *վստահորեն* [v^əstahoren] *surely*
3. Adjectives functioning as adverbs without affixes:
 - երկար* [yerkar] *long* → *երկար մնացիր* [yerkar m^ənatšir] *you stayed (a) long time*
 - կամայ* [kamatš^h] *slow, quiet* → *կամայ քայլիր* [kamatš^h k^haylir] *walk slowly*
4. Nouns with case markers:
 - սեր* [ser] *love* → *սիրով* [sirov] *gladly* (instrumental case)
 - ներկա* [nerka] *present* → *ներկայումս* [nerkayums] *presently* (locative case)
5. A special participle ending in *-իս* (see p. 237) indicates simultaneity of actions:
 - երգել* [yerk^hel] *to sing* → *երգելիս* [yerk^helis] *while singing*
 - հազալ* [hazal] *to cough* → *հազալիս* [hazalis] *while coughing*, etc.
6. Many infinitives in the instrumental case can be used as adverbs of manner:
 - վազել* [vazel] *to run* → *վազելով* [vazelov] *(by/in) running*
 - հուսալ* [husal] *to hope* → *հուսալով* [husalov] *hoping*, etc.
7. Repetition of adjectives or adverbs constitutes another productive model:
 - արագ* [arag] *fast* → *արագ-արագ* [arag-arag] *quickly*
 - կամայ* [kamatš^h] *slow* → *կամայ-կամայ* [kamatš^h-kamatš^h] *slowly*

8. Repetition of nouns, with the first part appearing in the ablative case:

տեղ [tegh] *place* → *տեղից տեղ* [teghits^h tegh] *from place to place* (abl. case)
ծայր [tsayr] *end* → *ծայրից ծայր* [tsayrits^h tsayr] *from one end to the other*
բերան [beran] *mouth* → *բերանեբերան* [berneberan] *from mouth to mouth*

VIII PRONUNCIATION

Connecting words that belong together (liaison)

In Armenian, some words in an utterance stand out by means of stress while others remain in the background. Depending on their role in a sentence, i.e. whether they are lexical words (nouns, adjectives, adverbs, verbs, numerals, pronouns) or grammatical (auxiliary verbs, conjunctions, particles, the indefinite article), words can be stressed or unstressed respectively. In the flow of speech, many grammatical words are more likely to be unstressed and they may be reduced to weak forms. As a result, in reading or speaking, two or three separately written words can be drawn together, using one stress and uttered all in the same breath. This phenomenon is referred to as ‘liaison’.

1. Liaison occurs when a stressed lexical word is followed by an unstressed grammatical word that usually starts with a vowel:

*անունս** է ... [anún^əs e] *my name is ...*
ազատ է [azát e] *he/she is free*
նրանք էլ [n^əránk^h el] *they, too*

2. Liaison is particularly evident in compound verbal forms where auxiliary verbs starting in *ե* connect to participles of the conjugated verb:

գնում եմ ... [g^ənúm em] *I am going*
գալիս ես [galís es] *you are coming* (informal you)
պարել ենք [parél enk^h] *we have danced*

Note that in the verbal forms above, the initial *ե* [ye] is pronounced [e], which is the typical pronunciation of *ե* in a medial position of words. Compare also the liaison of words other than verbs:

նի ես (դու) [ón es?] *who are you?* (informal you)
ուրախ եմ [urák^h em] *I am glad*

3. In complex verbal forms, when auxiliary verbs appear with the negative particle ‘չ-’ the stressed word is the auxiliary while the basic verb remains unstressed:

* Note that in this section the stress sign ['] is used for phonetic purposes only, except for the prohibitive forms on the next page under 5.

- չեմ գնում [tʃʰém gʷnum] *I am not going*
 չես գալիս [tʃʰés galis] *you are not coming* (informal you)
 չենք պարելու [tʃʰénkʰ parelu] *we are not going to dance*
 չեք խոստացել [tʃʰékʰ kʰostatsʰel] *you have not promised*

4. In the mandative future, it is the participle that is stressed while the particle *պիտի* is unstressed:

- պիտի գոռամ [piti goʳám] *I am going to scream*
 պիտի ասես [piti asés] *you are going to say it* (informal you)

However, when the particle *պիտի* appears with the negative *չ-*, the stress shifts back:

- չպիտի գոռամ [tʃʰʰapiti goʳám] *I am not going to scream*
 չպիտի ասես [tʃʰʰapiti ases] *you are not going to say*

5. In prohibitive constructions, it is the particle *Մի՛* that is emphasized:

- Մի՛ խոսիր [mí kʰosir] *Don't speak!*
 Մի՛ գնա [mí gʷna] *Don't go!*

6. Liaison occurs also in the infinitive form of phrasal or two-part verbs (see pp. 207-208) where the non-verbal element is normally stressed while the verb itself is not:

- պար գալ [pár gal] *to dance*
 ցույց տալ [tsʰúytsʰ tal] *to show*
 զրոյց անել [zʷróytsʰ anel] *to have a talk*

The same applies to all conjugated forms of these verbs where the stress remains always on the non-verbal part. Compare:

- պար եկանք [pár yekankʰ] *we have danced*
 ցույց տուր [tsʰúytsʰ tur!] *show me!*

In all other cases in conjugation, when the pattern consists of three words, these are drawn together like one word with only a single stress on the non-verbal component:

- պար ենք գալիս [pár enkʰ galis] *we are dancing*
 ցույց եմ տվել [tsʰúytsʰ em tʰvel] *I have shown*

7. Two-part conjunctions, with the second part being *որ* or *թե*, stress only the first part:

- միայն թե [miáyn tʰe] *only*, կարծես թե [kartʰés tʰe] *as if*, հենց որ [héntsʰ vor] *as soon as*, քանի որ [kʰaní vor] *since*, etc.

IX ORTHOGRAPHY

Hyphenation in Armenian

To hyphenate words, Armenian uses the same sign (-) as English does. The following rules apply in Armenian:

1. One-syllable words such as *տուն* *house*, *լեռ* *mountain*, *լուռ* *silent*, *սունկ* *mushroom*, etc., are not divisible.
2. One consonant between two vowels is transferred to the next line: *պա-կա-սու-թյուն* *default*, *նե-րո-ղա-միտ* *forgiving*, etc.
3. Two consonants between two vowels are separated: *պար-տիզ-պան* *gardener*, *բազ-ման-դամ* *consisting of many members*, etc.
4. Two vowels appearing in a compound word must be separated: *մի-ա-նալ* *unite*, *է-ու-թյուն* *essence*, *տի-ե-զերք* *universe*, etc.
5. Three consonants between two vowels are divided by keeping the first two consonants together and transferring the third one to the next line: *կանգ-նել* *to stand*, *թարգ-ման* *translator*, *բարձ-րանալ* *to rise, to climb*, etc.
6. The unwritten but pronounced ը [ə] before and between consonants constitutes a syllable and must therefore be written when hyphenated: *զըր-կել* *to embrace from* *զրկել*, *ըմբռ-նել* *to grasp from* *ըմբռնել*, *փըր-փուր* *foam from* *փրփուր*, *ըս-կը-սել* *to start from* *սկսել*, etc.
7. A lone letter cannot be transferred to the next line.
8. Compound words can be separated according to their components: *անգլուխ* *headless* as *ան-գլուխ*, *այսքան* *this much* as *այս-քան*, etc.
9. Compound words, with one consonant between two vowels, can be separated either according to their components or according to the general rule by which a consonant between two vowels is transferred to the next line: *կեսուր* *noon, midday* as in *կես-ուր* or *կե-սուր*, *գետափ* *river shore* as in *գետ-ափ* or *գե-տափ*, *ծովեզերք* *seashore* as in *ծով-եզերք* or *ծո-վեզերք*, *փղոսկր* *ivory* as in *փղղ-ոսկր* or *փղ-ղոսկր*, etc.
10. Syllables containing the letter յ allow both choices: *անկյուն* *corner* as in *ան-կյուն* or *անկ-յուն*, *դարձյալ* *again* as *դար-ձյալ* or *դարձ-յալ*, *պարզություն* as in *պար-զու-թյուն* or *պար-զութ-յուն*, etc.

X EXERCISES

1. Combine words from the left column with appropriate words from the right column.

Զմեռը	խնդրեմ, ներս համեցեք:
Աշունը	ձյուն է գալիս:
Ամառը	եկե՛ք խաղանք:
Այսօր	շատ տաք է:
Երեխաները,	նորից շատ խոնավ է:
Սուրբե՛ն,	հաճախ անձրև է գալիս:
Պարո՛ն Սարյան,	պատուհանը փակի՛ր, ցուրտ է:

2. Form mini-dialogues according to the patterns in a, b, and c. Replace the words in boldface with **ձյուն գալ**, **որոտալ**, **կարկուտ գալ**, and **քամի փչել**.

- a. A. Ի՞նչպես է եղանակը:
B. **Անձրև է գալիս**:
- b. A. Դ՞ո՞ւրս ես գնալու:
B. **Այո՛, արդեն անձրևը դադարել է**:
- c. A. Լսեցի, որ այստեղ շատ **անձրև է գալիս**:
B. **Ես անձրևից չեմ վախենում**:

3. Answer the following questions according to the pattern.

- a. Ուտել ուզո՞ւմ ես: Ո՛չ, շնորհակալ եմ, ես նոր եմ կերել:
- b. Այս գիրքը կարդացե՞լ ես: Այո՛, նոր ...
- c. Նախաճաշել ուզո՞ւմ ես: Ո՛չ, շնորհակալ եմ, մի քիչ առաջ ...
- d. Այդ կինոնկարը տեսե՞լ ես: Այո՛, անցյալ շաբաթ ...
- e. Մեզ հետ սուրճ խմելո՞ւ ես: Ո՛չ, շնորհակալ եմ, նոր ...
- f. Ուզո՞ւմ ես հանգստանալ: Ո՛չ, շնորհակալ եմ, կես ժամ առաջ ...
- g. Զեռքերդ ուզո՞ւմ ես լվանալ: Ո՛չ, շնորհակալ եմ, ... նոր

4. Build sentences following the pattern.

- a. Այս նամակը ես գրեցի: Սա այն նամակն է, որ ես գրեցի:
- b. Այս շնից վախենում եմ: Սա այն շունն է, որից ...
- c. Ճյուղերը ձյունով ծածկվեցին: Սրանք ճյուղերն են, ...
- d. Ծաղիկները դու բերեցիր: Սրանք ...
- e. Երեխան մրգերը կերավ: Սա ...

- f. Այս դանակով հացը կտրեցի: ...
 g. Այս ճաշը դու հավանեցի՞ր: ...

5. Complete the sentences, following the pattern.

- a. Ես երբեք գինի չեմ խմում: Դու էլ չխմես:
 b. Ես երբեք այդպես չեմ խոսում: Խնդրեմ դու էլ ...
 c. Ես երբեք չեմ ուշանում: Տե՛ս որ ...
 d. Ես այդպիսի տեղեր չեմ գնում: Չլինի որ ...
 e. Ես ուշադիր եմ: Տե՛ս որ ...
 f. Ես վաղ եմ զարթնում: Պիտի խնդրեի, որ ...
 g. Ես դուռը կամաց եմ փակում: Եթե կարելի է, ...

6. Translate.

- a. The weather is beautiful. Let's go out!
 b. It's a cloudy day. Stay at home!
 c. It's cold. Make sure you don't catch a cold!
 d. It'll rain. Take an umbrella with you!
 e. It's very windy and it's freezing. Take a warm coat!
 f. There is thunder and lightning. Turn off the lights!

7. Form interrogative sentences with reference to the words in boldface.

- a. **Տերևախիտ մի ծառ** կար անտառի մեջ:
 b. **Աշունը** աստիճանաբար **թափել էր ծառի տերևները:**
 c. **Ձյան փաթիլները** ծածկեցին **մերկացած ճյուղերը:**
 d. **Ձմեռը** **ճյուղնով** ամբողջովին **ծածկել էր ծառը:**
 e. **Հետո արևը** համբուրեց **արթնացող ճյուղերը:**
 f. **Գարունը** **ծառին** հագցրել էր **նոր հագուստներ:**

8. How would you say it in Armenian? Discuss the weather in your country.

- a. In winter
 b. In spring
 c. In fall
 d. In summer

9. Complete the sentences by translating the words and phrases in parentheses.

Աշուն է: Արևը (sets early), օրերը կարճանում են և (nights) երկարում են: Արևն այլևս չի տաքացնում այնպես, ինչպես (in summer): Երկինքը հաճախ (cloudy) է,

սառը քամի է փչում և (it rains): Ծառերի տերևները (change their color) և դառնում են գույնզգույն՝ դեղին, (brown), կարմիր, (golden) և նարնջագույն: Կարծես թե մեկը նրանց ներկել է: (leaves fall) ամենուր: Մի օր էլ (all the trees) մերկանում են: Մարդիկ պատրաստվում են (to receive) ձմեռը, ձմեռը իր (good and bad) կողմերով:

10. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Ինչպիսի՞ պատմություն է սա:
- b. Ի՞նչ կար անտառի մեջ:
- c. Ի՞նչ եղան ծառի տերևները մի օր:
- d. Ձմեռն ի՞նչ արեց:
- e. Ի՞նչ եղավ, երբ գարունը եկավ:
- f. Ե՞րբ կախվեցին ծառերից ոսկեման պտուղները:

XI PROVERBS

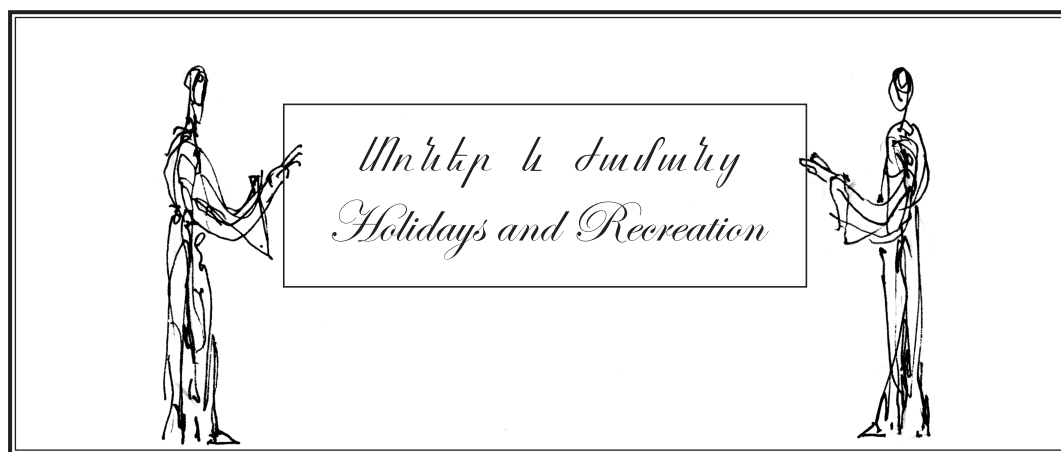
Լուն ուղտ մի՛ շինիր:
[Lun ught mi shinir]
Don't make a camel out of a flea!

Տասը չափիր, մեկ կտրիր:
[Tasə çh^hap^hir, mek k^ətrir]
Measure ten times, cut once!

Կամաց՝ գնա, որ շուտ հասնես:
[Kamatš^h g^əna, vor shut hasnes]
Go slowly to arrive quickly.

Փոքրի՛ց սկսիր, որ մեծին հասնես:
[P^hok^hritš^h əsk^əsir, vor metsin hasnes!]
Start with the small to arrive at the tall.

Unit 10

On the Agenda ...

<i>Speech Acts in Dialogues:</i>	Extending and accepting invitations	220
<i>Vocabulary:</i>	Holidays and recreation	223
<i>Grammar:</i>	VERBS: The hypothetical mood	224
	PRONOUNS: 1. Reciprocal pronouns	230
	2. Possessive pronouns	230
	3. Possessive forms of nouns	231
	4. Definite pronouns	231
	SYNTAX: Simple sentences in Armenian	232
<i>Armenian-English Contrasts:</i>	Negation in Armenian	234
<i>Word Formation:</i>	Formation of participles	236
<i>Pronunciation:</i>	The vowel -ը [ə]	240
<i>Orthography:</i>	Punctuation marks	241

I DIALOGUES

1. *On the telephone. Lady A is inviting lady B to her house for supper.*

- A. *Բարև՛ ձեզ, տիկի՛ն Պալյան, դո՞ւք եք:* Hello, Mrs. Palian, is that you?
[Barev dzez, tikin Palyan, duk^h ek^h?]
- B. *Բարև՛, տիկի՛ն Սարյան:* Hello, Mrs. Sarian.
[Barev, tikin Saryan]
- Ինչպե՞ս եք: Ի՞նչ կա-չկա:* How are you? What's new?
[Inch^h pes ek^h? Inch^h ka ch^h aka?]
- A. *Ուրբաթ երեկո ազա՞տ եք:* Are you free on Friday night?
[Urp^h at^h yereko azat ek^h?]
- Կուզեի ձեզ և ձեր* I would like to invite you and your
[Kuzeyi dzez yev dzer]
ամուսնուն ընթրիքի հրավիրել: husband over for supper.
[amusnun ent^h rik^h i hravirel]
- B. *Մեծ հաճույքով կգայինք ... ,* We would come with great pleasure ...
[Mets hac^huyk^h ov k^ogayink^h ...,]
- A. *Երեկոյան ժամը յոթը հարմա՞ր է:* Does seven o'clock in the evening suit you?
[Yerekoyan zhamə yot^h ə harmar e?]
- B. *Այո՛, բայց մենք մենակ չենք,* Yes, but we are not alone.
[bayts^h menk^h menak ch^h enk^h,]
- Հյուր ունենք Ֆրանսիայից. քույրս է:* We have a visitor from France; it's my
[hyur unenk^h Fransiayits^h; k^h uyr^os e] sister.
- A. *Ոչի՛նչ, ձեր քրոջն էլ բերեք:* No problem, bring your sister along.
[Voch^h inch^h, dzer k^h roch^h n el berek^h]
- Ուրեմն սպասում ենք ձեզ:* So, we're looking forward to seeing you.
[Urem^on spasum enk^h dzez]
- B. *Շնորհակալ ենք: Մինչ ուրբաթ:* Many thanks! Till Friday!
[Sh^onorakal enk^h. Minch^h urp^h at^h]

2. *A is inviting her friend B to a party for her parents' 50th wedding anniversary.*

- A. *Գոհար՛, կուզեի՞ր կիրակի օրը* Gohar, would you like to come over
[Gohar, kuzeyir kiraki orə]

- Ինձ այցելել: Հավաքույթ ունեմ:*
[indz ayts^h elel? Havak^h uyt^h unem] next Sunday? I'm having a party.
- B. *Միրով: Ի՞նչ առիթով:*
[Sirov. Inch^h arit^h ov?] Gladly! What's the occasion?
- A. *Հորս և մորս ամուսնու թյան*
[Hor^s yev mor^s amusnut^h yan] It's my parents'
- 50-րդ տարեդարձն է:*
[hisunerort^h taredarts^h n e] 50th wedding anniversary.
- Նրանց համար անակնկալ կլինի:*
[Nrant^s hamar anak^o nkal k^o lini] It'll be a surprise for them.
- B. *Իսկապե՞ս: Քանի՞ հոգու ես հրավիրել:*
[Iskapes? K^h ani hok^h u es hravirel?] Really? How many people have you invited?
- A. *Հիսուն (հոգու):*
[Hisun (hok^h u)] Fifty (people).
- B. *Այդքան տեղ ունե՞ս:*
[Ayt^k an teg^h unes?] Do you have that much room?
- A. *Մեր պարտեզում է լինելու:*
[Mer partezum e linelu] It'll be in our garden.
- B. *Կարո՞ղ եմ քեզ որևէ բանով օգնել:*
[Karogh em k^h ez voreve banov ok^h nel?] May I help you with anything?
- A. *Շատ շնորհակալ եմ,*
[Shat sh^o norakal em] Thank you very much,
- A. *օգնական շատ ունեմ:*
[ok^h nakan shat unem] I have a lot of help.
- Հետք հայկական երաժշտություն բեր:*
[Het^o haykakan yerazh^o shtut^h yun ber] Bring some Armenian music with you.
- B. *Ամենայն սիրով:*
[Amenayn sirov] With great pleasure.
- Ուրիշ ի՞նչ կուզեիր, որ բերեմ:*
[Uri^{sh} inch^h kuzeyir, vor berem?] What else would you like me to bring?
- A. *Մեծ ախորժակ:*
[Met^s akhorzhak] A big appetite!
- B. *Անպայման կբերեմ:*
[Anpayman k^o berem] I'll bring that for sure.

II TEXT

ՓՈՔՐԻԿ ԹՈՒԹԱԿԸ

Քեռի Օհանը մի թուժակ ուներ, որը խոսում էր:

Ծերունին նրան շատ էր սիրում և վանդակի մեջ չէր պահում: Թուժակը ազատ թռչկոտում էր սենյակում և չէր թռչում դուրս: Երբ ծերունին տուն էր գալիս, սենյակի դուռը բաց էր անում ու կանչում:

—Փոքրիկ թուժակ, որտե՞ղ ես:

Թուժակը պատասխանում էր.

—Այստե՞ղ եմ, այստե՞ղ եմ:

Ծերունին ուներ հարևանի տղա, անունը՝ Գուրգեն: Նա հաճախ գալիս էր թուժակի հետ խաղալու: Մի օր, երբ ծերունին տանը չէր, Գուրգենը եկավ, բռնեց թուժակին և գրպանը դրեց: Երբ ուզում էր գնալ, ներս մտավ ծերունին և ասաց.

—Փոքրիկ թուժակ, որտե՞ղ ես:

—Այստե՞ղ եմ, այստե՞ղ, — պատասխանեց թուժակը Գուրգենի գրպանից:

III NEW WORDS AND EXPRESSIONS

քեռի	[k ^h eri]	uncle
փոքրիկ	[p ^h ok ^h rik]	small
թուժակ	[t ^h ut ^h ak]	parrot
ծերունի	[tʃeruni]	old man
վանդակ	[vandak]	cage
պահել	[pahel]	to keep
ազատ	[azat]	free
թռչկոտել	[t ^h ərc ^h h ^h kotel]	to fly around
փախչել	[p ^h ak ^h ch ^h el]	to escape, to flee
կանչել	[kanc ^h h ^h el]	to call
որտե՞ղ	[vorteg ^h ?]	where?
հարևան	[harevan]	neighbor
անուն	[anun]	name
բռնել	[b ^h inel]	to catch
գրպան	[g ^h rpan]	pocket
դնել	[d ^h nel]	to put, to place
ներս մտնել	[ners m ^h tnel]	to come in

IV THEMATIC GROUPS OF WORDS

ՏՈՆԵՐ	[Toner]	HOLIDAYS
տարեդարձ	[taredarts ^h]	<i>anniversary, birthday</i>
կնունք	[k ^ə nunk ^h]	<i>baptism</i>
ծննդյան տարեդարձ	[ts ^ə n ^ə ndyan taredarts]	<i>birthday anniversary</i>
տոնախմբու/թյուն	[tonakh ^ə mbut ^h yun]	<i>celebration, gathering</i>
Սուրբ Ծնունդ	[Surp ^h ts ^ə nund]	<i>Christmas</i>
Ջատիկ	[Zatik]	<i>Easter</i>
նշանադրու/թյուն	[n ^ə sh ^ə nadrut ^h yun]	<i>engagement (party)</i>
Հայրերի օր	[hayreri or]	<i>Father's Day</i>
Հոբելյան	[hobelyan]	<i>jubilee</i>
մայրերի օր	[mayreri or]	<i>Mother's Day</i>
Նոր տարի	[Nor tari]	<i>New Year</i>
ամուսնու/թյան տարեդարձ	[amusnut ^h yan taredarts ^h]	<i>wedding anniversary</i>
Հարսանիք	[harsanik ^h]	<i>wedding</i>
ԺԱՄԱՆՅ	[Zhamants ^h]	RECREATION
պարահանդես	[parahandes]	<i>ball, dance</i>
ճաշկերույթ	[chashkeruyt ^h]	<i>banquet</i>
հանդես	[handes]	<i>ceremony, gala</i>
կրկես	[k ^ə rkes]	<i>circus</i>
մրցու/թյուն	[m ^ə rts ^h ut ^h yun]	<i>competition</i>
համերգ	[hamerg]	<i>concert</i>
խրախճանք	[kh ^ə rakhchank ^h]	<i>feast</i>
նավագնացու/թյուն	[navag ^ə nats ^h ut ^h yun]	<i>cruising, sea voyage</i>
կերուխում	[kerukhum]	<i>feast</i>
արշավ	[arshav]	<i>hiking</i>
հյուրասիրու/թյուն	[hyurasirut ^h yun]	<i>hospitality</i>
հրավեր	[hraver]	<i>invitation</i>
թատրոն	[t ^h atron]	<i>theatre</i>
կինո	[kino]	<i>movie, cinema</i>
դաշտագնացու/թյուն	[dashtag ^ə nats ^h ut ^h yun]	<i>picnic</i>
հավաքույթ, երեկույթ	[havak ^h uyt ^h , yerekuyt ^h]	<i>gathering, (evening) party</i>
պտույտ	[p ^ə tuyt]	<i>stroll, walk</i>
արձակուրդ	[arts ^h akurt ^h]	<i>vacation, holiday</i>
ճամփորդու/թյուն	[champort ^h ut ^h yun]	<i>voyage, trip</i>

V GRAMMAR

A. VERBS

I. THE HYPOTHETICAL MOOD

This mood expresses actions assumed to be hypothetical, yet probable and necessary. There are four hypothetical tenses: the hypothetical future I and II, the hypothetical past I and II.

1. Hypothetical future I

a) The affirmative paradigm of the hypothetical future I is formed by prefixing the conjugated personal forms of the subjunctive future (see p. 150) with *կ-*. Compare:

subjunctive future: գրեմ / կարդամ → *hypothetical future I: կգրեմ / կկարդամ*:

All regular verbs follow the pattern given below:

SINGULAR		
1st pers. (<i>ես</i>)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եմ/ամ</i>	[k ^ə + verb stem +em/am]
2nd pers. (<i>դու</i>)	<i>կ+</i> verb stem + <i>ես/աս</i>	[k ^ə + verb stem + es/as]
3rd pers. (<i>նա</i>)	<i>կ+</i> verb stem + <i>ի/ա</i>	[k ^ə + verb stem + i/a]
PLURAL		
1st pers. (<i>մենք</i>)	<i>կ+</i> verb stem + <i>ենք/անք</i>	[k ^ə + verb stem +enk ^h /ank ^h]
2nd pers. (<i>դուք</i>)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եք/աք</i>	[k ^ə + verb stem + ek ^h /ak ^h]
3rd pers. (<i>նրանք</i>)	<i>կ+</i> verb stem + <i>են/ան</i>	[k ^ə + verb stem + en/an]

b) The negative paradigm of the hypothetical future I is formed by combining the negated present forms of the auxiliary *եմ* → *չեմ* (see p. 236) with the negative participle of the base verb of the type *գրի* and *կարդա*. Compare: *չեմ գրի* *I will not write*, *չեմ կարդա* *I will not read*, etc. (see the paradigm below).

HYPOTHETICAL FUTURE I

	<i>գրել</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(<i>ես</i>)	<i>կգրեմ</i>	<i>չեմ գրի</i>	<i>կկարդամ</i>	<i>չեմ կարդա</i>
(<i>դու</i>)	<i>կգրես</i>	<i>չես գրի</i>	<i>կկարդաս</i>	<i>չես կարդա</i>
(<i>նա</i>)	<i>կգրի</i>	<i>չի գրի</i>	<i>կկարդա</i>	<i>չի կարդա</i>
(<i>մենք</i>)	<i>կգրենք</i>	<i>չենք գրի</i>	<i>կկարդանք</i>	<i>չենք կարդա</i>
(<i>դուք</i>)	<i>կգրեք</i>	<i>չեք գրի</i>	<i>կկարդաք</i>	<i>չեք կարդա</i>
(<i>նրանք</i>)	<i>կգրեն</i>	<i>չեն գրի</i>	<i>կկարդան</i>	<i>չեն կարդա</i>

2. Hypothetical past I

a) The hypothetical past I uses the personal forms of the subjunctive past (see p. 151) of the base verb, prefixing them with *կ-*. Compare:

subjunctive past: *գրեի* → *hypothetical past I: կգրեի*
subjunctive past: *կարդայի* → *hypothetical past I: կկարդայի*

All regular verbs follow the pattern below:

SINGULAR		
(ես)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եի/այի</i>	[k ^ə + verb stem + eyi/ayi]
(դու)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եիր/այիր</i>	[k ^ə + verb stem + eyir/ayir]
(նա)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եր/ար</i>	[k ^ə + verb stem + er/ar]
PLURAL		
(մենք)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եինք/այինք</i>	[k ^ə + verb stem + eyink ^h /ayink ^h]
(դուք)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եիք/այիք</i>	[k ^ə + verb stem + eyik ^h /ayik ^h]
(նրանք)	<i>կ+</i> verb stem + <i>եին/ային</i>	[k ^ə + verb stem + eyin/ayin]

b) The negative paradigm of the hypothetical past I is analogous to the negative paradigm of the hypothetical future I. It combines the negated past forms of the auxiliary *եմ*, i.e. *չի* → *չէի* with the negative participle of the base verb: *չէի գրի* *I would not write*, *չէիր կարդա* *you would not read*, *չէինք խոսի* *we would not speak*, etc. (see below).

HYPOTHETICAL PAST I

	<i>գրեի</i>		<i>կարդալ</i>	
	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>	<i>affirmative</i>	<i>negative</i>
(ես)	<i>կգրեի</i>	<i>չէի գրի</i>	<i>կկարդայի</i>	<i>չէի կարդա</i>
(դու)	<i>կգրեիր</i>	<i>չէիր գրի</i>	<i>կկարդայիր</i>	<i>չէիր կարդա</i>
(նա)	<i>կգրեր</i>	<i>չէր գրի</i>	<i>կկարդար</i>	<i>չէր կարդա</i>
(մենք)	<i>կգրեինք</i>	<i>չէինք գրի</i>	<i>կկարդայինք</i>	<i>չէինք կարդա</i>
(դուք)	<i>կգրեիք</i>	<i>չէիք գրի</i>	<i>կկարդայիք</i>	<i>չէիք կարդա</i>
(նրանք)	<i>կգրեին</i>	<i>չէին գրի</i>	<i>կկարդային</i>	<i>չէին կարդա</i>

3. Hypothetical future II and hypothetical past II

In addition to the two primary tenses of the hypothetical mood, hypothetical future I and hypothetical past I, there is a pair of secondary tenses, which we will call hypothetical future II and hypothetical past II. They combine the corresponding hypothetical future I and past I paradigms of the auxiliary verb *լինել* (cf. *կլինեմ* and *կլինեի*) with the past participle ending, in *-ած* or *-ացած* (see p. 236) of the base verb.

EXAMPLES: *գրած կլինեմ* / *գրած կլինեի*, *կարդացած կլինեմ* / *կարդացած կլինեի*, etc.

All regular verbs follow the pattern given below:

SINGULAR	
(ես)	participle in <i>-ած</i> or <i>-ացած</i> <i>կլինեմ/կլինեի</i>
(դու)	participle in <i>-ած</i> or <i>-ացած</i> <i>կլինես/կլինեիր</i>
(նա)	participle in <i>-ած</i> or <i>-ացած</i> <i>կլինի/կլինիր</i>
PLURAL	
(մենք)	participle in <i>-ած</i> or <i>-ացած</i> <i>կլինենք/կլինեինք</i>
(դուք)	participle in <i>-ած</i> or <i>-ացած</i> <i>կլինեք/կլինեիրք</i>
(նրանք)	participle in <i>-ած</i> or <i>-ացած</i> <i>կլինեն/կլինեին</i>

HYPOTHETICAL FUTURE II

HYPOTHETICAL PAST II

գրել or *կարդալ*

(ես)	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեմ</i>	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեի</i>
(դու)	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինես</i>	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեիր</i>
(նա)	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինի</i>	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինիր</i>
(մենք)	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինենք</i>	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեինք</i>
(դուք)	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեք</i>	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեիրք</i>
(նրանք)	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեն</i>	<i>գրած</i> or <i>կարդացած</i>	<i>կլինեին</i>

4. Formation of the negative paradigms

For the negative forms, this set of hypothetical tenses uses the corresponding hypothetical negative paradigms of the auxiliary verb *լինել* (cf. *չեմ լինի* and *չէի լինի*) with the unchanged past participle (ending in *-ած* or *-ացած*) (see p. 236) of the base verb: *գրած չեմ լինի* *I will not have written*, *գրած չէի լինի* *I would not have written*, *կարդացած չեմ լինի* *I will not have read*, *կարդացած չէի լինի* *I would not have read*, etc.

5. Uses of the hypothetical future I

In East Armenian grammars, the hypothetical mood is also referred to as the suppositional, conditional and even assertional mood. This confirms the diversity of meanings that this mood imparts to the verb. English does not have a comparable mood, although the hypothetical mood, for the most part, can be easily translated into English.

a) The hypothetical future I denotes the speaker's strong belief that actions or events will take place at a given time in the future:

Կգա կրկին գարունը, կծաղկի աշխարհը, և մենք կհաղթենք:
Spring will come again, the world will come into bloom, and we will win.

b) The hypothetical future I expresses the speaker's determination, intention or promise to perform certain actions:

Այս րոպեիս կգնամ, կգտնեմ այդ մարդուն ու հետ կբերեմ:
I'll go right now, I'll find this man and bring him back.

In that sense, it appears more often in negative forms:

Ես իմ երկիրը չեմ թողնի, չեմ գնա անծանոթ տեղեր:
I will not leave my country, I will not go to unknown places (i.e. I refuse to go).

c) Forms in the second person can appear in orders:

Իսկ հիմա կգնաս ու բոլորից ներողություն կխնդրես:
And now you will go and apologize to everybody.

d) The hypothetical future I appears in main clauses followed or preceded by a conditional clause with a verb in the subjunctive mood:

Կաշխատեմ, եթե դու էլ աշխատես: *Եթե դու փորձես, ես էլ կփորձեմ:*
I will work, if you will also work. *If you try, I will also try.*

e) With reference to the present time, both the affirmative and negative forms of this tense can indicate the speaker's assumption, guess or supposition:

Նրանք այս ժամին տանը չեն լինի: *Նա շատ դրամ կունենա:*
At this time, they won't be at home. *He must have a lot of money.*

f) In some contexts, this tense denotes recurrent actions and events. It then loses its hypothetical meaning, resembling rather the present tense of the indicative mood:

Երեսիդ կնայի ու կծիծաղի. երբե՛ք չի ամաչի:
She'll look at your face and laugh; she'll never feel ashamed.

This meaning of regularity allows this tense to be widely used in Armenian proverbs:

Շունը տիրոջը կճանաչի:
The dog recognizes its master.

Շունը չան միս չի ուտի:
A dog does not eat another dog's flesh.

6. Uses of the hypothetical past I

- a) In some contexts, the hypothetical past I is used to express recurrent activity in the past. In this case, it loses its hypothetical meaning and resembles the past tenses of the indicative mood:

Երբ բոլորը կպառկեին, նա կառներ իր տիկնիկը և կխոսեր նրա հետ:
When everybody went to sleep, she would take her doll and talk to her.

- b) Another instance where the hypothetical past I loses its hypothetical status and obtains a meaning that resembles the indicative mood is the following: A temporal clause introduced by the temporal conjunction **մինչև** *before, by the time* is followed by the main sentence featuring the aorist tense:

Մինչև ես մի բառ կարտասանեի, նա դուռը բացեց ու դնաց:
By the time I could utter a word, he opened the door and left.

- c) The hypothetical past I expresses contrary-to-fact actions. Hence its frequent use in conditional sentences that leave the question open as to whether a condition is met. In most cases, the hypothetical past I forms correspond to English *I would* constructions:

Եթե նրան տեսնեի, անպայման կճանաչեի:
If I saw him, I would definitely recognize him.

Վեպը կկարդայի, եթե ժամանակ ունենայի:
I would read the novel, if I had time.

- d) Since the hypothetical past I indicates non-factuality and uncertainty, both affirmative and negative second-person forms are frequently used to express advice or reproach:

Եթե ես լինեի, չէի մեկնի կամ գոնե մեկնելուց առաջ ցտեսուլթյուն կասեի:
If I were you I wouldn't leave, but at least before leaving I would say goodbye.

- e) In polite interaction, the hypothetical past I applies to the present time. Thus, **կուզեի ...** *I would like ...*, **կխնդրեի ...** *I would ask ...*, **ինձ կասեի՞ք ...** *would you tell me ...*, etc. are forms of politeness. While asking someone for a favor, Armenian affirmative and negative forms are synonymous. Compare:

Ներեցե՛ք, ինձ ժամը կասեի՞ք OR **Ներեցե՛ք, ինձ ժամը չէի՞ք ասի:**
Excuse me, could you tell me the time?

f) In rhetorical questions initiated by this tense, great expressivity is achieved:

*Ո՞վ կմտածեր, որ ... , Ո՞վ չէր ուզի ... , Ո՞վ կհամարձակվեր ... , etc.
Who would think that ..., Who wouldn't wish ..., Who would dare ... etc.*

7. Uses of the hypothetical future II

a) The hypothetical future II indicates an action or an event that the speaker expects to have been completed at some point in the future. Compare:

*Մինչև վաղը ամեն ինչ վերջացած կլինի:
By tomorrow, everything will be finished.*

b) Marking the future tense is not the main function of the hypothetical future II. It is chiefly used to indicate an assumption, guess, or supposition. In this case, it is rendered in English by constructions that contain *may/might, should, and must*:

*Այս նկարը տեսած կլինես:
You must have seen this picture. (I suppose.)*

*Ինքնաթիռն արդեն ժամանած կլինի:
The plane may have arrived already. (I suppose.)*

Several synonymous constructions are interchangeable:

*Հսած կլինես, ...
You must have heard ... (I suppose.)*

*Տեսած պիտի լինես, ...
You must have seen ... (I suppose.)*

*Պետք է (որ) կարդացած լինես, ...
You must have read (this). (I suppose.)*

8. Uses of the hypothetical past II

The hypothetical past II is commonly used to express an action or an event that could have but did not take place due to an unfulfilled condition:

*Գիրքը վաղուց կարդացած կլինեի, եթե հավանեի:
I would have read the book if I had liked it. (But I didn't like it.)*

*Եթե եղանակը լավ լիներ, ինքնաթիռը թռած կլիներ:
If the weather had been nice, the airplane would have flown. (But it wasn't nice.)*

B. PRONOUNS

1. Reciprocal pronouns

Reciprocal pronouns designate objects connected with each other by action or state. These two-way interactions are expressed by the pronouns *իրար* [irar], *միմյանց* [mimyants^h], *մեկմեկու (մեկմեկի)* *each other* or *one another*:

Նրանք իրար սիրում են: *Սենն ու Անին միմյանց ընկեր են:*
They love each other. *Sen and Ani are friends (with each other).*

Reciprocal pronouns are declined and appear in sentences with case markers as governed by verbs and adjectives. Compare:

Նրանք միմյանցով (instr.) են հպարտանում:
They take pride in each other.

Դուք իրարից (abl.) շատ հեռու եք:
You are very far from each other.

2. Possessive pronouns

Possessive pronouns are derived from possessive adjectives that function as determiners. Cf. *իմ տունը* *my house*, *քո հույսը* *your hope*, etc. Unlike possessive adjectives, possessive pronouns stand for nouns, taking on the definite article *-ը* after consonants and *-նը* after vowels.* Note that rather than *-ը* or *-նը* the second option *-ն* or *-նն* is used when followed by a word with an initial vowel.

1st	<i>ես</i>	→	<i>իմ</i>	→	<i>իմը</i> or <i>իմս</i>	<i>մենք</i>	→	<i>մեր</i>	→	<i>մերը</i>	
2nd	<i>դու</i>	→	<i>քո</i>	→	<i>քոնը</i>	<i>դուք</i>	→	<i>ձեր</i>	→	<i>ձերը</i>	
3rd	a)	<i>ինքը</i>	→	<i>իր</i>	→	<i>իրենը</i>	<i>իրենք</i>	→	<i>իրենց</i>	→	<i>իրենցը</i>
	b)	<i>նա</i>	→	<i>նրա</i>	→	<i>նրանը</i>	<i>նրանք</i>	→	<i>նրանց</i>	→	<i>նրանցը</i>

EXAMPLES:

Սա իմ գիրքը չէ: *Ինձ իմը տուր:* *Սա ի՞մն է:*
This isn't my book. *Give me mine.* *Is this mine?*

Սա նրա մատիտն է: *Ես նրանը չեմ ուզում:* *Քոնն եմ ուզում:*
This is his/her pencil. *I don't want his/hers.* *I want yours.*

Ահա՛ ձեր նկարը, իսկ մերը չկա: *Սա ձերն է, չէ՞:*
Here is your picture, but ours is missing. *This is yours, isn't it?*

* Exceptions: *իմս* as a second option for the regular *իմը*.

3. Possessive forms of nouns

To avoid repetition of a previously mentioned proper noun, Armenian uses possessive forms of nouns, i.e. compact one-word nouns that stand for both the noun and a newly introduced genitive attribute:

Մարիամի տարեդարձը մարտին է, Արամինը՝ մայիսին:
Mariam's birthday is in March, Aram's (that of Aram) in May.

Possessive forms of nouns are derived from the genitive case form. They are created by adding to the genitive form the ending *-ինը*. This applies equally to common and proper nouns. Most nominalized words of other word classes (see p. 285) follow this pattern as well. As seen above, the basic English equivalent is a genitive form with the ending *'s*, although the meaning of Armenian possessive forms can be more adequately rendered by analytical constructions. **EXAMPLES:**

<i>Սոնայի տունը</i>	<i>Sona's house</i>	→ <i>Սոնայինը</i>	<i>Sona's or that of Sona</i>
<i>դպրոցի ճամփան</i>	<i>the road to school</i>	→ <i>դպրոցինը</i>	<i>that of the school</i>
<i>վերևի հարևանը</i>	<i>the neighbor from above</i>	→ <i>վերևինը</i>	<i>that from above</i>

4. Definite pronouns

Definite pronouns serve to single out or identify an object or a group of objects in a particular context. Definite pronouns consist of two subclasses, one subclass representing determiners used before nouns, and the other, regular pronouns that stand for nouns.

DETERMINERS

ամեն every
ամբողջ all, (the) entire
բոլոր all
մի քանի some, a few
յուրաքանչյուր each

GENUINE PRONOUNS

ամեն մեկը every one of them
ամբողջը all of it
բոլորը/ամենքը all of them, everybody
մի քանիսը some of them, a few of them
յուրաքանչյուրը each of them

EXAMPLES:

- *Բոլոր ուսանողները եկե՞լ էին:* – *Այո՛, բոլորը ներկա էին:* *Ամեն մեկը խոսեց:*
Had all students arrived? Yes, all of them were present. Each of them spoke out.
- *Ամբողջ գիրքը կարդացի՞ր:* – *Ամբողջը՝ ոչ: Մի քանի էջ:* – *Միայն մի քանի՞սը:*
Have you read the entire book? Not the entire (book). Just a few pages. Only a few?
- *Ամեն ուսանող այդպե՞ս է մտածում:* – *Ո՛չ, բոլորը նույն կարծիքի չեն:*
Do all students think that way? No, not all of them share the same opinion.

C. SYNTAX

Simple sentences in Armenian

A traditional simple sentence consists of only one independent clause. As discussed earlier (see Unit 2, p. 34), in a simple Armenian clause, be it a statement, question, or command, the conjugated verb typically occupies the final position. The following examples illustrate the most common patterns of Armenian simple statement clauses, with the verb indicated by (V). Other components include subject (S), direct object (O₁), indirect object (O₂), complement (C), and adverb (A).

1. SV: **Հյուրը եկավ:**
(Guest_{the/nom} came)
The guest came.
2. (S)O₁V: **(Մենք) դուռը փակեցինք:**
(We door_{the/acc} closed)
We closed the door.
3. (S)O₁CV: **(Ես) սուրճը կաթով խմեցի:**
([I] coffee_{the/acc} milk_{instr} drank)
I drank coffee with milk.
4. SAV: **Ընկերս մեր քաղաքից հեռացավ:**
(Friend_{mine/nom} our city_{abl} left)
My friend left our city.
5. SO₂O₁V: **Երեխաները մեզ ծաղիկներ բերեցին:**
(The-children_{nom} us_{dat} flowers_{acc} brought)
The children brought us flowers.
6. SO₁AV: **Մայրս ճաշը սեղանին դրեց:**
(Mother_{mine/nom} meal_{acc} table_{dat} put)
My mother put the meal on the table.

Although these are the normal patterns of simple clauses in East Armenian, word order is not fixed. Clause elements can change their place in each of the above-listed clauses, depending on choices a speaker makes to stress one particular component of the sentence. Thus, pattern 2 can easily change from SOV to

- SVO: **Մենք փակեցինք դուռը:** *We closed the door.*
 VSO: **Փակեցինք մենք դուռը:** *We closed the door.*
 OSV: **Դուռը մենք փակեցինք:** *We closed **the** door.*

In any of the patterns on p. 232, the verb is presented by a simple verbal tense. More often these patterns appear with complex tenses that are formed by the auxiliary **եմ** (*aux*) plus a participle (*part*) of the basic verb:

SO₁V(*part+aux*): **(Մենք) դուռը փակում ենք / փակել ենք / փակելու ենք:**
We are closing / have closed / will close the door.

To stress a component of such a clause, inversion is obligatory whereby the stressed element is moved to an initial position of the clause and is followed immediately by the conjugated auxiliary verb (see p. 35). As for the participle, it may occupy various positions, but it never appears before the auxiliary verb.

Any of the patterns discussed on p. 232 could be affected by inversion provided it contains a compound tense, whereby the verb (V) is presented by the auxiliary+participle (*aux+part*).

COMPARE PATTERN 2:

S+*aux*+O₁+*part*: **Մենք ենք դուռը փակել:**
We have closed the door. (Or: It's we who have closed the door.)

part+aux+(S)+O₁: **Փակել ենք (մենք) դուռը:**
We have closed the door. (Or: We did close the door.)

O₁+*aux*+(S)+*part*: **Դուռն ենք (մենք) փակել:**
We have closed the door. (Or: It's the door that we have closed.)

COMPARE PATTERN 3:

S+*aux+part*+O₁+C: **Ես եմ խմելու սուրճը կաթով:**
I will drink the coffee with milk. (Or: It's me who will drink the coffee with milk.)

O₁+*aux*+(S)+*part*+C: **Սուրճն եմ (ես) խմելու կաթով:**
I will drink the coffee with milk. (Or: It's the coffee that I will drink with milk.)

C+*aux*+(S)+*part*+O₁: **Կաթով եմ (ես) խմելու սուրճը:**
I will drink the coffee with milk. (Or: It's with milk that I will drink the coffee.)

COMPARE PATTERN 4:

S+*aux*+A+*part*: **Ընկերս է քաղաքից հեռանում:**
My friend is leaving the city. (Or: It's my friend who is leaving the city.)

part+aux+S+A: **Հեռանում է ընկերս է քաղաքից:**
My friend is leaving the city. (Or: My friend is [indeed] leaving the city.)

A+*aux+part*+S: **Քաղաքից է հեռանում ընկերս:**
My friend is leaving the city. (Or: It's the city that my friend is leaving.)

VI ARMENIAN-ENGLISH CONTRASTS

Negation in Armenian

1. Affirmative forms of verbs in Armenian are easily transformed into negative ones by placing the negative particle չ- [tʰ] before verbs. The negative particle չ- is never stressed. When prefixed to an initial consonant, it is followed by a transitory [ə]=[tʰə].

a) չ- is prefixed to the infinitive and to most of the independent participles:

գրել to write → չգրել not to write, կարդալ to read → չկարդալ not to read
լացողը he who cries → չլացողը he who does not cry, etc. (see pp. 237-238)

b) չ- is prefixed to the conjugated verb, both base verb and auxiliary:

գրեցի I have written → չգրեցի I haven't written
գրելու եմ I will write → չեմ գրելու I won't write

c) չ- is prefixed to the modal particle *պիտի* or modal phrase *պետք է* :*

պիտի գրեմ I will write → չպիտի գրեմ I will not write
պետք է գրեի I should have written → չպետք է գրեի I shouldn't have written

d) There are two alternatives for the 3rd-person singular form of the auxiliary *եմ*: *չի* and *չէ*. *Չի* is restricted to verbal negation in conjugation:

*խոսում է he/she speaks → չի խոսում he/she does not speak***
կհասկանա he/she will understand → չի հասկանա he/she will not understand
կերել է he/she has eaten → չի կերել he/she hasn't eaten.

For all other negations, the regular form *չէ* is used:

հիվանդ է he/she is ill → հիվանդ չէ he/she is not ill,
բժիշկ է he/she is a physician → բժիշկ չէ he/she is not a physician
այստեղ է he/she is here → այստեղ չէ he/she is not here, etc.

2. The prohibitive imperative uses the unattached and stressed negative particle *մի'* *don't* which is placed before regular imperative forms.

Singular: *գրի՛ր write! → մի' գրի՛ր don't write! կարդա՛ր read! → մի' կարդա՛ր don't read!, գնա՛ր go! → մի' գնա՛ր don't go!*

Plural: *գրե՛ք write! → մի' գրե՛ք don't write! կարդացե՛ք read! → մի' կարդա՛ցեք don't read!, գնացե՛ք go! → մի' գնացե՛ք don't go!*

* Forms with չ- prefixed to the verb are rare but acceptable: *պիտի չգրեմ, պիտի չկարդամ*, etc.

** To transform affirmative paradigms into negative ones, Armenian does not use a verb equivalent to the English auxiliary verb *to do*.

3. A means of negation at the sentence level is *ոչ* *no*.

a) *ոչ* can be used alone as a one-word sentence or may introduce a full negative response:

–*Ինքնաթիռը ժամանե՞լ է: –Ո՛չ: or –Ո՛չ, չի ժամանել:*
 “Did the airplane arrive?” “No.” or “No, it hasn’t arrived.”

b) Negation is achieved by correlative conjunctions starting with *ոչ*, such as *ոչ թե ... այլ* *not ... but*, *ոչ միայն ... այլ* *not only ... but*, etc.

Ոչ թե սպանվել է, այլ վիրավորվել:
He was not killed but wounded.

Negation is reinforced using the emphatic correlative conjunction *ո՛չ ... ո՛չ*.

Ո՛չ ուտում ես, ո՛չ խմում: Ո՛չ գիշեր կա քեզ համար, ո՛չ ցերեկ:
You neither eat, nor drink. There is no night or day for you.

4. Unlike English, double, and even triple negation is standard for East Armenian. This occurs when negative adverbials such as *երբեք* *never*, *ոչ մի տեղ* *nowhere*, *բնավ* *no way*, *not at all*, *ոչ մեկը* *no one*, *ոչինչ* *nothing*, etc., appear in the same context with negative verb forms:

Նրանք ինձ երբեք չտեղեկացրին այդ մասին:
They never informed me about it. (Literally: They never didn’t inform me about it.)

Ոչ մեկը ոչինչ չհասկացավ:
Nobody understood anything. (Literally: Nobody didn’t understand nothing.)

A double negation can produce affirmation, if one of the negated components is an infinitive prefixed with *չ-*:

Չեմ կարող չգնալ: Չեմ ուզում չմասնակցել:
I must go. I want to participate. (Lit.: I can’t not go. I don’t want not to participate.)

5. To seek consent or invite confirmation, sentences can end with tag questions similar to the English ..., *isn’t it?* that directly follow affirmative sentences. Positive tag questions ..., *is it?* follow negative sentences. Unlike English, however, Armenian always employs negative tag questions ..., *այնպես չէ՞ ...*, *isn’t it so?* or *չէ՞ ...*, *no?*

Եղանակը գեղեցիկ է, այնպես չէ՞:
The weather is nice, isn’t it?

Դու չես մեկնելու, չէ՞:
You won’t leave, will you?

VII WORD FORMATION

A. Formation of participles

Armenian has two sets of participles.

I. The first set consists of four participles that are bound for use in conjugation paradigms. As such, they are never used independently but only in combination with the corresponding forms of the auxiliary verb *եմ* in its affirmative and negative forms.

1) The present participle ending in *-ում*: cf. *գրում/կարդում* in *գրում եմ/կարդում եմ* *I am writing/I am reading*, etc. and *չեմ գրում/չեմ կարդում*, *I am not writing/I am not reading*, etc. (see p. 11-12, 30), *գրում էի/կարդում էի* *I was writing/I was reading*, etc. and *չէի գրում/չէի կարդում*, *I was not writing/I was not reading*, etc. (see pp. 52-53).

2) The past participle ending in *-ել/-ացել*: cf. *գրել/կարդացել* in *գրել եմ/կարդացել եմ* *I have written/I have read*, etc., and *չեմ գրել/չեմ կարդացել*, *I haven't written/I haven't read*, etc. (see p. 96-97), *գրել էի/կարդացել էի* *I had written/I had read*, etc. and *չէի գրել/չէի կարդացել*, *I had not written/I had not read*, etc. (see pp. 97-98).

3) The future participle ending in *-ելու/-ալու*: cf. *գրելու/կարդալու* in *գրելու եմ/կարդալու եմ* *I am going to write/I am going to read*, etc., and *չեմ գրելու/չեմ կարդալու* *I am not going to write/I am not going to read*, etc., *գրելու էի/կարդալու էի* *I was going to write/I was going to read*, etc., and *չէի գրելու/չէի կարդալու* *I was not going to write/I was not going to read*, etc. (see pp. 124-125).

4) The negative participle ending in *-ի/-ա*: cf. *գրի/կարդա* in *չեմ գրի/չեմ կարդա* *I am not going to write/I am not going to read*, etc., *չէի գրի/չէի կարդա* etc. *I would not write/I would not read*, etc. (see pp. 224-225).

II. The second set consists of four free participles that function independently in sentences as adjectives, nouns or adverbs:

1) The present participle ending in *-ող/-ացող*: cf. *գրող/կարդացող* in *նամակ գրող մարդը* *the man who is writing a letter*, *Թերթ կարդացող հարևանս* *my neighbor who is reading a newspaper*.

2) the past participle ending in *-ած* or *-ացած*: cf. *գրած/կարդացած* in *նամակ գրած մարդը* *the man who has written an article*, *Թերթ կարդացած հարևանս* *my neighbor who has read the newspaper*.

3) the future participle ending in *-ելիք* or *-ալիք*: cf. *գրելիք/կարդալիք* in *մարդու*

գրելիք նամակը the letter that the man will write, *հարևանիս կարդալիք թերթը* the newspaper that my neighbor will read.

For the most part, all these participles have no parallel structures in English and are rendered, as the examples show, by relative clauses. Armenian has the choice of both: the participle and the relative clause:

կառուցվող քաղաքը = քաղաքը, որ կառուցվում է
the city that is being built

կառուցված քաղաքը = քաղաքը, որ կառուցվել է
the city that has been built

կառուցվելիք քաղաքը = քաղաքը, որ կառուցվելու է
the city that will be built

4) The temporal or synchronical participle has a predominantly independent adverbial use although it can also appear in secondary conjugation paradigms. It is formed by adding the ending *-իս* to the infinitive of the verb: cf. *գրելիս/կարդալիս* while writing/while reading. This participle expresses an action concurrent to the main action:

գրելիս սխալվել to err while writing

խոսելիս կակազել to stutter while speaking

վազելիս ընկնել to fall while running, etc.

B. Nominalization of participles

Armenian adjectival participles (see p. 236, 1, 2, 3 under II) can readily nominalize. In this case, they acquire the features of a noun and appear with the definite article *-ը* or *-ն* or the possessive article *-ս*, *-դ*, *-ը* or *-ն*, etc., with the plural ending *-ներ*, and various case markers. Since adjectival participles are of verbal origin, they can also appear with the negation prefix *չ-*. Nominalized participles follow the *-ի* declension of nouns.

1) Nominalized participles ending in *-ող* refer to a person engaged in an activity. Consider the following examples:

with the definite article *-ը*: *խոսողը* - he who speaks

with the negation prefix *չ-*: *չխոսողը* - he who doesn't speak

with the plural suffix *-ներ*: *խոսողները* - those who speak

Such nominalizations appear in all sentence positions. Consider the following example in subject position:

Աշխատողը սոված չի մնա:

He who works never stays hungry.

Nominalized participles ending in **-ող** appear with case markers:

խոսողի հետ - *with someone who speaks*

Thus, more complex agglutinated forms can occur:

չ-խոսող-ները - *those who do not speak*

չ-խոսող-ներ-ի մասին - *about those who do not speak, etc.*

Compare the Armenian saying using the nominalized participle in the ablative case:

Չխոսողներից վախեցիր:

Beware of those who do not speak.

2) When nominalized, participles ending in **-ած** are employed to refer to objects, facts, and events.* As such, participles ending in **-ած** appear:

with the possessive article **-ս, -դ, -ը/-ն**:

տեսածս - *what I see/saw/have seen/will see***

with the plural marker **-ներս**:

չտեսածներս - *those things that I don't see/didn't see/ will see*

with both a plural and case marker:

տեսածներիս մասին - *about those (things) that I see/saw/have seen*

Since the possessive article occurs in all forms indicating person and number, **-ած** formations are used with **-ս, -դ, -ը/-ն**, and with the plural endings **-ներս, -ներդ, -ները** as needed:

տեսածս		<i>what I see, saw, will see</i>
տեսածդ		<i>what you see, saw, will see</i>
տեսածը***		<i>what he/she see, saw, will see</i>
տեսածներս****	մեր տեսածը	<i>what we see, saw, will see</i>
տեսածներդ	ձեր տեսածը	<i>what you see, saw, will see</i>
տեսածները	նրանց տեսածը	<i>what they see, saw, will see</i>

* Only **-ած** participles derived from transitive verbs (such as **տեսնել** *to see*, **լսել** *to hear*, **առնել** *to take*, etc.) can build this type of nominalization.

** Depending on context, forms such as **տեսածս, լսածս, առածս**, etc., can express present, past or future time.

*** Forms with the definite article **-ը/-ն** refer here to the third person. Thus, **տեսածը** means *what he/she sees/saw/will see*, etc.

**** These plural forms are colloquial. The parallel analytical forms such as **մեր տեսածը, ձեր տեսածը, նրանց տեսածը** are more appropriate for formal speech.

The same formations may be prefixed with the negation marker չ-:

չտեսածս	<i>what I don't see, didn't see, won't see</i>
չտեսածդ	<i>what you don't see, didn't see, won't see</i>
չտեսածներս	<i>what I don't see, didn't see, won't see, etc.</i>

When neutral verbs expressing corporal and emotional states (such as **նստել**, **կանգնել**, **հոգնել**, **սխրել**, **քնել**, etc.) form nominalizations derived by means of **-ածը**, they do not indicate objects, facts, and events — as usually with **-ածը** — but the person in the indicated state. Therefore, formations as **նստածը** *the one who is sitting*, **հոգնածը** *the one who is tired*, **քնածը** *the one who is asleep* are functionally closer to those nominalizations ending in **-ողը**: **խոսողը** *he who speaks*, **աշխատողը** *he who works*, etc.

Compare the Armenian proverb:

Քնածն ու մեռածը նույնն է:
(He who is) asleep and (he who is) dead are just the same.

Given that brevity is one of their most important characteristics, proverbs make extensive use of the nominalized participles. Compare the **-ածը** noun in a declined form (dative):

Լեզվի ծակածին դեղ չկա:
There is no remedy for what the tongue has wounded.

Some proverbs include various types of these formations simultaneously:

Ուզածը ասողը չուզածը կլսի:
He who says what he wants, will hear what he does not want.

3) Participles ending in **-իք** can also appear as a noun, using the endings **-ս**, **-դ**, **-ը/-ն**:

Ասելիքս ասում եմ ու գնում, բայց լինելիքը լինելու է:
I am saying what he have to say, but it will happen what is bound to happen.

4) Armenian has a group of participial forms going back to declined forms of the infinitive in various cases.

a) The genitive case: **երգել** → **երգելու**, **խաղալ** → **խաղալու**, **պառկել** → **պառկելու**, etc.

The participle in **-ելու/-ալու** has established itself in attributive function: **խմելու ջուր** *drinking water*, **գնալու տեղ** *place to go*, **ապրելու ցանկություն** *desire to live*, etc.

b) The instrumental case: **գրել** → **գրելով**, **կարդալ** → **կարդալով**, etc.

Participles in **-ելով/-ալով** may function as adverbs of manner (see Unit 9, p. 212):

Կարդալով լեզու չես սովորի, խոսելով կսովորես:
You do not learn a language by reading, you learn it by speaking.

VIII PRONUNCIATION

The vowel ը [ə]

The vowel ը [ə] is the only vowel in Armenian that is never stressed. It is pronounced in various positions of words, but is not always expressed graphically. For its pronunciation, the following rules must be observed:

1. ը [ə] is always written:

- a) in final position where ը [ə] stands for the definite article: մարդը [martʰ ə] *the man*, սեղանը [seghanə] *the table*, լուրերը [lurerə] *the news*, etc.
- b) in initial position before the consonants դ, մ, and ն: ըստ [əst] *according to*, ըղձալ [əghdʒal] *to long for*, ըմբռնել [əmbʰɾnel] *to grasp*, ընկեր [ənker] *friend*, etc.
- c) in compound words where components start with a written ը [ə]: դասընկեր [dasənkɛr] *classmate*, նորընտիր [norəntir] *newly elected*, անընդունակ [anəntʰ unak] *inept*, etc.

2. ը [ə] is slightly pronounced, but not written:

- a) in initial position of some words, before ս, զ, followed by the stops բ, պ, փ, գ, ք, կ, տ, and թ: զբաղմունք [əzbaghmunkʰ] *occupation*, սփոփանք [əspʰ opʰ ankʰ] *consolation*, զգալ [əzgal] *to feel*, etc.
- b) in initial position of words, after գ, չ, and ս when non-stop consonants follow: սխալ [sʰkʰhal] *mistake, wrong*, սգալ [sʰkʰal] *to mourn*, սրահ [sʰrah] *hall*, չուսյլ [ʃʰərayl] *wasteful*, չքեղ [ʃʰəkʰ egh] *splendid*, չփել [ʃʰəpʰ el] *to rub*, etc.
- c) in initial position of words, between two consonants: քնար [kʰənar] *lyre*, պտուղ [pʰətuɣh] *fruit*, հմայք [hʰəmaykʰ] *charm*, պտույտ [pʰətuyt] *promenade*, մտածել [mʰəta-tʃel] *to think*, etc.
- d) in initial clusters of three consonants, an ը [ə] is pronounced after the first consonant: սնդուկ [sʰnduk] *trunk*, մտնել [mʰtnel] *to enter*, սրտագին [sʰrtagin] *cordial*, գնդակ [gʰndak] *ball (toy)*, զսպել [zəspel] *to curb*, etc.
- e) in initial clusters of four or five consonants, an ը [ə] is pronounced after the first consonant, a second ը [ə] after the second or third consonant: մկրտել [mʰkʰərtel] *to baptize*, տրտնջալ [tʰrtəndjal] *to complain, to grouse*, կսկծալ [kʰskʰəʃsal] *to grieve*, etc.
- f) in final position of words, before a ու, ր or դ: բուռն [burən] *fervent*, ծանր [ʃsanəɾ] *heavy*, աստղ [astəgh] *star*, վագր [vagəɾ] *tiger*, etc.
- g) in final position of words, when consonants are followed by the personal articles -ս and -ք: մայրս [mayrəs] *my mother*, աչքերդ [aʃkʰ kʰ erət] *your eyes*, etc.

IX ORTHOGRAPHY

Punctuation marks

Armenian has a distinct set of punctuation marks:

1. [.] The Armenian վերջակետ [verçhaket] *period* is used to indicate the end of a sentence.
2. [,] The Armenian ստորակետ [storaket] *comma* is used:
 - a) to mark off similar elements, i.e. words, phrases or clauses in a list or sequence where there are either no conjunctions or only a final one;

Դու բերեցիր վարդեր, շուշաններ և մեխակներ:
You brought roses, lilies, and carnations.

When listing nouns, phrases, and sentences, Armenian does not use a comma before the conjunctions **և** or **ու** *and*:

Եկավ տուն, ճաշեց, մի քիչ հանգստացավ և նորից գնաց:
He came home, had dinner, rested a little, and left again.

- b) to separate subordinate from main clauses:

Երբ քեզ տեսա, արդեն ուշ էր:
When I saw you, it was already late.

Unlike English, Armenian also separates subordinate clauses that follow the main clause:

Կգամ, եթե ժամանակ ունենամ:
I will come if I have time.

- c) after exclamations and direct address:

Անի՛, դուռը բաց արա:
Ani, open the door!

3. [՝] The Armenian բուժ [but^h] is used in the following instances:

- a) to replace omitted words:

Դու տուն ես գնալու, իսկ ես՝ աշխատանքի:
You will go home, and I [will go] to work.

- b) to separate words that are drawn together because of missing words:

Իմ՝ քեզ տված գիրքն ո՞ւր է:
 (Literally: *My [՝] to you given book where is?*)
Where is the book that I gave you?

c) to separate a word from its apposition:

Տիկին Սարյանը՝ ուսուցչուհիս, այստեղ է:
Mrs. Sarian, my teacher, is here.

4. [.] The Armenian միջակետ [mijaket] is used:

a) to link clauses that are connected to each other in some way. In that sense, it corresponds to the English semicolon (;):

Ես հոգնած էի. որոշեցի հանգստանալ:
I was tired; I decided to rest.

b) to indicate what will follow in a sequence. In that sense, it replaces the English colon:

Հարցս այս է. ո՞ր դնացիր:
My question is: where did you go?

c) to anticipate direct speech before quotation marks (see below, 5a):

d) to mark abbreviated words:

Պրն. Պալյան
Mr. Palian

5. [«...»] The Armenian չակերտ [tʃʰakert] quotation mark is used:

a) to open and close quoted material, a word, phrase, sentence or passage from a book or direct speech:

Դու ասացիր. «Շատ ուրախ եմ»:
You said: “I am very glad.”

Note that in a dialogue, quotation marks are replaced by a long dash, especially when the answer immediately follows the question:

–Ո՞ր ես գնում: “Where are you going?”
 –Տուն: “Home.”

b) to highlight book titles:

Շեքսպիրի «Համլետ»-ը:
Shakespeare’s Hamlet.

c) in ironic comments to imply that a word is used in its opposite meaning:

Ես նման «բարեկամներ» չատ եմ տեսել:
I have seen many of such “friends.”

Բոլորը գիտեն, թե որքան «ազնիվ» ես:
Everybody knows how “honest” you are.

X EXERCISES

1. Combine words from the left column with appropriate words from the right column.

a. Մարի, հրավիրում եմ b. Երբ որ գաս, c. Այսօր բոլորս d. Տիկին Ալիս, e. Այս օրերին դուք f. Շնորհակալ եմ, g. Ցավում եմ,	հրավիրված ենք տարեդարձի: ձեր հյուրասիրություն համար: քեզ մեր տուն ճաշկերույթի: բոլոր հյուրերը եկած են լինելու: բայց չեմ կարողանալու գալ: այս երեկո ազատ եք: ուզում եմ Ձեզ և Ձեր ամուսնուն հրավիրել:

2. Form mini-dialogues according to patterns in a, b, c, and d. Replace Ֆրանսիա with Չինաստան, Գերմանիա, Անգլիա, Ռուսաստան, etc.

- a. A. Ձեր հյուրը որտեղից է:
B. Ֆրանսիայից: Ցավոք միայն ֆրանսերեն է խոսում:
- b. A. Մեզ մոտ ֆրանսիացի հյուրեր են եկել:
B. Ի՞նչ լեզվով եք նրանց հետ խոսում:
A. Միշտ ֆրանսերեն: Միրում եմ այդ լեզուն:
- c. A. Ֆրանսիայի հետ միշտ կապի մե՞ջ եք:
B. Այո՛, ֆրանսիացի շատ բարեկամներ ունենք:
- d. A. Հյուրեր՞ ունեք Ֆրանսիայից: Համեցե՞ք նրանց հետ մեզ մոտ:
B. Միրով կգանք: Վստահ եմ, որ կհավանեք մեր ֆրանսիացի հյուրերին:

3. Answer the questions with a negative response. Follow the pattern.

- a. Մա քո բաժակն է, չէ՞: Ո՛չ, քոնն է: (yours)
- b. Սրանք քո թղթերն են, չէ՞: Ո՛չ, (his)
- c. Մա ձեր տունն է, չէ՞: Ո՛չ, (theirs)
- d. Մա քո նոր ուսուցիչն է, չէ՞: Այո՛, բայց (yours) էլ է:
- e. Սրանք քո գրքերն են, չէ՞: Ո՛չ, (his)
- f. Մա նրա տետրն է, չէ՞: Ո՛չ, (mine)
- g. Սրանք ձեր նկարներն են, չէ՞: Ո՛չ, (theirs)

4. Answer the questions according to the pattern.

- a. Մեր տունը մեծ է: Բայց ձերը մերից ավելի մեծ է: (դուք)
- b. Իմ մայրը շատ երիտասարդ է: Բայց (դուք) ...
- c. Մեր ճաշը համով է: Բայց (նրանք) ...

- d. Քո շունը շատ խելացի է: Բայց (ես) ...
- e. Նրա նկարը գեղեցիկ է: Բայց (դու) ...
- f. Նրա պարտեզը մեծ է: Բայց (մենք) ...
- g. Իմ գործը դժվար է: Բայց (նա) ...

5. Insert the reciprocal pronoun իրար in the appropriate form.

- a. Նա եղբայրս է: Մենք իրար շատ ենք սիրում:
- b. Սա ընկերուհիս է: Մենք ... չենք բաժանվում:
- c. Երեխաները ... հետ են խաղում:
- d. Շները ... չեն վախենում:
- e. Լավ ընկերները ... չեն հեռանում:
- f. Նա իմ ընկերն է: Մենք մեր դասերը ... հետ ենք պատրաստում:
- g. Մարդիկ որ ... ճանաչում են, բարևում են ...:

6. Insert the appropriate verb form, following the pattern.

- a. Չգնացի՞ր: Ափսո՛ս, պետք է որ գնացած լինեիր:
- b. Չասացի՞ր: Ափսո՛ս, ...
- c. Չգնեցի՞ք: Ափսո՛ս, ...
- d. Չկարդացի՞ն: Ափսո՛ս, ...
- e. Չգրե՞ց: Ափսո՛ս, ...
- f. Չմնացի՞ն: Ափսո՛ս, ...
- g. Չկերա՞ք: Ափսո՛ս, ...

7. Translate into Armenian.

- a. You're a good student, but you're late every day.
- b. This has to come to an end!
- c. It's not nice to make me wait here for hours.
- d. If I were you, I'd finish this story.
- e. You should not have done this.
- f. Don't make me laugh!

8. How would you say it in Armenian?

- a. Invite your best friend to your new apartment.
- b. Accept an invitation to a friend's birthday.
- c. Politely decline a friend's invitation to a party.

- d. Give reasons for not being able to go to a friend's graduation banquet.
- e. You are a host(ess). How do you offer food/drinks to an official guest? To a friend?
- f. You are a guest. How do you accept/refuse food/drinks?
- g. You are a guest. How do you offer your assistance to the host(ess)?

9. Answer the following questions with reference to the TEXT in this unit.

- a. Ի՞նչ է սարյակը:
- b. Ի՞նչ էր անուամ քեռի Օհանի սարյակը:
- c. Որտե՞ղ էր պահում քեռի Օհանը իր սարյակը:
- d. Ի՞նչ էր անուամ քեռի Օհանը, երբ տուն էր գալիս:
- e. Ի՞նչ էր պատասխանում փոքրիկ սարյակը:
- f. Ո՞վ էր Գուրգենը:
- g. Ինչո՞ւ էր գալիս Գուրգենը քեռի Օհանի մոտ:
- h. Ի՞նչ արեց մի օր Գուրգենը:

XI PROVERBS

Առաջ՝ հաց, հետո՝ հարց:

First the bread, then the questions.

(Message: When people are hungry, feeding them should be a priority.)

Զհրավիրված հյուրը փշի վրա կնստի:

An unwanted guest will sit on thorns.

Կգնա հյուրը, կմնա մուրը:

The guest will go away, but the soot will stay.

Հյուրին պատվողն ու անպատվողը տանտիկինն է:

It is the hostess who treats or mistreats the guest.

Ջրի պես գնում է, ավազի պես մնում:

He goes like water, but stays like sand.

(About guests who proceed to leave, yet linger at the door.)